

1107

! એકું રાજા પરમાર રમારકમાળા—પુણ્ય ૧ હુ.

નૂતન ભજન રત્નાકર.

(સચિત્ર.)

11/9/26 7/4/1926

મેચ. હ. પરમાર એન્ડ પ્રિન્ટર્સ,
અરીસા (મનજીમ.)

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૮૭૧ વર્ષીક

પુસ્તકનું નામ જ્ઞાન ભાગ્ય ૨૦૦૧-૦૨

વિષય ૬ - ૩૨૧

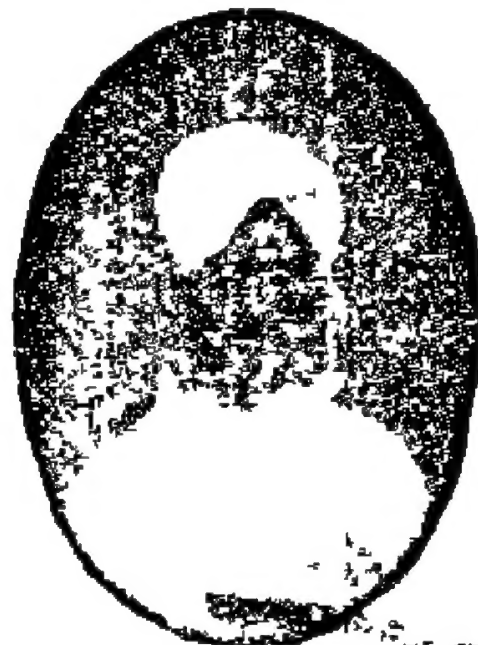
ગોકુળ રાજા પરમાર સ્મારકમાળા—પુષ્પ ૧ હું.

॥ ઐ શ્રી હરિઃ ॥

નૂતન ભજન રતનાકર

(સચિત્ર)

સંગ્રાહક,
નાનજી ગોકુળ પરમાર.

અધ્યાવી પ્રસિદ્ધ કવિ,
એચ. ઇ. પરમાર એન્ડ પ્રિન્ટર્સ,
બુકસેલર્સ, સ્ટેશનર્સ,
અરીઆ (માનસર).
૨૫

(સર્વ હક્ક સંગ્રાહક રવાધિન)

વિક્રમાબ્દ ૧૯૨૨.

ઈ.સ. ૧૯૨૬. પ્રથમાવૃત્તિ, પ્રતિ ૨૦૦૦.

મૂલ્ય રૂ. ૧-૪-૦.

રફ રૂ. ૧-૦-૦.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ ૧૨૮૭૮
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ-સંગ્રહ સુધારી વાંચો

૫૪	૨૨૭	ખેંગારજી ત્રીકુની કા.	રહેવાસી,	અંબર.
„	„	ઓધવજી વીરજી	„	અંબર.
„	૨૨૪	કે. એસ. નાનજી કા.	„	ઝરીઆ.
„	„	જીવરામ માડણ	„	અંબર.

તમારી ડાયરીમાં નોંધી રાખજો.

અંગ્રેજી ત્રણ ધોરણ સુધીનાં બહુવાનાં તમામ પુસ્તકો
મુંબઈ, સુરત કે અમદાવાદને ભાવેજ પુરાં પાડનાર
ઝરીઆમાં અમો એકલાજ છીએ.

અત્રેની દરેક શાળામાં દર વર્ષે અમો જ પુસ્તકો
પૂરાં પાડીએ છીએ એ અમારાં પ્રમાણીકપણાનું

પ્રમાણ પત્ર.

આ સંગ્રહ સૌરાષ્ટ્ર મુદ્રણાલય, રાણપુરમાં અમૃતલાલ દલપતભાઈ રોડે છાપ્યો.

પ્રદર્શનના પાંચ દિવસોથી —

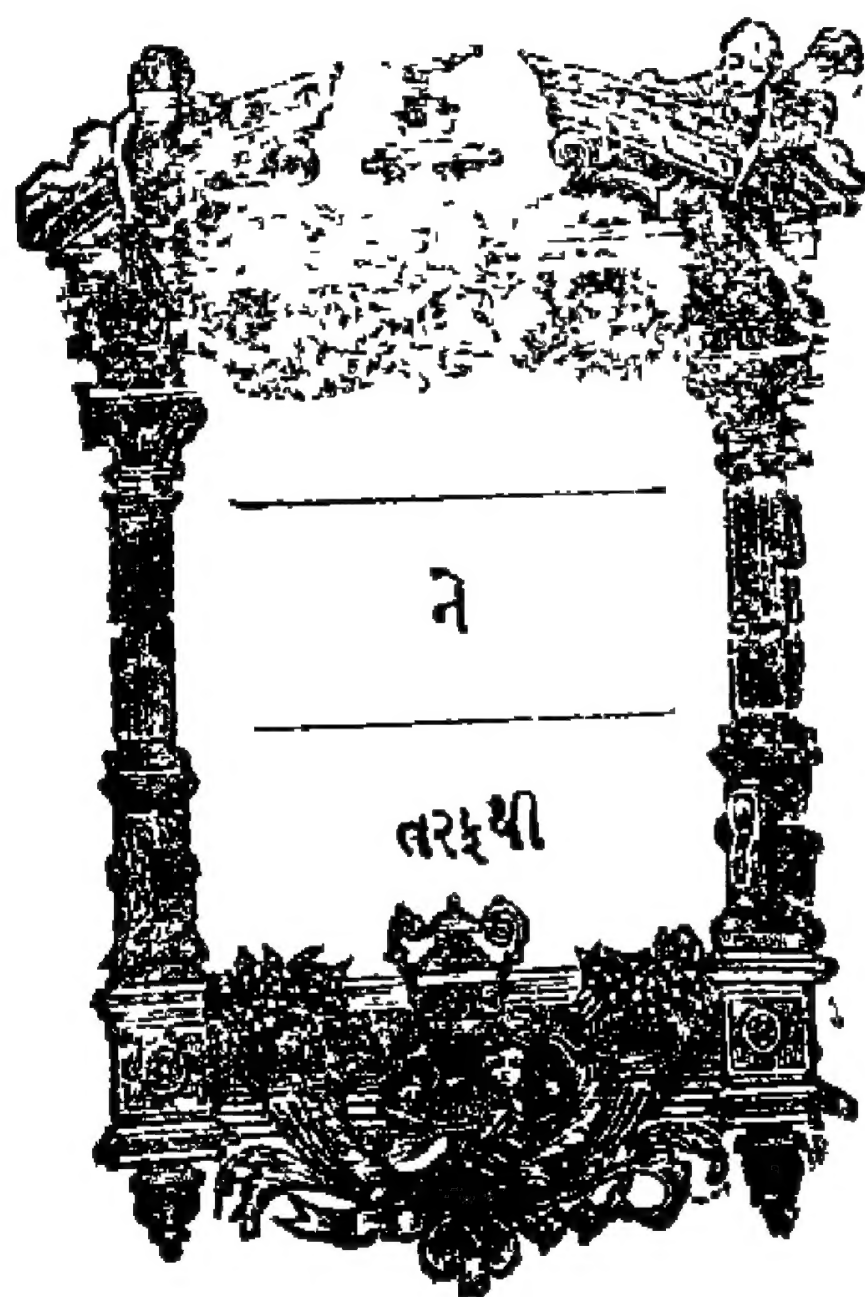

શ્રી ગોમુખ ગાંધી પરમાર, શ્રી કેન્દ્ર અંતરવાલા

૧૯૫૬ સુધી ૧૯૫૭

અંતરવાલા ૧૯૫૭ ૧૯૫૮

ઉપહાર

પ્રભુ નામની ધુન.

—o—

(મન જ્યારે ઉદ્દિગ્ત લાગે, અસુખ-અચેન જણાય, કે મુશ્કેલી વિરૂદ્ધતા કે હલકા વિચારો આવ્યા કરતા હોય, ત્યારે થોડો સમય એ ધુનમાં લાગી જવાથી ચિત્ત પ્રવૃદ્ધિત થાય છે અને આત્માને સંપૂર્ણ શાન્તિ મળી રહે છે. દરેક લીંટી બાબતે કે ત્રણ ત્રણ વાર સુગમતા મુજબ બોલવી—સંગ્રાહક.)

રઘુપતિ રાઘવ રાજરામ;
પતિત પાવન સીતારામ.

હરે રામ હરે રામ, રામ રામ હરે હરે;
હરે કૃષ્ણ હરે કૃષ્ણ, કૃષ્ણ કૃષ્ણ હરે હરે.

રાધે કૃષ્ણ ગોવિંદ, જય જય ગોવિંદ;
વાસુદેવ ગોવિંદ, હરે રામ ગોવિંદ.

જય જય યશોદાનંદન કી,
નંદનકી જગ વંદનકી;
જય જય યશોદાનંદનકી.

શ્રીમન્નારાયણ, હરિ નારાયણ;
ગુરુ નારાયણ, રામ નારાયણ;
ભજ નારાયણ, નર નારાયણ.

અર્પણ પત્રિકા

સાદાઈ

પવિત્રતા અને

સત્યનિષ્ઠા જેમનાં જીવન-

પ્રવાહ સાથે જોડાયલાં હતાં, આશ્રિતો

પ્રત્યે નિરંતર સન્માનપૂર્વક રહેતા, શ્રેયાન્

સ્વધર્મો વિગુણ : એ જેમનો મહામંત્ર હતો, દયાભાવના

અને ઓદાર્ય જેના યશ સ્થંભો હતા, સાહૃદયતા

માટે જેઓ લોકપ્રિય થએલા હતા,

એવા સ્વ. શ્રીમાન્ શેઠ

પ્રેમજી ગોવિંદ મારના

અમર આત્માને

જેમનાં એ સદ્ગુણોથી આકર્ષાઈ

આ પુસ્તકની પ્રથમાવૃત્તિ

અર્પણ કરી કૃતાર્થ

થાઉં છું.

નાનજી ગોકુળ પરમાર

—સ્વાતિનાં ખિંદુ—

એટલે

મૂલ્યવાન મોતી પેદા કરનાર
સ્વાતિ નક્ષત્રનાં વર્ષા ખિંદુ

—સ્વાતિનાં ખિંદુ (સચિત્ર)—

એટલે

જીવન ઉન્નત કરવાનું શ્રેષ્ઠ સાધન.
કોઈ ધન્ય ઘડીએ આવેલા વિચારોનો અમૂલ્ય સંગ્રહ.

સ્ત્રી તેમજ પુરૂષ

બાળક, યુવાન તેમજ વૃદ્ધ માટે

એક સરખું વાંચવા અને મનન કરવા લાયક

સામાજિક, ધાર્મિક, નૈતિક અને સાંસારિક બાબતો ચરચતું

ગૃહ વાંચનાલયના શણગાર સમું

પુરસ્કૃત બોધદાયક રમકડાં જેવું ઉત્તમ પુસ્તક.

સુંદર ભાવમય ચિત્રો, પાકું સોનેરી પુંદું,

કીંમત માત્ર રૂ. ૨-૦-૦

—આજેજ લખો—

એચ. જી. પરમાર એન્ડ પ્રધર્સ, બુકસેલર્સ,

ઝરીઆ (માનભૂમ.)

પ્રસ્તાવના.

કોઈ કહેશે-ભજનનાં પુસ્તકોને પ્રસ્તાવનાની શી જરૂર ? કદાચ તે ખરૂંએ હશે. આજ કાલ અનેક જાતનાં ભજનનાં પુસ્તકો નીકળ્યા છે અને નીકળતાં જાય છે, જેમાં આ પુસ્તકથી એક ઉમેરો થયો છે.

ભજન તો જીંદગીને આરે જઈ બેઠેલાં વૃદ્ધોને કામનાં છે, એવો બહુધા આજકાલના યુવાનોમાં વાયુ પ્રસરતો દેખાય છે; પરંતુ વાસ્તવિકતાએ તેમ નથી. ભજન એ ભક્તરાજોનાં પ્રભુ સાથેનાં તાદસ્યનું જીવંત વર્ણન છે; પ્રભુ સાથેની તેમની મસ્તીની ઉન્મત્ત સ્થિતિનું પરિણામ છે; હૃદયસ્પર્શી ભાષણ છે; સુંદરમાં સુંદર સંગીત છે અને કવિઓનું તત્ત્વજ્ઞાન-શીલ્પશ્રી છે.

તંબુરો-કાંસીઆ કે ઝાંઝ-પખાજ સાથે એકતાન બની ગવાતાં ભજનો ગમે તેવાનાં હૃદયના તાર હચમચાવી મૂકે છે; ધડીભર દુનિઆની બધી જાંજળ વિસરાવી દઈ પ્રભુમય બનાવી મૂકે છે; હૃદયમાં ભક્તિ-રસની રેણમ છેણમ કરી મૂકે છે એજ ભજનનું મહત્ત્વ છે-ગૌરવ છે.

યુવાન વર્ગ તો એક બાજુ રહ્યો, પરંતુ આત્માલવૃદ્ધ દરેકનાં મન આજ કાલ જડવાદી બનતાં જાય છે. હિંદની ચાલુ રાજ-નેતિકતા અને નવિન કેળવણીને અંગે સમાજની દશા સત્ત્વર અધોગતિ પ્રત્યે પ્રયાણ કરતી જાય છે. દરેક જણ આધ્યાત્મિક તથા આનંદિક શાન્તિ અને સુખ છોડી ઉપરઉપરનું શારીરિક સુખ

મેળવવા પ્રત્યે વધારે વલખા વીણતો નજરે તરી આવે છે; તેને અંગે પૈસાની પ્રાપ્તિ, સ્વાર્થ સાધના, માન, મ્હોટાઈ, ઇદ્રિય સુખ વિગેરે માટે વ્યાકુળ બની જઈ ખરો માર્ગ-જીંદગીનું ખરું રહસ્ય ભૂલી જાય છે અને ઐહિક ઉપભોગમાં રચ્યો પચ્યો રહે છે. હાલે પ્લેગ, કોલેરા, ન્યુમોનીઆ, મેલેરીઆ વિગેરે સામાન્ય થઈ પડેલા મહારોગોમાં ક્યારે પટકાઈ પડશે એ ભવિષ્યની કોને ખબર છે? કળીકાળમાં આપણા અસ્વાસ્થાવિક જીવનોને લીધે જીંદગીની અવધિ બહુ ટુંકી થઈ છે તે કોણ નથી જાણતું? તે છતાં પણ દહતા પૂર્વક જક ધાલી બેઠેલા જડવાદને અંગે કોઈ સત્ય દિશા ન સૂઝતાં ખરું કરવાનું કાર્ય ભૂલી જઈ પ્રભુને ખોઈ બેસાય છે અને ચોરાસી લક્ષ યોનિના ચક્રે ચડવું પડે છે.

વળી હાલનું શિક્ષણ—હાલનો જડવાદ એટલો બધો તો ધર ધાલી બેઠો છે કે આપણે જેને પોતાનાં મણીએ, સારે માટે અવસરે જે આપણને કામ લાગે તેવાં પિતા, માતા, ભાઈ બહેન, પુત્ર આદિ સંબંધીઓ, સગાં, સહોદર કે કુટુંબીઓ સાથે લઢી મરવામાં, જૂદા પડી રહેવામાં, અખોલા રહેવામાં કે એવીજ બીજી ખટપટ કે અંત-રાયો ઉભી કરવામાં જરા પણ પાછું વાળી જતેતા નથી, બલકે તેમાં એક પ્રકારનો આનંદ આવતો લાગે છે. આ બધો જમાનાનો પ્રતાપ છે. આવે પ્રસંગે હૃદયસ્પર્શી શીખામણ આપનાર કોઈ હોતું નથી; બહુખરે સ્થળે તો ખુશામતનું જ સામાન્ય ફેલાયલું હોય છે. એવા પ્રસંગ માટે જ સ્વામી રામતિથે કહ્યું છે કે:—

‘ત્રેષ પુસ્તકો એ જ પરમ મિત્રો છે.’

માટે દરેકે સારા સારા પુસ્તકોની હોસ્તી કરવી-સહવાસ રાખવો અને તેમાંથી જ્ઞાન મેળવવા પ્રયત્ન કરવો-તે મુજબ વર્તવા દંડ ફાવ કરવો અને વર્તવું.

આવી જ ભાવનાથી પ્રેરાઈ આ પુસ્તક પણ દરેકને ક્રેષ્ટ મિત્રની મરજ સારે, દરેક વાંચે અને તેમાં રહેલા પદોનો શાંત તેમજ સાચો અને સુમાર્ગે દોરનારો ભાવના અને અર્થપૂર્ણ ઉપદેશ લક્ષમાં લઈ તે મુજબ વર્તવા પ્રેરાય એવું ઉદ્દેશ્યો આ સંગ્રહ બહાર પાડવાનું અમોએ સાહસ ખેડ્યું છે.

જે જે લખનો દાખલ કરવામાં આવ્યા છે. તે બધાં ચેતના પ્રેરક ભક્તિભાવથી ઓતપ્રોત છે. રાધાકૃષ્ણનાં શૃંગારિક કાવ્યો કે ન સમજી શકાય તેવા શબ્દો અને અર્થથી ભરેલાં કેટલાંક કાળજીનાં પદો પ્રત્યે લક્ષ્યપૂર્વક ઉદાસીન વૃત્તિ બતાવવામાં આવી છે. ૧ જનો પ્રત્યે ઉદાસીન રહેતા મુવકવર્ગ કે સ્ત્રી બાળકેથી લઈ વૃદ્ધો પર્યંત સર્વેને તે ઉપયોગી થાય એ ઉદ્દેશ્યો જ ચૂંટણી કરવામાં આવી છે અમારી ધારણા મુજબ સમાજની દરેક વ્યક્તિને એ અનુકુળ પડશે. એનો સારો આદર થશે તો અમારી મહેનત અમે સફળ થએલી માનીશું.

કોઈપણ જુલયુક કે ક્ષતિ તરફ જે કોઈ અમારું ધ્યાન દોરશે તેમનો આભાર થશે તેમજ જગન્નિયંતા કૃપાળુ પ્રભુ દ્વિતિયવૃત્તિ કહાડવા પ્રસન્ન આપશે તે વખતે થયાશક્ય રુધારો વધારો કરવામાં આવશે.

આ પુસ્તક પ્રકાશનમાં શ્રી. ભાઈ દાના પ્રેમજી ભાડે (કચ્છ-
દેવળીઆવાળા) તથા તેમના સુપુત્ર વિશ્વામભાઈ તરફથી અમને
જે સહાય આપવામાં આવી છે તે માટે તેમનો, તથા જે જે
ભાઈઓએ આશ્રય આપવા કૃપા દર્શાવી છે તે સર્વેનો આ સ્થળે
અમે અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનીએ છીએ ઇતિ બ્ધ.

ઝરીઆ,
મહાશિવરાત્રી
સં. ૧૯૮૨.

} નાનજી ગોકુળ પરમાર.

❀ રામ રક્ષા સ્તોત્ર ❀

[શ્રી રામ પંચાવતનના ચિત્ર સાથે]
આ પવિત્ર પુસ્તકનાં શાં વખાણુ કરવાં હોય ?
તમારી પુજામાં છે ? એક તો બહાર હોવાં જોઈએ !
અમારા તરફથી બહાર પડી ચુક્યું છે.
સારા ગ્લેઝ કાગળ ઉપર કી. રૂા. ૦-૨-૦
અઢી આનાની ટીકીટ બીડી મંગાવી લ્યો
કનામ મેળાવડા આદિમાં વહેંચવા માટે તેમજ
બુકસેલરોને તથા બચ્ચામંધ લેનારને સારું કમીશન.
લખો:—એચ. જી. પરમાર એન્ડ પ્રધસં;
ઝરીઆ (માનજીમ.)

પુસ્તક પ્રવેશિકા.

—:—:—

પૃષ્ઠ	પૃષ્ઠ
અખે.	રામ રસ એસા હૈ ... ૫૬
એક દિન એસો પ્રાણી ... ૧૪૬	જીને આપકું જોયા નહિ ... ૬૦
આદિતરામ.	કયા ગુમાન કરના ... ૬૧
એ તો નથી જાણગો રે... ૧૧૫	આખો મોર્યો કાંઈ ... ૧૫૫
દુર્વરદાસ.	મુણ ચરખે વાલી ... ૧૫૬
આખો હિતમ અવતાર ... ૧૦૮	પાણીમેં મીન પ્યાસી ... ૧૫૭
„ „ „ (૨) ૧૦૮	ગર્વ કીયો સોઈ નર ... ૧૫૮
કબીર.	જા ધર કયા નહિ ... ૧૫૮
ભજનમઠ બાધેલી ... ૫૩	કલ્યાણ.
રામ સમર રામ સમર ... ૫૪	સમપણુ સાચું જ્ઞાનું? ... ૨૪
અખ તુમ કય સમરોગે ૫૫	હરિ ભજવાનું ચોધડીઉં ... ૧૧૩
નિરધનકો ધન રામ ... ૫૫	કાનપુરી.
હંચી મેડી મંદિર ... ૫૫	વેલાં યાઓને રે ... ૧૧૪
હયા ધમ નહિ મનમેં ... ૫૬	કર ઝટપટ સતસંગ ... ૧૧૪
અલક સખ રેનકા સપના ૫૬	કૃષ્ણરામ.
સતસંગનો રસ ચાખ ... ૫૭	પોઢણીયું ... ૧૧૫
ચોડી ધીરે માડી હોકો ... ૫૮	ખીમ.
રામનામ તો જાણો ... ૫૮	સમરને શ્રી હરિ ... ૧૧૬
બંધિતો જાન પીઝો ... ૫૯	

ગરીબદાસ.

રામકૃષ્ણ રામકૃષ્ણ ...	૨૩
ક્ષણભંગુર શરીર છે ...	૯૫
મન મુરખડે કે માર ...	૯૫
કુડી કાચા ને કુડો ...	૯૬
જીવ તું ને જમડા આવી ...	૯૭
જીવ તું શુદ્ધ વિચાર ...	૧૨૬
ને તું રામ રસાયન ...	૧૨૭
રામ રામે રામે રે ...	૧૮૧
અરજ કરું અખંડ ...	૧૮૬
જેમલ.	
મરી જાવું છે ...	૧૭૭
ઓધા એને જાણે ...	૧૮૦
ગોરખ.	
ઉંડો કુવો રે સંતો ...	૧૫૩
ગોવર્ધન.	
ગાને પ્રભુનાં ગાન ...	૯૭
જાય છે જાય છે ...	૧૭૬
મંગેવ.	
પ્રભુ વહાલો પીર પાદશાહ ...	૧૪૯
ગંગાદાસ.	
મળ્યો મનુષ્ય જન્મ ...	૧૫૨

ચેતનદાસ.

કૃષ્ણ ચરણ સુખદાઇ ...	૨૬૨
ચંદ્રસખી.	
નાયે નંદલાલ ...	૮૭
હારે ખીડી પાનનકી ...	૮૭
ને ને શ્રી યશોદા ...	૮૮
છોટમ.	
એક કરતાર આધાર ...	૨૪
ધર્મ વિચારોરે ધર થકી ...	૪૧
પ્રભુ તને પ્રસન્ન રે ...	૪૨
ચટપટ ચેત હેત કરે ...	૪૩
શત્રુ સખળ છે ...	૪૩
બ્રહ્મ ભક્તિ તું કરને ...	૪૪
કાયા છે ત્યાં સુધી ...	૪૪
ને કાય હોય હરિના ...	૪૫
ભક્તિહીણનો ભાર ...	૪૫
હરિ કરે તે હોય ...	૪૬
ધરામાં ધર્મગુરુ એવા ...	૧૨૫
ખલકમાં મોટો ગુરુ ...	૧૨૫
કલ્યા છે ગુરુ કરવા ...	૧૨૬
બેદ જાણ્યા વિના ...	૧૭૭

	પૃષ્ઠ
જયદ્રુણ.	
માન કલ્હો માન કલ્હો ...	૨૦
બાહવ.	
ભાવે ભજતાં ત્રિભુવનનાથ	૭૭
જીવણ.	
વેલા પધારો હરિ ...	૧૪૨
જાવું છે મરી રે ...	૧૪૩
ઉછી ઉધારા તારા ...	૧૪૩
દહાલા રે સંતને ...	૧૪૪
અમારા રે અવગુણ રે ...	૧૪૫
મારો બાલપણનો બેલી ...	૧૪૫
સમજ મન તું સોય નર ...	૧૪૬
જેઠીરામ.	
વારે મારા વીરા રે ...	૧૪૧
ભક્તિ કરો મારગ રે ...	૧૪૧
જેસર.	
ઢાઠીરાણી તારો સાયબો ...	૧૩૭
તાનસેન.	
ઉઠ પ્રભાત સમર લે ...	૨૨
તુલસીદાસ	
દશરથ મૃત રામચંદ્ર ...	૨૧
પ્રાત સમૃધ રઘુવીર ...	૧

	પૃષ્ઠ
દીનકો દયાળા હાંડ ...	૧૦૦
રામમંત્ર મેરે ભાઈ ...	૧૦૦
ખીમરી કોન સુધારે ...	૧૦૧
નારાયણ નરસિંહ... ..	૧૦૨
એસેં પાપી નર હોવેંગે	૧૫૫
કોન કુટિલ ખલ કામી	૧૬૧
ભજ મન રામચરન ...	૧૬૨
તોરલ	
તમે વિશ્વાસી નરને ...	૧૩૫
જાડેજારે તાર તંબુરો...	૧૩૬
જેસલ કરી લે	૧૩૮
દયાનંદ	
મન મુરખ તું સમજ્યા વિના	૯૮
રામ નામ તું ભજને ...	૯૮
સંત સમાગમ કીજે ...	૧૬૧
દયારામ	
પ્રભુ તને પ્રસન્ન કેમ...	૨૬
પુલ્કેશ શું ફરે છે	૩૦
મન તું શીદને	૩૧
જે કાષ્ટ પ્રેમ અંશી ...	૩૨
દલપતરામ	
જત્રે યાત્રી હાંચ	૩૨

	પૃષ્ઠ
કહિ અભિમાન કરે... ..	૩૩
જય દેવ જય દેવ... ..	૧૬૪
દેવાનંદ	
હૈયાના પુટયા હરિ સંગે	૬૨
દુનિઆમાં ડાહ્યો	૬૨
અજ્ઞાની તારા	૬૩
પામર તેં પ્રાણી	૬૪
આ તો સ્વપ્ન છે... ..	૧૦૪
તારે માથે નગારાં	૧૭૦
તારા મનમાં જાણો ...	૧૭૧
કર પ્રભુ સંધાતે... ..	૧૭૮
દેવાયત પંડિત	
સુણો દેવલદે નાર... ..	૧૩૩
હે વીરા પાત્ર પારખ્યા... ૧૩૪	
દેવીદાસ	
વાતઠી સુણ સજની	૧૮૪
ધનો ભગત	
રામબાણુ લાગ્યા હોય ...	૪૦
ધીરો	
વાડો વાળી બેઠો રે	૧૦૫
કળીયુગ તો આવ્યો ...	૧૦૬
અંતે સંતને તેમવે ...	૧૦૭

	પૃષ્ઠ
નથુરામ	
જુઠંડી કાયા રાણી ...	૧૪૭
નરભેરામ	
માની લે રે માની લે ...	૫૨
લેને લેને લ્હાવ	૫૩
કારતકે કળીમળ... ..	૧૬૫
સખી પડવાનો	૧૬૭
જાએ છે જાએ છે ...	૧૬૮
રવિજ્ઞાન ઉદે થયું... ..	૧૬૯
નરસિંહ મહેતા	
વૈષ્ણવ જન તો... ..	
રાત રહે જાહરે	૩
સમરને શ્રી હરિ	૪
શા સુખે સુતો	૫
કૃષ્ણ કીર્તન વિના... ..	૫
પઢો રે પોપટ	૬
નંદના નંદશું નેહ	૬
અખિલ પ્રજામાં એક ...	૭
હરિહર રટણુ કર	૮
એક ઘડી દિન ઉગ્યા	૯
ધ્યાન ધર હરિતણું	૯
જામ્યને જાહવા	૧૦

	પૃષ્ઠ
હરિતાલું હેત તને	૧૧
જગીને જોઈ તો	૧૧
ધ્યાન ધર ધ્યાન ધર ...	૧૨
જ્યાં લગી આત્મા તત્ત્વ...	૧૨
જળ કમળ છોડી જાને...	૧૩
સુખદુઃખ મનમાં ન ...	૧૪
આવો અમારે દેશડે ...	૧૫
નંદના કુંવર જાગો...	૧૬
જે ગમે જગત ગુરૂદેવ ...	૩૪
વાસ નહિ જ્યાં	૩૫
નારાયણનું નામ જ લેતાં...	૩૬
ધડપણ કોણે મોકલ્યું ...	૩૬
કોઈનો ભાર ન રાખે	૩૭
જેને ધેર હરિજન	૩૮
કૃષ્ણ જાણ લે	૩૯
જીવાનીને ઘા'ડે રે	૩૯
સંતો અમે વહેવારીઆ...	૧૫૩
અંગણ ખૂબ મન્યા ...	૧૫૪
નાનકદાસ	
અખ તો રામજનન	૧૬૩
નીકુળાનંદ	
ભાગી આવ છે વૈરાગથી...	૨૦૫

	૧૫૦
ગુરુન	
રામ જાને મેરે ભાષ ...	૧૫૦
પાલણુશી	
રૂઝા રામને મનાવો ...	૧૫૦
પીઠાણ	
ક્યાં જઈ રે'શો રાત ...	૧૫૧
પીંગળ	
મુને ધડી નથી વીસરતા	૧૦૪
પ્રેમલદાસ	
હરિ જાતાં હજી કોની...	૬૮
પ્રેમાનંદ	
પ્રાત થયું રે મારા ...	૧૭
અંતરજામી જગતગુરુ ...	૪૮
વંદું પુરુષોત્તમ પરબ્રહ્મ...	૧૧૫
જયદેવ, જયદેવ	૧૬૨
„ „ (૨) ...	૧૬૩
પ્રીતમદાસ	
કોણ કરમે કરી	૨૬
હરિ સ્મરણકર	૬૪
અચેત નર તારી ઉંધ ...	૬૪
રામસમર વું રામ	૬૫
ચેત મન ચેત મન ...	૫૬

	૫૪
હરિનો મારગ છે	૬૬
હરિસ્મરણ કરી દ્યો ...	૬૬
જીભલડી રે તુને હરી ...	૬૭
આ અવસર છે હરિ ...	૬૮
ભજન કેમ કરતો નથી .	૧૨૮
આનંદે આવો રે ...	૧૮૮
આલાશંકર	
ગુનરે જે શીરે તારે ...	૪૭
અહ્માનંદ	
પ્રભાને ઉડીને પ્રાણી ...	૧૭
„ „ „(૨) ...	૧૮
પ્રાત થયું પંખી બોલ્યાં	૧૮
નારાયણ નામ લેને ...	૪૮
પ્રાણી નરદેહ સુંદર પામી	૪૯
હરિજન સાચા રે	૫૦
તપાસી જે થિર ન મળે	૫૦
મનુષ્ય દેહ ધરીને મૂરખ	૫૧
બાળપણું તેં જીવ અસાની	૫૧
જે તન દેખી છાકયો ...	૫૨
લગતી લગી	૧૫૯
ઝફટ પ્રમાણ હરિને ...	૧૫૯
પારાયણ સુખકારી ...	૧૬૦

	૫૪
કૃષ્ણ હરિ સુખધામ ...	૧૬૦
જમો મારા નાથ ...	૧૮૩
જયદેવ જયદેવ	૧૯૩
ભવાન	
જ્ઞાને માટે ભજતો નથી...	૭૬
ભોળો ભગત	
જ્યાં લગી જીવનની ...	૨૭
ગરભમાં ગુણ મોવિંદના	૧૦૯
મૂરખા માની રહે ..	૧૧૯
દુનિઆ દિવાની	૧૧૯
જોઈ દ્યો જગતના બાવા	૧૨૦
ભરમાયા દુનિયા બોળી...	૧૨૦
મૂરખા જન્મ મયો ...	૧૨૧
મૂરખો કાલની વાતું કરે	૧૨૨
જગતમા શું રહ્યા મહાલી	૧૨૨
જીવને સ્વાસતણી સગાઈ	૧૨૩
મૂરખાની દાઢી થઈ ...	૧૨૩
ભકિત શરવીરની સાચી...	૧૨૩
આતો છે પંખીડાંને ...	૧૨૪
જીવ તું વેળા વરતી લે ...	૧૨૪
સંતો ભાઈ સંત સદા ...	૧૬૪

	પૃષ્ઠ
મીઠા	
મહાજન મળજો રે ... ૧૧૬	
જમો જમોને જગદાધાર ૧૬૦	
મીરાંબાઈ	
નાથ તુમ જાનત હો ... ૭૭	
ધિક હે જગમે જીવન ... ૭૮	
દો દિનદે મિજબાન ... ૭૯	
અરજ કરે છે મીરાં ... ૭૯	
શું રે કરવું છે. ... ૮૦	
કાનુદો ન જાણે ... ૮૦	
મુજ અનળાને મોટી ... ૮૧	
હરિનામ ખીના નર ... ૮૧	
રતના કયું નહિ રે ... ૮૨	
અખતો મેરે રામ નામ ... ૮૩	
કરના ફકીરી તમ ... ૮૩	
નીત નીત ભજવું ... ૧૩૯	
જીવું તો થયું ... ૧૪૦	
રામ રતન ધન ... ૧૪૦	
રામ છે રામ છે ... ૧૭૪	
પ્રેમની પ્રેમની ... ૧૭૪	
બોલમાં બોલમાં ... ૧૭૫	
પ્રેમની વાત છે ... ૧૭૫	

	પૃષ્ઠ
રામ રાખે તેમ રહીએ ... ૧૮૧	
આજ મારે મિજબાની ... ૧૮૯	
મુક્તાનંદ	
ધ્યાન ધર ધ્યાન ૨૫	
પ્રીત કર પ્રીત કર ... ૨૫	
મૂળદાસ	
ભણતો તું અક્ષર ... ૧૦૯	
લે તો લેજે નામ ... ૧૧૦	
મારી આતમના રે આધાર ૧૧૧	
ચુદડી ... ૧૧૭	
વચને વિચારી રે ... ૧૩૨	
રણસિંહ	
કર મન ભજનનો વેપાર ૧૫૧	
રતના ભગત	
રવિ પ્રકટયા વિના ... ૧૧૧	
જગતની બાજી છે. ... ૧૨૮	
મસાણુમાં મોટો બળે ... ૧૨૯	
જગતમાં ભૂલો કાં ... ૧૩૦	
તું બૂલી ગયો ... ૧૭૯	
રમણ	
રાત મધ જીવડા ૧૯	
નારાયણ નામ લે ને ૮૪	
„ „ „ (૨) ૮૫	

	૫૪
સ્નેહે સમરને શ્રી રામ	૮૬
ભાવે ભજી દ્યૌ	૮૬
જગજીવન ભુમતે	૧૮૭
પ્રભો ! હે દયાળુ !	૧૯૧
રૂપિરામ	
પ્યાલો મને પાયો રે	૧૪૮
રામદાસ	
રણુ જણુ રણુ જણુ	૧૩૧
જેર છે જેર છે	૧૭૨
મુખે રામકૃષ્ણ	૧૭૩
સીતારામને ભજીને	૧૮૨
રૂપિરાજ	
માયા માયા કરતો	૬૬
જુહું જુહું જીવન	૭૦
પામર પ્રભુ રસ શું	૭૧
માયાનુ મનહું મોહું	૭૧
જમ દે નિત્ય અપાટલ	૭૨
જખરો કાળ અપાટો	૭૩
ગોવિંદ જાણ્યા વિના	૭૪
રટવા રટવા આખો	૭૪
લાગી લાગી હરકત ...	૭૫
માથે કોપી રહ્યાં	૧૭૨

	૫૪
લખમણ	
તારી કળા નવ જાણી	૧૪૯
લાખો.	
નાથ તમે નિરંધનીઆનું	૮૬
નાથ તમે વૃણસીને પત્રે	૯૦
શીવજી.	
ભજ તો ભજ ભગવાનને.	૨૩
પાતળીઆ પ્રીતે જમળે	૧૮૬
સુંદરજી.	
જ્ઞાને માટે શોચ કરે છે	૧૧૨
સુંદરદાસ.	
તું અગાધ તું અગાધ ...	૧૯૧
સુરદાસ	
કરમગત ટારી નાહો ટરે ...	૯૨
મન તેં કાઢેકા રેહ ધરી ...	૯૨
કાષ મેરે કામ ન આયો ...	૯૨
સાચે કલિયુગ આયો ...	૯૨
ઓધવજી પ્રારબ્ધી ...	૯૩
જગ લજમન ...	૯૪
વૃણસીદાસજીનો પ્રસાદ	૧૬૫
રમણ રત્ન શતક ...	૨૦૬

॥ श्री हरिः ॐ क्तसत् ॥

अथ मङ्गलम्

या कुन्देन्दु तुषार हार धवला या शुभ्र वस्त्रावृता ।
या वीणावरदण्डमण्डितकरा या श्वेत पद्मासना ॥
या ब्रह्माऽच्युत शंकर प्रभृतिभिर्देवैः सदा वन्दिता ।
सा मां पातु सरस्वति भगवति निःशेष जाड्या पहा ॥

मूर्कं करोति वाचालं पंगुं लघयते गिरिम् ।
यत्कृपा तमहं वन्दे परमानन्दं माधवम् ॥
यं ब्रह्मा बरुणेन्द्र रुद्र मरुत स्तुवन्ति दिव्यैस्तवैः ।
वेदैस्सर्ग पद क्रमोपनिषदैर्गायन्ति यं सामगाः ॥
ध्यानावस्थित तद्गतेन मनसा पश्यन्ति यं योगिनः ।
यस्यान्तं न विदुः सुरासुरगणाः देवाय तस्मै नमः ॥
शान्ताकारं भुजगशयनं पद्मनाभं सुरेशम् ।
विश्वाधारं गगनसदृशं मेघवर्णं शुभाङ्गम् ॥
लक्ष्मीकान्तं कमलनयनं योगिभिर्ध्यानं गम्यम् ।
वन्दे विष्णुं भवभयहरं सर्व लोकैक नाथम् ॥

શુદ્ધ વૈષ્ણવ

૫૬.

વૈષ્ણવ જન તો તેને કહીએ, જે પીડ પરાઈ જાણે રે;
પર દુઃખે ઉપકાર કરે તો ચે, ઉર અભિમાન ન આણે રે:—ટેક.
સકળ લોકમાં સૌને વંદે, નિંદા ન કરે કેની રે;
વાચ કાછ મન નિશ્ચળ રાખે, ધન ધન જનની તેની રે—વૈષ્ણવ.
સમદષ્ટિને તૃષ્ણા ત્યાગી, પર સ્ત્રી જેને માત રે;
જીહ્વા થકી અસત્ય ન બોલે, પરધન નવ જાલે હાથ રે—વૈષ્ણવ.
મોહ માયા વ્યાપે નહિ જેને, દૃઢ વૈરાગ્ય જેના મનમાં રે;
રામ નામ શુ' તાળી લાગી, સકળ તીરથ તેના તનમાં રે—વૈષ્ણવ.
વણલોભીને કપટ રહીત છે, કામ ક્રોધ નિવાર્યાં રે;
કહે નરસંયો તેનું દર્શન કરતાં, કુળ એકાંતેર તાર્યાં રે—વૈષ્ણવ.

શ્રી નૂતન ભજન રતનાકર. પ્રભાત સંગ્રહ વિભાગ.

૧ ગુણગુણ છંદ.

રાત રહે જાહરે પાછલી ખટ ઘડી,
સાધુ પુરૂષને સુધ ન રહેવું;
નિકાને પરહરી સમરવા શ્રી હરિ,
એક તું એક તું એમ કહેવું—ટેક.
ભોગીઆ હોય તેણે ભોગ સંભાળવા,
ભોગીઆ હોય તેણે ભોગ તજવા;
વેદીઆ હોય તેણે વેદ વિચારવા,
વૈષ્ણવ હોય તેણે કૃષ્ણ ભજવા—રાત
સુકવિ, હોય તેણે સદ્ગ્રંથ બાંધવા,
દાતાર હોય તેણે દાન કરવું;
પતિવ્રતા નારીએ કંથને પુછવું,
કંથ કહે તે તો ચિત્ત ધરવું—રાત
આપણે આપણા ધર્મ સંભાળવા,
કર્મનો મર્મ લેવો વિચારી;
નરસીનાં સ્વામીને સ્નેહથી સમરતાં,
ફરી નવ અવતરે નર ને નારી—રાત

૨ રાગ એજ.

સમરને શ્રીહરિ મેલ્ય મમતા પરી,
 જોને વિચારીને મૂળ તારું;
 તું અલ્યા કેણુ ને કેમ વળગી રહ્યો,
 વગર સમજે કહે માડું માડું—ટેક.
 દેહ તારી નથી જો તું જીવતે કરી,
 રાખતાં નવ રહે નિશ્ચે જાય;
 દેહ સંબંધ તણુ નવનવી બહુ થશે,
 પુત્ર કલત્ર પરિવાર બહુએ—સમરને
 ધન તણું ધ્યાન તું અહોનિશ આદરે,
 એજ તારે અંતરાય મોટી;
 પાસે છે પીઠ અલ્યા તેને નવ નીરખીઓ,
 હાથથી બાળ ગઈ થયો રે ખોટી—સમરને
 બર નિદ્રા ભર્યો રાંધી લીધો ઘણો,
 સંતના શબ્દ સુણી કાન જાગે;
 જાગતાં નરસૈયા લાજ છે અતિ ઘણી,
 જન્મે જન્મ તારી ખાંત લાગે—સમરને

૩. રાગ એજ

શા સુખે સુતો સંભાળ શ્રીનાથને, હાથ તે હરિ વિના કેણુ સ્હાયે;
માતને તાત સુત બ્રાત ટોળે મળ્યાં, દોહલી વેળ સૌ દૂર થાયે-ટેક
ઉંધે મસ્તક હુતો ઉગ્ર તપ આદરી, ભક્તિ કીધી ભગવાન કેરી;
અવતરી પાશ બંધાયો માયા તણો, લપટી લાલચે લીધો ઘેરી-શા.
દિવસે ચોદિશ ભખ્યો રાત નિદ્રા વિષે, સ્વપ્નમાં સાંભરે મોટી માયા.
પલક પલવાર નહિ હરિને ભજવા તણો,

જ્યાં લગી જીવ સંયોગ કાયા-શાઃ
ધન ધાને કરી મોહી રહ્યો લોભીઆ, વેદના વીસરી ગર્ભ કેરી.
નાથ ત્રિલોકના હરિને સંભારીઆ,

જ્યારે રાખ્યો' તો જઠરામાં ઘેરી-શા.
જાખ્યને જીવડા વાજ આખ્યો ધણુ', કેટલાએક પ્રતિબોધ કીજે;
નરસૈના સ્વામીને નિત્ય સંભાળતાં, દેહનાં દુષ્કૃત દૂર કીજે-શા.

૪. રાગ એજ

કૃષ્ણ કીર્તન વિના નર સદા સુતકી, વિમલ કીધે વપુ શુદ્ધ ન થાયે;
સકળ તીર્થ શ્રીકૃષ્ણ કીર્તન કથા, હરિતણા દાસ જ્યાં હોતે ગાયે-ટેક
પુરણ પુરુષોત્તમ નવલરંગી તણ, અન્ય દેવે જેનું મન મોહું;
કેટિ ચિંતામણી કામધેનુ તણ, મહિષીના પુત્રતું દૂધ દોહું-કૃષ્ણ.
ગર્ગ જોશી યશ ગાય જેના સદા, નારદ નામ મુખથી ન મૂકે;

તે બ્રહ્મ દ્વાર આવીને ઉભા રહ્યા, ગોપીકા મૂખ જોવાને દૂકે-કૃષ્ણ.
અજ ભવ સુરપતિ સ્વપ્ન પેષે નહિ, નેતિ નેતિ કહી નીગમ વામે;
નરસીઓ રંક યશ ગાઈને રીઝવે, સહસ્રમુખ શેષ પાર ન પામે-કૃષ્ણ;

૫. પ્રભાત—રાગ રામગ્રી

પઢારે પોપટ રાજા રામના, સતી સીતા પઢાવે;
પાસે બંધાવી પોપટ પાંજરું, મુખે રામ જપાવે-પઢારે.
પોપટ તારે કારણે, લીલા વાંસ વઢાવું;
તેનું રે ઘડાવું પોપટ પાંજરું, હીરા રતને જડાવું-પઢારે.
પોપટ તારે કારણે, શી શી રસોઈ બનાવું;
સાકરનાં કરી ચુરમાં, ઉપર ધી પીરસાવું-પઢારે.
પાંખ પીળી પગ પાંડુરાં, ઠાટે કાંઠલો કાળો;
નરસૈના સ્વામીને ભજે, રાગ તાણી રૂપાળો-પઢારે.

૬. પ્રભાત—રાગ ઝુલણા

નંદના નંદશું નેહુ જેને નહિ,
તેરે માનવ ખર શ્વાન તોલે;
ભૂતબ સાર કરવાને એ અવતર્યા,
પ્રેતની પેર સાર ડોલે— નંદના.
દૃષ્ટિથી એ ટળો ભોગ તેના બળો,

શૈલ્ય પડો તેહના મુખ માથે;
 જીવતા જન તે તો જમ જેવા જાણવા,
 પ્રીત નહિ જેહને કૃષ્ણ સાથે— નંદના.
 કીર્તિ શ્રીકૃષ્ણની જીભથી નવ લણે,
 તેરે મૂખે દેવરાવ તાળું;
 લણે નરસૈયો જેણે હરિને જાણ્યા નહિ,
 તેહનું કુટુંબ સદાય કાળું— નંદના.

૭ રાગ એજ

અખિલ બ્રહ્માંડમાં એક તું શ્રી હરિ,
 જૂજવે રૂપ અનંત ભાસે,
 દેહમાં દેવ તું તેજમાં તત્ત્વ તું,
 શૂન્યમાં શબ્દ થઈ વેદ વાસે. ૧
 પવન તું પાણી તું ભૂમિ તું ભૂધરા,
 વૃક્ષ થઈ પુલી રહ્યો આકાશે;
 વિવિધ રચના કરી અનેક રસ લેહવા,
 શિવ થકી જીવ થયો એજ આશે. ૨.
 વેદ તો એમ વહે શ્રુતિ સ્મૃતિ સાખ દે,
 કનક કુંડળ વિશે ભેદ નોથે;
 ઘાટ ઘડીયા પછી નામ રૂપ જૂજવાં,
 અંતે તે હેમનું હેમ હોયે. ૩

અંથ ગરબડ કરી વાત ન કરી ખરી,
 જેહને જે ગમે તેને પૂજે;
 મન કર્મ વચનથી આપ માની લહે,
 સત્ય છે એજ મત એમ સૂજે. ૪
 વૃક્ષમાં બીજ તું બીજમાં વૃક્ષ તું,
 જોઈ પટંતરો એજ પાસે;
 લણે નરસૈયો એ મન તણી શોધના.
 પ્રીત કર પ્રેમથી પ્રગટ થાશે. ૫.

૮ રાગ એજ

હરિહર રટણુ કર કઠણુ કળીકાળમાં, દામ બેસે નહિ કામ સરશે;
 લક્ષ્મિ આધીન છે શ્યામ સુંદર સદા, તેતારાં કારજ સિદ્ધ કરશે. હરિ
 અદ્ય સુખકાજ શું મૂઢ કુદ્યો ફરે, શીશ પર કાળ રહ્યો દંડ કરડે,
 પા પલકની ખબર તુજને નહિ, મૂઢ શું જોઈને મૂછ મરડે—હરિ.
 પ્રોઠ પાપે કરી બુદ્ધિ પાછી ફરી, પરહરી થડ શું ડાળે વળગ્યો;
 ઇશને ઇર્ષા છે નહિ જીવપરે, આપણે અવગુણે રહ્યોરે અળગો—હરિ
 પ્રપંચ પરહરો સાર હૃદયે ધરો, ઉચરો હરિ મુખે અચળ વાણી;
 નરસીઆ હરિતણી લક્ષ્મિ ભૂલીશ મા,
 લક્ષ્મિ વીના બીજું ધુળધાણી—હરિ.

૯ રાગ એજ

એક ઘડી દિન ઉઝ્યા પહેલાં, જો જીહ્વા સુખ રામ કહે;
 રામ અને હરિકૃષ્ણજ કહેતાં, પાપ બાપડું ત્યાં ન રહે-ટેક.
 કેશરી ગાજે જેમ મૃગલો નાશે, રવિ ઉગે જેમ તિમિર ટળે;
 મેરૂ થકી મોટેરું પાતક, લઈ લક્ષ્મીવર દૂર કરે. —એક
 રામ નામનો મહિમા મોટો, શિવ સનકાદિક ધ્યાન ધરે;
 પૂરાણ પ્રદ્ધ અખંડ અવિનાશી, ત્રિવિધ તાપને દૂર કરે.—એક
 એ પદ તો સુખદેવજી સેવે, ધ્રુવ અમરિષજ ધ્યાન ધરે;
 અન્નમિત્ર અપરાધી પાપી, નારાયણનાં નામે તરે.—એક
 નામ નિર્મળ ને ભક્તિ અવિચળ, ઋષિ મુની તેનું ધ્યાન ધરે;
 નરસીઆના સ્વામીને ભજી લે, કેટિ જન્મનાં પાપ ટળે.—એક

૧૦ રાગ મુલસા

ધ્યાન ધર હરિતાણું અલ્પમતિ આળસુ,
 જે થકી જન્મનાં દુઃખ જાણે;
 અવર ધંધો કરે અર્થ કાંઈ નવ સરે,
 માયા દેખાડીને મૃત્યુ બહાણે. ૧
 સકળ કલ્યાણ શ્રીકૃષ્ણનાં ચરણમાં,
 શરણ આવે સુખ પાર ન હોયે;
 અવર વેપાર તું મેલ્ય મિથ્યા કરી,
 કૃષ્ણનું નામ તું રાખ મહોંએ. ૨

પટક માયા પરી અટક ચરણે હરિ,
 વટકમાં વાત સુણતાં જ સાચી;
 આશનું લવન આકાશ સુધી રચ્યું,
 મૂઠ એ મૂળથી ભીંત કાચી. ૩
 અંગ યૌવન ગયું પક્ષીત પિંજર થયું,
 તોય નથી લેતો શ્રીકૃષ્ણ કહેવું;
 ચેતરે ચેત દિન ચાર છે લાલના,
 લીંબુ લેંકાવતાં રાજ લેવું. ૪
 સરમ ગુણ હરિતણા જે જને અનુસર્યા,
 તે તણા સુયશ તો જગત બોલે;
 નરસૈયા રંકને પ્રીત પ્રભુશું ઘણી,
 અવર વેપાર નહિ લજન તોલે. ૫

૧૧. રાગ એજ.

જાગ્યને જાદવા કૃષ્ણ ગોવાળીઆ, તુજ વિના ધેનમાં કેાણ જાશે;
 ત્રણસોને સાઠ ગોવાળ ટોળે મળ્યા, વડોરે ગોવાળીયો કેાણ થાશે-૧
 હહીંતણા હહીંથરાં ઘીતણા ઘેબરાં, કઢીઅલ દુધ તે કેાણ પીશે;
 હરિ માર્યો હાથીઓ કાળી નાગ નાથીઓ,
 ભૂમીનો ભાર તે કેાણ સહાશે. ૨.
 જમુનાને તીરે વા'લા ગૌધેન ચારતાં, મધુરશી મોરલી કેાણ વા'શે;
 દાસ નરસૈઓ તારા ગુણ ગાઈ રીઝીઓ,
 બુઢતી બાંહેડી કેાણ સહાશે. ૩.

૧૨. રાગ એજ.

હરિતણું હેત તને કેમ ગયું વીસરી, પશુરે ફેડીને નર રૂપ કીધું;
હાડને છેડ કરી સૌ તને હાંકતું, આજ વધારીને માન દીધું-ટેક.
ધાંચીનું ગાળીયું કંઠથી ટાળીયું, નેત્રના પાટા શ્રીનાથે છોડયા;
તે ચરણને નવ ભજ્યાં કૃતપ્રી તેં, ન ગુણ પાડના હાથ જોડયા-હરિ.
પગ ઠોકી કરી માગતો મૂઠમતિ, ઘાસ પાણી કરી શબ્દ ઝીણા;
આજ ગોવિંદ ગુણ ગાઈને નાચતાં, લાજ આવે તને કર્મહીણા-હરિ.
લાંબીશી ડોકને કાંકર ચાવતો, ઉંટ જાણી ઘણો ભાર લાદે;
આજ અમૃત જમે હળવે હળવો ભમે, વૈકુંઠનાથને નવ આરાધે-હરિ.
પીઠ અંબાડીને અંકુશ માર ચહી, વેણુ ઉડાડતો ધરણી હેઠો;
આજ ચુવાચંદન આલુષણ અંગ ધરી, વેગે જાય છે તું વેલે જોડો-હરિ
અન્ન વસ્ત્ર ને ભૂષણ સર્વ જે, તેહનો તુજને હતો ઉધારો;
નરસિંહના સ્વામીએ સર્વ સારું કર્યું, તે પ્રભુને તમે કાં વિસારો-હરિ

૧૩. રાગ એજ.

જાગીને જોઉં તો જગત દીશે નહિ, ઉંઘમાં અટપટા ભોગ ભાસે;
ચિત્ત ચૈતન્ય વિલાસ તદ્રુપ છે, પ્રહ્લ લટકાં કરે પ્રહ્લ પાસે. ૧.
પંચ મહાભૂત પરિપ્રહ્લ વિષે ઉપન્યા, આણુ આણુ માંહિ રહ્યારે વળગી;
પુલને ફળ તે તો વૃક્ષનાં જાણવાં, થડ થકી ડાળ તો નહિરે અળગી ૨.
વેદ તો એમ વહે શ્રુતિ સ્મૃતિ આખ દે, કનક કુંડળ વિષે ભેદ નહોયે

ઘાટ ઘડ્યા પછી નામ રૂપ જૂજવાં, અંતમાં હેમનું હેમ હોયે. ૩.
જીવને શિવ તો આપ ઇચ્છાએ થયા, રચી પ્રપંચ ચૈદ લોક કીધા;
ભણે નરસૈયો એ તેજ તું તેજ તું, એને સમયાથી કંઈ સંત સીધ્યા. ૪.

૧૪. રાગ એજ.

ધ્યાન ધર ધ્યાન ધર નંદના કુંવરનું, જે થકી અખિલ આનંદ પામે;
અષ્ટ મહા સિદ્ધિ તે દ્વાર ઉભી રહે, દેહનાં દુષ્કૃત તે દૂર વામે. ૧.
મોરનાં પીંછનો મુકુટ મસ્તક ધરે, કુંડળ મકરાકૃત શ્રવણ લટકે;
નીલવટ તિલક તે સુભગ કેશરતાજું, કંઠમાંહી મુકતાફળ ઢળકે. ૨.
પીતામ્બર પલવટ કટિ ચાર ચીર છે,

લલિત ત્રિલંગી વા'લો વેણુ સ્હાયે;

કદંબના દ્રુમ તળે રાધિકા રસભરી, હરજીને સંગ આલાપી ગાયે ૩.
મોરલીની ધુન સુણી વનિતા વ્યાકુળ થઈ, ગોપીનાં હીંડતાં વૃંદ આવે;
નરસૈઆને મન આનંદ અતિ ઘણો, પુષ્પ મુકતાફળ લઈ વધાવે. ૪.

૧૫ રાગ એજ

જ્યાં લગી આતમા તત્ત્વ ચિન્થ્યો નહિ, ત્યાં લગી સાધના સર્વ જૂઠી,
મનુષ્ય દેહ તાહરો એમ એજે ગયો, માવઠાની જેમ વૃષ્ટિ વૂઠી. ૧
શું થયું સ્નાન સેવાને પુજા થકી, શું થયું ઘેર રહી દાન દીધે;
શું થયું જટા ભસ્મ લેપન કરે, શું થયું લાલ લોચન કીધે. ૨

શું થયું તપ ને તીર્થ ક્રોધા થકી, શું થયું માળ ગ્રહી નામ લીધે;
 શું થયું તિલકને તુળસી દળથકી, શું થયું ગંગાજળ પાન કીધે. ૩
 શું થયું વેદ વ્યાકરણ વાણી વદે, શું થયું રંગને રાગ જાણે;
 શું થયું ખટ દરશન સેવા થકી, શું થયું વરણના ભેદ આણે. ૪
 એ છે પ્રપંચ મહુ પેટ ભરવા તણા, આત્મારામ પરિબ્રહ્મ ન જોયો;
 ભણે નરસૈયો તત્ત્વ દર્શન વિના, રત્ન ચિંતામણી જન્મ ખોયો. ૫

૧૬ રાગ ઝોજ

જળ કમળ છોડી જાને બાળા, સ્વામી અમારો જાગશે;
 જાગશે તને મારશે, મને બાળહત્યા લાગશે-જળ.
 કહેરે બાળક તું મારગ ભૂલ્યો, કે તારા વેરીએ વળાવીઓ;
 નિશ્ચે તારો કાળજ ખૂટ્યો, અહીંઆ શીદને આવીઓ-જળ.
 નથી નાગણ હું મારગ ભૂલ્યો, નથી મારા વેરીએ વળાવીઓ;
 મથુરા નગરીમાં જુગટું રમતાં, નાગતું શીશ હારીઓ-જળ.
 રંગે રૂડો રૂપે પૂરો, દીસતાં કેડીલ કેડામણો;
 તારી માતાએ કેટલા જનમ્યા, તેમાં તું અળખામણો-જળ.
 મારી માતાએ બેઉ જનમ્યા, તેમાં હું નટવર ના'નડો;
 જગાડ તારા નાગને, મારું નામ કૃષ્ણ કાનુડો-જળ.
 લાખ સવાનો મારો હાર આપું, આપું રે તુજને દોરીઓ;
 એટલું મારા નાથથી છાનું, આપું તુજને ચોરીઓ-જળ.
 શું કરું નાગણ હાર તારો, શું કરું તારો દોરીઓ;

શાને કાળે નાગણુ તારે, કરવી ઘરમાં ચોરીઓ-જળ.
 ચરણ ચાંપી મૂછ મરડી, નાગણે નાગ જગાડીઓ;
 ઉઠોને બળવંત કોઇ, બારણે બાળક આવીઓ-જળ.
 બેઉ બળીઆ બાથે વળીઆ, કૃષ્ણે કાળીનાગ નાથીઓ;
 સહસ્ર ફેણે ફેંફવે, જેમ ગગન ગાળે હાથીઓ-જળ.
 નાગણુ બહુ વિલાપ કરે જે, નાગને બહુ દુઃખ આપશે;
 મથુરા નગરીમાં લઇ જશે, પછી નાગનું શીશ કાપશે-જળ.
 બેઉ કર જોડી વિનવે, સ્વામી મુકે અમારા કંથને;
 અમે અપરાધી નવ સમજીઆં, ન ઓળખ્યા ભગવંતને-જળ.
 થાળ ભરી સગ મોતીઓ, શ્રી કૃષ્ણને વધાવીઓ;
 નરસૈયાના નાથ પાસેથી, નાગણે નાગ છોડાવીઓ-જળ.

૧૭ રાગ વેરાવળ

સુખદુઃખ મનમાં ન આણીઓ, ઘટ સાથે રે ઘડીઆં;
 ટાળ્યાં તે કોઇનાં નવ ટળે, રઘુનાથનાં જડીઆં-સુખ.
 નળરાજા સરખો નર નહિ, જેની દમયંતી રાણી;
 અર્ધે વસ્ત્રે વનમાં ભમ્યાં, ન મળે અન્નને પાણી-સુખ.
 પાંચ પાંડવ સરખા અંધવા, જેને દ્રૌપદી રાણી;
 બાર વરસ વન ભોગવ્યાં, નયણે નિદ્રા ન આણી;-સુખ.
 સીતા સરખી સતી નહિ, જેના રામજી સ્વામી;
 રાવણ તેને હરિ ગયો, સતી મહાદુઃખ પામી-સુખ.

નૂતન ભજન રત્નાકરે. ❀

કાલીય દમન.

PWC

મેઉ અળીઆ સાથે વળીઆ, કૃષ્ણે કાળીનાગ નાથીઓ,
મદસ્ત્ર ફેણે ફેંફવે, નેમ ગગન ગાજે હાથીઓ.

(પૃષ્ઠ ૧૪)

રાવણ સરખો રાજ્યો, જેની મંદોદરી રાણી;
 દશ મસ્તક છેદાઈ ગયાં, બધી લંકા હુંટાણી-સુખ.
 હરિશ્ચંદ્ર રાય સતવાહીઓ, તારાલોચની રાણી;
 તેને વિપત્તિ બહુ પડી, ભર્યાં નીચ ઘેર પાણી-સુખ.
 એ વિચારી હરિને ભજે, તે તો સહાય જ કરશે;
 જીઓ આગે સાર્ય ઘણી કરી, તેથી અર્થજ સરશે-સુખ.
 સર્વ કોઈને જ્યારે ભીડ પડી, સમર્થા અંતરજામી;
 ભાવટ ભાગી ભૂધરે, મહેતા નરસૈના સ્વામી-સુખ.

૧૮ રાગ રામઝી

આવો અમારે દેશડે, મીઠા મોહન માવા;
 દહિ દુધને વળી ધૂત ઘણું, ખીરમાં ખાંડ ખાવા-આવો.
 રસોઈ કરી ભાત ભાતની, કાન તમારે કાજે;
 પ્રિતમ પ્રીતે પધારીએ, કૃપા કરીને આજે-આવો.
 ગંગાજળ મેં તો ગરમ કર્યું, નાથ તમારે ના'વા;
 આપું પીતામ્બર પહેરવા, ચાલો પરસાદ પાવા-આવો.
 અરજ સુણી અલખેલડો, પ્રેમે આવ્યા છે ધાઈ;
 ગોપીઓ દેખી ઘેલી થઈ, અતિ મન હુરખાઈ-આવો.
 ભાવેથી ભોજન જમાડીઆં, ખીડી પાનની દીધી;
 ઘણા દિવસની ગોઠડી, કાન આગળ કીધી-આવો.
 પ્રેમની સાંકળે ખાંધીઆ, હવે નહિ દઉં જવા;
 નરસૈના સ્વામી શામળા, ચાલો ગોકુળ ગાવા-આવો.

૧૯. રાગ વિભાસ,

નંદના કુંવર જાગો, મહારાજ લાલ જાગો;
 જગાડે ઘરોદા મૈયા, નંદના કુંવર જાગો—ટેક.
 વલોણાની ઝણ વાગી, વેણું વા'યું વહાલા;
 આવડી શી ઉંઘ મારા, નંદજીના લાલા—જગાડે.
 આર પાંચ વસ્ત્ર પહેરવાં, માંચ પ્રેમનો ધાગો;
 ગાલ ચુમી લઈ હુરિને, તેડીને કીધો આઘો—જગાડે.
 જાગ્યા જગજીવન પ્રાણ, મુકુટ ધર્યો માથે;
 મનહરણી ચાલ આલે, મારલી લીધી હાથે—જગાડે.
 દીન જાણી દયા કીધી, મુજપર કીધી મહેરરે;
 ભલે મળ્યા નરસૈના સ્વામી, થઈ છે લીલા લહેર—જગાડે

૨૦. રાગ ઝુલણા છંદ.

સુમરને શ્રી હુરિ મેલ્ય મમતા પરી, શ્વાસ ઉચ્છાસ સંભાળ સ્વામી;
 કાળ જળવંત તે પકડશે જીવને, તે સમે સ્હાય અંતરજામી. ૧.
 ઉદરમાં ઉદ્ધમ તેં શો કર્યો આથડી, માસ નવ તારી પ્રતિપાલ કીધી;
 ઉદરથી અવતરી સંગ શું લાવીઓ, મૂર્ખ માયા ખરી માની લીધી. ૨.
 રત્નચિંતામણી માનખો આપીઓ, અન્ન ઉદક તને તેજ પૂરે;
 તે તણો ગુણ કેઈ વાર જાણ્યો નહિ, આંખો મેલી કરી વળગ્યો થૂરે. ૩.
 માયાનો મોડ તે જાંઘી માથે ફર્યો, કૃપાનિધિ કૃપણ મેલ્યા વિસારી;

વીજ ચમકાર જોમ અંત ઉડી ગયો, કાયાને માયા કાંઈ નથીજ તારી જ
હરિની માયા તે હરિચરણ સોંપવી, નિરાશી નિષ્ક્રિય થઈને રહેવું;
भीम કહે સત્ગુરુ પ્રસાદથી પામીએ, રસના ભજ રામ શ્રી કૃષ્ણ કહેવું

૨૧ રાગ ભૈરવી પ્રભાત

પ્રાતઃ થયું રે મારા પ્રાણ સનેહિ, જાગે જીવન જાઉં વારી-ટેક.
દર્શન કારણ મુનિવર મોટા, આવ્યા હરખમ્ભ્યાં ભારી-પ્રાતઃ
પંચાનન સહસ્રાનન વડ્મુખ, ગજ વદનો વર ઉગારી;
શારદ નારદ વ્યાસ કીર મુનિ, સનકાદિક ઋષિચારી-પ્રાતઃ
મૂષક વાહન શિખિવાહન જીત, વૃષભેશ્વર ભવભય હારી;
ગાયે નાયે કરે કુતૂહલ, મૂર્તિ તમારી ઉર ધારી-પ્રાતઃ
વદન ઉઘાડે અરવિંદ લોચન, નિરખે કૌતક કંસારિ;
પ્રેમાનંદનો નાથજી ઉઠ્યા, હીધાં હરશન સુખકારી-પ્રાતઃ

૨૨ રાગ ભૈરવી

પ્રભાતે ઉઠીને પ્રાણી, શ્રી ઘનશ્યામ સંભારો રે;
મંગળરૂપ મનોહર મૂર્તિ, લઈ અંતરમાં ધારો રે-પ્રભાતે
અશરણ શરણ કૃષ્ણ અવિનાશી, નટવર નંદ હુલારો રે;
મોરલીધર મોહન મધુસૂદન, એવાં નામ ઉચ્ચારો રે-પ્રભાતે
ભરતખંડમાં નરતન પામ્યા, અવસર આવ્યો સારો રે;
નંદકુમાર ચરણ ચિત્ત ધારી, વિષય વિકાર વિસારો રે-પ્રભાતે

ભજીએ રંગ રહિત ભૂધરને, તજીએ સંગ નહારે રે;
 કુળ મર્યાદા મેલીને કરીએ, પ્રાણજીવનને પ્યારે રે—પ્રભાતે
 સાચા સંતની સોજન કરીને, કર્મનો ભાર ઉતારે રે;
 બ્રહ્માનંદ કહે હરિ ભજો તો, મરશે અર્થ તમારો રે—પ્રભાતે

૨૩ રાગ એજ

પ્રભાતે ઉઠીને પ્રાણી, ગોવિંદ દેમ નથી ગાતો રે;
 આઠ જામ ધામ ધન અથે, કામ થકી નથી કાતોરે—પ્રભાતે.
 માતતણા ઉઠરની માંહી, અહોનિશ અડળાતો રે;
 જઠરાનલની જાળે બળતો, અનિ કષ્ટ તુંને થાતો રે—પ્રભાતે.
 તે દુઃખમાંથી બારે કાઢ્યો, માયાનો મદમાતો રે;
 પરધન પરત્રિય કારણુ ડોલે, બેલે મુખ મરડાતો રે—પ્રભાતે.
 ગરભમાંહી નિત્ય ગજ્જુ થઈને, ખુટલ તું સમ ખાતોરે;
 તે હરિથી અવળો થઈ ચાલે, લંપટ નથી લજ્જતોરે—પ્રભાતે.
 જમપુરીમાં જમવાને બાંધ્યો, ભુંડપ કેરે ભાતોરે;
 બ્રહ્માનંદ કહે સમજ હજી તો, ઉગરીશ જાતો જાતોરે—પ્રભાતે.

૨૪ રાગ પ્રભાતિ

પ્રાત થયું પંખી બોલ્યાં, જાગો જીવન મારા;
 આલસડું મેલીને ઉઠો, હરી પ્રાણ થકી પ્યારા—પ્રાત.

મહિ વલોવા ઘેતુ દોવા, ઉઠી મહીઆરી;
 માવ તમારું મુખડું જોવા, આવી ઉભી બારી—પ્રાત.
 કામલ હાતણ તૈયાર કરીને, લાવીને ધરીયું;
 કંચન કેરી આરીમાં, જળ જમુનાનું ભરીયું—પ્રાત.
 ઝાઝું માખણ જમવા આપું, ઘૂત ચાકરને પોળી;
 અહ્માનંદના નાથ ઉઠો, જાઉં મુખ પર ઘોળી—પ્રાત.

૨૫. રાગ પ્રભાત સુલણા

રાત ગઈ જીવડા પ્રાત આવી રૂરી,
 જાગ્યને શું સુતો સોડ નાણી;
 દે શય્યા પરહરી ધ્યાન ધર શ્રી હરિ,
 સમજ મન અંતની એ કમાણી—રાત.
 આવીને ગર્ભમાં દુઃખ પામ્યો અતિ,
 વચન તેં બહુ કર્યો કરગરીને;
 ચાદ કર એ બધાં ઋણ એ તાહરું,
 દેડવા ચિત્ત ધર શ્રી હરિને—રાત.
 અદ્ય આયુષ્યનો એક દિન આલીઓ;
 દેહ આ છે નહિ હાથ લહારે;
 માયા આ જગતની આળપંપાળ છે,
 મૂકી ધર એહને જે ઉગારે—રાત.

માત ને તાત વળી બ્રાતને સુત સૌ,
 એ બધાં તાહરો માર્ગ રોકે;
 દારમાં સાર ના સ્વાર્થનાં એ સગાં,
 મૃત્યુનાં મૂખમાં તુંને મૂકે—રાત.
 સૃષ્ટિનો નાથ અનંત પરિબ્રહ્મ જે,
 મૂળ આ જગતનું એક સાચું;
 રટણુકર એહનું રમણુ સાચું કહે,
 એ વિના વિશ્વમાં સર્વ કાચું—રાત.

૨૬ રાગ પ્રભાત

માન કહ્યો માન કહ્યો, માન કહ્યો મેરો;
 કામ ક્રોધ લોભ છાંડ, જાની રૂપ તેરો—માન.
 કામ ક્રોધ લોભ તીનું, નરકદ્વાર ભારી;
 ઊંચ ઊંચ દુઃખ દેત, દુષ્ટ જ્યોં જુગારી—માન.
 કામ એવ ક્રોધ એવ, ગીતામાંડી ગાયો;
 મહાભોગી મહાપાપી, શત્રુહિ બતાયો—માન.
 દેહપાર ઇન્દ્રિયપાર, બુદ્ધિપાર જો હે;
 રૂપ જ્યદૃષ્ય તેરો, નિર્વિકાર સોહે—માન.

ઓખાહરણ

કવિ પ્રેમાનંદ કૃત, મહોટા અક્ષરે.
 કી. રા. ૦-૧૨-૦.

૨૭ રાગ પ્રેમ પ્રભાત

દશરથ સુત રામચંદ્ર, સુન પુકાર મેરી;
 મેં પાપી પર છાંડ દાંડ શરન આયો તેરી—દશરથ.
 સીબરીકો પ્રભુ અતિ સ્નેહ, વાકી પત રાખી;
 પઠાઈ નીજ પરમ ધામ, સુર નર મુનિ સાખી—દશરથ.
 હીમર કુલ અતિ કઠોર, ભારી હઠ કીનો;
 વાકું રામ રીઝ રીઝ, અભય દાન દીનો—દશરથ.
 ચરણ રોણુકો પ્રતાપ, અહુલ્યા ઓધારી;
 ઐસેં પ્રભુ દીન બંધુ, સંતન મુખકારી—દશરથ.
 કામ કોધ મોહ લોભ, મમતા નવ તૂટે;
 આપકી કૃપાસેં મેરો, જન્મ મરણ છુટે—દશરથ.
 ભક્તન પ્રતિપાલ પ્રભુ, કૃપા દ્રષ્ટિ દીજે;
 તુલસીદાસ શરન આયે, અપનો કરી લીજે—દશરથ,

૨૮ રાગ પ્રભાત

પ્રાત સમય રઘુવીર જગાવે, કૌશલ્યા મહતારી;
 ઉઠો લાલજી ભોર ભયો હૈ, સુરનર મુનિ હિતકારી—પ્રાત.
 બ્રહ્માદિક ઇન્દ્રાદિક દેવતા, સનકાદિક ઋષિચારી;
 વાણીવેદ નિરંતર ગાવે, રઘુપતિ યશ વિસ્તારી—પ્રાત.
 ભંદિજન ગાંધર્વ ગુન ગાવે, દેવે નાયત તારી;
 સૈન્ય સહિત શિવ દ્વારે ઠાડે, હોત કોલાહલ ભારી—પ્રાત.

સુની પ્રીય બચન રઘુપતિ જાગે, નેનન પલક ઉગારી;
 ધર્મધ્યાન કરી ઉદય ચરાચર, આનંદ અતિ નરનારી-પ્રાત.
 ચમર છત્ર લીયે ભરત શત્રુધ્વ, જનક સુતા લીયે ઝારી;
 મેવાપાન લીયે કર લછ્મન, ભર કાંચનકી થારી-પ્રાત.
 કરી સ્નાન દાન પ્રભુ દીના, ગો ધન કાંચન ભારી;
 તુલસીદાસ આશ રઘુવરકી, ચરન કમલ બલિહારી-પ્રાત.

૨૯ રાગ પ્રભાત

ઉઠ પ્રભાત સમર લે, તું શ્રી ગણેશ દેવ;
 માતા જાકી પાર્વતી ને, પિતા શંકર દેવ-ઉઠ.
 એક દાંત દયાવંત, ચાર ભુજા ધારી;
 મસ્તકે સિંહુર સોહે, મૂષકકી સવારી-ઉઠ.
 ચડનેકું પાન ફૂલ, ખાનેકું મેવા;
 સકલ સૃષ્ટિ તુમકું રદત, શંકર મહાદેવ-ઉઠ.
 સંગ સિદ્ધિ બુદ્ધિ, ચમર નિત્ય કરે;
 વાકો નામ નિત્ય લીજે, સરવ વિધ હરે-ઉઠ.
 કનક શ્યામ મુક્તા માળ, જાત સહુ વારી;
 ત.ન સેન ગજાનન, ગાવત મુખધારી-ઉઠ.

રામાયણ (સચિત્ર-સટીક) ભક્ત તુલસીદાસજી કૃત.
 ભાષા ટીકા બને ગુજરાતી ભાષામાં.

કીમત રૂ. ૭-૮-૦ પોપ્ટેજ માફ.

૩૦ રાગ પ્રભાત

ભજતો ભજ ભગવાનને, તજતો તૃણાને તજજે;
 ગાતો ગાજે ગોવિંદને, સજતો શુભને સજજે-ભજતો.
 નમતો નમજે નારાયણને, કટતો ક્રોધને કટજે;
 જપતો જપ જહુનાથને, રટતો રામને રટજે-ભજતો.
 લજતો લાજજે લોભને, ગલતો જ્ઞાનમાં ગલજે;
 કથતો કથજે ક્રીકૃષ્ણને, મિલતો મોક્ષમાં મિલજે-ભજતો.
 માનતો માનજે મહાંતને, વરતો વિકૃલને વરજે;
 સેવ તો સેવ સતસંગને, ડરતો દોષથી ડરજે-ભજતો.
 મૂકતો મૂકજે મોહને, દમ તો દેહને દમજે;
 કહે શીવજી એવું સમજીને, ભમતો ભક્તિમાં ભમજે-ભજતો.

- - - - -

૩૧ જય ગણેશ જય ગણેશ-એ રાગ

રામકૃષ્ણ રામકૃષ્ણ, રામકૃષ્ણ ભજરે;
 કુટિલ કપટ કામ ક્રોધ, લોભ મોહ તજરે-રામકૃષ્ણ.
 ગાવત ગુનગાન મહેપ, પાવત નહિ પારશેષ;
 ઇંદ્ર ચંદ્ર હર હમેશ, પરસત પદ રજરે-રામકૃષ્ણ.
 સુસ્મર મુનિ ધરત ધ્યાન, નારદ શારદ કરત ગાન;
 ભજન કરત ભુલત ભાન, સેવત પદ અજરે-રામકૃષ્ણ.
 નિશદિન શીર શીરત કાલ, લપટ જપટ કરત હાલ;
 રૂદન કરત પરત બલ, કરત કરમ લજરે-રામકૃષ્ણ.

કહત બેઠ બાર બાર, ગીનત નહિ જગ ગમાર;
ગરીબદાસ સુન પુકાર, સિંમ દમાદિ જગરે-રામકૃષ્ણ.

૩૨ રાગ પ્રભાત.

સગપણુ સાચું શાનું બાધ, શું માયાને વળણું રે;
ગરબ ગરબ સહુ મળ્યું છે, અંતે રહેશે અળણું રે-સગપણુ.
ધનને કાળે તન પીત્રીને, ભૂમિ ભેળું ભરવું રે;
ઘડી એક તો ખ્યારી જાએ છે, તારે તો છે મરવું રે-સગપણુ.
ઉંચો ઉંચો મહેલ બનાવી, ફૂલ્યા ફૂલ્યા ફરવું રે,
એ મંદિરમાં કોણ માંદશે, તારે તો છે મરવું રે-સગપણુ.
બચકે બાંધેના વસ્ત્રને વાધા, ધણુ ધણેણુ કરવું રે;
પટોળાં તારાં કોણુ ષહેરેલે, તારે તો છે મરવું રે-સગપણુ.
ઘોડા હુથી માણ બજાના, યુખપાલમાં ફરવું રે;
એમાં જાને કોણુ બેસશે, તારે તો છે મરવું રે-સગપણુ.
ભજન કરી લે મન વેરાગી, કટ હિયાના ફૂટા રે;
કહે કલ્યાણ કહ્યું ન માને, રામ તને શું ફૂલ્યા રે-સગપણુ.

૩૩ રાગ ઝુલણુ

એક કરતાર આધાર સરવે તણો, એ નિરાધાર આંકાર આપે;
વિવિધ પ્રકારની વિશ્વરચના રચે, સાંધી સંબંધ માપે અમાપે. ૧.
સ્થુલને સૂક્ષ્મની સાથ સંબંધ છે, વ્યક્ત અવ્યક્તને સંગ સાંધ્યો;
કાનને શબ્દની સાથ સંબંધ છે, નેત્રને રૂપ સંબંધ બાંધ્યો. ૨.

જીલને રસ વિષે નાકને વાસમાં, ચર્મને સ્પર્શ શું પ્રીતિ તેવી;
એમ અપાર કૌશલ્ય અવિનાશનું, યોગ્ય રચના રચે એવી એવી. ૩.
અગણિત અંડનો નાથ એ નિત્ય છે, શક્તિને સિદ્ધ અનંત એમાં;
છોટમ ભાવથી એ પ્રભુ ઓળખે, બ્રહ્મ મુખભોગ આવેજ તેમાં. ૪

૩૪. રાગ એજ.

ધ્યાન ધર ધ્યાન ધર ધર્મના પુત્રનું, જે થકી સર્વ સંતાપ નાશે;
કોટિ રવિચંદ્રની કાન્તિ જાંખી કરે, ખેડવા ઉર વિષે નાથ ભાશે ૧.
શીરપર પુષ્પોનો મુકુટ સોહામણો, શ્રવણપર પુષ્પનાં ગુચ્છ શોભે;
પુષ્પના હારની પંક્તિ શોભે ગળે, દેખતાં ભક્તનાં મન લોભે. ૨.
પચરંગી પુષ્પનાં કંકણ કર વિષે, બાંધ બાજુબંધ પુષ્પ કેરાં;
ચરણમાં શ્યામને નુપૂર પુષ્પનાં, લલિત ત્રિભંગી શોભે ઘણેરાં. ૩.
અંગે અંગ પુષ્પનાં આબ્રણ પેરીને, દાસપર મહેરની દૃષ્ટિ કરતા;
કહે છે મુક્તાનંદ ભજ દહ ભાવશું, સુખ તણા સિધું સર્વકષ્ટ હરતા ૪.

૩૫. રાગ એજ.

પ્રીત કર પ્રીત કર પ્રકટ પરિબ્રહ્મશું,
પરહુર અવર પામર પ્રાણી;
પરોક્ષથી ભવતણો પાર આવે નહિ,
વેદવેદાંત કહે સત્ય વાણી. ૧.

કાવ્યદોહન મહોદ્—પ્રાચીન કાવ્યસંગ્રહ રા. ૩)

કલ્પતરૂ સર્વના અંકલ્પ સત્ય કરે,
 પાસ જઈ પ્રાંતશુ સેવે જ્યારે;
 તેમજે પ્રકટ પુરૂષોત્તમ પ્રીછશે,
 થાશે હુરિજન તત્કાળ ત્યારે. ૨.

પ્રકટને ભણ ભણ પાર પામ્યા ઘણા,
 ગીધ ગુનીકા કપિ વૃંદ કેટિ;
 વજ તણી નાર વગલિચાર ભાવે કરી,
 પ્રકટ ઉપાસના સહુથી મોટી. ૩.

શ્રી નારાયણ સ્વામીને પરહરી,
 જાર ભજનાર સહુ ખવાર થાશે;
 કહે મુક્તાનંદ પ્રકટ ભજ પ્રાણીઆ,
 અઘતણા એઘ તત્કાળ જાશે. ૪.

૩૬. રાગ એજ.

કેણ કરમે કરી હુરિ ગયો વીસરી,
 ધરી ધરી દેહ દુઃખ પામ્યે પ્રાણી;
 નિર્લજ તુજને લજ આવે નહિ,
 શું ખેઠો હૈડામાં હુરખ આણી—કેણ.
 ભુવન એ ભાસકી હેડ સુત સુંદરી,
 દામ ડહકલા લેજે જાણી;
 માયાનો માર માથાપર બહુ પડે,
 ફેરવ્યો અહુકારે ચાર ખાણી—કેણ.

મરી મરી અવતર્યો મૂઢ થાક્યો નહિ,
 થાક્યા યમહત કરી ખેંચતાણી;
 ફૂકર પૂછને વેદ કેટિ મળે,
 સીધી ન થાય એ વેદ વાણી—કેણ.
 વાંસને વાસ નવ લાગે ચંદન તણી,
 મુંજે ભીંજે નહિ ગંગપાણી;
 પ્રીતમ પ્રાણીને પ્રતિત આવે નહિ,
 જો સમજાવે શિવ શારદા રાણી—કેણ.

૩૭ રાગ એજ

જ્યાં લગી જીવનની જાત જાણી નથી,
 ત્યાં લગી તાણ તાણા રહે છે.
 આદ્ય વિચારતાં અંત્ય મધ્ય એક છે,
 વસ્તુ સાચી તે વેદાંત કે' છે—જ્યાં.
 જાત જાણ્યા વિના મતપંથ બહુ થયા,
 અટકી રહ્યા આંધળા આપ ભૂલ્યા,
 વધી ગયા વાદમાં હુરિ નાવે હાથમાં,
 મેરૂ જવા કરે મન પાય લૂલા—જ્યાં.
 જાત જાણ્યા વિના યોગ સાધન કરે,
 પરહુરે કામ ને ધન ધામ મૂકે;
 હુઠે કરી આહરે પેરેથી પાછા ફરે,
 વૈભવ ભોગવી ભક્તિ ચૂકે—જ્યાં.

અણુછતો આપણું આપ ભૂલી ગયો,
 --- જીવ થઈ જાયતો કર્મ ધારે;
 બુદ્ધિના ઠાઠમાં વાટ સૂઝે નહિ,
 આવવું જાવું તે એજ માટે—જ્યાં.
 જાત જાણ્યા પછી જન્મ મૃત્યુ ટળે,
 પારો ગરે પાણીમાં પાછો ના'વે;
 ભોજલ બ્રહ્મવેત્તા જેને ગુરૂ પળે,
 તો આ નરદેહ અભેપદ પામે—જ્યાં.

પ્રાસાદિક કાવ્ય વિભાગ

છંદ-કીર્તન વિગેરે.

૧. પદ-રાગ ચાખખાનો

પ્રભુ તને પ્રસન્ન તે કેમ થાય, તારા દિલનું કપટ નવ જાય-ટેક.
પ્રભુ કીર્તન પ્રભુ નામ રમરણમાં, અતીશે આજસ તારે;
હાચાકુટ લવ પરનિંદામં, આખો દિવસ નવ હારે-પ્રભુ.
પ્રભુનું પૂજન કરતી વેળા, કાયા તારી કંપે;
ગંજીશે સોગટાં ફૂટતાં, આઠ પહોર નવ જંપે-પ્રભુ.
હરિનું ચંદન ઘસતાં તારૂં, શ્રમથી શરીર ખગડે;
કુંડી કુદકું લઈ મરી મસાલો, ભાવે ભાંગજ રગડે-પ્રભુ.
એકાદશી ઓચ્છવનાં જાગરણ, અતિ કઠણ તને લાગે;
ભાંડ ભવેયા જેવા સારૂં, સારી રાતજ જાગે-પ્રભુ.
હરિના ભગતને લૂખું સૂકું વેઠજ વળગી જાણે;
સગાં સંબંધી પડણા આવે તેને, પીરસે મીઠ પરાણે-પ્રભુ.
બે પૈમાની ગુરૂ સેવા બતાવે, ત્યાં ગણગણતું બોલે;
ઘરની સ્ત્રી જ્યારે માગે ઘરેણુ, હસી મગન થઈ ડોલે-પ્રભુ.
ખોટાં મોતી કાચ કીડીઆં, ભગવત ભૂપણુ ઘાલે;
સોનું રૂપું માણ મુકતા વીણુ, સુત સ્ત્રીને નવ ચાલે-પ્રભુ.
જગ દેખતાં જપવા બેસે, બાકી નાહ્ય ન ખાવા;
ગળાં કાપે ત્યાં થાય ગળગળો, એ વૈશ્ણવના ભાવા-પ્રભુ.

આ કરવું આ ન કરવું એમ, અન્યને શિક્ષા દે છે;
તે પ્રમાણે તું નથી કરતો, અનુચિત કર્મ કરે છે-પ્રભુ.
અંતરના છાન અન્ય ન લાહે, પણ જાણે અંતરજામી;
એ તો સાચાનો સંગી છે, દાસ દયાનો સ્વામી-પ્રભુ.

૨ રાગ ડાકી

કુલ્યો શું કરે છે, ભુલ્યો ભવ કૃપમાં પડ્યો,
મનુષ્ય દેહ રૂપી રે, ખોયો મણિ હાથે ચઢ્યો-ટેક.
ડાહ્યા થઈને હુનિયામાં ફર્યો તું, તેણે સર્પુશું તારું ડાજ;
શે નવ જાણે જાણું મલકમાં, ત્યાંહા કયમ કરી રે'શે લાજ;
ડા'પણ તારું ત્યારે રે, જ્યારે ના જમ હાથ ચઢ્યો-પુલ્યો.
વરણાગીમાં વાટ જ ઉઠી, જ્યારે નર્ક નિવાસ ઠર્યો;
મિથ્યા જનની ભારે મારી, અલ્પ જન્મ ધર્યો ન ધર્યો;
માટે જોને જાગી રે, અવસર આવી અડ્યો-પુલ્યો.
શું રે થયું સંપત ઘણી મળે, શું થયું માટે ઘર ઠાર;
નિશ્ચિંત થઈને હરિને ન ભજ્યા, તારો ધિક્ક પડ્યો અવતાર;
ધિક્ક તારું જીવ્યું દેવેરે તને શાને ઘડ્યો-પુલ્યો.
સમજ મન મારી શીખામણ, મમત મુકી પરી;
કર સમરણ પુરૂષોત્તમ બ્રહ્મ, રટ રાધે કૃષ્ણ હરિ;
ત્યારે હયો જાણે રે, સર્વથી સરસ તું નીવડ્યો-કુલ્યો.

૩ કીર્તન-રાગ સારંગ

મન તું શીદને ચિંતા કરે, કૃષ્ણને કરવું હોય તે કરે—ટેક
 સ્થાવર જંગમ જડ ચૈતનમાં, માયાનું બળ હરે;
 સમરણ કર શ્રી કૃષ્ણચંદ્રનું, જન્મ મરણ ભય હરે—કૃષ્ણને.
 નવ માસ પ્રાણી શ્રી કૃષ્ણનું, ધ્યાન ગર્ભમાં ધરે;
 માયાનું આવરણ ક્યું ત્યારે, લખ ચોરશી ફરે—કૃષ્ણને.
 તું અંતર ઉદ્દેગ ધરે, તેથી કારજ શું મરે;
 ધણીનો ધાર્યો મનસૂખો, હર પ્રહ્લાથી નવ ફરે—કૃષ્ણને.
 દોરી સર્વની એના હાથમાં ભરાયું ડગલું ભરે;
 જેવાં જંત્ર વજાડે જંત્રી, તેવા સ્વર નીસરે—કૃષ્ણને.
 થનાર વસ્તુ થયા કરે જયમ, શ્રીફળ પાણી ભરે;
 જનાર વસ્તુ એણી પેરે જાયે, જયમ ગજ કોઠું ગળે—કૃષ્ણને.
 જેનું જેટલું જે જે કાળે, તે તેને કર હરે;
 એમાં ફેર પડે નહિ કો'થી, શીદ કુટાઈ મરે—કૃષ્ણને.
 તારું ધાર્યું થાતું હોય તો, સુખ સંચે દુઃખ હરે;
 આપણનું અજ્ઞાનપણુએ, મૂળ વિચારે ખરે—કૃષ્ણને.
 થાવાનું અણચિંત્યું થાશે, ઉપનિષદ ઓચરે;
 રાખ્ય ભરોસો રાધા વરનો, શીદ દયારામ હરે—કૃષ્ણને.

ચતુર સુંદર

સ્ત્રી ગરબાવળી ભા. ૧ થી ૧૪
 કીમત રૂ. ૦-૧૨-૦.

૪ ર.ગ એજ

જે કોઈ પ્રેમ અંશી અવતરે, પ્રેમરસ તેના ઉરમાં ઠરે-ઠેક.
 સિંહણ કેરું દૂધ હોય તે, સિંહણ સુતને જરે;
 વિના કાંચન સૌ અવર ધાતનું પાત્ર ફેાડી નીસરે—પ્રેમ.
 સફળ જીવનું જીવન સાકર, ખરનાં પ્રાણુ જ હરે;
 ક્ષાર સિંધુની માછલડી તે, મીઠા જળમાં મરે—પ્રેમ.
 સોમવલ્લિ રસપાન શુદ્ધ જે, બ્રાહ્મણ હોય તે કરે;
 વગર વંશીને વમન કરાવે, વેદવાણી ઉચરે—પ્રેમ.
 પ્રેમ ભક્તિ વિના પુરુષોત્તમ, તે પૂંઠે નવ ફરે;
 હયારામ કહે તે પ્રીતમને, શ્રી ગોવર્ધન ધરે—પ્રેમ.

૫ પદ્યવંગમ છંદ

છત્રે થાતી છાય, છડીધર છાજતા,
 હાથી હોદામાંય, રસિક ખીરાજતા,
 આયુષરિદ્ધિ અનેક, ભરેલી ભાગ્યમાં,
 તે સૂતા દિન એક, ઉછળતી આગ્યમાં. ૧

ભોગવના ઉપભોગ, મહાસુખ માણતા,
 જોતાં જોગ અજોગ, જરી નહિ જાણતા;
 કીધા દામ કરોડ, ખજાને ખાણમા,
 સૂતા તાણી સોડ, મસીદ મસાણમાં. ૨

ઇંદ્રપુરી અનુસાર, નગરીઓ! નોખમાં,
 કૌટિલ્ય સાહુકાર, ગરજતા ગોખમાં;
 સુંદરીઓ ગુણસાર, મહાગુણ મહામાં,
 કેા જાણે કંઈ ઠાર, ગઈ મળી ગઈમાં. ૩
 માટે મારા મિત્ર, વિચારો વાત રે,
 પાપી મટી પવિત્ર, ભલા થઈ બ્રાત રે;
 જીવનનું કૃપા જાણી, ભજો ભગવાન રે,
 અંતર પ્રીતિ આણી, ધરો નિત ધ્યાનરે. ૪

(દલપતરામ.)

૬ મોતીદામ છંદ

કદી અભિમાન કરે જન કોય, હજાર વસા હલકો બહુ હોય;
 કહું શુભ કે'ણ સૂણો સઉ કાન, ભજો ભગવાન તજો અભિમાન.
 ગયો પડી રાવણનો પણ ગર્વ. સમા પર શત્રુ થયા જન સર્વ;
 નકી થયું પ્રાણ તણુ નુકશાન, —ભજો.
 કહો વળી કયાં દુર્યોધન કર્ણ, મદોન્મત પામી ગયા પણ મર્ણ;
 દીધાં દરરોજ સદામત કાન. —ભજો.
 છતા જગમધ્ય હતા જન જોષ, કળે કરતા રિપુ ઉપર ક્રોધ;
 મુલા બળીઆ તણ બાણુ કમ ન, —ભજો.
 થતી શીર છત્ર તણી શીળી છાંય, કશું કરતાં ડરતા નહિ કાંય;
 ગયા નર આપ રહ્યા ગુણગાન, ભજો.

જાને જન જે સઘળા ગુણુ સાર, લહે મનમાં અભિમાન લગાર.
મળ્યાં હ્રદ્ય લાકર ઝેર સમાન. —મળે.

અહો ચિત્તથી જગમાં જગ જોય. કદિ અભિમાન કરો નહિ દોય;
હુશો નર નમ્ર થશો ગુણુવાન, —મળે.
ગુણે અભિમાન મળે બહુ મિત્ર. પમય પ્રત્યુપદ પ્રેમ પવિત્ર;
પટે પછી પૂરાણુ પ્રાણ પિછાન —મળે.

સૂણી ગુમ્મત નવ મંદ રનાળ, પ્રભુજનન નવ પ્રભુ પ્રતિષ્ઠાળ,
વિશ્વાસ કરી ગળી વળી વિગત, કેરે વિજ તે વ કહે વલગ.

૭ રાગ અભાન કડમો.

જે ગમે જગત ગુરુ દેવ જગત્સિદ્ધાન્ત,
તે નાણું ખરખરો કોક કરવો;
આપણું ચિત્તવ્યો અર્થ કાઠં નવસરે,
કિંગરે એક કિંગર ધરવો—જે ગમે.
હું કરું હું કરું એજ અજાનતા,
શકટમે ભાર દ્રવ્યમ ત્યાન તાણું;
સૃષ્ટિ નંડાણુ છે સર્વ એણી પેરે,
યોગી યોગેશ્વરા કોક જાણું—જે ગમે.
નીપજે નરથી તો કાઠં ન રહે દુઃખી,
શત્રુ મારીને સા મિત્ર રાખે;
રાયને રાંક કાઠં દષ્ટે આવે નહિ.
ભવન પર ભવન પર છત્ર દાખે—જે ગમે.

ઋતુ લતા પત્ર ફળ ફૂલ આપે યથા,
 માનવી મૂર્ખ મન વ્યર્થ શોચે;
 જેહનાં ભાગ્યમાં જેહને જે લખ્યું,
 તેહને તે ભ્રમે તેજ પહોંચે—જે ગમે.
 અંથ ગરબડ કરી, વાત ન કરી ગરી,
 જેહને જે ગમે તેને પૂજે;
 નન કરી વચનથી આપ સારી લહે,
 નાચ તે એક ચન એમ સૂઝે—જે ગમે.
 ગુણ નાંસારી મિથ્યા કરી માનજો.
 કૃપણ વિના ખીચું સર્વ કહું;
 તુગલ કર જોડી કરી નર્મન્યો એમ કહે,
 જન્મ પ્રતિ જન્મ હરિને જ યાચું—જે ગમે.

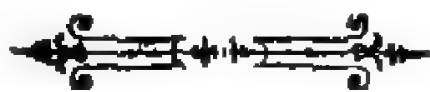
૮ પદ-રાગ જંગલો

વાસ નહિ ત્યાં વૈષ્ણવ કેરો, ત્યાં નવ વચ્ચીએ વાસડીઆં;
 શ્વાસોચ્છવાસ હરિ સ્મરણ ન કરે તે,
 શ્વાસ ધમણ કેરી શ્વાસડીઆં—વાસ.
 જલલડી જપ માળા ન જપે તે,
 જલલડી નહિ ખાસડીઆં;
 જનમ તેનો નહિ લેખામાં,
 જે ન કહેવાય હરિ દાસડીઆં—વાસ.

મોહનજીની માયા પાળે,
અવર માયા જમ ફાંસડીયાં;
ભણે નરસૈઓ ભારે મારી,
માવલડી દશ માસડીઆ—વાસ.

૯. રાગ એજ.

નારાયણનું નામ લેતાં, વારે તેને તજીએરે;
મનસા વાચા કર્મણા કરીને, લક્ષ્મીવરને ભજીએ રે—નારાયણ.
કુળને તજીએ કુટુંબને તજીએ, તજીએ મા ને બાપરે;
ભગિની સુતદારાને તજીએ, જેમ તજે કંચુકી સાપરે—નારાયણ.
પ્રથમ પિતા પ્રહ્લાદે તજીઓ, નવ તજ્યું હરિનું નામરે,
ભરત શત્રુઘ્ને તજી જનેતા, નવ તજ્યા શ્રી રામ રે—નારાયણ.
ઋષિ પત્નિ શ્રી હરિને કાળે, તજીઆ નિજ ભરથાર રે;
તેમાં તેનું કાંઈએ ન ગયું, પામી પદારથ ચાર રે—નારાયણ.
મજ વનિતા વિકૃલને કાળે, અર્વ તજી વન ચાલી રે;
ભણે નરસૈઓ વૃંદાવનમાં, સર્વે ગોપી મહાલી રે—નારાયણ.

૧૦ ધ્યાન.

ઘડપણ કોણે મોકલ્યું, જાણ્યું જોખન રહે સૌ કાળ—ઘડપણ.
ઉમર તો ડુંગર થયા રે, પાદર થયા પરદેશ;
ગોરી તો ગંગા થઈ રે, અંગે ઉજળા થયા છે કેશ—ઘડપણ.

નો'તું નોંધતું તે શીઠ આવીયું રે, નો'તી નોંધ તારી વાટ;
 ઘરમાંથી હળવાં થયાં રે, કહેશે ખુણા ઢાળો એની ખાટ-ઘડપણ.
 નાનપણે ભાવે લાઠવા રે, ઘડપણે ભાવે શેવ;
 રોજ રોજ નોંધએ રાખડી રે, એવી બળીરે ઘડપણની ટેવ-ઘડપણ.
 આંખે તો સૂઝે નહિ રે, થર થર ધ્રુજે કાય;
 ખાધું અન્ન પચે નહિ રે, વળી બેઠાં તો નવ રહેવાય-ઘડપણ.
 પ્રાતઃ કાળે પ્રાણ મહારા રે, અન્ન વિના અકળાય;
 ઘરનાં કહે છે મરતો નથી રે, તને બેસી રહેતાં શું થાય-ઘડપણ.
 દીકરા તો જૂજવા થયા રે, વહુ દે છે ગાળ;
 દીકરીયોને જમાઈ લઈ ગયા રે, હવે ઘડપણમાં શા હાલ-ઘડપણ.
 નવ નાડીઓ જુજવી પડી રે, આવી પહોંચ્યો કાળ;
 બેરાં છોકરાં ફટફટ કરે રે, નાનાં મોટાં મળી દે છે ગાળ-ઘડપણ.
 આવી વેળા અંતકાળની રે, ત્યારે દીકરા પધાર્યા પાસ;
 પાંસડીએથી છોડી વાંસળી રે, તેણે લઈ લીધી તેણી વાર-ઘડપણ.
 એવું જાણી સૌ હરિ ભજે રે, સાંભળજે સૌ સાથ;
 ચર ઉપકાર કરી પામશે રે, જે કાંઈ દીધું હશે જમણે હાથ-ઘડપણ.
 એવું નફટ છે આ વૃદ્ધપણું રે, મુકી દો સૌ અહંકાર;
 ધર્મનાં સત્ય વચન થકી રે, મહેતો નરસેં ઉતરે ભવ પાર-ઘડપણ.

૧૧ ભજન

કાંઈનો ભાર ન રાખે મોરારી,

આપે વ્યાજ શીખે ધન વાળી—ટેક.

સુદામાજીનાં તાદુલ લીધાં,
 તેના મહેલ કનકનારે કીધા—કેઈને.
 દ્રોપદીજીનું આબ્યું રે ટાણું,
 ચીર પૂર્યા છે નવસે નવાણું;
 પાટો બાંધ્યોતો પીડા રે જાણી,
 ચીર પૂર્યાની એ એ'ધાણી—કેઈને.
 થોડું અંદન કુબજાનું લીધું,
 એનું રૂપ અનૂપમ કીધું;
 ગોવાળીએ એચ્છવ કીધો,
 પહોલે કરપર ગોવર્ધન લીધે—કેઈને.
 જેનું લીધું હતું તેનું લીધું,
 તેમાં પરનારથ તે' શું કીધું,
 ધન્ય નરસિંહા તારી વાણી,
 એમ બોલ્યા સારંગપાણિ—કેઈને.

૧૨ પદ

જેને ઘેર હરિજન હરિચશ ગાય, તે તો નિત્ય ગંગામાં ન્હાય;
 અડસઠ તીરથ ગુરૂને આંગણે, દૂર ગએ શું થાય—જેને.
 ધ્રુવ નાહ્યા પ્રહલ્લાદ નાહ્યા, હેતે નાહ્યા હનુમાન;
 પ્રીત કરી પરીક્ષત નાહ્યા, જોગી શુકદેવ જાણુ—જેને.
 સહુ સંત મલી ધારણ બાંધ્યું, જ્ઞાન ગંગા તોળાય;
 જપ તપ તીરથ જોડે મળ્યા, તેમાં સાધન મળી જાય—જેને.

જ્ઞાન અંગાનો મહિમા મોટો, મુખે કહ્યો નવ જાય;
 ભલે મળ્યા મહેતા નરસિંહના સ્વામી
 હેતે હરિના ગુણ ગાય—જેને.

૧૩ કીર્તન

કૃષ્ણ ભજીએ કૃષ્ણ ભજીએ, કૃષ્ણ ભજીએ ભાઈરે;
 આ દુનિયામાં સર્વે માંહી, કાચી એટ સગાઈ રે—કૃષ્ણ.
 જૂઠી માયા જૂઠી દેવ, જૂઠે જોનં ને ભાઈ રે;
 જાહું જોખન અરિયર ધન છે, સ્વાર્થના ભાવઈ રે—કૃષ્ણ.
 જમ દ્વારે જાતાં ભાઈ, કાચ ન આવે કાઈ રે.
 પણ પાપ પુણ્ય ન પહોં મૂકે, તજતાં ન જાય તજાઈ રે—કૃષ્ણ.
 કરણી તેવી પાર ઉતરણી, અંતે ધર્મ સગાઈ રે;
 દાસ નરસૈઓ એમ નહે જે, ભજે કૃષ્ણને ભાઈ રે—કૃષ્ણ.

૧૪ રાગ મેવાડો

જીવાનીને દા'ડેરે, હરિજો જાણ્યા નહિ રે;
 મોહું પરદારા સાથે મન;
 કાંઈક તો મોહ્યા રે કમિનીના કેશમાં રે;
 કાંઈ એક જોડવા સાથે ધન —જીવાનીને.
 પચીસને પચાસરે, પરપંચમાં ગયાં રે,
 દોહીલા આવ્યા આઠ વર્ષના દન;

સીતેરને સુધીરે, કાંઈ સમજ્યો નહિ રે,
 પછી ચાલ્યો સાધન કરવા વન —જીવાનીને.
 આંખડીએ નહિ સૂઝેરે, ગળે બહુ નાસિકારે,
 બોલે તે, તો સંભળાય નહિ કરણ;
 માયા તો ન મૂકે રે તુટે નહિ તૃષ્ણા રે,
 યોગખાય નહિ અશરણ શરણ —જીવાનીને.
 હાથમાં લાકડી ને ચરણ ચાલે નહિ રે,
 તુટીને શીતળ થયું છે નન;
 સુખમાંહી દાંતરે એકે દીસે નહિ રે,
 તો એ પાપી હદર માગે અન્ન —જીવાનીને.
 ભાગ્ય જેનું ભહું રે આ અવસરને યોગખ્યો રે,
 તે તો પ્રાણી કહેવાએ હરિજન;
 નરસૈઆના સ્વામી રે સુખમાં સંભારજો,
 જો હોય પેલા લવનું પુન્ય —જીવાનીને.

૧૫ રાજ કાફી

રામબાણુ લાગ્યાં હોય તે જાણે;
 એલ્યા મુરખા મનમાં શું જાણે રે—રામબાણુ.
 ધ્રુવને લાગ્યાં પ્રહલ્લાદને લાગ્યાં, તો ઠરીને બેઠા ઠેકાણે,
 અર્જુનમાં શુકદેવજીને વાગ્યાં, એતો વેદ વચન પરમાણે—રામ.
 મોરધ્વજ રાજાનું મન હરી લેવા, આગ્યા જે ટાણે;
 લઈ કરવત મસ્તક પર મેલ્યું, પુત્ર પત્ની બેઠે તાણે—રામ.

મીરાંબાઈ પર ક્રોધ કરીને, રાણોજી ખડગજ તાણે;
 વિષના ખ્યાલા ગિરિધરલાલે, આરોગ્યા અમૃત ઠેકાણે—રામ.
 નરસિંહ મહેતાની હુંડી સ્વીકારી, ખેપ ભરી ખરે ટાણે;
 આગળ સંત અનેક ઓધાર્યા, એવું થતો ભગત ઉરઆણે—રામ.

૧૬ ભૂલ્યો અન ભગરા—એ રાગ.

ધર્મ વિચારે રે ધર થકી, તજી કપટ તમામ;
 પડતાં ધારે જે પાપમાં, ધર્મ તેનું છે નામ—ધર્મ.
 સત્ય દયા તપ શૌચ છે, પગ ધર્મના ચાર;
 જેના હૃદયમાં એ રહ્યા, ઉત્તમ તેનો આચાર—ધર્મ.
 ચાર ચરણ છે અધર્મના, વે'મ મદને કુશંગ;
 અનૃત પેસે જો અંઝમાં, કરે ધર્મનો ભંગ—ધર્મ.
 સત્ય વસે જો શરીરમાં, સૂઝે સાચો વિચાર;
 બુદ્ધિ પ્રકાશ વધે બહુ, બાલે કર કરતાર—ધર્મ.
 શશી વિના જેવી શર્વરી, વિના દીપક ધામ;
 સત્ય વિના એમ જાણવો, નર દેહ નકામ—ધર્મ.
 જીવ ઉપર દયા જેહુને, ટાળે દીનનાં દુઃખ
 તન ધન ને વાણી વડે, આપે સર્વને સુખ—ધર્મ.
 ઇચ્છે ભલું અંતર વિષે, કરવા સહુનું કલ્યાણ;
 અવગુણ ના ધરે ઉર વિષે, દયા તેજ પ્રમાણ—ધર્મ.
 કષ્ટ મહે ધર્મ પાળતાં, તપ તેનું છે નામ;
 બીજા દંભ અનેક છે, જેણે સુધરે ન કામ—ધર્મ.

તપ કરી તન દ્રઢ જે કરે, જીતે ઇંદ્રિને પ્રાણ;
 મન વશ રાખે પેતાતાણું, હોય ચતુર સુજાણ—ધર્મ.
 સુખદુઃખ સમ કરીને ગણે, સમ દુરખને શોક,
 ધીરજ ધર્મ ચૂકે નહિ, એવા નર તો કોક—ધર્મ.
 શૌચ ક્રિયા જીવણી કરી, રાખે શુદ્ધ શરીર;
 મેલ ધુએ પછી મન તણો, જ્ઞાન નીરથી વીર—ધર્મ.
 એવો ધર્મ દિશમાં ધરે. પ્રાણી તેહ પાવત્ર;
 સદ્ગુણ જીવન આ જન્મમાં, ચારે તેનાં ચરિત્ર—ધર્મ
 (છોટમ)

૧૭ કીર્તન—રાગ ચાખખાનો.

પ્રભુ તને પ્રસન્ન રે તો થાય, જે તું સાચો મારગ સાચ—ટેક.
 એક ટેક ગુરુ વચન પાળીને, એવા સ્મરણ કરીએ,
 ગુણવતા થઈ હારે ગુણ ગાતાં, કેઈ થઈ નવ કરીએ—પ્રભુ.
 કુળ કુટુંબને મગા સહોદર, સર્વે સ્વાસ્થ્ય સારું;
 અંત સમે કેઈ કામ ન આવે, ભજન કરે તે વાર—પ્રભુ.
 ઉપર શુદ્ધિ થાય સ્નાનથી, મન શુદ્ધિ થાય જ્ઞાને;
 બાહ્યાંબ્યંતર રહી નિર્મળો, કરતાં પ્રભુને ધ્યાને—પ્રભુ.
 ભૂખ્યા જનને ભોજન દેવું, તરશ્યા જનને પાણી;
 કેઈ પ્રાણીને દુઃખ ન દેવું, અંશ પ્રભુનો જાણી—પ્રભુ.
 સાચા સંગી હોય હરિના, તેને સંગે રહીએ,
 પ્રપંચી પાખંડી જનમાં, કહે છોટમ નવ જઈએ—પ્રભુ.

૧૮ કીર્તન-રાગ લાવણી.

ચટપટ ચેત હેત કર હાર શું, મરણ ભમે છે માથેજ;
 ધામ ધરા ધન મુત ધણીઆણી, સેવક ના'વે સાથેજ-ચટપટ.
 હોય લાખ તે રાખ બશબર, તેમાં નહિ કાંઈ તારજ;
 ધન સાંચ્યુ પણ ધર્મ ના સાંચ્યો, કાં જન્મારો હારજ-ચટપટ.
 કૂડાં કર્મ ફરીને કેટિક, દુર્મતિ દમડી માટેજ;
 પાપ પોટલા પાસ લઈને, જાશે વસતી વાટેજ-ચટપટ.
 મોટપણાનું માન ભરાયું, માટે કાંઈ ન સૂઝેજ;
 જમન કિંકર જોશે ત્યારે, થરથર કાયા ધ્રજેજ-ચટપટ.
 કર મત્સંગ અંગ હોય નિર્મળ, રંગ હૃદયમાં લાગેજ;
 કહે છેટમ ભગવંત ભજીએ, તો ભવનો ભય ભાંગેજ-ચટપટ.

૧૯ કીર્તન

(ભેખરે ઉતારો રાજ ભરથરી—રાગ)

શત્રુ સખળ છે શરીરમાં, મોટા મનના વિકારજ;
 ધર્મરૂપી ધન એ હરે, વિના વસ્તુ ગિયારજ -શત્રુ
 દ્વાદશ તિલક અંગે કરે, હરિ મળવા હથીઆરજ;
 મોહે મચરડીને મારીઆ, તરી ન શકયા સંહારજ-શત્રુ
 શંખ ચક્ર ગદા પદ્મનાં, ધારે અંકિત અંગજ;
 કામ ને ક્રોધે તે કુટયા, કર્યો કર્મે કુસંમજ -શત્રુ
 ભેખ ધરે ભય ના ટળે, શત્રુ ઘેરે શરીરજ;
 પ્રપંચ મુકી પ્રભુને ભજે, એવા કોયક વીરજ -શત્રુ

ધીરજ ધનુષ્ય કરમાં ધરી, સુરત બાણ સંધાણુજ;
 કંપી શત્રુ કોરે રહે, પામે પદ નિરવાણુજ —શત્રુ
 સત્યનામ સમશેરને, હરહમ જે ગ્રહે હાથજ;
 છોટમ પાપ ના પરલવે, રમે બ્રહ્મની સાથજ —શત્રુ

૨૦ રાગ લાવણી

બ્રહ્મ ભક્તિ તું કરને પ્રાણી, સફળ થાય મન વાણીજ;
 આ સંસાર કાળની બાજ, તેને સ્થિર તેં જાણીજ-બ્રહ્મ
 કાયા માયા જાણ્ય કારમી, જ્યમ આકળનું પાણીજ;
 ક્ષણ ભંગુર સહુ ખેલ ખલકનો, તું ઝટ લેને જાણીજ-બ્રહ્મ
 જે જાયું તે સર્વ જવાનું, રંક રાય ને રાણીજ;
 અવિનાશી પ્રભુ એક અખંડિત, ગુણાતિત ગુણ બાણીજ-બ્રહ્મ
 સોહૈ શબ્દ વિચાર કરી લે, નિરાંલખ નિર્વાણીજ;
 કહે છોટમ ચિંતામણી પરખે, જે હોય બુદ્ધિ શાણીજ-બ્રહ્મ

૨૧ પદ—રાગ ઝીઝોટી

કાયા છે ત્યાં સુધી કર સ્મરણ કીરતારનું રે—ટેક.
 જતન કર્યું જઠરામાં જેણે, તારો દેહ રચ્યો છે તેણે;
 તેણે કામ કર્યું છે અતિ ઉપકારનું રે —કાયા
 પ્રસવ થયા પહેલાં પય કીધું, માતાના સ્નનમાં ભરી દીધું;
 તેણે કારજ સાધ્યું તારા આહારનું રે —કાયા

કાન નેત્ર કીધાં છે કેવાં, સર્વે અંગ અમુલ્ય એવાં,
 અંતઃકરણ કીધાં છે વિવિધ વિચારનાં રે —કાયા
 કાંત દીધા છે આવણુ કરવા, અન્ન સર્જ્યું ઉઠર ભરવા,
 કર દીધા કારજ કરવા વહેવારનાં રે. —કાયા
 સુરદુર્લભ મનુષ્ય દેહ પામી, લપટ ન થવું લુણ્હરામી,
 છોટમ શરણ ગ્રહી લે સરજનહારનું રે —કાયા

૨૨ ૫૬

(જે કોય પ્રેમ અંશી અવતરે—એ રાગ)

જે કોય હોય હરિના દાસ, તેના ઘટમાં હરિનો વાસ—ટેક.
 ગુરૂની હૃદયે જીવે હરિમે, જે પોતાની પાસ,
 મન વશ કર્મે હરિમાં વર્તે, આઠ પહોર અભ્યાસ—જે
 ગદગદ કંઠે ગાવે હરિગુણ, પ્રગટે પ્રેમ પ્રકાશ,
 ચોદ લોકમાં ચિત્ત ન ગોઠે, કરે ન કોઈની આશ—જે
 જેવું લોહુ ધરે પાવકમાં, લોહુમાં પાવક વાસ,
 એમ અહોનિશ રહે મળીને, હરિમાં હરિના દાસ—જે
 હરિહર રટણુ નિરંતર તેને, સ્મરણુ શ્વાસ ઉચ્છ્વાસ,
 છોટમ હરિથી ન પડે અળગો, જેમ પુષ્પમાં વાસ—જે

૨૩ રાગ બેહાગ

લક્ષ્મીદીપ્તાનો ભાર ભૂમિપર, લક્ષ્મીદીપ્તાનો ભાર—ટેક

મનુષ્ય દેહ તે મિથ્યા તેનો, જો ન લજે કર્તાર;
 જે ફરે અંગારો ઉપરો, તે જાગ ચમ ગઈ છાર-નુભિપર.
 માતપિતા ગુરુ સંતની સેવા, ના કરે પર ઉપકાર;
 વિદ્યાવિનય વિવેક - આપે, તે મતિમંદ યજ્ઞ-નુભિપર.
 અતર કપટ અવિદ્યા ન તરે, ઉપર નેરો રાવર,
 દાન દયાન સન્ય શીલ ન સારે, તે પશુનો અવતાર-નુભિપર.
 સરનનહારના ગુણુ ન ઉચરે જે બીજું પડે મારે,
 છાત્ર તે નવ અર થી પડે નિરુદ્ધ ન તરે - નુભિપર.

૨૪ જો વિચારો જીવ તારી શી જો મરે એ માગ
 હરિ કરે તે હોય નિશ્ચય હરિ કરે તે હોય.
 નાથનું નિમંત્રું ના નિવારી ગુરુ કોય-ટેક.
 હરિ વિના ના હોય પાન અન્ય કો' થઈ,
 મૃતિ પુરૂષ દિલય ઇશ આશરે નહી-હરિ.
 ચાવશ તજ સર્ગી દેહ પ્રદૂતે ન અન્ય.
 પુરૂષ જ્ઞાન રૂપ દેહમાહી એ-ન-હરિ.
 જીવ કરે કમ તે વિચેત્ર જાનવા;
 આચરે આશાએ કર્મ જાનભાતના-હરિ.
 અપે રૂપો ઇશ દેવ જો કૃપા કરે;
 બીન કૃપાએ જાનમાં અંગારો કરી ભરે-હરિ.
 નીપજવાનું નિષ્ચે જીવ હાથમાં નથી;
 છાત્ર સર્વ ગ્રંથ જોળી જોયું છે મથી-હરિ.

૨૫ ગઝલ

- ગુભરે જે શિરે તારે, જગતનો નાથ તે સે'જે,
 ગણ્યું જે ખ્યારું ખ્યારાયે, અનિ ખ્યારું ગણી લેજે. ૧.
 ફરીઆની જુડી વાણી, વિષે જો દુઃખ વધે છે;
 જરાયે અંતરે આનંદ, ના એ છે અવ દેજે. ૨.
 ક્યેરી માંડી પ્રાણનો, થી દુઃખ ન ડાઘીનો;
 જગત માણ થઈતે તું, બેડેરી ના પીડા લેજે. ૩.
 જગતના કાચન રંગે, પડે લક્ષ્મી મરે અંગે;
 ન આરા કે નહારાની, જરાયે સંગને રહેજે. ૪.
 રહેજે શાનિ અંતેષે, સદાનંદે સંગે ચિત્તે;
 હોલે જે દુઃખ કે આનંદ; કોઈને નહિ રહેજે. ૫.
 વસે છે કોથ વરી, ચિત્તમાં તેને નજી રહેજે;
 થડી જાયે ભલામની, મહાલક્ષ્મી ગણી લેજે. ૬.
 રહે ઉન્મત્ત સ્વાનંદે, ખરું એ સુખ મની લે;
 પીયે તો પ્રેમનો ખ્યાલો, પ્રમુશ્રીનો ભરી પીજે. ૭.
 કટુ વાણી સૂણે જો તું, મીઠી વાણી મહા કહેજે;
 પરાઈ મૂર્ખતા કાળે, મુખે ના ઝર તું લેજે. ૮.
 અરે પ્રારબ્ધ તો વેયું, રહે તે દૂર માગે તો;
 ન માગે દોડતું આવે, ન વિશ્વાસે કદી રહેજે. ૯.
 રહી નિમેહી શાન્તિથી, રહે એ સુખ મોટું છે;
 જગત બાજગરીનાં તું, બધાં છલબલ જવા દેજે. ૧૦.

- પ્રભુનાં નામનાં પુષ્પો, પરોવી કાવ્ય માળા તું;
પ્રભુની ખ્યારી ગ્રીવામાં, પહેરાવી પ્રીતે દેજે. ૧૧.
કાવ રાજ થયે શી છે, પછી પીડા તને કાંઈ;
નિજનંદે હુમેશાં બાલ, મસ્તીમાં મળ લેજે. ૧૨.

૨૬ રાગ આશાવરી

અંતરજામી જગદ્ગુરુ ઇશ્વર, ભક્તવત્સલ ભયહારી હો;
ધર્મભક્તિ ભુવિ સાધુ વિપ્રદુઃખી, દેખી દયા ઉર ધારી હો—અ
ધર્મભક્તિ સાધુ દ્વિજ ઉર્વી, ઇનકો કષ્ટ નિવાર હો;
થાપુ ધર્મ એકાંતિક ભુવિ પર, અસુર બેરી સળ માર હો—અ
સદય હૃદય કરુણાનિધ કેશવ, પ્રથમ ચેહી પનુ કીનો હો;
સોઈ શ્રીકૃષ્ણ ભક્તહિત કારન, પુનિ દ્વિજકુલ તનુ લીનો હો—અ
કૌશલદેશ અબોધ્યાપુર તે, ઉત્તર હય એક ગ્રામ હો;
પ્રકટે ત્યાં ધર્મ ગૃહે ઇશ્વર, પ્રેમાનંદ કે શ્યામ હો—અ

૨૭ પદ—રાગ ગરબીનો

નારાયણ નામ લેને તું પ્રાણી રે, બદ્રિનાથ પ્રકટ જગ બાણી—ટેક.
નરદેહુ દીધી તુંને નાથે રે, હોય ધન તો વાવર તારે હાથે રે;
પડયું રે'શે ના'વે કોડી સાથે. —નારાયણ.

ગર્ભવાસે રક્ષા કીધી તારીરે, લીધો જઠરાગ્નિથી ઉગારી રે;
બેઠો તેને તે કેમ વિસારી. —નારાયણ.

વિના સમજે કરે માડું માડું રે, ધન કાજ લમે મન બાડું રે;
તારે હાથે નથી તન તાડું. નારાયણ.

મિથ્યા સુખમાંહી તું ભરમાણો રે, બાંધ્યો લોક લજ્જા ગળે પાણો રે;
જાય છે તૃણાને પૂરે તણાણો. નારાયણ.

કાયા માયા છે જો તારી કાચી રે, તેને રંગે રે'જે માં તું રાચી રે;
બ્રહ્માનંદ કહે છે વાત સાચી. નારાયણ.

૨૮ રાગ જોજ.

પ્રાણી નરદેહ સુંદર પામી રે, લજ નરરે નારાયણ સ્વામી-ટેક.
સાચા સંતને શરણે તો રહીનેરે, દયા આણીને અન્નજલ દેને રે;
તારો જન્મ સફળ કરી લેને. પ્રાણી.

ભવ તારણ જગપતિ ભેટી રે, મેલ લોકની લાજ લપેટી રે;
બાંધ પ્રેમ તણી કશી પેટી. પ્રાણી.

લાગ્યું જમનું વાંસે તારે લાડું રે, લેશે આવીને સાંજ સવાડું રે;
માટે કર તારા જીવનું સાડું. પ્રાણી.

સાચા સંતને સંગે કરીને રે, હઠ અંતર ધીર ધરીને રે;
ભજ પ્રકટ પ્રમાણ હરિને. પ્રાણી.

મેહોણ અનંત જનમનું ઉતારે રે, હવે જીતી બાજ મત હારે રે;
બ્રહ્માનંદનું કહું હૈયે ધારે. પ્રાણી.

સતી તોરલ તથા જ્ઞેષ્ઠનું ઐતિહાસિક ચરિત્ર તેમના
ભજન સાથે. કી. શ. ૨-૦-૦

૨૯ રાગ ગરબી.

- હુરિજન સાચા રે, જે ઉરમાં હીંમત રાખે;
વિપત્તિ વરતી રે, કહિ દીન વચન નવ ભાખે. ૧.
- જગતું સુખદુઃખ રે, માયીક મિથ્યા કરી જાણે;
તનધન જાતાં રે, અંતરમાં શોક ન આણે. ૨.
- પર ઉપકારી રે, જન પ્રેમ-નીમમાં પૂરા;
દેહીક દુઃખમાં રે, ઠાઠે નહીં આધુ શૂરા. ૩.
- હુરિજન સમરે રે, નિત્ય અહોનિશ ઉમંગ ભરીઆ;
સરવ તણને રે, નર નાગર વહાલા કરીઆ. ૪.
- બ્રહ્માનંદ કહે રે, એવા હુરિજનની બલિહારી;
મરતક જાતાં રે, નવ મેલે ટેક વિચારી. ૫.

૩૦ રાગ એજ

તપાસી જો થિર ન મળે તારૂં રે, વણ સમજે કહે છે મારૂં રે;
મનોહર સુખ ધનને મેરી રે, છે જો તારાં જીવ તણાં વેરી રે. ૧

મેલી સંવેને અધવિચ મરવું રે, કે જમડાને લેખું ભરવું રે.
કરશે લેખા કાગળોઆ કાઢીરે, કે પીલશે ચેંચુડે પાઠી રે. ૨

તે માટે જોઈને કાર્ય કરજે રે, કે દીલમાં સાહેબથી ડરજે રે;
બ્રહ્માનંદના સ્વામીને રટજે રે, કે હીણા મારગથી હુટજે રે. ૩

૩૧ રાગ ધોળ

મનુષ્ય દેહ ધરીને મૂરખ, કહે શું કરી કમાણીજી;
 શ્વાન તણી પેરે ફરતો ડોહ્યો, બોહ્યો મીથ્યા વાણીજી. ૧
 પેટ ભયનિાં ઉઘમ કીધો, રાત દિવસ ધન રળીઓજી;
 નરતનનું માહાતમ નવ જાણ્યું, પશુ જાતિમાં ભળીઓજી. ૨
 માતપિતા સુત બાંધવ બહેની, અંતે નહિ કોઈ તારાંજી
 આવરદા હરવાને કાળે, સરવ મળ્યાં ધૂતારાંજી. ૩
 સગાં કુટુંબી સૌ મળીને, લૂંટી ચૂશી દીધોજી;
 છેલ્લી વારે સ્વારથ સાધી, જમને આગે દીધોજી. ૪
 કાગળ ઘડી ઘડીના કાઠી, લેખાં જમડા લેશેજી;
 બ્રહ્માનંદ કહે સૌ વાંસેથી, કોઈ ન માણ્યો કહેશેજી. ૫

૩૨ રાગ એજ

બાળપણું તેં જીવં અજાની, ખબર વિનાનું ખોયુંજી;
 સારું બહું કંઈ ન સૂઝ્યું, રમતમાં મન મોહ્યુંજી. ૧
 જવાનપણું યુવતિમાં ખોયું, ધનને અરથે ધાયોજી;
 મનમાં સમજે મુજ સરીખો, નથી જગતમાં ડહોજી. ૨
 વૃદ્ધપણામાં ચિંતા વાધી, હાથ પાવ નવ હાલેજી;
 ધરના માણસ કહ્યું ન માને, તે દુઃખ અંતર સાલેજી. ૩
 ભાળે નહીં રાગે લેલાણો, પડીયો લાંબો થઈનેજી;
 જમના કિંકર ગરદન બાંધી, આલ્યા બેરે લઈનેજી. ૪

ઠાલો આબ્યો ભૂલો ભમીઓ, કાંઈ ન લઈ ગયો સાથેજ;
બ્રહ્માનંદ કહે જમપુરી કેરું, મહાદુઃખ લીધું માથેજ. ૫

૩૩ રાગ એજ

જે તને દેખી છાકયો ડાલે, તે તું દેખ વિચારીજ;
નખ શીખ સુધી નિંઘા જેવું, શા માંહી વસ્તુ સારીજ. ૧
માંસ રૂધિરને માંહી ભરીને, ઉપર મઠીયું આળુંજ,
મોહ તણે વશ થઈને મૂરખ, દેખે છે રૂપાળુંજ. ૨
હાડ તણા પગ હાથ બનાવ્યા, કટકા કટકા સાંધીજ,
તે માંહી દઢ મમતા તુંને, તે શી આવી આંધીજ. ૩
ઉદરમાંહી આંતરડાં ભરીઆં, આવે ગંધ નહારીજ,
રબરબમાં રોગે વીંટાણી, મળ મુતરની ક્યારીજ. ૪
ટળતાં એને વાર ન લાગે, આઘ અંતનું ખોદુંજ,
બ્રહ્માનંદ કહે એ સારું, તેં કામ બગાડ્યું મારુંજ. ૫

૩૪ પદ-રાગ હાલારી.

માની લે રે માની લે મન, મળ્યાનાં એંધાણ રે;
મન માની લે. —એ ટેક
મળ્યા કેરી મીટ અળગી, કરી આપે જાણ રે-મન.
હૃદય શોકને માન મમતા, ન રહે તેની પાસ રે;
નિર્વિકલ્પ સમાધિમાં, સદા તેનો વાસ રે-મન.

તે ફરે સુઝાં પર્ણવત, જેમ ત્વચા સંગે નાગ રે;
 તેને આત્મદર્શી ઓળખે, તાહાં નહિ ખીજાને લાગ રે—મન.
 તે નિસ્પૃહીને નિર્મળા, સુખ દુઃખ વિના આનંદ રે;
 લેશ લોપે નહિ તેહને, માયા કેરો કંદ રે—મન.
 તેને ઓળખી આદર કરો, અનુભવી આત્મા રામ રે;
 નભૂ શરણે સદ્ ગુરૂને, ભૂલ્યો પામે ધામ રે—મન.

૩૫ પદ-રાગ આરંગ.

લેને લેને લહાવ જીવને જોતાં નહીં જડે;
 જોતાં નહીં જડે, જીવને જોતાં નહીં જડે—લેને
 કસ્તુરીને કેવડો લઈ તેલમાં તળે;
 આવો રૂડો મનખો મેલી, ભુતમાં ભળે—લેને
 મોતી સરખો દાણો લઈ ઘંટીમાં દળે;
 ખાવળીઆનું ખીજ વાવે, આંખો નાહ ફળે—લેને
 સંત બોલાવે બોલતો નથી, અભિમાનમાં ફરે;
 મારી ધકકે આગળ કરશે, વેઠે ભાર ભરે—લેને
 માયા તને મીઠી લાગે, ગોળથી ગળી;
 નરભેરામના સાથનાં તો, ફૂડ નહીં મળે—લેને

૩૬ રાગ આશાવરી

જન ગઠ બાંધોની મેરે ભાઈ, તેરી જમસે હોગી લગાઈ—ભજન

ધ્રુવે બાંધ્યો પ્રહલાદે બાંધ્યો, બાંધ્યો મીરાંબાઈ,
 અલખોંરે એસોહી બાંધ્યો, કામ ચલ્યો તપશાહી—ભજન.
 રામનામકા કીલા બનાયા, ધર્મકી ભુરજ લખાઈ;
 જ્ઞાન કે મોરચે શક કરાવ્યો, સમતા ખાઈ બનાઈ—ભજન.
 શિલ સંતોષકે મજબુત જો, લોલકો ભાર હઠાઈ;
 કાયર લોકમેં કામ નહિ સંતા, રાખો શૂર સીપાઈ—ભજન.
 દયા તોપકી કર લ્યો ત્યારી, શમ-દમ નાલા બનાઈ;
 કબીર સાચકી અગ્નિ દીખાવ્યો, કામકી ફોજ હઠાઈ—ભજન.

૩૭ રાગ ઝીઝોટી

રામ સમર રામ સમર, રામ સમર બાઈ,
 રામ નામ સુમરન ખીન, ખુડત લવ માંહી—રામ.
 બનિતા સુત દેહુ ગેહુ, સંપતિ સુખ દાઈ;
 ઇનમેં નહિ કછુ તેરા, કાલ જાત ખાઈ—રામ.
 અન્ન મેલ ગજ ગનિકા, પતિત કર્મ કીને;
 સોખી ઉતર પાર પડે, રામ નામ લીને—રામ.
 સુકર કુકર ચોનિ ભ્રમત, અળહુ લાજ નાઈ;
 રામ નામ છાંડ અમૃત, કાહેકું વીખ ખાઈ—રામ.
 ધર્મ કર્મ તજી કુકર્મ, રામ નામ લેહી;
 ગુરૂ પ્રસાદ જન કબીર, સમ કર સનેહી—રામ.

૩૯ રાગ ધનાશ્રી

અબ તુમ કબ સમરોગે રામ (૨) —એ ટેક.
 ગર્ભ કુલો મેં જપ તપ કીને, નીકલ હુવા ખેઈમાન—અબ.
 બાલપનો હંસી ખેલી ગંવાયો, તરૂન નેનેમેં કામ—અબ.
 હાથ પાંવ જબ કાંપન લાગે, નીકલ ગયો અવસાન—અબ.
 જુઠી કાયા જુઠી માયા, આખર મોત નિહાન—અબ.
 કહુત કબીરા સુનો ભાઈ સાધુ, દો દિનકા મિજબાન—અબ.

૩૯ રાગ એજ

નિરધનકો ધન નામ હુમારો, નિરધનકો ધન રામ—ટેક.
 ચોર ન લેવે ઘટહુ ન જાવે, ધાડ પડે દે કામ—હુમારો.
 સોવત ખેલત જાગત ઉઠત, જપહુ નિરંતર નામ—હુમારો.
 દિન દિન હોત સવાઈ દોલત, ખૂટત નહિ એક દામ—હુમારો.
 ઠાકોર ચલે નગર દ્વારેસે, પાસ ન એક બદામ—હુમારો.
 કહુત કબીરા સુનો ભાઈ સાધુ, પારસકો નહિ કામ—હુમારો.

૪૦ પદ

ઉંચી મેડી મંદિર માળીયાં રે, તે દેખી મત ભુલ;
 અંત કાળે જાવું પ્રાણી એકલાં, કરી લે મારગડાની સુધ—ઉંચી.
 માત પિતા સુત બાંધવા રે, ઘરે સહુણી નાર;
 સ્વાથરતું એ તો સૌ સગું, તું તો દુનીઆમાં દા'ડા ચાર—ઉંચી.

જેસો પાણી ઉસકો રે, એસો આ સંસાર;
 બાંચ પકડ જમડા લે ચલે, દોન છોડાવન હાર-ઉંચી.
 આગે પીછે સૌ ચલે, તું તો હજુએ ન ચેત્યો ગમાર;
 કહત કબીરા રામ ભજલે, ભજલો તો ઉતરો પાર-ઉંચી.

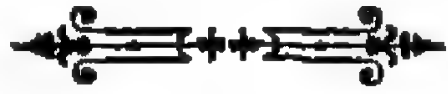
૪૧ ૫૬

દયા ધર્મ નહિ મનમેં, મુખડા કયા દેખો દર્પનમેં—ટેક.
 જળ લગ ફુલ રહે ફુલબાડી, બાસ રહેં તિન બનમે;
 એક દિન એસી હો જાવેગી, ધુલ ઉડેગી તનમેં—મુખડાં.
 ચૂવા ચંદન અબોર અઝરજા શોભે ગોરે તનમેં;
 ધન જોબન ડુંગરકા પાની, ઢલ જાવેગા છનમેં—મુખડાં.
 નદીયાં ઘેરી નાવ પુરાની, ઉત્તરે ચાહે સનમેં;
 ગુરૂ મુખ હોય સો પાર ઉતરે, નુગરા ડુબે ઉનમેં—મુખડાં.
 કવડી કવડી માયા જોડી, સુરત રહી નિજ ધનમેં;
 દશ દરવાજા ઘેર લીના જળ, રહ ગઈ મનકી મનમેં—મુખડાં.
 પગીયાં બાંધે પાગ પગવારે, તબ ભૂલા ભૂલનમેં;
 કહત કબીરા સુન ભાઈ સાધુ, લપટ રહેગા મનમેં—મુખડાં.

૪૨ રાગ રેખતો

ખલક સબ રેનકાં સપના, સમજ મન કો નહિ અપના—ટેક.
 કઠણ હે બોજકી ધારા, બહે સબ જાત સંસારા—ખલક.

- ઘડા જર્થ નીરકા પુટા, પતા જર્થ ડારસે ટુટા-ખલક.
એસી નર જન જીંદગાની, સમજ મન ચેત અભિમાની-ખલક.
ભુલ્યો તમ દેખ તન ગોરા, જગતમે જીવના થોરા-ખલક.
તજો મદ લોભ ચતુરધ, રહો નિઃસંગ જગ માંહી-ખલક.
કુટુંબ પરિવાર સુત દારા, ઉસી દિન હોયગા ન્યારા-ખલક.
નીકલ જખ પ્રાન જાવેગા, કોઈ નહીં કામ આવેગા-ખલક.
સદા મન જાને હે દેહા, લગાવો રામસે નેહા-ખલક.
કટેગી જન્મકી કાંસી, કહે કબીર અવિનાશી-ખલક.

૪૩ રાગ ધનાશ્રી

- સતસંગનો રસ આખ, પ્રાણી તું તો સતસંગનો રસ આખ-ટેક.
પ્રેમે પ્રભુને પાયજ લાગી, રામ નામ હૃદે રાખ-પ્રાણી.
પ્રથમ લાગશે તીખોને કડવો, પછી આંખા કેરી સાખ-પ્રાણી.
સતસંગથી એ ઘડીમાં મુક્તિ, વેદ પુરે એની સાખ-પ્રાણી.
આરે કાયાનો ગર્વ ન કીજે, અંતે થવાની એ ખાખ-પ્રાણી.
હુસ્તી ને ઘોરા માલ ખજાના, એક ન આવે સાથ-પ્રાણી.
કાચી રે કાચા કેટડી જેવી, ઢળતાં લાગે નહિ વાર-પ્રાણી.
કાચો રે કુંપો જેમ ભર્યો છે, ગળી કુટી જાય પાર-પ્રાણી.
કહત કબીરા સુનો ભાઈ સાધુ, એ છે મુક્તિતાણુ દાર-પ્રાણી.

૪૪ પદ

થોડી ધીરે ગાડી હાંકો રે, મેરા રામ ગાડીવાલા;
 રામ ગાડીવાલા, મેરા સદગુરૂ માડીવાલા-ટેક.
 ગાડી મારી અજબ રંગીલી, બેલ બેડયા બે ચાર;
 હાંકન વાલા છેલ છબીલા, બેઠન વાલા દાસરે-મેરા.
 ગાડી છુટી રેતમેં મે, મજલ પડા હૈ દૂર;
 સીધા સદગુરૂ બે મીલે તો, પહોંચાડે હુબુર રે-મેરા.
 થોડા છુટા સ્થાનમેં ને, પીછે પડા હૈ પોકાર;
 દશ દરવાજા બંધ કીયા, પણ નીકલ ગયા અસવાર રે-મેરા.
 જંતર માફં અંઝવું ને, ટુટ ગયા સઉ તાર;
 જંતર બીચારા કયા કરે, ગયો બચાવન હાર રે-મેરા.
 ગંગા કિનારે ઘર કરો ને, નાચો નિર્બળ નીર;
 દત્ત વિના નવ પામીએ, એમ કહુ ગયા દાસ કબીર-મેરા.

૪૫. ભજન

રામ નામ તો જાણો, સંતો! રામ નામ તો જાણો-ટેક.
 આતમ તત્વ પીછાણો, સંતો! રામ નામ તો જાણો;
 પૃથ્વી તેજપવન ચોર મોજ, ચારે જગન સમાણો-સંતો.
 કોણ મરે કોણ અવતરે ભાઈ, કોણ જીતે કોણ હારે;
 જલકી લહરી જલસેં ઉપજી, કોણ તરે કોણ તારે-સંતો.
 કાચા કુંભ જલમાંહી ધરીઆ, બહાર ભીતર પાણી
 પુટા કુંભ જલ જલમેં મલીઆ, સો ગત વીરલે જાણી-સંતો.

૫૯

ગુરૂ બીન જ્ઞાન રામ બીન બોલે, મીથ્યા વાર કહાવે;
કહે કબીર મુંગેજી સમશ્યા, મુંગા હોસો પાવે-સંતો.

૪૬ પદ

પંડીતો છાન પીઓ જલપાની, તારી કાયા કેમ વટલાણી-ટેક.
જલકી માયા જલકી કાયા, જલસેં દુનીઆ બાંધી;
એહી જલસેં સકલ જુગ રાખ્યો, સો છુત કેમ પાયા-પંડીતો.
નદીએ નીર નરખ બહ્યા જતા, પશુ પાણી મેં સડીઆ;
મછ કછ સખ જલમેં વીહાયા, સો પાણી રકતે ભરીઆ-પંડીતો.
નાહુ ધોકર ચોકા કીના, ખૂબ બની જગ સાધ;
ભોજન ઉપર મખીઆં બેઠી, ડુબ ગઈ ચતુરાઈ-પંડીતો.
પગ પીર પેગંબર ગાડે, મુનિજન કોટ અઠ્યાસી;
છપ્પન કોડ જલદવ સંહારી, સો સખ મીલ ગયે માટી-પંડીતો.
છોડ દે પાંડે પોથી બોથી, છોડ દે મનકી કલ્પના;
હાસ કબીરા ભજો ઘર ભીતર, રહો નામ ક શરણા-પંડીતો.

૪૭ પદ.

રામરસ એસા હૈ મેરા ભાઈ, જ કે પીએસે મગન હો જાઈ-ટેક.
કુંભકા બાંધ્યા જલ રહે, જલ વિના કુંભ ન હોય;
જ્ઞાનકા બાંધ્યા મન રહે, ગુરૂ વિના જ્ઞાન ન હોય-રામ.
મીઠા મીઠા સૌ પીવે રે, કડવા પીએ ન કોય;
સાકર પીધે સુખ ઉપજે રે, વિખ પીધે દુઃખ હોય-રામ.

ચાખતડાં મુંગો લયો, પીવતડાં મર જાય;
 રતિ એક ઘટમેં સંચરે તો, અમર લોક લે જાય-રામ.
 કબીરે કબીરા ઘર જાલીયારે, લીયા પલીતા હાથ;
 તમે તમારા ઘર જલાદો; તો ચલો હમારી સાથ-રામ.
 આગે આગે દવ જલે, પીછે હરીયા હોય;
 હું બલિહારી એ રૂખને, જેનાં ઉલટાં ફલ હોય-રામ.
 ઘર બાળે ઘર ઉગરે રે, ઘર રાખે ઘર જાય;
 એક અચંબા મેં સુન્યારે, મડા કાલકું ખાય-રામ.
 દેશે દેશ મેં ફરી રે, માનવ બડા સુકાલ;
 જેમેં દીઠે મેણા ઠરે રે, ઉનકે પડે દુકાલ-રામ.
 ડુંગર ડુંગર મેં ફરી રે, રોઇ ગુમાવ્યાં નેન;
 સો ખુટી લીધી નહીં રે, ખોયાં વેણ સરેણુ-રામ.
 મીસરી વેરાણી રેતમાં રે, કુંજરસે ચુગી ન જાય;
 મમતા મારો સંત આપકી, સો કીડી હોકર ખાય-રામ.
 ધ્રુવે પીયા પ્રહલાદે પીયા, પીયા પીયા ને રોહીદાસ;
 પીતાં કબીરા છક રહ્યા રે, આર પીવનકી આશ-રામ.

૪૮ પદ

જીને આપકું જોયા નહીં, દીલ ડાઘકું ખોયા નહિ;
 મન મેલકું ધોયા નહીં, અંગોલ કીયા સો કયા લયા-ટેક.
 રે કામિન ગલેકા હાર હૈ, મઠ ફેલકા દરબાર હૈ;
 મન કામસેં સરદાર હૈ, માલા લીઇ સો કયા લયા-જીને.

રે જીવતાં પિતાકું સુખ નહિ, સુવે હાડ લઈ ગંગા ચલા;
 જલ ચુનસે પીડા કીયા, તરપણુ કીયા સો કયા ભયા-જીને.
 રે કાયા કરમકે કોટ કે, મમતાજ તૃષ્ણા બાંધ કે;
 સુતા વિષયકી ખાટમે, હર હર કીયા સો કયા ભયા-જીને.
 રે કુત્તા ભયા સંસારકા, ધંધાકીયા જંઝાલકા;
 હરદા ભયા ચંડાલકા, કાશી ગયા સો કયા ભયા-જીને.
 રે જોગીને જંગલ સેવના, સખ લાલ કપડેં પહેરના;
 પણુ મર્મ નહિ ઉસ હાલકા, કપડાં રંગ્યા સો કયા ભયા-જીને.
 રે પાંડિતસેં જગડા ભયા, કયા મુરખસેં બોલણા;
 કહે કળીર ચંપા ભલા, કયા કણેલ દેનાજ તોડણા-જીને.

૪૬ પદ.

કયા શુમાન કરના રે, મીટીમેં મીલ જાના-ટેક.
 મીટી ખોદ કર મહેલ જાનાયા, મુરખ કહે ઘર મેરા;
 આ ગયા જમડા લે ગયા જીવડા, ઘર નહીં મેરા-કયા.
 મીટી ખાના મીટી પીના, મીટી કરના લોગ;
 મીટીસેં મીટી મીલ ગઈ તો, ઉપર ચલે સખ લોક-કયા.
 હાડ જલે જૈસા આડકી મૂલી, ખાલ જલે જૈસે ઘાસ;
 સોને સરખી કાયા જલ ગઈ, સગાં ન આવે પાસ-કયા.
 કહલ કળીરા મુનો ભાઈ ચાણુ, જુઠી હૈ સખ માયા;
 ભજન કરે કહુ બ્યાન ધરી, પવિત્ર હોયમી કાયા-કયા.

૫૦ પદ.

હૈયાના કુટયા હરિ સંગે હેત ન કીધું;
 લખ ચોરાસી ફેરું લગડું માથે તાણી લીધું રે-હૈયાના.
 પેટને અરથે પાપ કરતાં, પાછું ફરી ન જોયું;
 ચાર દિવસના જીવતર સારું, અન માયામાં મોહું રે-હૈયાના.
 જન્મ મરણ દુઃખ ગર્ભવાસનું, તે નવ શક્યો ટાળી;
 માત પિતાને જીવતિ સંગે, વિસાર્યા વનમાળી રે-હૈયાના.
 ગાળસ અસાન > તિશ્ય, કામ અગાડયું તારું;
 દેવાનંદ કહે દેખ વિચારી, માન કહ્યું તું મારું રે-હૈયાના.

૫૧ પદ.

દુનિઆમાં ડાહ્યા ડા'પણમાં દુઃખ પામે;
 ભવતારણ ભગવાન વિસારી, ચડીઓ ઠાલે ભામે રે-દુનિઆમાં.
 અનુષ્ય હેહ મળ્યો મોટો, ખોટો બાણી ખોયો;
 ચોરે ચાંટે જીકું ખોલ્યો, નાહક નીર વલોયો રે-દુનિઆમાં.
 હરિજન સંગે હેત ન કીધું, પીધું વીખનું પાણી;
 સુખ સંસારનું પામ્યા સારું, મુવા લગી ધર તાણી રે-દુનિઆમાં.
 હરખ શોકની નદીઓ મોટી, તેમાં બચ તણાણો;
 દેવાનંદ હરિ ભજ્યા નહિ, ઘણે દુઃખે ઘેરાણો રે-દુનિઆમાં.

૫૨ પદ.

અજાની તારા અતરમાં જો વિચારી;
 અંત સમે કોઈ કામ ન આવે, સમાં કુટુંબ મુત નારી રે-અજાની.
 જોખન ધનતું જોર બતાવે, ફાટી આંખે ફરતો;
 કાળ કરાળ કઠણ શીર વેદી, હીલમાં કથમ નક્કી ઠરતો રે-અજાની.
 મંદિર આલ બળના મેલી, મુવા ભુપ ભરમાતા;
 શ્વાન સુકરનો દેહ ધરી, ઘર ઘર ગોધાં ખાતા રે-અજાની.
 આજ અમૂલ્ય અવજર આળ્યો, હરિ ભજવાતું ટાળું;
 દેવાનંદ કહે દેહ મનુષ્યનો, ન મળે ખરચે નાણું રે-અજાની.

૫૩ પદ.

પામર તે પ્રાણી વિસાર્યાં વનમાળી;
 મિથ્યા મોહ માયામાં મોહ્યો, મૃગ તૃણા જળ ભાળી રે-પામર.
 આઠ પહોર અંતરમાં બળીઓ, ઘણા ઘણાને ધાયો;
 રળી ખપી પૈસો ભેળો કીધો, ના ખરચ્યો ના ખાયો રે-પામર.
 નારી આગળ નિર્લજ થઈને, બીતો બીતો બોલે;
 કલકલાવે હસી બોલાવે, કરી તરણાને તોલે રે-પામર.
 સાસુ સસરા સગાં સંભંધી, તેની સેવા કીધી;
 દેવાનંદ કહે સાધુ જનની, તે સેવા તણી કીધી રે-પામર.

૫૪ પદ.

હરિ સ્મરણુ કર હેતમાં, ચેત ચેત અચેત;
 આ અવસરે ચેત્યો નહિ, મુખમાં પડશે રેત—ટેક.
 કાયાનુ' કાંઈ નહિ નીપજે રે, મેલ મીથ્યા અંહુકાર;
 તનનાં તે ત્રણે વાનાં થશે, કીટ વીટ કે સાર—હરિ.
 રક્ષા નહિ કે' રહેશે નહિ, શશી સૂરજવંશ;
 ખડલડ કરતાં ખપી ગયા, કૌરવ રાવણને કંથ—હરિ.
 જેનો મુચશ સંસારમાં રે, તે નર અમર બાણ;
 પ્રીતમ એ પરમાર્ણીને, હરિ હંયામાં આણુ—હરિ.

૫૫ પદ—રાગ ગરબી

અચેત નર તારી ઉંઘ ન ઉડી, કાળ આવીને પહોંચ્યો રે;
 એક પલકમાં પકડી લેશે, બાણે જનમ્યો નહોતો રે—અચેત.
 માત તાત મુત જાત ને લામિની, એ સૌ ઠગની ટોળીરે;
 સ્નેહ વધારી તારૂં સર્વસ્વ લેશે, રહેશે આંખ્યો ચોળીરે—અચેત.
 સગાં સંબંધી સૌ મુખના બેલી, અંત રહેશે અળગાં રે;
 એરે સહુ પૂરવનાં રણીયાં, વેરી થઇને વળગાં રે—અચેત.
 માયા મોહ નદીમાં ડુબ્યા, અતિશય ઠા'પણુ ડહા રે;
 પ્રીતમ તે પુરૂષ જગ છુટ્યા, જેણે હરિશુભ ગાયા રે—અચેત.

૫૬ ૫૬

રામ સમર તું રામ સમર તું, રામનામ શુભ ચારો છે;
 શેષ મહેષ જપે યોગેશ્વર, પ્રેમીજનને ચારો છે-રામ.
 રામ નામનો રંગ ન લાગ્યો, જાણે જીવ નહારો છે;
 નામ જહાજ સંસાર સિંધુ, ઉતરવાનો ચારો છે-રામ.
 નામ અર્ક અંધકાર મિટાવે, અખિલ ભુવન ઉજાચારો છે;
 રામનામ ઉજવલ મુક્તાફલ, હરિજન હંસાનો ચારો છે-રામ.
 રામનામ નીજ મૂળ મંત્રતું, પંડ બ્રહ્માંડ પેસારો છે;
 મોહ પાસમાં સર્વ પડયું, પણ નામ જપે તે ન્યારો છે-રામ.
 સ્નેહ સહિત હરિનામ ઉચ્ચારે, આત્મારામ અમારો છે;
 કહે પ્રીતમ નીજ નામ તત્ત્વ છે, અવર સરવ કુટારો છે-રામ.

૫૭ ચેતવણી

ચેત મન ચેત મન, ચેતવાની ચાલ છે;
 કેડા મોરે સૌકો ચાલે, કોણ ખુદા બાળ છે. ૧.
 દિવસમાં ત્રણ વાર તાકે, શિર સીંચાણે કાળ છે;
 તેને ત્રાસે સૌકો કંપે, ભલા ભલાને કાળ છે. ૨.
 કાયાનો છે કાચો પાચો, ધરવી વસમે ઢાળ છે;
 ઘર ધંધામાં સૌ ગુંચાયું, માયાની મધલાળ છે. ૩.
 આજ માય મીઠી લાગે, અંતે તો જંજાળ છે;
 દાતરણ ગળતાં તો સહેલાં, વળતાં તો વિકરાળ છે. ૪.

બાપા કહીને સૌ બોલાવે, જમવા શાક દાળ છે;
સ્નેહ વધારે સુંદરી ને, રહેવા મેડી માળ છે. ૫.
દુઃખ વેળાએ દૂર રહેશે, જેવો તૂટે વાળ છે;
પ્રીતમના સ્વામીને સમરો, બીજું આળખંપાળ છે. ૬.

૫૮ રાગ ધીજ

હરિનો મારગ છે શૂરાનો, નહિ કાયરનું કામ ને;
પ્રથમ પહેલું મસ્તક મુકી, વળતી લેવું નામ ને. ૧.
સુત વિત દારા શીશ સમરપે, તે પામે રસ પીવા ને;
સિંધુ મધ્યે મોતી લેવા, માંહી પડ્યા મરજીવા ને. ૨.
મરજી આગમે તે ભરે મુઠી, દલની દુગ્ધા વામેને;
તિરે ઉભો જીવે તમાસો, તે કેડી નવ પામે ને. ૩.
પ્રેમપંથ પાવકની જવાબા, ભાળી પાછા ભાગે ને;
માંહી પડ્યા તે મહાસુખ માણે, દેખનહારા દાઝે ને. ૪.
માથા સાટે મોંધી વસ્તુ, સાંપડવી નહિ સહેલ ને;
મહાપદ પામ્યા તે મરજીવા, મુકી મનનો મેલ ને. ૫.
શમ અમલમાં શતા માતા, પૂરા પ્રેમી જન ને;
પ્રીતમના સ્વામીની લીલા, નીરખે રજનિદિન ને. ૬.

૫૯ રાગ ઝાફી

હરિ સ્મરણ કરી લ્યો, જ્યાં લગી જીગમાં જીવો,
દેહતણો વિશ્વાસ ન કરશે, વાયે બોલાય જેમ દીવોરે-હરિ.

માડું તાડું એ અંધાડું, જ્ઞાન વિના કેમ ટળશે;
 પ્રેમજ્ઞાન પ્રકાશ થશે તો, અંતરજામી મળશે રે-હરિ.
 મોડું તો જીવ્યાને કાળે, ઘેલા ગર્વ ન કરીએ;
 દોહ તણે ત્રાપે વળગીને, કેમ ભવસાગર તરીએ રે-હરિ.
 મૂન દારા સુત કુટુંબ કબીલો, મિથ્યા મોહ ચઢાવ્યો;
 મારગ વચ્ચે મ્લેચ્છ મળ્યા, નેણે વેઠે ધાસ વઢાવ્યો-હરિ.
 સુરતરૂ તજી શીમળો સેવે; તે તો બૂલ્યો ભામે;
 તજી જાહવી ઝીલે છાંજવાં, તે કયાંથી સુખ પામે રે-હરિ.
 અક' ઉછેરી આંખતણું ફળ, કોણ પામ્યા છે પ્રાણી;
 હરિ કથા વિનાની કથની, સૌ કહેવાની કહાણી રે-હરિ.
 આયુષ્ય તાડું નીર અંજલિ, ઘડી ઘડી ઘટી જાયે;
 અચેત પ્રાણી શું ઉંઘે છે, કાળ નિરંતર ખાયે રે-હરિ.
 કાણો કુંભ કરી જળ ભરીએ, ક્ષણમાં ખાલી થાયે;
 સરિતાપુર વહે જ્યમ વેગે, એમ આવરઢા જાયે રે-હરિ.
 હરિહરિ કરજો સત્ય ઉચરજો, અધર્મથી ચોસરજો;
 કહે પ્રીતમ સતસંજ કરીને, સંસાર સાગર તરજો રે-હરિ.

૬૦ રાગ ઠાલેરો પ્રભાત

જાલણી રે તુને હરિગુણ ગાતાં, આવડું આજસ કયાંથીરે;
 ભવરી કરતાં નવરી ન મળે, ખોલી ઉઠે સૌમાંથી રે—જા.
 ધરનિંદા કરવાને પૂરી, શૂરી ખટરસ ખાવા રે;
 જગડો કરવા જાહેર મુઝે, કાચર હરિગુણ ગાવા રે—જા.

ઘર ચેત્યા પછી કુપ જોદાવે, આગ એ કયાં ચોલવાશે રે;
 ચોરા તો ધન હરી ગયા, પછી દીપકથી શું થાશે રે—અભ.
 તલ મંગાવો ને તુલસી મંગાવો, રામ નામ લેવરાવો રે;
 પ્રથમ તો મસ્તક નહિ નમતું, પછી શું નામ સુણાવો રે—અભ.
 રામ નામનું હામ ન જોસે, કામ ખડે નહિ કરવું રે;
 સેહેજે પાર પંથનો આવે, ભજન થકી ભવ તરવું—અભ.
 જેનું નામ જપે જોગેશ્વર, શંકર શેષ વિરંચી રે;
 કહે પ્રીતમ પ્રભુ નામ વિસાર્યું, તે પ્રાણી પરપંચી રે—અભ.

૬૧ રામ ધોળ

આ અવસર છે હરિ મળવાનો, મનુષ્ય તણો અવતાર રે;
 ફરી ફરી જેમ કેળ ફળે નહિ, જાણી લે નિરાધાર રે—આ.
 અમર લોક ઇચ્છે અવતરવા, અવનીમાં એક વાર રે;
 ગળું ભરી ગાઇએ હરિલીલા, કરીએ પર ઉપકાર રે—આ.
 પૃથ્વીને પુન્યે પામે ઇંદ્રાસન, અજપદને કૈલાસ રે;
 પૃથ્વીનાં પુન્ય ભજન પ્રતાપે, પામે વૈકુંઠ વાસ રે—આ.
 ચતુર પુરુષ થઇનેના ચેત્યો, તે તો સર્વસ્વ હાર્યો રે;
 કહે પ્રીતમ તેને શું કહીએ, જાણે એવ નઠારો રે—આ.

૬૨ પદ (રાગ સીતાઇના મહીનાનો)

હરિ ભજતાં હજી કેની લાજ, જતાં નથી જાણી રે;
 જેની સુરતા શામળીઆ સાથ, વહે વેદ વાણી રે—હરિ.

વહાલે ઉગાર્યા પ્રહલાદ, હિરણ્ય કશ્યપુ માયો ર;
 વિભીષણને આપ્યું રાજ, રાવણ સંહારો ર—હરિ.
 વહાલે નરસિંહ મે'તાને હાર, હાથોહાથ આપ્યો ર;
 ધ્રુવમે આપ્યું અવિચળ રાજ, નિજનો કેરી સ્થાપ્યો ર—હરિ.
 વહાલે મીરાં તે બાઇનું ઝેર, હળાહળ પીધું ર;
 પાંચાળીના પૂર્યા ચીર, પાંડવ કામ કીધું ર—હરિ.
 વહાલે અમરિષની ઓળખાણે, અવતાર દશ લીધા ર;
 વહાલે ગજની કીધી સહાય, ગરૂડ પરહરીયારે--હરી.
 આવો હરિ ભજવાનો લહાવ, ભજન કોઈ કરશે ર;
 કર જોડી કહે પ્રેમલદાસ, ભગતનાં દુઃખ હરશે ર—હરિ.

૬૩ રાગ ધોળ

માયા માયા કરતો મુરખ, કામ ઠરી ના બેઠો ર;
 સંત સભામાં સ્નેહ ન રાખ્યો, પાપ સભામાં પેઠો ર—માયા.
 અદ્યજીવનની આશા લાંબી, કૌતુક આતે કેવું ર;
 કાંસી દેતાં અડધું પુલેકું, આ જીગતું સુખ એવું ર—માયા.
 તરૂવર ઉપર મધનું ટીપું, જીલડી જીડી થાશે ર;
 વરણાગીમાં વાંકા ચાલે, જમકા બાલી જશે ર—માયા.
 કીડા વળુંદું કુતરું દોડે, જાંપે નહિ તે જ્યારે ર;
 વિષય વળુંદું વલખાં વીણે, દુખ્યો દુઃખના દરીએરે—માયા.
 કલાલે કલાધરનો ઉંદર, દારૂ પીને ડાલે ર;
 અડપ કરીને મનીયે બાલ્યો, કાડી કાળજ ફાલે ર—માયા.

ભાદરવાનો ભીંડો તે તો, વીલાઈ જશે વહેલો ર;
 ધન જોખનને ધમધમાટમાં, ગરવ કરે તે થેલો ર-માયા.
 ખરો જળના ખુટલ પ્રાણી, મીઠું જળ દેખી મોઢ્યો ર;
 રૂપિરાજની શીખ ન માની, અજગર આગળ દોડ્યો ર-માયા.

૬૪ રાગ-કુમરી.

જુહું જુહું જીવન ખરું જાણ્યમાં ર-એ ટેક.
 જુઠી જનની જુઠી જાયા, જુઠી મોહ ભરેલી માયા;
 જ્યો કુંપો છે કાયા, મમતા તાણ્યમાં ર-જુહું.
 સદાય તે છત કેની છાજી, તે દેખી શું થૈયે રાજી;
 જ્ઞાતશખાજી આશા લાંબી, આણ્યમાં ર-જુહું.
 જમને જમ્યો વાદળ ગોટો, પ્રાણીમાં પ્રકટ્યો પરપોટો,
 જોડો બધો એમ ખોટો, મુખાં માણ્યમાં ર-જુહું.
 જીરજ રાખી મનમાં ધારે, બ્રહ્મણું છે તનમાં ભારે;
 વસ્ત્ર લયું નવ દારે, વપુ વખાણ્યમાં ર-જુહું.
 ફલ કરીને ફાકટ ફટક્યો, ઇશ્વરને ચરણે નવ અટક્યો;
 લેલ વિના તું લટક્યો, ચારે આણ્યમાં ર-જુહું.
 જરખી લેને પુરૂષ પુરાણી, જગમાંથી ગુણ લેને જાણી;
 પૃથ્વીમાં જેમ પાણી ઠરે, નીચાણમાં ર-જુહું.
 જ્યો તો જગજીવન જાયે, નાયે તો હરિ આગળ નાયે;
 રૂપીરાજ કહે રાયે સંત. સવાણ્યમાં ર-જુહું.

૬૫ ભજન.

- પામર પ્રભુ રસ તે શું પીએ, પીએ હરિના રે જન;
 ૮ ખર શું જાણે ખીરને, મલકે ઉકરડે મન—પામર.
 કાગ મોતીને શું કરે, મોતી ભરખે મરાળ;
 પાન ખીડાં શાં પાડાને, એ તો શોધે પરાળ—પામર.
 અંધ આગળ શી આરસી. સમજે છાણા સમાન;
 બધિર આગળ શું બોલવું, કેમ કરી ઉઘડે કાન—પામર.
 શ્વાન ના સમજે રે સંપમાં, અગણીત દેતાં ઉપદેશ;
 નજરે ન્યાતીલા નિહાળીને, દીલમાં દાખવે દેશ—પામર.
 અન્ન ભોજન શાં ઉંટને, રીઝે આંખરાં ભેઇ;
 ઇંટડી વળગી અડાણુમાં, પય છાંડી પીશે લોહી—પામર.
 પુરુષાતન ઇચ્છે પાવૈઓ, એકે ન મળે ઇલાજ;
 ૬ કાળી કામળમે કીરમજી, રંગ ન લાગે રૂપીરાજ—પામર.

૬૬ ભજન.

માયામાં મનડું મોહું રે, પામર પ્રાણી;
 પ્રભુ માંહે ચિત્ત ન પ્રેયું રે, પામર પ્રાણી—ટેક.
 જીવલડા ઉંધે માથે, તું હરા મહિના જુલ્યો;
 તે દહાડા હવે જુલ્યો રે, પામર પ્રાણી—માયા.
 ભોને અલ્યા બળતો'તો, જઠરાની આળે;
 ઉગાર્યો દીન દયાળે રે, પામર પ્રાણી—માયા.

કરડતા તારી કાયા, કરમીયાને કીડા;
 પસ્તાતો પામી પીડા રે, પામર પ્રાણી-માયા.
 ખાદું ને ખાઈં તીખું, જનેતા તારી ખાતી;
 તે થકી બળતરા થાતી રે, પામર પ્રાણી-માયા.
 મુંઝાતો મુખ, આળા તે ચામડાની માંહી;
 ત્રીકમજી બેલી ત્યાંહી રે, પામર પ્રાણી-માયા.
 ગોઝારા તેંતો, મળમૂતરમાં ખાધાં ગોથાં;
 પુછાવી જોને પોથાં રે, પામર પ્રાણી-માયા.
 સંભાર્યા સાતે મહિને, રૂપિરાજનારે સ્વામી;
 અલબેલો અંતરજામીરે, પામર પ્રાણી-માયા.

૬૭ પદ રાજ લાવણી

જમ દે નિત્ય ઝપાટારે, કોઈ ચેતણ હારા ચેતો-ટેક.
 ઠીઠીઠીઠી દાંત કાઢે શું, પગમાં બગડે પીઠી;
 દીઠી દીઠી ઘણાની બગડી, ચડપ આવી ગઈ ચીઠી-જમ.
 માતપિતા બાણે મારો, થાયે દિન દિન મોટો;
 માત નજીક આવે છે એક દિન, થાશે ખેલ બાધ ખોટો-જમ.
 બંધુ બાણે બાંધવ મારો, જીવે જુગોજુગ જોડી;
 કાળ અચાનક આવી પડશે, તરત નાખશે તોડી-જમ.
 સોળ અંગ શણુગાર સજીને, રોજડશા શું રીઝો;
 એક દિન લાલ વેરાગી બનવું, વેષ બદલીને બીજો-જમ.

હર્પણ લઈ શું મુખડું દેખો, સમને જમની શેહમાં;
એક દિન કરશે કાગ કોલાહલ, ચડપ સુવાડે ચેહમાં-જમ.
હારા પુત્ર પરિવાર તજીને, જાણું મીલકત મેલી;
રૂપીરાજ રઘુનાથ વીના નથી. કોઈ બરાબર બેલી-જમ.

૬૮ રાગ એજ

જબરો કાળ અપાટો રે, માથે મરણ બીક છે મોટી-ટેક.
જંતર જાણો મંતર જાણો, જાણો તંતર ટાળા;
કાળ મહાબળ વાત મહં જ્યાં, ધ્રુજ પડે ધારાળા-જબરો.
વેહ બોલાવો સેહ બોલાવો, કરો ઉકાળા કુટી;
ખુટી તે તો જરૂર ખુટી, દુટીની નહિ ખુટી-જબરો.
ભોંયડું બોદો શીખો શરોદો, તત્વ વીચારો તાજાં;
નાહી ભેદ દાંડી રમો પણ વળશે ઊંધાં વાજાં-જબરો.
જોષ જુઓ નિર્દોષ લણીને, કોષ શુકનના કાઢો;
જમકિંકરનો અજબ અપાટો, ગજબ કરી દે ગાઠો-જબરો.
વેશ ઉતારો કેશ ઉતારો, દેશ ઉતારો ફજે;
પકડે આવી મોત પલકમાં, જીવલેડો શું જુએ-જબરો.
રોટી બદલો ઓટી બદલો, લોટી બદલો લાખો;
દહં મહંને ગદં કરી દે, મોત મહં આખો-જબરો.
ધર્મ ધરો અધર્મને મેલી, ખાંતેથી દ્યો બેલી;
રૂપીરાજ રઘુના વિના નથી, કોઈ બરાબર બેલી-જબરો.

૬૬ પદ-રાગ કુમરી.

ગોવિંદ જાણ્યા વિના તેં વરસો ગાળીયાં રે -ગોવિંદ,
ગળે પાસ ખાંધી જમ ગ્રહશે; કાપો કાપો મુખથી દહેશે,
રંગ ભરેલા રહેશે, મંદિર ખાળીયાં રે -ગોવિંદ.

શૂરો પૂરો સુરાપાને, કૃષ્ણ કથા ગોઠે નહિ કાને,
ભજનીજન ભગતોને, ખળ તેં ખાળીયા રે -ગોવિંદ.

હૈયામાં નવ ધર્યા હરિને, ભુંડાઈ બેહોરી જહાજ ભરીને,
દયા વિના તેં દાન, કરીને ખાળીયા રે. -ગોવિંદ.

અડખંગાઈમાં ઉમર આખી, નરતન ચિંતામણી ખોઈ નાખી;
હૃદય મધ્યે રાખી તીખી પાળીયા રે. -ગોવિંદ.

ધર્મરાજની આગળ ધરશે, તહાં તો તારાં ગાત્ર થથરશે;
કોંધી જમઠા કરશે અરે ઇંઠાળીયા રે. -ગોવિંદ.

મરણુ ઘાત તો નહિ મટવાની, જોતાં વાર જવાની;
આથે ન આવે વાલ, સવાની વાળીયા રે -ગોવિંદ.

વસ્ત્રાભૂષણુ લુંટી લેશે, બહાર જઈને ખાળી દેશે;
રૂપીરાજ કહે દાઢ્યા રે'શે રાળીયા રે. -ગોવિંદ.

૭૦ પદ-રાગ એજ.

રટવા રટવા આવ્યો છે તું તો રામને રે—ટેક.
ખીજાનું સુખ જોઈમે બળ માં, વેદ વગરની વાટે વળ માં;
ચિત્ત વિષે તું ચળ માં, દેખી દામને રે. -રટવા.

પંચ વિષય લાગે છે ખ્યાલ, વહી ગયા કેટલે જનમારા;

તું સમજીને કરી દે, તારા કામને રે. —રટવા.
 કંઈક જન્મ તેં કેરજ કરીઆ, દેખ્યા તેથી દુઃખના દરીઆ;
 જીવમાં સુખ ભરીઆ, સેવો શામને રે. —રટવા.
 કાળ ગણે નહિ કોડપતિને, જોશી ડોશી વેદ જતિને;
 શંખણી કે સતીને હુકમી હજમને રે. —રટવા.
 ચાર ધડી કેરું ચોઘડીયું, નર તન વણુ સમજેથી નડીયું;
 પડશે કે તન પડીયું, જા પુછ ગામને રે. —રટવા.
 રૂપીરાજની વાણી કર ઝહાલી, ચેત અરે જાવું છે ચાલી;
 જોઈશમાં તું ખાલી, આઠે જામને રે. —રટવા.

૭૧ પદ-રાગ એજ.

લાગી લાગી હરકત તેા લોકા લાજની રે—ટેક.
 જો માટે વિસર્ધા અવિનાશી, વિશ્વંસર વૈકુંઠના વાસી;
 ખખર જુએ છે ખાસી, હરજી આજની રે. —લાગી.
 ભરમાઈશ માં હોલત ભાળી, રૂપાં કેરી ખાલ્ય રૂપાળી;
 વાલ તણી નથી વાળી, તારા કાજની રે. —લાગી.
 કાયા માઆ કાચી કેવી, દેવદૈત્ય નવ રાખે દેવી;
 કુંપડી સળગી જેવી, સુની છાજની રે. —લાગી.
 લાખો જનમ ધરીને લોટયો, દીધી હતી ત્યાં મ્હોતે હોટયો;
 અકલા ઉપર ચોંટયો, જેવી જાજની રે. —લાગી.
 આંખો'તો તું લાલજ લેવા, કામ કર્યાં તે ઉલટાં કેવાં;

આદાય કરજે સેવા, સંતસમાજની રે. —લાગી.
 અંત પુરૂષના શબ્દ સહે નહિ, દોષ ભીતરના તેથી હહે નહિ;
 શાકી ગંધ રહે નહિ, જેવી પ્યાજની રે. —લાગી.
 અંત સમે જમડા આવી દ્યે, રે'વું પડશે વહને બહીલે;
 શીખામણ સમજી લે, રૂપિરાજની રે. —લાગી.

૭૨. ૫૬—રાગ ભૈરવી.

શાને માટે ભજતો નથી, રહેજે સીતારામ રે—એ ટેક.
 આ કાયા તો ભારી નથી, હાઠકાંને ચામ રે;
 તેમાં તે શું મોહી રહ્યો છે, ગાફેલ ગુલામ રે—શાને.
 પાંડવોની પ્રતિજ્ઞા પાળી, દ્રૌપદીને ચીર રે;
 સુદામાની વેળા વાળી, દીધાં ધન મંદિર રે—શાને.
 રાવણ સરખા રાણા હતા, સોના સરખા ધામ રે;
 સવાલક્ષ જેના પુત્ર હતા, તેનાં ઠેકાણા ન ઠામ રે—શાને.
 આગળ તારે હુકમી હતી, ઘેર હતા ગુલામ રે;
 બાજીગરનો વાંદર ભાઈ, ભરાવશે સલામ રે—શાને.
 ઉચી મેડી ને અજબ ઝરૂખો, નીચા નીચા ધામ રે;
 છત્રપતિ તો આલ્યા ગયા, તેનાં ઠેકાણા ન ઠામ રે—શાને.
 ધાઈ ધુત્તી ધન ભેળું કીધું, દાટયાં રહેશે હામ રે;
 બાપ દાદા તો આલ્યા ગયા, ના'બ્યું કોને ઠામ રે—શાને.

પાપની તો પાળો બાંધી, ધરમનું નહીં નામ રે;
ભવાન કે' છે ભૂલ્યો પ્રાણી, કુડાં કીધાં કામ રે—શાને.

૭૩. સીતાજીના માહનાનો—રાગ

ભાવે ભજતાં ત્રિભુવનનાથ, શરમ શાની કરવી રે;
ઢાલે રીઝવતાં વિશ્વનાથ, —શરમ.
સેવે છુઠા બાળો ને જવાન, —શરમ.
ધનવાન અને વિદ્વાન, —શરમ.
ભજી ગયા જેને મોટા ભુપ, —શરમ.
ઓધવ અરુર ને અંબરિશ, —શરમ.
રાજા ખટેવાંગ જનક પરિખ, —શરમ.
તબયું ભરતે જેને માટે રાજ, —શરમ.
મીરાંબાઈએ ન રાખી છે દાજ, —શરમ.
કર જોડી કહે હાસોના દાસ, —શરમ.
અંતે જાવું છે પ્રભુની પાસ, —શરમ.
કહે છે જાદવ બુરૂં નથી કામ, —શરમ.
ભાવે ભજતાં તે શ્રી ભગવાન; —શરમ.

૭૪ રાગ કુમરી

નાથ તુમ જાનત હો સખ ઘટકી;
મીરાં ભક્તિ કરે રે પ્રકટકી—નાથ

ધ્યાન ધરી પ્રભુ મીરાં સંભારે, પૂજા કરે અટપટકી;
 શાલિશ્રામકું ચંદન ચડત હૈ, લાલ તિલક ખિંદુ અટકી-નાથ
 રામમંદિર મેં મીરાં નાથે, તાલ પડે જેસે ચટકી;
 પાઉંમે તુપૂર રૂમજુમ ખાજે, લાજ સંભારે ધુંધટકી-નાથ
 જોર કટોરા રાણાએ મોકલ્યા, સાધુ સંગત મીરાં અટકી
 લે ચરણામૃત મીરાં એ પીધું, હો ગઘ અમૃત વટકી-નાથ
 સુરત દોર પર મીરાં નાથે, શિરપે ઘડા પર મટકી;
 મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરનાં ગુણ, સુરત લગી જેસે નટકી-નાથ

૭૫ રાગ કાફી

ધિક હે જગમે જીવન જાકો, ભજન બીના દેહ ધરી-ટેક
 જમ માતા જન્મ્યો, આનંદ હરખ ઉચ્ચારી;
 જગમે આય ભજન નવ કીનો, જનનીકું ભારે મારી-ધિક
 કાગ કોયલ તો સખ રંગ એસે, કોઇ ગોરી કોઇ કારી;
 વો બોલે તખ તીરજ મારે, વો બોલે જગખ્યારી-ધિક.
 વાગલ તો શિર ઉધે જુલે, વાકી કોન વિચારી;
 ફલ સખ કોઇ કરણીકા ચાખે, માનો ખાત હમારી-ધિક.
 જુનીસી નાવ જમલા ખેવટીઆ, ભવસાગર બહુ ભારી;
 મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરનાં ગુણ, પ્રભુ મોકું પાર ઉતારી-ધિક

૭૬. રાગ-ધન્યાશ્રી

દો હનકે મિજબાન, બીગાડું કોનસે, દો હનકે-ટેક.
 અબ તું સોવત સેજ પલંગ પર;
 કબ તું જાઓગે મસાન —બીગાડું.
 માત પિતા સુત નારી છોડકે,
 આખર કરત હેરાન —બીગાડું.
 રાજબી ચલ ગયે, પ્રધાન બી ચલ ગયે,
 કુંભકરન ખલવાન —બીગાડું.
 કીટ પતંગ ચૌર બ્રહ્મા બી ચલ ગયે;
 કોઈ ન રહેગો અવસાન —બીગાડું.
 બાઈ મીનાં કહે પ્રભુ ગિરિધરનાં ગુણ;
 રખ લે તું રામકો ધ્યાન —બીગાડું.

૭૭ સજન

અરજ કરે છે મીરાં સાંકડી, ઉભી ઉભી
 અરજ કરે છે મીરાં સાંકડી —એ ટેક.
 મુનિવર સ્વામી મહારે, મંદિરે પધારે બહાલા
 સેવા કરીશ દિન રાતડી —ઉભી ઉભી.
 કુલના રે હાર વહાલા, પુલનારે ગજરા રે;
 કુલના તોરા ને પુલ પાંખડી —ઉભી ઉભી.
 પથ પકવાન વહાલા, મીઠાઈને મેવારે;
 ઘેબર જલેબી તલ સાંકળી —ઉભી ઉભી.

સાવ રે સોનાનાં વહાલા, સોગઠાં ઢળાવું રે;
 રમવા આવો તો જય રાતડી, —ઉભી ઉભી.
 બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ, ગિરિધરનાં ગુણ વહાલા;
 તમને જોઈ ઠરે મારી આંખડી, —ઉભી ઉભી.

૭૮ ભજન.

શું રે કરવું છે મારે, શું રે કરવું છે રે;
 હીરા માણેકને મારે, શું રે કરવું છે—એ ટેક.
 મોતીની માળા રાણા, કામ ન આવે રે;
 તુલસીમાળા લઈને પ્રભુ ભજવું છે રે—હીરા.
 હીર ને ચીર રાણા, કામ ન આવે રે;
 ભગવી ચીંથરીઓ પે'રી, મારે કરવું છે રે—હીરા.
 મહેલ ને માળ રાણા, શું રે કરવું છે રે;
 જંગલ ઝુંપડીએ જઈને, મારે વસવું છે રે—હીરા.
 બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ, ગિરિધરનાં ગુણ વહાલા;
 અમર ચુડલો લઈને, મારે મરવું છે રે—હીરા.

૭૯ પદ

કાનુડો ન જાણે મારી પ્રીત, બાઈ અમે બાળ કુંવારા રે—ટેક
 જળરે યમુનાનાં હું તો, ભરવાને ગઈ'તી;
 કાનુડે ઉઠાડ્યાં આછાં નીર, ઉડ્યાં ફરફરરે—કાનુડો.

યમુનાને કાંઠે વાલે રાસ રચ્યો'તો;
 સોળસે ગોપીમાં અલ્યાં ચીર, ક્ષાટ્યાં ચરચર રે—કાનુડો.
 હું તો વરણાળી, કાના તણા નામની રે;
 કાનુડે તાણીને માર્યાં તીર, વાજ્યાં ચરચર રે—કાનુડો.
 બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરનાં ગુણ વા'લા;
 કાનુડે બાળીને કીધાં બાબ, ઉડી ફરચર રે—કાનુડો.

૮૦ રાગ ખડકો

મુજ અબળાને મોટી મીરાંતું બાઈ;
 શ્યામ ઘરેણું મારે સાચું રે —એ ટેક.
 વાળી ઘડાવું વિદુલવર કેરી, હાર હરિનો મારે હૈયે રે;
 મન માળા રે ચત્રભુજ ચુડલો, શ્યામ સોની ઘેર જઈએરે—મુજ.
 અંઝરીઆં જગજીવન કેરાં, કેશવ કડલાં ને કાંબી રે;
 વિષ્ણુઆ ધુધરા ગોવિંદ કેરા, અણુવટ અંતરજામી રે—મુજ.
 પેટી ઘડાવું પુરુષોત્તમ કેરી, ત્રીકમ નામનું તાળું રે;
 કુંચી કરાવું કરુણાનિધિ કેરી, એમાં ઘરેણું ઘાલું રે—મુજ.
 સોળ શૃંગાર સજીને બેઠી, હવે કાંઈ નથી કાચું રે;
 મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરનાં ગુણ હરિને ચરણે જાયું રે—મુજ.

૮૧ પદ.

હરિનામ બીના નર એસા હૈ,
 દીપક બીન મંદિર જૈસા હૈ—ટેક.

જેસે બીના પુરૂષકી નારી હૈ,
 જેસે પુત્ર બીના માતારી હૈ;
 જલ બીના સરોવર જૈસા હૈ-હરિનામ.
 શશિ બીન રજની શૂન્ય રહે,
 જેસે બીન લવન રસોઈ હૈ;
 ઘર ધની બીના ઘર જૈસા હૈ-હરિનામ.
 હુંઠર બીના વૃક્ષ બનાયા હૈ,
 જેસે સુખ સંચરી માયા હૈ;
 ગુનીકા ઘર પુત્ર જૈસા હૈ-હરિનામ.
 મીઠાંબાઈ કહે હરિસે મીલના,
 જરાં ન નવ લાગે નહીં કલના;
 બીન ગુરૂકે ચેલા જાત હૈ-હરિનામ.

૮૨ હાગ ધનાશ્રી.

રટતા કયું નહિ રે હરિનામ,
 તેરે ડોડી લગે નહિ દામ-ટેક.
 નરદેહ દીની નામ સ્મરનકું,
 બીન સુમરે કોન કામ-રટતા.
 પાંવ દીયા તોરે તિરથ કારન,
 હાથ દીયા કર દાન-રટતા.
 નેન દીયા તોરે દરશન કારન,
 શ્રવણ દીયા સુન જ્ઞાન-રટતા.

હાંત: દીયા તોરે મુખકી શોભા,
 જુદા દીયે ભજ રામ-રટતા.
 મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરના ગુન,
 એહી કરના શુભ કામ-રટતા.

૮૩ રાગ જંગલો

અખ તો મેરે ગઝનામ, દુસરા ન કોઈ-ટેક.
 માત છાંડ પિતા છાંડ, છાંડ સર્ગા સોઈ;
 સાધુ મંગ જોઈ જોઈ, લોક લાજ જોઈ-અખ તો.
 સંત દેખ દોડ આઈ, જગત દેખ રોઈ;
 પ્રેમ ત્યાંસુ માર માર, અમ-વેલ હોઈ-અખ તો.
 મગસે વો તારણુ નિલે, મંત રામ દોઈ;
 સંત મેરે શીશ ઉપર, રામ હૃદય હોઈ-અખ તો.
 મંત મેંસે તંત કહાર્યો, પીછે રહી સોઈ;
 રાણે ભેજ્યા વિષકા પ્યાસા, પીકે મગન હોઈ-અખ તો.
 અખતો ખાત ફેલ ગઈ, જાન સખ કોઈ;
 હાસ મીરાં લાલ ગરિધર, હોણુહાર હોઈ-અખ તો.

૮૪ પદ

કરના ફકીરી તખ કયા દિલગીરી, સહા મગનમે રહેનાજી-ટેક.
 કોઈ દિન ગાડી ને કોઈ દિન જંગલા;
 કોઈ દિન જંગલ બસનાજી — કરનાં

કેઈ દિન હસ્તીને કેઈ દિન ઘોડા;
 કેઈ દિન પેદલ ચલનાજી — કરનાં
 કેઈ દિન ખાજાં ને કેઈ દિન લાડુ;
 કેઈ દિન કાકમ કાકાજી — કરનાં
 કેઈ દિન ઢોલીઆ કેઈ દિન તળાઈ;
 કેઈ દિન ભાંચ પે લોટનાજી — કરનાં
 મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરના ગુણ;
 કછુ આચ પડે સો સહેનાજી — કરનાં

૮૫ રાગ ગરબીનો

નારાયણ નામ લેને તું પ્રાણી રે;
 નથી સાર સંસારમાં જાણી—નારાયણ.
 જીવ મોહ માયામાં મોહ્યો રે;
 ગોકુળ નાથને ખટપટે ખોયો—નારાયણ.
 કષ્ટ દુઃખનું સે'તાં સંભાર્યો રે;
 લઈ જન્મ ના ગોવિંદ ગાયો—નારાયણ.
 પડ્યું જન્મ સાથે પાતું તારે રે
 રમા સુત સાથે નહિ ચાલે—નારાયણ.
 માની શીખ હૃદયે વિચારો રે;
 રમણના નાથને ના વિસારો—નારાયણ.

૮૬ રાગ એજ

નારાયણ નામ લેને તું પ્રાણી રે;
 નરદેહ સુંદર લે માણી—નારાયણ.
 જીવને બુદ્ધિ મળી છે શાણી રે;
 ગોવિંદના ગુણ ગાવાને જાણી—નારાયણ.
 કુળ શૂળ જેવું જ પ્રમાણી રે;
 લક્ષ્મીનાથને લેને પીછાણી—નારાયણ.
 પરમેશ્વરમાં વૃત્તિ સમાણી રે;
 રહ્યા એને દેવ મુનિ વખાણી—નારાયણ.
 માયા મેલી ભજને સારંગ પાણીરે;
 રમણ રહે અંતમાં એજ કમાણી—નારાયણ.

૮૭. રાગ એજ.

હરિતાણું નામ તું શે વિસારે રે;
 માયા સાથે કશી નહિ ચાલે—હરિતાણું.
 ધન સંપતિ ને મેડી મહોલ્લા રે;
 પડ્યા રહેશે આંહી હાથી ઘોડા—હરિતાણું.
 સગું સ્વારથનું, નહિ સાચું રે;
 લૂંટી લેશે નથી કેમ કાચું—હરિતાણું.
 જ્યારે જાયો લાગ્યો મો' તો સાથે રે;
 વળી જવું પાછું ઠાણે હાથે—હરિતાણું.

લક્ષ્મિ ભૂધરની એક સાચી રે
રમણ હરિ સેવમાં રહે રાચી—હરિતણું.

૮૮. રાગ ધન્યાશ્રી.

સ્નેહે મરને શ્રીરામ ભય તું, સ્નેહે સમરને શ્રીરામ—ટેક.
બાળપણું તો એકમાં ખોયું, વખત બહોરે નકામ—ભાઈ તું.
યૌવન કાળે જોર બતાવે, રૂપામ - જો નષ્ટ નામ—ભાઈ તું.
જરા યવન! ડાઘતી લાગે, તાણી નાશે દરમ—ભાઈ તું.
દેહલતા તારી દેવવા લાગે, દુઃખ જોડે બેઠું—ભાઈ તું.
કાળ કાળ તો કે એ વડો, લેવો નહિ એ દરમ—ભાઈ તું.
અંત સમયે પસ્તાવો ધાળે, ડાઘ ન ભાવું કમ—ભાઈ તું.
રમણનાથને રટણે જાણે, અંતે નહું જેને ધાન—ભાઈ તું.

૮૯ રાગ ખીતાબના મહિનાને!

ભાવે ભણુ દયો શ્રી ગોપાળ, રમણુ છે રાચુ રે;
એ છે ભવ રે તરવાનું નાવ, ખીબું બધું કાચું રે—ભાવે.
સાથે લાબ્યા નો'તા કાંઈ, મેલી બધું જાણું રે,
ધન ધરણી ને ધરસૂત્ર, સ્વભાસમ થાવું રે—ભાવે.
સગાં સ્નેહી રહેશે સૌ આંહી, વિકાશીને કાચું રે;
એવો ખેલ ખોટો રચ્યો માટ, સમજો શાને નાચું રે—ભાવે.
મેલી મન માયાનો દોર, હરિમાં રાચું રે;
રહે વૃત્તિ નિરંતર ચાર, રમણ પ્રભુ યાચું રે—ભાવે.

૯૦ રાગ કાવિંગડો

નાચે નંદવાસ આવે વાફી મૈયા—એ ટેક.
 દુધ ન પીવે વાલે! દધિ ન ખાવે;
 માખન મિસરીકા ખૂબ ખવૈયા—નાચે.
 રમક ઝમક નાચ નુપૂર બાજે;
 ઠંઠ ઠંઠક પા ધરત મૈયા—નાચે,
 પાટ પીતાંબ કાં યોદ ન દા,
 કાળી કળીયણ બા યોદે—નાચે
 બંદ્રાખમેં વાસ દરે! હૈ;
 સહસ ગોપીમેં નાચે એક દુનૈયા—નાચે.
 ચંદ્રલાખી વજ બાલકૃષ્ણ છપી;
 ચંદન કમલડી મેં લેઉં બલૈયા—નાચે.

૯૧ રાગ કુમરી

હાં રે બીડી પાનનકી, લેતે જઈઓ રે શામળીઆ;
 બીડી પાનનકી. —એ ટેક.
 કાથો રે ચુનો ઔર લવંગ સોપારી;
 એલચી હઉંગી સન્માનકી —લેતે.
 એક તો બીડી મેરી સાસુ નણુંદકી;
 દુસરી બીડી છોટે કાનનકી. —લેતે.
 ઇસરે બંસીરીમેં સબ જગ મોહો;
 બેટી મોહી રે બ્રહ્માનનકી —લેતે.

રાધાકૃષ્ણ હોનું ચોપડ ખેલે;
બાળ બની રે સારી રેનનકી. -લેતે.
ચંદ્રસખી ભજ બાલકૃષ્ણ છળી;
જોડી બની રે રાધે કાનનકી. -લેતે.

દર રાગ ધ્રુવ

જે જે શ્રી યશોદાનંદકી,
નંદનકી જગવંદનકી-જે જે.
ભાલ વિશાલ માલ મો-યનકી,
ઔર ખીરાજે ચંદનકી-જે જે.
પેડી પાતાલ કાલીનાગ નાથે,
ફણપર નૃત્ય કરાવનકી-જે જે.
યમુના કે નીરતીલ ઘેનુ ચરાવે,
હાથ લકુટીયાં ચંદનકી-જે જે.
ઇંદ્ર કોપ કીયે બ્રજ ઉપર,
નખપર ગિરિધર ધારનકી-જે જે,
કેશી મારે કંસ પછારે,
અસુરન કે દલ ભંજનકી-જે જે.
ઉગ્રસેનકું રાજતિલક દીનો;
રક્ષા કરી સખ સંતનકી-જે જે.
શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ ખીરજે;
ભકતવત્સલ ભવ ભંજનકી-જે જે.

ઘંટાતાલ પખવાજ બાજે;
 ગેહરી ધુન સુનાવનકી-જે જે.
 આપન જાય દારકા થાપી;
 પલપલ લહર તરંગનકી-જે જે.
 આસપાસ રત્નાકર સાગર;
 ગોમતી કરત કિલોલનકી-જે જે.
 ચંદ્રસખી ભજ બાલકૃષ્ણ છબી;
 ચરણ કમલ રજ બંદનકી-જે જે.

૯૩. રાગ આશા.

નાથ તમે નિરધનીઆનું છે નાણું;
 એવી અખુટ હીરાની છે ખાણું—નાથ.
 કુંવર બાઈની જે દિ આવી અધરણી;
 નરશી પાસે નો'તું નાણું;
 મામેરું લઈને પ્રભુજી પધાર્યા,
 ત્રીકમજીએ સાચવ્યું તાણું—નાથ.
 માનવીનો જ્યારે મેળો ભરાણો,
 કબીરનું નથી રે ઠેકાણું;
 પોઠીઆ લઈને પ્રભુજી પધાર્યા,
 જગમાં એ રે કે'વાણું—નાથ.
 મુક્તાશળ બહુ મોંઘાં મળે છે,
 પણ સસ્તું મળેછે છુ'કું.

મીરાં માથે વાલે મે'રજ કીધી;
 ઝેર ઝાઝેરં ખવાણું—નાથ.
 ઘટ ઘટમાંહી ગોવિંદ ખિરાજે
 ઠાણું નથી રે ઠેકાણું;
 હરિ ગુરૂ વચને કહે છે રે લાખો,
 આખી ઉમરમાં રે જણાણું—નાથ.

૯૪. રાગ એજ.

નાથ તુમે તુળસીને પત્રે તોજાણા:
 એવા જશ ગોવિંદના ગવાણા—નાથ.
 બોડાણે બહુ નામીને સેવ્યા,
 બોલમાં એ રે બંધાણા;
 કૃપા કરીને પ્રભુજી પધાર્યા,
 કાઠેજીએ હરજાણા—નાથ.
 ગુગળીઆ વાંસે ગોતવાને ચાડ્યા
 અધબીચ જઈ અટકાણા;
 ગાડલે ચડી પ્રભુ આપ પધાર્યા,
 શાન કરીને છીપાણા—નાથ.
 હેમ જરોખર મૂલ્ય કરીને,
 વાલ સવામાં તોલાણા;
 બ્રાહ્મણીઆને લોઠાપણુ આપી,
 સંતને વચને વેચાણા,—નાથ.

મધ્ય ગુજરાતમાં છે રે દ્વારિકા,
 વેદ પુરાણે વંચાણા;
 સતગુરને વચને ગાયે રે લાખે,
 કલિયુગમાંએ કે'વાણા—નાથ.

૬૫ રાગ દ્વિશ્રી

કરમગત દારી નાહીં દરે (ર) —એ દેડ.
 કાહાં મહુ અરુ રવિ ગણો ગહુ;
 અન મયેગ રે—કરમગત.
 ગુરુ વશિષ્ઠ પંતિ અતિ જ્ઞાની;
 રચી પચી લગ્ન ધરે—કરમગત.
 પિતા મરન અરુ હરન સીયા કેા;
 બનમેં બીપન પરે—કરમગત.
 ભારતમેં ભરવીકા અંકા;
 ઘંટા તૂટ પરે—કરમગત.
 હરિશ્ચંદ્રસો દાની રાજા;
 નીચ ધર પાની ભરે—કરમગત.
 ત્રીન લોક હૈ ભાવિકે બસ;
 સુરનર દેહુ ધરે—કરમગત.
 સુરદાસ હોની સો હોવે;
 કાહિકુ શોચ કરે—કરમગત.

૯૬ રાગ બિહાગ

મન તેં કાઢેકો દેહ ધરી (૨)—એ ટેક.
 ભૂખે ભોજનદાન ન લીનો, તીર્થ ડગ નહીં ભરી—મન.
 શ્રી ભાગવત સુણ્યો નહિ શ્રવનન, ગુરૂ સેવા ન કરી;
 લોભ મોહ પ્રપંચ નહિ ભૂલ્યો, મિથ્યા જાયગો મરી—મન.
 દેહ ધરી ગોવિંદ નહિ ગાયા, સાધુ સંગત ન કરી;
 સુરદાસ ભગવંત ભજન બીના, જમકે પાસ પરી—મન.

૯૭ રાગ એજ

કોઈ મેરે કામ ન આયો, શ્રીહરિ બીના કોઈ મેરે કામ—ટેક.
 આ જૂઠી માયા કે લીયે, રતનેસે જન્મ ગંતાયો—શ્રીહરિ.
 કંચન કળશ ચિત્ર વિચિત્ર, રચ્ય રચી ભવન બનાયો;
 તામેં તતક્ષણ ગ્રહી કાઢ્યો, પલ એક રેત નહીં પાયો—શ્રીહરિ.
 ઘર ત્રીયા કહે મેં સંગ ચલુંગી, ધુત ધુત ધન ખાયો;
 અંત સમે છુપી ઘર ભીતર, ડગ એક ના પોંચાયો—શ્રીહરિ.
 સુ સોદૃત કર એક સુત જાયો, જોતહી લાડ લડાયો;
 કાઠી લીયો વો કંઠકો ધાગો, અગનસે બદન જલાયો—શ્રીહરિ.
 અધમ એધારન ગુણકા તારન, સો પ્રભુ કયોં તેં બીસાયો;
 ન લીનો નામ રહ્યો મન ધોખો, સુરદાસ પસતાયો—શ્રીહરિ.

૯૮ રાગ એજ

સાચે કલિયુગ આયો, અબ તો સાચે કલિયુગ આયો—ટેક
 પુત્ર પિતાકો કહ્યો ન માને, કરે અપને મન ભાયો—અબ.

સૌ પતિવ્રતા ધર્મ ન પાળે, નિરખત પુરૂષ પરાયો;
 સંન્યાસી ધનસિંચન લગ ગયે, હરિ સુમરન ખીસાયો-અખ.
 રાજા કપટી રૈયત દુઃખ પાવે, બ્રાહ્મણ બહોત ભટકાયો;
 વાસુ વરણ અદ્ય હોત હૈ, સખ જુગ પાપસેં છાયો-અખ.
 ખોજા બંદ્રાખન મથુરાં નગરી, કાલંદ્રિ નીર સુકાયો;
 સુરદાસ પ્રભુ નામ લજન ખીન મોહકું કાય જીવાયો-અખ.

૯૯ રાગ કાર્કી

(નાથ કેસે ગજકો બંધ છુડાયો-એરાગ.)

મોધવજી પ્રારબ્ધકી ગત ન્યારી;
 સંતો જીવોને વાત વિચારી-ટેક
 નિરમળ નીર ફૂપકો કીનો,
 સાગર કર દીનો ખારી;
 ઉજવલ ખરન બગલાંકો દીનો,
 કોયલ કરી દીની કારી-મોધવજી
 વેશ્યા એઠે શાલ દુશાલા,
 પતિવ્રતાકો નહિ સાડી;
 કુલ રે વતીકોં પુત્ર ન દીનો,
 કુવડ જણ જણ હારી-મોધવજી
 એક ચડત હય પાલખી ઉપર
 દ્વજ ઘોડે સવારી;

તીસરા આપે પાઉં ચલત હૈ,
 ચોથા ઉઠાવત ભારી-ઓધવળ
 દાતાકે હરિ ધન નહીં દીને,
 કૃપણકે ધન ભારી;
 સુરદાસ કહ્યું કલ ન પડત હૈ,
 પંડિત ભયે ભીખારી-ઓધવળ

૧૦૦ પદ

(ચાલુ લોક પરીચીત ભજન) .

જામ લછમન ખોલ બાંધના, ખોલને ચોકવારળ;
 તુંને સીતા વાર્યાની ઘણી હામ, લછમન જાગને-દેક
 કડવી હજો લીંબડી, જેની શીતળ હોયે છાંયળ;
 ખોલકડાં ત્ય બાંધવા, તોય પોતાની બાંધ-લછમન
 હુખે રાગ સાંભરે ને, દુઃખે તા ને બાપળ;
 ભીડ પડે ભાઈ સાંભરે, એ તો મેલ્યા નવ જાય-લછમન
 ભાઈ મરે ભવ સાંભરે ને, બેની મરે દિશ જાયળ;
 બાલપણમાં જેની મા મરે, તેને ચારે દિશે વાચાય-લછમન
 કુવા ઢાંકણ પાવથા જ્યમ, જળ ઢાંકણ સેવાળળ;
 બાપ ઢાંકણ બેટડો, તેમ ઘરનું ઢાંકણ નાર-લછમન
 ગાયો વિના સુનો ગોંદરો ને, ગઢવિણ સુની પોળળ;
 પુત્ર વિના સુની માવડી, ત્યમ બાંધવ વિના સુની જોડ-લછમન
 ગયો હનુમાન નવ આવીયો, જે શિલમ શિલા લેણળ
 કારજ પોતાનું સારવા, જેને દુઃખે તેને વેણ-લછમન

વન આવ્યાં'તાં ત્રણ જણા, ને રહ્યો એકાએકજી,
મને માતાજી ખબરો પૂછશે, તેને શું રે ઉત્તર હું દઈશ-લછમન
સુર કહે મૂર્છા ઉતરી ને, મળીયા દોનો લાઈજી;
સીતા વાળી અયોધ્યા આવીયા, હરખ્યાં કૈશલ્યા માય-લછમન

૧૦૧. ભેખરે ઉતારો રાજા ભરથરી-એ રાગ.

ક્ષણભંગુર શરીર છે, તેનો કરવો વિચારજી;
ભજન કરોને રે ભાવથી, સમજી સકળ અસારજી-ટેક.
આ અત્તનીને રે ઉપરે, ગયા કોટી હજારજી;
સંસાર અણુછતું ગાંઠેર છે, તેમાં બન્નાં છે બહારજી-ક્ષણ.
બેસી નિદ્રાને ચાલતા, સાથે લાવ લશ્કરજી;
પૃથ્વીપતિ રે ગાલ્ય ગયા, ચોપીચંદ અકબરજી-ક્ષણ.
કુલ મદ તો રાવણ તણો, નાણુ નંદનું કે'વાયજી;
સંસાર સંરિતાના પૂરમાં, સરવે ગયું તે તણાયજી-ક્ષણ.
પંચભૂતનું પીંડ રચી, ક્રીધું મનુષ્યનું રૂપજી;
સૂક્ષ્મરૂપે પોતે રહ્યા, ચૈતન્યરૂપ અનૂપજી-ક્ષણ.
પ્રવૃત્તિને રે પરહુરી, સેવો સંત ચરણજી;
હાસ ગરીબ ભજો રામને, મટે જન્મ મરણજી-ક્ષણ.

૧૦૨. રાગ કાફી (કચ્છી ભાષામાં.)

મન મુરખડે' કે માર પોંધી, તડે'ની તોળા કંધા;
તડે'ની તોળા કંધા, હેવર મંજે ન મુરખ અંધા-ટેક

હીના મનખો હુલ્યોની વેંધો, ખખર ન પોંધી અધા;
 હેવરતાં હુરિ નતા લળે, પોય થીંધા ઓડેંજ ગધા-મન.
 અંજની ખાજી અચની હથમેં, પરમારથ કર ખંઠા;
 મથે અચીને મલાખ વેંધા, તડેં ન અચંધા સંધા-મન.
 કારેં મિંજાંની ધોરાની થ્યા, તોય છડે ન કુડા ધંધા;
 મનખા ડહં જો મર્મ ન સમજે, નુગરા કરીયેં નિંધા-મન.
 સંત સમાગમ નતા કરીન, પોય હુલ્યા વેંધા હથ ખધા;
 દાસ ગરીબ દોજખમેં પોંધા, તડે થીંધા નર થધા-મન.

૧૦૩ રામ એજ

કુડી કાયા જો કેડો લરોસો, લગંધો અચાનક કળ;
 લગંધો અચાનક કળ, પુઠીઆં ગિનધા તોજા છળ-ટેક.
 અભયગત કે આદર ડીજે, જેડાની પીંડજા ગળ;
 વચન અંન જલ આશરો, ડીંધા સે ગિનધા મળ-કુડી.
 મોહ ખંધીને વેઠાની આએ, પણ થીંધી અચ નક રળ;
 પરિવારલા પાપ કરીને; જોજો આંઈ મ ખળ-કુડી.
 લજન મિંજાન. ભાવજ રખળ, છડી લોકજી લળ;
 હુટની હેવર ઉથીની વેંધા, સોદો કરી ગીનજા-કુડી.
 મતલબલા કરે માડુંસેં લાઈ, જુલમ કડેં ન કળ;
 દાસ ગરીબ ચેતા મંજ્યોપોય, થીંધી સખત સળ-કુડી.

૧૦૪ રાગ ભૈરવી

(શાને માટે લજતો નથી-એ રાહ.)

જીવ તુંને જમડા આવી, કરશે બે હાલ રે;
 માટે કહ્યું માની મારું, લજ લે ગોપાળ રે-ટેક.
 મિથ્યા મમતામાં મોહ્યો, તેમાં નથી માલ રે;
 કુટુંબ કબીલો સર્વે, માયા કેરી જાળ રે;-જીવ.
 માયામાં તું મોજું માણે, શિર પર કાળ રે;
 અચાનક આવી લેશે, તિતરવાળો તાલ રે-જીવ.
 હાથી હોદે બેસી ચાલે, મોટા મહીપાલ રે;
 પૂન્ય કરમ વિના, કે'વાશે કંગાલ રે-જીવ.
 ઉઠરમાંયે મૂરખ તારા, હતા શું હવાલ રે;
 દાસ ગરીબ હરિએ, કરી પ્રતિપાલ રે-જીવ.

૧૦૫ રાગ ધનાશ્રી

ગાને પ્રભુનાં ગાન, નક્કટ તું ગાને પ્રભુનાં ગાન;
 કેમ બન્યો નાદાન, નક્કટ તું ગાને પ્રભુનાં ગાન-ટેક
 મારું તારું મીથ્યા માને, ભૂલી પોતાનું ભાન;
 માયામાં લપટાયો મૂરખ, કદિ ન આવી સાન-નક્કટ.
 પ્રપંચી ને પાપી થઈને, દેતો નહિ કદી દાન;
 આખો દહાડો તું અથડાયો. વળી સુકાયું વાન-નક્કટ.
 માટે જ્ઞાની થઈને ખીજે, પ્રીતે હરિરસ પાન;
 એક વિવેક ધરીને રાખજે, ત્રીકમ કેરું તાન-નક્કટ.

સાર અસાર કરીને તજજે, મિથ્યા જે આલિમાન
ગોવરધનનું ગાન સુણીને, ધરમ તણુ ધર ધ્યાન—નકટ.

૧૦૬ રાગ કુમરી.

મન મુરખ તું સમજ્યા વિના, આપે અવળો ચાલે રે;
કામ ક્રોધ કલ્પના કરી ને, મોહનિદ્રામાં મહાલે રે—મન.
મોહ નિદ્રામાં મન બધાયું, વિષય વાસના માણી રે;
માત પિતા કુળ કુટુંબ કરીને, સંકલ્પ વિકલ્પ આણી રે—મન.
ધર ધંધો ધન ધ્યાન ધરીને, પાપમાં પડીઓ પ્રાણી રે;
જુઠ સાચ કરી ધન મેળવીયું, અધરમની એ ધાણી રે—મન.
ધર્મશાસ્ત્રની વાત ન જાણે, પર નિંદા પરમાણે રે;
કુડ કપટ કલ્પના ઝાઝી, પર ઘેર જઈને માણે રે—મન.
સંત સાધુ શીખામણુ આપે, શુણે નહિ એ કાને રે;
માન વડાઈ આપ માની ને, જીવ રહ્યો અજાણે રે—મન.
વિવેક વિચાર આવે જ્યાં મનમાં, સદ્ગુરુ શબ્દે જાણે રે;
દયાનંદ ચેતન થઈ જોયું. આપ સરૂપ વખાણે રે—મન.

૧૦૭ રાગ એજ.

રામ નામ તું લજને પ્રાણીઆ,
કરી અવસર નહિ આવે રે;
આવ્યો અવસર તું એળે ગુમાવે,
સદ્ગુરુ સંત ચેતાવે રે—એ ટેક.

અવસર આવ્યો આ ભવ માંહી,
 સાધુ સંગત જળ થાવે રે;
 વેદ વેદાંત શાસ્ત્ર સત્ય સુણીને,
 આત્મા લક્ષ લગાવે રે—રામનામ.
 વિવેક વિચાર વૈરાગ ઉર ધારી,
 વિષય વાસના ત્યજવે રે;
 ઇચ્છ ક્રીયા જ્ઞાન કરીને,
 મહા મુક્ત પદ પાવે રે—રામનામ.
 ભાવ ભક્તિ મુક્તિ કેા સાધન,
 ધીરજ ધ્યાન ધરી આવે રે;
 આશા તૃષ્ણા કલ્પના છોડી,
 રામનામ જશ ગાવે રે—રામનામ.
 કામ ક્રોધ મમતાને મારી,
 મન સમતા મેં સમાવે રે;
 પરમારથમાં પ્રીત કરીને,
 ચિત ચૈતનમાં મીલાવે રે—રામનામ.
 શુર પરમાનંદ કૃપા કીધી,
 મનકેા મોહ મીટાવે રે;
 મહામણી પ્રકાશ સિંધુમાં,
 નિત્ય દયાનંદ નહાવે રે—રામનામ.

૧૦૮ રાગ ઝીઝોટી

દીનકો દયાળ છાંડ, કવન શરણુ જાઉં;
 એક રામ નિરાકાર, સોહી કૂળ પાઉં—દીનકો
 એક બચન એક બાણુ, એક પત્નીશય્યા;
 એસે પ્રભુ છાંડી હમ, કૌન ભજે લેયા—દીનકો.
 બાકે મુખે રામનામ, સોહી ઘટ સચ્યા;
 રામકો સ્વરૂપ જાને, સો ગુરૂકા બચ્યા—દીનકો.
 તુંહિ રામ તુંહિ કૃષ્ણ, તુંહિ ગુરૂ દેવા;
 ભક્તનકી લાજ રખો, એહી માતું સેવા—દીનકો.
 તુંહિ ગરીબન નવાજ, મૈ ગરીબ તેરા;
 એક બાર કહો દયાળ, તુલસીદાસ મેરા—દીનકો.

૧૦૯ રાગ આસા

સમ મંત્ર મેરે લાઈ, જપો મન, રામ મંત્ર મેરે લાઈ—ટેક.
 રામ મંત્ર શિવ સતી જપત હું,
 કાકભુશંડી ગિરિમાંહી રે
 કાલ કરમ માયા નહિ વ્યાપે,
 ભક્તિ અચલ દૃઢ પાઈ રે—રામ મંત્ર.
 ગજ ગણીકા અહુદ્યા વ્યાધ ભીલડી,
 જાત વરણ કુલ નાંહી રે
 સમ મંત્રસે મોક્ષપદ પાવે,
 ચઢે નિશાન બજાઈ રે—રામ મંત્ર.

ધ્રુવ અંબારણ પ્રહલાદ વિલિખણ,
 રામમંત્ર થયો ચિત્ત લાઈ રે
 ખગપતિ નીલ અંગદ હનુમંતા,
 સેવે ચરન સોડાઈ રે—રામ મંત્ર.
 રામ મંત્ર બીન મીથ્યા ચતુરાઈ,
 નીગમ કહે યશ ગાઈ રે;
 તુલસીદાસ ગુરૂ મંત્ર બતાવે,
 હૃદયમેં રહા ઠહરાઈ રે—રામ મંત્ર.

૧૧૦ રાગ કુમરી

બીગરી કેન સુધારે, નાથ બીના,
 બીગરી કેન સુધારે રે—એ ટેક
 માટી ચુન ચુન મહેલ બનાયા,
 મુરખ કહે ઘર મેરા રે;
 નહીં ઘર મેરા નહીં ઘર તેરા,
 એક દિન જંગલ ડેરા રે—બીગરી.
 બની બનાઈ કેા સબ કેા સાથી,
 બીગરીકેા કેાઉ નાંહી રે;
 ભરી સલામેં લજ્જા રાખે,
 દીનોનાથ સવાઈ રે—બીગરી.
 રામ જતે લક્ષ્મન જતે,
 જતે સીતા માઈ રે;

અંજનીકેા પુત્ર હનુમાન જીતે,
 પલમાં લંકે જલાઈ રે-બીગરી.
 કડવી વેલનકી કડવી તુંબડીયાં,
 સખ તીરથ કર આઈ રે;
 ગંગા નાઈ જમુના નાઈ,
 તોય ન ગઈ કડવાઈ રે-બીગરી.
 રંકા તારે બંકા તારે,
 તારે સજ્જન કસાઈ રે;
 સૂડા પઢાતે ગુનીકા તારે,
 લારી મીરાં બાઈ રે-બીગરી,
 રાવન મારી રામ ઘર આયે,
 ઘર ઘર બઢત બધાઈ રે;
 તુલસીદાસ હરિકેા મહિમા,
 અપને મુખસેં ગાઈ રે-બીગરી.

૧૧૧ રામ એજ.

નારાયણ નરસિંહ નરોત્તમ,
 પુરુષોત્તમકેા ધ્યાન ધરો રે;
 ગિરીવરધર ગોપાળ ગદાધર,
 ગરુડયુક્તપદ હૃદય ધરો રે-નારાયણ.
 દીનાનાથ દીનકે બન્ધુ,
 દીન દયાળ દામોદર હર પ્રભુ;

જગન્નાથ વામન દુઃખલંબન,
 હરો કુબુદ્ધિ સુબુદ્ધિ ધરો રે-નારાયણ.
 પરમાત્મા પરમેશ્વર સ્વામી,
 અંતર્યામી ગરુડપદ ગામી;
 પાંચ ભરસકો મૂલ બીસર ગયે,
 ચરન શરનમેં આયે પરો રે-નારાયણ.
 સુખકરન દુઃખહરન દયાનિધિ,
 નરહરિ નામ નિરંજન રઘુપતિ;
 ભવલંબન પ્રભુ અલખ નિરંજન,
 કૃપા સિન્ધુ દારિદ્ર હરો રે-નારાયણ.
 બ્રહ્મા ત્રીન લોક સખ વન્દે,
 સુરનર મુનિવર ધ્વાન ધરે રે;
 તુલસીદાસ આશ રઘુવરકી,
 દુઃખ પાપ સખ દૂર કરો રે-નારાયણ.

૧૧૨ રાગ ખંભાત

આતો સ્વપ્નું છે સંસાર, ભજન ભાવથી કરો—ટેક.
 ભાવે કરી ભગવંતને ભજો, પ્રપચ પરહરો;
 સત્ ગુરુ હરિનામ વીના, નિશ્ચય નહિ તરો—આતો.
 કાળ છે બળવંત, તેને દેખીને ડરો;
 ચેતી ચેતીને ચાલજો, આગળ કામ છે ખરો—આતો.

એક સીતા પતિ રામને તમે, અખંડ ઓચરો;
 સહુ પહેલાં સંસારમાં પ્રાણી, સુખ થકી તરો—આતો.
 સત્ ગુરનાં વાક્ય રૂઝાં, હૃદયમાં ધરો;
 જન દેવાના દેવને ભજો, ભૂલા કાં કરો—આતો.

૧૧૩ ભજન

મુને ધરી નથી વીસરતા રામ, હરિવર સંકટ હુતા—ટેક.
 વહાલાજી મારા, કર પગ ગોવધન ધાર્યો (૨);
 વહાલે વ્રજનો દેશ ઉગાર્યો રમ —હરિવર.
 વહાલાજી મારા, કળી નાંગ ફદ કીધો (૨);
 લટકાળે નાથી દીધો રામ. —હરિવર.
 વહાલાજી મારા, કંચ હાથ બહુ અહંકારી (૨);
 મોહનજીએ નાખ્યો મારી રામ. —હરિવર.
 વહાલાજી મારા, મુષ્ટિ લંદુલ સુદામાનાં લીધાં (૨)
 એના મ્હોલ કનકના કીધો રમ —હરિવર.
 વહાલાજી મારા, કુબજનું ચદન લીધું (૨);
 એને રૂપ અનુષમ લીધું રામ —હરિવર.
 વહાલાજી મારા, અંગાળી સભામાં પોકારે (૨);
 ચીર પુર્યાં પૂર્ણ મોરારી રામ —હરિવર.
 વહાલાજી મારા, ભવરે સાગરના છો ત્રાતા;
 પીંગળના પ્રાણુજ પ્યારા રામ —હરિવર.

૧૧૪ રાગ ભરથરીનો

ત્યાગી થાય છે વૈરાગથી, કીજે કોટિ ઉપાયજી;
 અંતરમાં ઇચ્છા અનેક છે, તે કેમ કરીને તબાયજી—ટેક.
 વેશ લીધો છે વૈરાગનો, દેશ નહીં ગયો દૂરજી;
 ઉપરનો વેશ સુદર બન્યો, માંહે મોહ ભરપૂરજી—ત્યાગી.
 કામ ક્રોધ મદ લોભનું, જતન કરતાં ન જાયજી;
 કુસંગ થકી તે થાય છે, દરો ઇંદ્રિયે નિકારજી—ત્યાગી.
 ઉપર વરશે અવનિ વીષે, બીજે દેખાય નહિ ખારજી;
 જો વરખા વરશે થાનકે, જરાય અન્નના ભંડારજી—ત્યાગી.
 અમક દેખીને લોહું અળે. હંદ્રિ વિપયને સંયોગજી;
 આણુ ભેટયાનો અભાવ છે, ભેટે ભોગવશે મોગજી—ત્યાગી.
 ઉપર તજે અતરમા ભજે, એન ન સરશે અરથજી;
 ન્યારો રહ્યો ચારે વરણથી અંતે કરશે અનરથજી—ત્યાગી.
 બ્રહ્મ થયો જોગી ભોગથી, જેમ વણસી બાય દૂધજી;
 ગયું માખણ ઘૂત છાશથી, દૂર થયું છે અશુદ્ધજી—ત્યાગી.
 પળમાં જોગી પળમાં ભોગી, પળમાં ગૃહસ્થને ત્યાગજી;
 નિષ્કુળાનંદ કહે આ પુરૂષનો, ખરણુ નથી વૈરાગજી—ત્યાગી.

૧૧૫ રાગ કાફી

વાડો વાળી બેઠો રે; પોતાનો પંથ કરવાને;
 છળ કરી છેતરે રે, પરાયું ધન હરવાને—એ ટેક.

રામાનંદી ને મહાનંદી, સ્વામી સહજનંદી સમ ના'વે;
 કમીર પથી તુંબીરે વાડાએ, તો ભણે ભણે ને ભુલાવે-વાડો.
 અનનો વાડો પશુનો વાડો, કે' વાધનો વાડો દેખાડે;
 એ તો કેમ બાંધ્યામાં આવે, તેને કેમ કરી દેખાડે;
 ગુરૂથી ગગન ગાજે રે, અચળ ઠામ ઠરવાને-વાડો.
 પ્રીતે કરી કાષ્ટ પુજાવે, પુજાવે ધાતુ પાષાણ,
 વસ્ત્ર સંગાથે કબર પુજાવે. તેમાં કોણ કરે કલ્યાણ;
 તીર્થ વ્રત ડોળે રે, અક્ષળ એમ મરવાને-વાડો.
 સિંહરાજથી હરે દુનીયા પણ, સિંહ હરે નહીં કોઈ;
 સોહમ સોહમ નીજનંદ સ્વામી, એમ અખિલ બ્રહ્મ જોઈ;
 સુરસંગ વીર ધીરો રે; ધણીનું ધ્યાન ધરવાને-વાડો.

૧૧૬ રામ એજ

કળીયુગતો આવ્યો રે, દુનીઆમાંથી ઘટી દયા;
 મોટા મોટા મહાજન રે, લખપતી લોભી થયા-ટેક.
 ધરતીમાંથી ધરમ ગયો ને, પાપનું વાધ્યું પૂર;
 પર્જન્ય તો પંગુ થઈ વરશે, મેદીની થઈ ચકચૂર;
 ધરણીએ રસ ચોર્યો રે, વાવ્યા કણ વણસી ગયા-કળીયુગ.
 શુરાનું શુરપણ ગયું ને ગયું સતીનું સત,
 વેદી લેદી પંડિત પુરાણી, સૌની મટી જઈ મત;
 કળીયુગનું એવું કારણ રે, લોભે સૌ લાગી ગયા-કળીયુગ.

પૃથ્વીમાં પાખંડ પુજાયે, વીપ્ર કરે વેપાર;
 સન્યાસી ધનસીંચન કરે ને, પ્રતિવૃત્તા નહિ નાર;
 સત્ય ના જડે શોધ્યું રે, અસત્યના ઓઘ થયા-કળીયુગ.
 છત્રપતિ તો વાચા ચૂકે, તે દુઃખ કેને કહેવાય;
 કથા તો કુપાત્રની સુણશે, પ્રશ્નતો ગરોડાને થાય;
 હાસ ધીરો કહે છે રે, જ્ઞાની તો માની થયા-કળીયુગ.

૧૧૭ રાગ એજ

અંતે સંતને તેડાવે રે, હરિનું ભજન કરવા;
 કરમાં માળા ઝાલી રે, મુરખ જ્યારે સુતો મરવા-ટેક.
 નાનપણે ઘરે ધંધામાં ધાયો, વૃદ્ધ પણે હરિગુણ ગાય;
 ઘર લાગ્યું ત્યારે કુવો જોદાવે, એ અમિ કેમ જોલવાય;
 જીવી જાજી હાર્યો રે, પશ્ચરને નાવે, બેઠો તરવા-અંતે.
 અંત સમે છાપ તિલક બનાવે, ભૂલી ગયો જ્યારે ભાન;
 એરણી ચોરી સોયનું દાન એમ, કેમ આવે વૈમાન;
 ગુરૂ જ્ઞાન નાળ્યું રે, બુદ્ધિ તારી ગઈ ચરવા-અંતે.
 યુવતિને જેવી પુરૂષની આશા, એમ હરિ ભજે કળ થાય;
 વૃદ્ધ નારિને નહિ પુત્રની આશા, એનો એળે જન્મ વહી જાય;
 હરિને બેઠો ઠગવા રે, એંશી વરસે વર વરવા-અંતે.
 વીશ વર્ષે વિશ્વંભર મળે, ભક્તિ કરે ભવ જાય;
 હરિશું ધાયાં તે બહુ કમાયા, મળીયા નિરંજન રાય;
 હાસ ધીરો કહે છે રે, મટલા ચોરાશી ફરવા-અંતે.

૧૧૮ રાગ પરજ

આળ્યો ઉત્તમ અવતાર, ભજન કર ભાવે રે;
 તારે કરવો એજ ઉપાય, જેથી ભવ ના'વે રે-ટેક.
 તારે મુખથી કહેવું રામ, રહેવું નિષ્કામે રે;
 શું વળગી રહ્યો વહાલા, કાલ! હાડ આમે રે-આળ્યો.
 તું તો લાલચ અ કર લગાર, કાયા માયા કાચી રે;
 શું માની બેઠો મુરખ, સોણાનો વાત સાચી રે-આળ્યો.
 તું સોંઠમા વર વેણી જન, માન કહ્યુ મારું રે;
 તેં જે માની લીધાં મન માંચ, તેમાં નથી તારું રે-આળ્યો.
 એવી ધરજે કાને સાર, શીખામણ મારી રે;
 એમ કે' છે ઇશ્વરદાસ, જોને વિચારી રે-આળ્યો.

૧૧૯ રાગ એજ

આળ્યો ઉત્તમ અવતાર, અચાનક તારે રે;
 તેમાં ભાવે કરી ભગવાન, ભણ લે સારે રે-ટેક.
 તું તો થા મા સકટનો શ્વાન, ન હાથ તારે રે;
 શું ભાર ઉપાડે છે ભૂર, લાગી બોટે લારે રે-આળ્યો.
 તું તો ખરચી લેને ખુખ, દીધું છે દયાળે રે;
 જાણે: આક તણા તે તુર, ઉડી જશે કાળે રે-આળ્યો.
 આગળ નથી પોપાંનું રાજ, કારજ કર તારું રે;
 તું તો ભાતું કર ભરપૂર, મેલી મન મારું રે-આળ્યો.

શું રાતો રગ પતંગ, દીવસ ચાર ચટકું રે;
કહે ઇશ્વર મેલ આજાર, મેલી માથે મટકુ રે—આવ્યો.

૧૨૦ રાગ કાચખા-કાચખીનાં લજનનો

ગરલમાં ગુણુ ગોવિંદનાં ગાતો, નિરંતર લેતો નામ;—ટેક.
ઉદરમાંથી અવતરી હવે, કુડાં કરે છે કામ;
આતમઘાતી આપનું બોલ્યું રે, રતન લઈ રાખમાં રોલ્યું. ૧.
આવ્યો'તો ત્યારે શી રિદ્ધિ લાવ્યો, જાઈશ પાછો વળી જોઈ;
હું ને માઈં કરીને બેઠો, ખરી કમાણી ખોઈ;
ફેગટ મન શું રહ્યો પુલ્લી રે, ગયો દુઃખમાં કુલી. ૨.
માઈં માઈં તમે મ કરો પ્રાણી, મ કરો તાણા તાણુ;
કુટુંબ મળી જો કુટવા લાગ્યું, ઢેહી જશે સમશાન;
માટી લેગી માટી લજશે રે, કર્યાં ભોગવવાં પડશે. ૩.
નામ ધર્યું તે નિશ્ચય પડશે, રહેવાનું નથી કાંય;
ભોજો ભગત કહે બલો થઈને, મુરખ સમજ મનમાંય;
એમ ગુરૂને ચરણે આવે રે, ઝપાટો જમનો ના'વે. ૪.

૧૨૧ રાગ રામઘી

લણુ તો તું અક્ષર બે લણે, રેરો ને મમો;
બે વીના ખાવને બોખડા, તેનો શોભે નહીં સમો—ટેક.
રે રે શ્રી આતમરામ છે, મમે જાણવી માયા;
બુગલ અક્ષરને જોડતાં, કહેવાણી કાયા—ભણતો.

ચારવેદ ખટશાસ્ત્રમાં, વળી વ્યાકરણની વાણી;
 બે વીના બાવન બોબડા, કેવરાયે જેમ કાણી-ભણતો.
 બે અક્ષર ત્યાં બાવન, તેમાં પડે ન કોય પાછો;
 મૂળદાસ અક્ષર અમૂલ્ય છે, શરવાળે એક સાચો-ભણતો.

૧૨૨ રાગ એજ.

લેતો લેજે નામ રામનું, કહે તો કૃષ્ણજી કહેજે;
 દહતો દહજે તું કામને, રહે તો ગુરૂ ચરણે રહેજે-ટેક.
 મળતો મળજે મહા સંતને, ટળ તો ત્રીગુણ થકી ટળજે;
 ભળતો ભળજે પરિશ્રદ્ધમાં, ગળ તો જ્ઞાનમાં ગળજે-લેતો.
 રમરણ કરતો સ્વરૂપનું, દમ તો ઇન્દ્રિયને દમજે;
 ઉદ્યમ કરતો ભક્તિતણો, રમ તો નિરાકારે રમજે-લેતો.
 તીરથ કરતો તે કરે, નિર્મળ જળથી નહાવું;
 પ્રદ્ય સમુદ્રમાં બીલતાં, જળ લેણું જળ થાવું-લેતો.
 વદ તો વદરે વેદાંતને, ભણુ તો ગીતાજી ભણજે;
 સમજ તો સમજે જ્ઞાનમાં, હણુ તો મોહને હણજે-લેતો.
 મેલ તો સંશયને મેલજે, ભુલતો દેહને ભુલે;
 અણુછતું એહ બાણજે, નહીં મળે મોઘે મૂલે-લેતો.
 નિષ્ઠા રાખે એજ નામની, જેથી વાસના ન ડાલે;
 મુળદાસ અક્ષર મૂળજે, બાવનથી બારો બોલે-લેતો.

૧૨૩ પદ

મારી આતમનારે આધાર, અળગા મ જાળે રે;
 આવું અરૂપ મંદીરીયું સાર, તેમાં તો રેળે રે ૧.
 બહાલા સેજ અતુપમ સાર, પલંગ પરવારી રે;
 હું તો પોહુ પિયુજની પાસ, દુઃખડાં વિસારીરે. ૨.
 હું તો હીંચું હિંઝાળા ખાટ, શ્વાસ ઉચ્છવાસે રે;
 હું ને લેહ લાગી અંગમાંય, પિયુજની પાસે રે. ૩.

૧૨૪ રાગ કુકળો

રવિ પ્રકટયા વિન રજની નહિ ટળે,
 કેટિ ઉપાય કરે અંદ્ર દીવા;
 તેએ દિસે નિશા અગ જાણે અછા,
 નવ સૂઝે દિશા અંધ એવા—ટેક
 રવિ રાહુએ ગ્રહો દિવસ રજની થઇ,
 એમ નિજ આતમા જીવ કહાવે;
 મેહુ અજ્ઞાન રાહુ જ્ઞાન રવિને ગ્રહો,
 ભ્રમ તે જીવની ચાલ લાવે—રવિ.
 ભૂદ્યો અજ્ઞાનમાં, અટકી રહ્યા માનમાં
 સમજ્યો નહિ સાતમાં ગડ્યો જ સાંસે;
 સકળ તીરથ કરી સધળે થાક્યો ફરી,
 નવ ભાસે હરિ રહ્યા પાસે—રવિ.

સુતે સ્વપ્નું થયું શય્યાનું સુખ ગયું,
 અંતર દુઃખ થયું હાઝ લાગી;
 અણુછતો જીવ થઈ આપદા ભોગવે,
 સ્વપ્ન સમે જ્યારે જીવે લાગી—રવિ.
 શય્યા સંતોષ ને મિષ્ટ સુષુપ્તિ,
 અજ્ઞાન સ્વપ્ને જીવ જોની;
 દાસ રતનો કહે હું ને માફ મિથ્યા,
 વણ સમજે કરે વાત મોની—રવિ.

૧૨૫ રાગ લાવણી

શાને માટે શોચ કરે છે, પ્રભુ કરશે તેમજ થાશે;
 ધારેલા મનના મનસુખા તે, સરવે ફાકટમાં જાશે—ટેક,
 પ્રભુ ઈચ્છા વિણ કાંઈ નથી બનતું, કરતા હરતા જગસ્વામી;
 મન જાણે જે મેંજ કર્યું, પણ કસ્નારો અંતરજામી—શાને.
 પાંચ ભાઈ જે પાંડવ કહીએ, જેના સારથી જગકર્તા;
 એવા નરતે મહાસુખ મુકી, દુઃખીઆ થઈ વનમાં ભમતા—શાને.
 હરિશ્ચંદ્ર મહારાજા બળીએ, રાજ રૂડી રીતે કરીયું
 પણ પરમેશ્વર કોખ્યા ત્યારે, નીચ ઘેર પાણી ભરીયું—શાને.
 નળરાજા સતવાદી સાથે, જેની દમયાંતી રાણી;
 અરધે વસ્ત્રે વનમાં ભટક્યાં, મળ્યાં નહિ અન્નને પાણી—શાને.
 જગમાં સતી સીતાજી મહોટાં, જેના જગકર્તા સ્વામી;
 રાવણ તેવું હરણ કરી ગયો, વળી સતી મહાદુઃખ પામી—શાને.

નૂતન ભિજન રત્નાકર. —

નગી-દમયંતિ વનવાસ.

નળરાજન મનવાદી માયે, જેની દમયંતિ રાણી.
અરધે વસ્ત્રે વનમા ભટક્યા, માત્યાં નહિ અન્ન તે પાણી.
(પૃષ્ઠ ૧૧૨).

એવા એવાને દુઃખ પડીયું, બીજાની તો શું કહીએ;
કહે સુંદરજી કરી વિનતિ, હરિ રાખે તેમજ રહીએ-શાને.

૧૨૬ રાગ ધૌળ

હરિ ભજવાનું ચોધડીયું તે, ફરી ફરી ક્યાં મળશે;
ચોંપ કરીને ચેતી લેજો, ભવનાં તારણ તરશે રે-હરિ.
મનુષ્ય દેહ તો મટી જશે ને, પશુ પંખી અવતરશે રે;
વરણાગીમાં વાટ ઉઠશે, કેઈ ખાણ રડવડશે રે-હરિ.
મનુષ્ય દેહ પામીને જે કો, હરિ ભજો તે બળીયોરે;
માયાની મમતાને છાંડી, સુખ સન્મરગ કરીયો રે-હરિ.
દુઃખ લાગે તો પહેલું લાગો, ઉંધે ઉંધું આદ્યું રે;
માને ઉદર શું બોલ્યો'તો, ને તે' શું શું પાળ્યું રે-હરિ.
ધાવન જાશે જરા આવશે નયન નાશિકા ગળશે રે;
સગાં સનેહી સુખનાં બેલી, અંતે અજગાં રહેશે રે-હરિ.
હરિ નામ તો હારી બેઠો, વિષયમાં વીંટાયો રે;
ધોળે દહાડે ધન બંધાવી, ચોટામાં લુંટાયો રે-હરિ.
આ અવસર તો રૂડો કહાવે, પાપ ન કરશે પ્રાણી રે;
કલ્યાણ કહે જો કહ્યું ન માને, પથરા ઉપર પાણી રે-હરિ.

કેશવકૃતિ

અથવા અનુસવના ઉદ્ગાર.
કીર્તન રા. ૨-૦ ૦

૧૨૭ રાગ આશા

વેલાં થાઓ તે રે, આછે હરિ ભજ્યાનું ટાણું-એ ટેક.
 મનખા સરીખું મહા પદારથ, વાલુમાં રોળાણું;
 સોડ તાણીને સુધ રહ્યો, પછી હમણા વા'શે વડાણું-આ છે.
 ઠાલે ઠાલું ભરીએ ભરીયું. માયામાં મુંઝાણું;
 સળગ્યું તે ઓલાશે નાહીં; સગડી માંહેનું છાણું-આ છે.
 ઓચિંતાનું આવી લાગશે, પછી ઘુંઘટમાં ઘેરાણું;
 ખળ કરી ઓલાશે નાહીં, પછી બેસશે જમનું થાણું-આ છે.
 આગળની ઓળખાણુ વિનારે, હું તો કાંઈ નવ જાણું;
 કાનપુરી કે આંહીનો લક્ષ્યો, વહાં નથી ઠેકાણું-આ છે.

૧૨૮ રાગ ધનાશ્રી

કર ઝટપટ સત્સંગ મન તું, કર ઝટપટ સત્સંગ-ટેક.
 કાયા માયા કામ ન આવે, પંચ વિષય દુઃખ અંગ-મન.
 શાસ્ત્ર અને સદ્ગુરૂની મદદે, જીત દુસંગ પ્રસંગ-મન.
 કામ ક્રોધ મદ મોહાદિક છે, પડ શત્રુનો જંગ-મન.
 ગંગ સમાન અતિશય નિર્મળ, હરિરસ રંગ તરંગ-મન.
 આ પાવન વન જા કે નવ જા, ભર ઉર પૂર ઉમંગ-મન.
 જપ તપ સાધન સિદ્ધ સકલ છે, ઉત્તમ નરતન નંગ-મન.
 ઘર ઘર શું ભટકે મરકટવત, બ્રમણાથી છે ભંગ-મન.
 કાન માન મૂકી દે મિથ્યા, ઓ ઉન્મત્ત માતંગ-મન.

૧૨૯ રાગ ઝંજ

છોડ વિષયનો ફંદ મન તું, છોડ વિષયનો ફંદ-ટેક.
 પંચ વિષયના પ્રપંચ સઘળા, દે દારણુ દુઃખ ફંદ-મન.
 થા સાવધ વધ તું ઝટપટ, મટે વિકટ લવખંધ-મન.
 આત્મ તત્વ અભેદ જોઈને, ગા સત્ ચિત્ આનંદ-મન.
 સત સંગત સદ્ગુરૂની સેવા, છે અનહદ સુખકંદ-મન.
 શબ્દ સ્પર્શ રસ રૂપ ગંધ છે, માયા જલ અનંત-મન.
 વિષ વિષય રગ રગથી છોડી, લજ લાવે ભગવંત-મન.
 કાન જ્ઞાન દૃષ્ટિથી ચાલે, સાચા સંત મહંત-મન.

૧૩૦ પદ પાઠણીઉં

પોઢા પોઢા રે સારંગપાણુ, તેરી અખીયા મેં નીંદ ભરાણી રે-ટેક.
 હારે એમ કહે કૌશલ્યા માઈ, તુને નીંદ બગાસાં આઈ રે-પોઢા.
 હારે પ્રભુ અંગથી આલસ મોડો, કમરથી પટકા છોડો રે-પોઢા.
 હારે પ્રભુ ધનુષ ભાથાં તો મેલો, તમે મુખપર ઓઢો શેલો રે-પોઢા.
 હારે સીતા સતવંતી રે નારી, એને સુંદર સેજ સમારી રે-પોઢા.
 હારે લક્ષ્મનજીને આજ્ઞા કીજે, પછી પાય પલંગપર દીજે રે-પોઢા.
 હારે કહે કૃષ્ણરામ કર જોડી, પ્રભુજીની અખંડ રહે જોડી રે-પોઢા.

૧૩૧ રાગ કાફી

એતો નથી અળગો રે, ધનશ્યામ છે ઘટમાં;
 શ્રી ભગવત ભાષે રે, વળી શાસ્ત્રો ખટમાં-ટેક.

સ્થુળ સૂક્ષ્મ કારણ મહાકારણ, ત્યાં લગી ગુણનો થાપ,
 અંતર્યામી મહાલે એકલડો, કરી ક્ષણમાં વ્યાપ;
 જાગશે તો જડશે રે, માધવ છે મઠમાં —એતો.
 જાગૃત સ્વપ્ન સુષુપ્તિ તુર્યા, અનુભવનું ધર જોય;
 સઘળે સુત્રમાં પરમાત્મા રે, જીવપાણને ખોય;
 રહ્યો બ્રહ્મ વ્યાપી રે, જેમ તંતુ પટમાં —એતો.
 અંધારું અજ્ઞાન તણુ જે, અર્ક ઉદય થયે જાય,
 પ્રતિબિંબ બિંબમાં જઈ ભળે તેમ, શિવમાં જીવ સમાય;
 સંત શૂરાની રે, જે આવે એ ઝટમાં —એતો.
 તત્ત્વ વિચારજ કહેતાં દરશે, ત્રિકમજી તન માંહ્ય,
 કહે આદિતરામ વસ્તુ વિચારો, કલ્પિત જાણો કાય;
 મથે જેમ પ્રકટે રે, અગ્નિ લાકડમાં —એતો.

૧૩૨ રાગ ધૌળ

મહાજન મળજો રે, મળતાંનો મેળો;
 આ દર્શન છે દુર્લભરે, ચિત્તે ચિત્ત લેળો. ૧.
 હેતે ને પ્રીતે લેળે રે, સત્સંગનાં મોતી;
 ધ્રુવ પ્રહલાદે લીધાં રે, અંતરમાં ગોતી ૨.
 આજ ને કાલ કરતાં રે, કાય તો પડશે;
 આજ કાંઈ નથી કરતા રે, તેનું આધું શું રડશે ૩.
 પાણીના પરપોટા રે, પાયા છે ખોટા;
 જે કુલ્યા તે કુલ્યા રે, નાના ને મોટા ૪.

ચૌદ ભુવનનો દાબ રે, મુનિ જનને મોંઘો;
 તે તો આવ્યો ઘરે ચાલી રે, સફરો ને સોંઘો. ૫.
 તે માટે તમે જાગો રે, જાગ્યાનો દહાડે;
 હરિજનીયાં હુલારવો રે, લટકાળો લાલો. ૬.
 ભાવે ભક્તિ કરજો રે, મુખે મંગળ ગાતાં;
 કહો મીઠો શું થાશે રે, જોખનીયું જાતાં. ૭.

ચુંદડી

સુંદરવરની ચુંદડી, માંહી છે આતમરામનો આંક,
 ઓધારણ ચુંદડી—એ ટેક.

તપ તીરથ મેં જહુ કર્યાં ને વૃત કર્યાં રે અપાર;
 ભગવત ભવાની જહુ ભજ્યા રે, મારે હરિવર વરવાની આશ
 —ઓધારણ.

બ્રહ્માએ વણ વાવીઆં ને વીણે ચારે વેદ;
 સનકાદિકે સુતર કાંતીયાં રે, તેનો કોઈ ન જાણે ભેદ
 —ઓધારણ.

ત્રિશુણ તાણ્યો તાંતણો ને, માંહી પ્રેમનો રસપાણ;
 ગુરત સુતર નળી ચાલી રે, એના વણનારા સંત સુજાણ
 —ઓધારણ.

ચારે મુકટના ખુંટા રચ્યાને, માંહી તાણાના રંગ પાંચ;
 એવીશું શાળે ચડીયું રે, માંહી છે વિવેક વિચારનું રાચ
 —ઓધારણ.

વિદુર-વ્યાસે રંગી ચુંદડીને, શુકદેવે પાડી ભાત;
બહુ બુદ્ધિએ બુદ્ધા જડ્યા રે એની જુજવી જુજવી ભાત
—ઓધારણ.

શુરૂએ ઝોઢાડી મને ઘાટડી ને, ઉપર સુંદર શ્રીફળ ચાર;
શ્રીગુણ સાથે સગાઈ કરી રે, મારાં પુણ્ય તણે નહીં પાર
—ઓધારણ.

વિવેકે વિવાહ રમ્યા ને, માંહી વૈરાગનાં રે લગન;
પ્રભુજી પધારીયા રે, માંડે મોહે ભરાણુ છે મન
—ઓધારણ.

મન કર્મ વચને માયડું ને, મેં મેલી લોકડીઆંની લાજ;
હથેલાળો હરિશું ગ્રહો રે, મંડપ મધ્યે મહારાજ
—ઓધારણ.

ચારે તે જુગની ચોરી રચી રે, માંહી મન છે ખેતરપાળ;
અમ હુતાશન પ્રકટીયો રે, માંહી વાણી તણી વરમાળ
—ઓધારણ.

કર્મકાષ્ઠનો હવન કીધો ને, મંગળ વરત્યાં ચાર;
પિતાજીએ દાન બહુ દીધાં રે, અમે કોડે જમ્યાં રે કંસાર
—ઓધારણ.

રાતો રંગ રેણી તણોને, એનો પુરણ લાગ્યો પાસ;
અનંત જુગે રંગે નહીં ઉવટે રે, વાણી ગાય છે સંત મૂળદાસ
—ઓધારણ.

અખંડ હેવાતન વર હું વરી ને, પરણીને રાખ્યા પાસ
જે જન ગાય ચુંદડી રે, એનો વૈકુંઠ હોજો વાસ
—ઓધારણ.

ચાખખા વિભાગ

પદ ૧

મુરખા મની રહે માફ રે, તેમાં નથી કાંઈએ તારું—ટેક.
 સાત સાયર જેની ચોફી કરતા, ફરતું નીર ખાફું,
 ચાંદ ચોકડીનું રાજ્ય ચાલ્યું ગયું, રાવણાદિક વાળું રે—મુરખા.
 દુઃખને તો દેખે નહિ ને સુખ લાગે સારું;
 વેળા વેળાની છાંયડી તારી, વળી જાશે વાર રે—મુરખા.
 હરિભજનમાં હેતજ રાખો, સ્મરણ કરો સારું;
 ભોળો ભગત કહે રાખો હૃદયમાં, પ્રભુનું નામ ખ્યાડું રે—મુરખા.

પદ ૨

દુનિયા દીવાની કહેવાશે રે, ભુંડી ભીંતોમાં ભટકાશે—ટેક.
 પાપ જ્યારે એનું પ્રગટ થાશે, ત્યારે ભુવા જતિ ઘેર જાશે;
 ધુણી ધુણી એની ડોકજ દુઃખશે, લેનારો લઈ ખાશે રે—દુનિયા.
 સ્વર્ગમાં નથી સુપડું ને, નથી ખાંડણીઓ નથી ઘંટી;
 દુધ ચોકખાના જમનારા તમે, કેમ કરી જમશે ખંટી રે—દુનિયા.
 ઢોંગ કરી ધુતવા આવે ત્યારે, હાથ ખતાવા સા જાશે;
 ક્યારે આના કરમનું પાનું જ ફરશે, ક્યારે પુત્રજ થાશે રે—દુનિયા.
 ફીમીઆગર કોઈ આવી મળે ત્યારે, ધનને વાસ્તે ધાશે;
 ભોળો ભગત કે' બ્રમણમાં ભમતાં, ગાંઠની મુડી ગુમાશે રે—દુનિયા.

પદ ૩

જોઈ દ્યો જગતના ખાવા રે, ધર્યો લેખ ધુતીને ખાવા-ટેક.
 જ્યાં પ્રેમદા પાણી ભરે ત્યાં, જાય નિત્ય નિત્ય નહાવા;
 રાંડી છાંડીને ઘેર નર ન હોય ત્યારે, ખાવો બેસે ગાવા રે-જોઈ.
 લોકનાં છોટરાંને તેડી રમાડે, પરાણે પ્રીત થાવા;
 ગૃહસ્થની સ્ત્રી રીસાય ત્યારે, જાય આવોજ મનાવા રે-જોઈ.
 ધુપ કરીને આવો ધ્યાન ધરે, ભોળા લોકને ભરમાવા;
 ભોળો ભગત કહે ભાવે સેવો, જ્યેન જમ પુરીમાં જવારે-જોઈ.

પદ ૪

ભરમાવા દુનિયા ભોળી રે,
 આવો ચાલ્યા ભલુતિ ચોળી-ટેક
 દોરા ધાગા ને વળી ચીઠી કરે ને,
 આપે ગુણુકારી ગોળી;
 જીવને હુણતાં દયા ન જાણે,
 જેવા ભીલ કાફર કોળી રે-ભરમાવા.
 નિત્ય નિત્ય દરશને નિયમ ધરી,
 આવે ત્રિયાની ટોળી
 માઇ માઇ કહી આવો બોલાવે ને
 હેયે કામનાની હોળી રે-ભરમાવા.
 સઘળા શિષ્યને લેજા કરીને,
 ખાય ખીર ખાંડ ને પેળી;

લોળે ભગત કહે ભવસાગરમાં,
ખાવે માર્યા યોળી રે-ભરમાવા.

પદ ૫

મુરખા જન્મ ગયો તારો રે,
ખાંધ્યો તેં પાપ તણા ભારો-ટેક.
નામ સાંભળતાં નિદ્રા આવે, હુરિરસ લાગે ખારો;
અમૃત રસને અળગો કરીને,
કયાં વિષના વેપારો રે-મુરખા.
મોહાંધ થઈને માયા ખરચે, તેમ સગાં કહે સારો;
સાધુ દેખીને મોહુ ચંતાડે,
એ તો ધુવે છે ગારો રે-મુરખા.
હમણા તારો હુકમ ચાલે છે, દે સહુને ગાળો;
ધર્મદુત જ્યારે ધકા દેશે ત્યારે,
નથી ઉગરવાનો આરો રે-મુરખા.
તલ તલનો હીશાખ લેશે, મોકમ દેશે મારો;
લોળે ભગત કહે હુરિ ભજ્યા વિના,
કોઈ ના રાખન હારો રે-મુરખા.

પદ ૬

મુરખો કાલની વાતું કરે રે, માથે કાળનું ચક્કર ફેરે-ટેક.
 કહેવું કોઈને નહીં કરું એવું, નિજ નિત કરતો ફેરે;
 વિષય વિકારમાં ફેરે વલખતો, પારકા ઘરમાં ગરે રે-મુરખો.
 સ્વાસ્થ્યમાં જીવ ચાલે ચોધારો, અસત્ય ઘણું ઓચરે;
 છળ છેતરી દગાબાજી કરી, પરનાં ગલાં ફેરે રે-મુરખો.
 ધર્મનો મારગ ટુકડો ન આવે, પાપનાં પગલાં ભરે;
 સુમની માયા સંધરી રે'શે, કાં વેશ્યામાં વાવરે રે-મુરખો.
 તેથી ચોરાસી સાહી કરી, જીવ અલ્પ થઈ અવતરે;
 ભોળો ભગત કહે ભજન કર્યા વિના, ભુંડે હાલે મરે રે-મુરખો.

પદ ૭

જગતમાં શું રહ્યા મહાલી રે, ભરાણી પાપ તણી ખાલી-ટેક.
 ભામિની મળી જાણે ભગવાન મળ્યા, એવી અંતરમાં વા'લી;
 કામની તારે કામ ન આવે, સુખ જાશે ચાલી રે-જગત.
 અલખ ધણીની ઓળખાણ પાડ, એ જાય ના ખાલી;
 ભરમે થાકી જીવ ગયો, એને જમડા જાશે ઝાલી રે-જગત.
 પેટ ચોળીને શૂળ ઉપજાવ્યું; ને જીવની ઘાત ઘાલી;
 ભોળો ભગત કહે ભજન કર્યા વિના, ઠકરાઈ છે ઠાલી રે-જગત.

૫૬. ૮

જીવને શ્વાસ તણી સગાઈ, ઘરમાં ઘડી ન રાખે ભાઈ—ટેક.
 બાપ કહે છે બેટો અમારો, માતા મંગળ ગાઈ;
 બેની કહે છે બંધવ અમારો, ભીડ પડે ત્યાં ભાઈ રે—જીવ.
 લીંબુ ગુંચુ આંગણું ને, કાઢ્યાની વેળા થઈ;
 અડશે મા તમે અલડાશે, એમ લોક કરે ચતુરાઈ રે—જીવ.
 ઘરની નારી ઘડી ન મૂકે, અંતે અળંગી થઈ;
 ભોળે ભગત કહે કંથ વળાવી, તરત બીજાને ગઈ રે—જીવ.

૫૬. ૯

મુરખની ડાઢી થઈ ઘોળી રે, હૃદયમાં નવ જોયું જોળી—ટેક.
 ખડ વાઢીને લેયું કયું પણ, હાથ ના રહી કોડી;
 વેંચ્યા ટાણે તે વેંચ્યું નહિ, પછી પીઠ પડી મોળી રે—મુરખ.
 બગલો થઈને આરે બેઠો, ચાંચ કરી પહોળી;
 આરેથી કાંઈ આહાર ન મળ્યો, દરીઓ દીધો ડોળી રે—મુરખ.
 વારતાં વારતાં વારે ચડતો, માલ લાવતો ઘોળી;
 ભોળે ભગત કે' ત્રણ ચાર લાગશે, તીર તરવાને જોળી રે—મુરખ.

૫૬. ૧૦

ભક્તિ શુરવીરની સાચી રે, લીધા પછી ના મેલે પાછી—ટેક.
 મન તણો જેણે મોરચો કરીને, વઢીયા વિસવાશી;
 કામ કોથ મહ લોભ તણે ગળે, જેણે દીધી ફાંસી રે—ભક્તિ.

શબ્દના ગોળા છુટવા લાગ્યા, મામલો ઘટમાંથી;
 કાયર હતા તે કંપવા લાગ્યા, નિશ્ચે ગયા નાશી રે-ભક્તિ
 સાચા હતા તે સન્મુખ ચડ્યા ને, હારશું રહ્યા રાચી;
 પાંચ પચીશથી પરા થયા, એક બ્રહ્મ રહ્યા ભાશી રે-ભક્તિ.
 કર્મનાં પાંસળાં કાપી નાંખ્યાં, જોળખ્યા અવિનાશી;
 અષ્ટ સિદ્ધિને ઇચ્છે નહિ, તેની મૂક્તિ થઈ દાશી રે-ભક્તિ.
 તન મન ધન જેણે તુચ્છ કરી જાણ્યાં, અહોનિશ ઉદાશી;
 ભોળો ભગત કહે ભડ થયા એ તો, વૈકુંઠના વાસી રે-ભક્તિ.

પદ ૧૧

આતો છે પંખીડાંને મેળો રે, ભવો ભવ નહિ રહે ભેળો-ટેક.
 સરવે વાતે સંપ કરી ને, કુસંપ પરો મેલે;
 હરિ ભજ્યામાં હાંસલ છે, એ વિચાર પહેલો રે-આતો.
 નર તમે થયા નિર્ભય હવે ને, મદમાં શું ડાલો;
 હરિ ભજન વિણ હાણુ ઘણી છે, ડહાપણુ શું ડાળો રે-આતો.
 જન્મ ધરી જેણે હરિ ભજ્યા નહિ, આખર એ ભેળો;
 ભોળો ભગત કહે ઉવટી જાશે, પતંગ રંગ પીળો રે-આતો.

પદ. ૧૨

જીવ તું વેળા વરતી લે, માથે મરણ તણો છે લે-ટેક.
 મોટા મોટા નૃપ ચાલ્યા ગયા, ત્યાં તારું જોર શું છે;
 રિદ્ધિ સિદ્ધિ પડી રહી તેની, મનમાં વિચારી લે-જીવ.

પરસ્ત્રીનું ગમન કરવામાં, સ્વાદ લાગ્યો તું ને;
 આગળ તારું શું રે થારો, એનો મનમાં નથી લે—જવ.
 પરનિંદા કરવામાં પૂરો, હુરિરસ લાગે ખારો;
 ભોળે ભગત કહે રામ ભજન વીણ, મોચડાંનો મારો—જવ.

પદ ૧૩

ધરામાં ધર્મગુરુ એવા રે, કપટથી રચે ફંદ કેવા—ટેક.
 શ્રુતિ તણો સિદ્ધાન્ત ન લાખે, વિષય કથા વાંચે;
 જાન લાવમાં મગ્ન થઈને, પાપ કર્મ સાંચે રે—ધરામાં
 મહારાજોમાં મૂખ્ય મનાવા, ઢોંગ કરે મોટા;
 મંત્ર જંત્ર મોહન વિદ્યાના, ખેલ કરે ખોટા રે—ધરામાં
 કંઠી બાંધી કુકર્મ તજવા, એવું ના લાખે;
 પશુ સમા માનવને ધુતી, ફટ ફાંદે નાખે રે—ધરામાં
 સેવકને શિક્ષાની નીતિ, કે'દિ નથી કહેતા;
 નિંદાખોરા કરી નકામા, મૂકે છે વહેતા રે—ધરામાં.
 સધન સેવકી સારી જોઈને, કર્મ કરે છાતું;
 કહે છોટમ એવા ગુરુઓથી, કાજ સરે શાતું રે—ધરામાં.

પદ ૧૪

ખલકમાં મોટા ગુરુ થઈ રૂરે, અવિદ્યા સેવકની કચમ હુરે—ટેક
 વેદ વિરુદ્ધ વચનો બોલે, દોષ થકી નવ ડરે;
 કલિપત કર્મ કરાવે સૈને, અવગુણ અદકાં ભરે—ખલક.

તન મન ધન સેવકનાં હરવા, કપટ નિરતર કરે;
 ઉપનિષદનો અર્થ ન જાણે, મત તાણીને મરે-ખલક.
 ચોરી જારી જુઠ અનીતિ, અધર્મ કર્મ આચરે;
 પરમારથનો પંથ તજે તે, લવજળમાં કયમ તરે-ખલક.
 કર્તા પ્રભુને કોય ન માને, ધ્યાન પ્રેતનું ધરે;
 કહે છોટમ એવા ગુરૂ લજતાં અર્થ કરો ના સરે-ખલક.

પદ ૧૫

કહ્યા છે ગુરૂ કરવા કેવા રે, તરે ને તારે જે તેવા-ટેક.
 તુચ્છ કર્મનો ત્યાગ કરાવે, તેમાં નહિ કાચું;
 મનોવિકાર મટાડે શિષ્યનો, તત્ત્વ કહી સાચું રે-કહ્યા.
 પરિબ્રહ્મનો પંથ બતાવે, મહા દુર્ગુણ ટાળે;
 સાચો બોધ શિષ્યને આપી, પ્રભુ સન્મુખ વાળે રે-કહ્યા.
 સત્ય દયાને શિલ નીરંતર; પ્રેમ થકી પાળે;
 જમપુરીમાં જનારા જનને, તે પાછા વાળે રે-કહ્યા.
 વેદશાસ્ત્રનું જ્ઞાન શિષ્યને, કહે ઘણું સારું;
 કહે છોટમ એવા ગુરૂ કરતાં, કામ સરે સારું રે-કહ્યા.

પદ ૧૬

જીવ તું શુદ્ધ વિચાર લે કરી, આવો અવસર ના'વે ફરી;
 દેવને દુર્લભ દેહ ધરીને, ફેકટ જાણું મરી રે-જીવ.

વાતો કરીને વખત જ ખોયો, ને સંતની નિંદા કરી;
 શુદ્ધ વિચાર તો સુઝયો નહિ, પછી લક્ષ ચોરાશી ભરીરે-જીવ.
 માયાના મદમાં માતો ફરે છે, ઘડી ન સમર્થ હરિ;
 માફ માફ કરી જન્મ વગોળ્યો, સતસંગત નવ કરીરે-જીવ.
 નર અધિકારને પામી કરીને ભાવે ભજીલે હરિ;
 હરિશ્ચર સંતને સેવી કરીને, કારજ લેને :કરી-જીવ.
 પૂર્વ પુન્ય કરી માનખો પામ્યો, વૃથા નાખ્યો તેં દરી;
 દાસ ગરીબના સ્વામીને ભજતાં, કારજ જાશે સરીરે-જીવ.

પદ ૧૭

જો તું રામ રસાયન ખાય, અવિદ્યા રોગ સમૂળો જાય-ટેક.
 રામ રસાયન રામખાણુ છે, પણ જો પથ્ય પજાય;
 જન્મ મરણને જડથી દાઢે, જોખમ નહિ જરાય-જો તું
 કામ ક્રોધ મદ લોભ મોહ એ, ખટાઈને નવ ખાય;
 લોકવાસના લુણુ તણુ દે, તો સુખ અનુભવ થાય-જો તું.
 મમતા રૂપી મરચું મૂકી, તૃણા તેલ તજાય;
 આર પથ્ય જો એ પળે તો, સન્નિપાત નવ થાય-જો તું.
 મીઠું મરચું તેલ ખટાઈ, ભૂલે પણ જો ખાય;
 દાસ ગરીબ કહે એસડ ખાતાં, ઉલ્ટો અવશુષ્ક થાય-જો તું.

૫૬ ૧૮

ભજન કેમ કરતો નથી પાણ, સીતારામ કેમ થાશે રાણ-ટેક
 મહા દુઃખ ભોગવી માયા મેળવી, ઉંધો બેઠો દાટી;
 ખાધું નહિ ખવરાવ્યું નાહ, પછે જતાં કુટે છાતી-ભજન.
 વિષય ભોગવતાં વંશ વાધ્યો ને, તુને ત્રુઠ્યાં માણ;
 મમતાની ઘાણીએ ફેરા ફેરે, પછી તૃષ્ણા થઈ તાણ-ભજન.
 સોતું પહેરીને શોભા દેખાડે, માળાથી મરે લાણ;
 ભક્તિ વિના ભુંડા હાલ તમારા, કહી ગયા પંડિત કાણ-ભજન.
 માયાને ટીપણે લાદ્ય લાગી, તેને શું બેઠો ચાટી;
 કહે પ્રીતમ ભાઈ હરિ ભજ્યા વિણ, અંતે સૌ મટી-ભજન.

૫૬ ૧૯

જગતની બાજ છે જૂઠી રે, ભરાણી શંખલાંની મૂઠી;
 કામ સાધ્યો ને પરિવાર વાધ્યો, ગોત્રજમાં તૂટી રે-ટેક.
 કેને લાખો ને કેને કરોડો, સમૃદ્ધ થઈ મોટી;
 અરબ ખરબનાં લેખાં કરતા, ચાલ્યા તે ઉઠી રે-જગત.
 મન જાણે હું માયા પામ્યો, ઘરે નાણાની કોઠી;
 કાયા પડતાં કામ ન આદે, કેમ હૈદારી કુટી રે-જગત.
 તૃષ્ણાની દોરીએ તાણીને ખાંધ્યો, નવ શકતો છુટી;
 મધે વારિ એમાં શું ફળ પામે. મરે માથું ફૂટી રે-જગત.
 કામ બાણેથી વિશ્વ ખંધાણું, લાલચ જાય લૂંટી;
 વિષયના વહેવાર સાંચવતાં, અંતર લાદ્ય ઉઠી રે-જગત.

કાયા માયા જેણે મિથ્યા જાણી, તે રે ગયા છૂટી;
હાસ રતનો કહે આવાગમનની, આશાતો તૂટીરે — જગત.

૫૬ ૨૦

મસાણુમાં મોટો છે લડકો રે, અજાનીને લાગે મન ફડકો;
પૂછીને પારખું કોણે ન કીધું, કેનો હુતો લડકો રે — ટેક
સઘળું કેને કામ ન આવે, ખજના શીદ ખડકો;
આદલ છાયા ન હોય નિર્ભય, તુરત થશે તડકો રે — મસાણુ.
રજનીમાં તું રાજ થયો, દેખી જગમગતો ઝડકો;
હીરો જાણીને હાથ નાંખ્યો, પણ તંબોલનો ખડકો રે — મસાણુ.
હવે લીધો હાથમાં, જાણે માયાનો મણકો;
ખરાબ થયો તે ખબર પડી, પછી અંતરમાં કણકયો રે — મસાણુ.
આદિ અંતે એવી માયા, શીદ કરો છણકો;
રસ વિના રૂપાળો દીસે, જ્યું ટેટો વડકો રે — મસાણુ.
જન્મ મરણનો ભય ભોગવતાં, જેમ હરણ ફડકો,
આંખુ ખુલો તો છો અવિનાશી, અજાને અડકોરે — મસાણુ.
કોણુ જન્મે ને કોણુ મરે, મૂળ વિચાર ધરકો;
હાસ રતનો કે' અખંડ આતમા, વણુ સમજ્યાં હડકોરે — મસાણુ.

પ્રહ્લાનંદ ભજનમાલા

દ્વીતી ગુટકો,
મૂલ્ય રૂ. ૦-૧૨-૦

પદ ૨૧

જગતમાં ભુલો કાંઈ ભરમે રે, કુબુદ્ધિ આવી છે કરમે,
 પરમારથ તો પ્રીછ્યો નહીં, પછી સમજ્યો ના મરમે રે-ટેક
 સગાં જમાડવા સમર્થ છે, તે લાજે ને શરમે;
 અભ્યાગત તો ના'વે અંતરમાં, ના સમજ્યો ધરમે રે-જગ.
 ભવસાગરનો ભય બહુ લાગ્યો, તે રહ્યા તડમેં,
 જીવ બુદ્ધિએ જાણ્યું નહિ, પછી બુઝી મૃગજળમેં રે-જગ.
 ભેદ વિના ધર ભૂલો મૂરખ, ના લાધે નરને;
 તારા ધરમાં તું બેઠો છો, જો પાછો ફરને રે-જગ.
 અજાને આથડતો હોડે, વસ્તુ છે ધરમે;
 અંધારું આંખોને પીડે, ન સૂઝે ચસમે રે-જગ.
 દેવ ચક્ષુ દીધાં સતગુર, જોયું જળ સ્થળમેં;
 જેમ હતું તેમ ભાણ્યું રતના, પીડા નટી પલમેં રે-જગ.

પંચીકરણ સટીક કી. રા. ૨-૦-૦

બત્રીસ પુતળીની વાર્તા, મ્હોટી રા. ૪-૮-૦

તંબુરીઆં (આરાધી)ભજન વિભાગ.

ભજન ૧

રણુ જણુ રણુ જણુ ચલો મેરે દાતા;

હયા ભાવે મન લોળાણુ

—ટેક

શુદ્ધ બુધ નારી તારાં ચમર ઢાળે, હે દાતા,

મે'રું કરોને મોરારી રે

—હે ગુણ.

રીઝયા ગુરૂ દેવ સુંઢાળા,

ખોલ્યાં માશ રૂઢીયાનાં તાળાં;

પારવતીનો પુત્ર તો કહીએ દાતા,

પિતા શંકર દેવા રે, રીઝયા ગુરૂ

—હે ગુણ.

ધૃત સિંદુરના ચડે રંગ ચોળા,

કંઠે પુલ્લડાંની માળાણુ, રીઝયા ગુરૂ;

કાનમે' કુડળ ઝળકત આવે હે દાતા,

દર્શન લીયોને દેહારા, રીઝયા ગુરૂ

—હે ગુણ.

સંત સાધકો રાખાણુ બનાય દે,

જામે' બેઠા હે ગુરૂ મેરાણુ;

કાયા બેડી પ્રભુ પાર ઉતારો, હે દાતા,

મુન સખર ગઢ ઘેરો રે, રીઝયા ગુરૂ

—હે ગુણ.

રેવાદાસ કેરી સેવા બનાય લે,

હરહીમાં હુવાં અંજવાળાંણુ;

ભાવદાસના બોલા રામદાસ,
પ્રકટ કરોને પોકાર, રીઝયા ગુરૂ

—હે ગુણ.

સાબન ર

વચને વિચારી રે સંતો તમે ત્યાલજો રે;
હાંરે ભાઈ એ છે મોટાનો મર્મ રે—ટેક.
ભાવે ને અમૃત માંહે વિષ લઈ ઘોળીએ રે;
હાંરે એનું કોટિક બેસે કર્મ રે;
જીવો સેવો સ્વામને સ્વામને સેવો રે,
નકલંગી નામને જી રે સેવો સ્વામને—જી રે.
ગળી રે સાકર રે લઈને નાખે દૂધમાં રે,
એ રે લઈને પનગને પાય રે;
વશીઅલની દાઢે રે, વીષ ઘણું ઉપજે રે,
હાં રે ભાઈ પંડે પડે કાં જીવડો જાય રે—જી રે.
મંગાનાં જળ વહે અતિ નિર્મળાં રે,
હાં રે એને પીધે પ્રાયશ્ચિત થાય રે;
ગળીને બળી રે જવ કેરા જોગમાં રે,
હાં રે એતો દાંબિક જળ કહેવાય રે—જી રે.
મહીને મથે નવે નિધ ઉપજે રે,
હાં રે પાણી મથ્યે શું થાય રે;
લુણને મથ્યું રે મહી કેરાં માટમાં રે,
હાં રે એતો ગરથ સમૂળજો જાય રે—જી રે.

આણુ ને કણુ પડયું રે જેની આંખમાં રે,
 હાં રે એને જોયા તણુ સુખ જાય રે;
 વૃદ્ધને આંજણુરે ગુરૂએ આંજયું આંખમાં રે;
 હાં રે એનાં નેતર નિર્મળ થાય રે—૭ રે.
 રતનની જતનરે સંતો તમે રાખજો રે,
 હાં રે જેમ મા'જન સંઘરે માલ રે;
 ખાઓ રે ખરચો ને વિગતે વાવરો રે;
 હાં રે ભાઈ ડાચો થઈને દલદલ રે—૮ રે.
 સર્વે રે અમૃત રે પીધું જેસી સાથમાં રે,
 હાં રે છલ કરીને સનમુખ રે;
 અંતઃકરણ રે જેનાં નહીં ઉજલાં રે,
 હાં રે ભાઈ હીધું દેવતાને દુઃખ રે—૯ રે.
 પાતર ને કપાતર રે એ છે પૃષ્ઠાંતરો રે;
 હાં રે ભાઈ તેથી પામીએ ત્રાસ રે,
 કલંક નથી રે નકલંકી નામને રે,
 હાં રે ભાઈ મારાજ કહે મૂળદાસ રે—૧૦ રે.

ભજન ૩

સુણો દેવલહે નાર, આપણા ગુરૂએ રે સત્ય ભાખીઆં;
 જુઠાં નહીં રે લગાર, લખ્યા ને ભાખ્યા રે,
 સ્વાય દિન આવશે—ટેક.

પેલા પેલા પવન ફરકશે, નદીએ નહિ હોય નીર;
 ઉતર દિશાથી સાયબો આવશે, સાથે હુનમો વીર-દેવાયત.
 ધરતી માથે રે હેમર હાલશે, સુનાં નગર મોઝાર;
 લક્ષ્મી લુટાશે લોકો વણી, તેની કાંઈ રાવ ન બુમ-દેવાયત.
 ખે'રોરે આવ્યો સંતો પાપનો, ધરતી માગે છે ભોગ;
 કેટલાક ખડગે સંહારશે, કેટલાક મરશે રોગ-દેવાયત.
 ખોટાં પુસ્તક ખોટાં પાનીઆં, ખોટાં કાળનાં કુરાન;
 અસલબદીરે ચુડો પેરશે, એ આગલનાં એંધાણ-દેવાયત.
 જતિ સતી ને સાબરમતી, ત્યાં હશે શુરાના સંગ્રામ;
 કાયમ કાલીંગાને મારશે, નકલંક ધરશે નામ-દેવાયત.
 કાંકરીએ તળાવે તાંબુ તાણશે, સો સો ગામની સીમ;
 રૂડીરે દીશે રળીઆમણી, સાથે અર્જુન ને ભીમ-દેવાયત.
 દક્ષિણ દિશાથી સાયબો આવશે, આવે જુગનો જીવન;
 કળીયુગ ઉઠાપી સતયુગ થાપશે, ખોલ્યા દેવાયત પીર-દેવાયત.

બીજન-૪.

હે વીર! પાત્ર પારખ્યા વિના સંગ નવ કીજીએજી;
 એલ્યા અજાની ઉપાધિ કરશે. —કે.
 હે વીર! હેમનો કરેલો એક ઉદર હતો જ;
 તેને હંસે પાંખમાં લીધો;
 સસીઅર થયો ત્યારે પાંખું સંધારી,
 પાંખું પાડીને અળગો થયો, —હે વીર!

હે વીરા સજીવન મંત્ર એક વિપ્ર ભણ્યો,
તેણે મુવેલો વાઘ જીવાડ્યો;
હે વીરા વાઘે ઓઢ્યા વિપ્રને માર્યો,
પડકારી પેલી થાપે.

—હે વીરા.

હે વીરા દૂધ સાકર લઈને વશીઅલને સેવ્યો;
તન મનથી વીખ નવ છાંડ્યો;
હે વીરા અજ્ઞાની જીવને જ્ઞાન નવ આવેજી,
ભલે વાંચીને વેદ સંભળાવે.

હે વીરા.

હે વીરા ભવના ભૂલ્યા નર હોંડે ભટકતાજી,
એના લેખ લખ્યા છે અવળા;
દેવલ ચરણે દેવાયત પંડિત બોલ્યાજી,
એ તો સમજ્યા તે નર સવલા.

હે વીરા.

ભજન ૫

તમે વિશ્વાસી નરને કાં વેડ્યાં માણુરાજ રે;
નર રે તુગરથી નેડા નવ કરીએ રે જી.—ટેક.
હંસલો ને બગલો બેઉ એક રંગાજી;
બેઠા સરોવરની પાળે માણુરાજ રે—નર રે.
હંસાને ચારો સાચાં મોતીનો જીરે;
બગલો ડાળે કાઢવ ગાળો માણુરાજ રે—નર રે.
આજ મારા ધણીનો પાટ મંડાણો જી;
ઝળહળતી જોત્યું દરશાણી માણુરાજ રે—નર રે.

ગુરૂ પ્રતાપે સતી તોરલ બોલ્યાં જી;
મારા સંત અમરાપર મહાલે માણુરાજ રે-નર રે.

લક્ષ્મી ૬

જાડેજા રે તાર તંબુરો સતિનાં હાથમાં રે જી,
સતિ કરે છે અલખનો આરાધ, જે દિ' બોલ્યાં'તાં મેવાડમાં;
તે દિ'ના બોલ સંભાળ, જાડેજા રે,
વચન સંભારી વે'લા જાગજો રે. —ટેક.

જાડેજા રે મેવાડથી રૂપો નાલો આપ્યાઆ રે જી,
તેહુંના બોલોને કાજ, ત્રણ દિવસનું ત્રણ ઘડી.
શુરા હોય તો જાગ. —જાડેજા રે

જાડેજા રે કાલી કે'વાશે કાઠીરાણી,
મુવા પછી નરને બોલ્યાંના હોય નીમ;
જાડેજા રે ધુપ ધજાને શ્રીફળ તો ચડે,
આ તો છે ખરાખરીનો બેલ. —જાડેજા રે.

જાડેજા રે આળસ મરડી જેસલ ઉડીઆરે જી,
ભાંગી ભાચુંની જાંત;
જાડેજા રે પેલા મળ્યા રૂપા માલદેને,
પછી મળ્યા તોરલ દે નાર. —જાડેજા રે.

જાડેજા રે માલો પારખ ને રૂપા પેઢીયેરેજી,
વોરે હીરા હીરા ને લાલ;

વચન ચુકયા તો જાશે ચોરાશીમાં,
 રે'જો તમે વચનની લાર;
 જેમ વચન સંભાળી વે'લા જાગીઆરેજી, —વચન.
 જાડેજારે લીધાં લગન ને કીધાં છાંટણું રે જી,
 લાગી વિવાં'ની ખાંત, કન્યાએ કેશરીઆ પે'રીજાં;
 ને મોડ-મીંઢાળ જાડેજાને હાથ. —વચન.
 જાડેજારે જેસલને ઘરે તોળીરાણી બોલીઆં રે જી,
 નવી સમાધું બોદાય, સહુ વળાવી પાછા વળ્યાં;
 એક ન વળ્યાં તોળલ દે નાર,
 વચન સંભારી વેલા જાગીઆ રે જી.

સાચન ૭

કાઠીરાણી તારો સાચબો બતાવ,
 તોળીરાણી તારો સાચબો બતાવ;
 આઘ ભવાની અરજ કરુંરે જાડેજારે —ટેક.
 વશ્યો થુલાને વાસ, જાડેજા (૨);
 અણુભવ આઠાં આવીઆં, જાડેજારે એમ તોળલ કે' છે.
 પાપ તારું પરકાશ જાડેજા (૨);
 તારી બેડલી ધુડવા નહિ દડું —જાડેજા રે.
 હરણુ હુચાં લખ ચાર તોળલદે (૨);
 વનનારે મરઘા મારીઆ તોળલદે રે એમ જેસલ કે' છે.

લુટી કુવારી જન તોળલ દે (૨);
 સાતવીશું મોળખંધ મારીઆ —તોળલદે રે.
 વાળીયું એંદરેથી ગાય તોળલદે (૨);
 ખડેન ભાણેજા ફુલબ્યા —તોળલદે રે
 તોડી સરોવર પાળ તોળલદે (૨);
 વનના મોરલા મારીઆ —તોળલદે રે
 બોલ્યા જેસલ દે રાય તોળલ દે (૨);
 મારા સંત અમરાપર મા'લજો —તોળલદે રે

ભજન ૮

જેસલ કરી લે વિચાર, માથે જમ કેરો માર,
 સ્વપ્ના જેવો છે સંસાર, તોળી રાણી કરે છે પોકાર;
 આવોને જેસલ રાય, આપણુ પ્રેમ થકી મળીએ,
 પુરા સાધ હોય ત્યાં, જઈ ભળીએ રે જી —ટેક
 અનુભવી આવ્યો છે અવતાર, માથે સતગુરુ ધાર;
 જાવું ધણીને દુવાર, બેલડી ઉતારે ભવપાર —આવો
 ચાંદો સુરજ વશે આકાશ, નવલખ તારા એની પાસ;
 પવન પાણીનો પ્રકાશ, સૌલોક કરે એની આશ —આવો.
 ગુરનાં ગુણનો નહિ પાર, ભક્તિ ખાંડાંની છે ધાર;
 નુગરા શું જાણે સંસાર, એનો એળે ગયો અવતાર —આવો
 છીપું સમુદ્રમાં થાય, વાકી ધન્ય રે કમાય;
 સ્વાતિના મેહુલા વરસાય, ત્યારે સાચાં મોતી થાય —આવો

મોતી એરણુમાં એરાય, માથે ઘણું કેરો ધાય;
પુટે તે ફટકીયાં કહેવાય, સાચાની ખરે ખબર થાય -આવો
જીવની ગતિ ગુફની પાસ, કેવી કસ્તુરીની ખાસ;
તોળીરાણી તેજનો અંખાર, સેવકોની લેવા આવે લાજ -આવો
નવલખ કોથળીયું બંધાય, તે તો ગાંધીડો કહેવાય;
હીરા માણેક હાટે વેચાય, તે તો મૂલે મોઘાં થાય -આવો
નદીએ નિત્ય ના'વા જાય, ઠોયલા ઉજળા ન થાય;
ગણિકાનો ભેટો કેને બાપ કે'વા જાય,
માવઠાં મેચે કણ નવ થાય -આવો
દેખા દેખી કરવાને જાય, એ તો અધુરીઆં કહેવાય;
હાથમાં હીવો લઈ ફૂલે પડવા જાય,
ચાર જુગની વાણી તોળીરાણી ગાય -આવો

गोपनीय

નીતનીત લજણું તારું નામ તારું નામ મારા શ્યામ રે -ટેક
 સુની સેજડીએ મુને નીંદરા ન આવે વા'લા;
 કાંઈ ન સુઝે ઘરકામ ઘરકામ રે -નીત નીત
 ભાતરે ભાતના લોજન પીરસ્યાં વા'લા;
 જમવા ન આવે ઘેલો શ્યામ ઘેલો શ્યામ રે -નીત નીત
 બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરના ગુણ વા'લા;
 છેલી બાકીના રામ રામ રામ રામ રે -નીત નીત

ભજન ૧૦

જીનું તો થયું ર દેવળ જીનું તો થયું;
 મારો હંસલો નાનો ને દેવળ જીનું તો થયું —ટેક
 આરે કાયા હંસા ડોલવાને લાગી;
 દાંત ગયા ને માંહે ખરીયું થયું --મારો
 આરે કાયા હંસા પડવાને લાગી;
 ઉડી ગયો હંસલો પિંજર પડી તો રહ્યું —મારો
 તેવ તેવડી મળીરે હંસા ગોવાલણી;
 તે શું મનડું મારું મોહી તો રહ્યું —મારો
 બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરના ગુણ;
 પ્રેમનો ખ્યાલો તમને પાઈ ને પીઉં —મારો

ભજન ૧૧

રામ રતન ધન પાચો, મૈયા મેંતો રામ રતન —ટેક
 સત સંગત સદગુરૂકી કૃપાસેં (૨) ;
 મેરો ભાગ્ય બડો બની આયો —મૈયા
 ખરચ્યો ન ખૂટે વાકું ચોર ન લૂટે (૨) ;
 વો તો દિન દિન હોત સવાયો --મૈયા
 નીર ન ડુબે વાકો અગ્નિ ન જાલે (૨) ;
 વો ધરણી ધર્યાં ન સમાયો --મૈયા
 નામકો નાવ ભજનદી બતીયાં;
 તો ભવસાગરસેં તાર્યાં. —મૈયાં

બાઈમીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરના ગુણ;
તો ચરણકમલ ચિત્ત લાયે —મૈયા

ભજન. ૧૨.

વારૂ મારા વીરા રે ન કરીએ સંગ નીચનોરે જી
નીચપણું નીશ્ચે નરકે લઈ જાય. —વારૂ.
આકડીયાનાં દૂધ રે અતિ ઘણા ઉજળાં રે જી;
તે પીધેથી તુરત મૃત્યુ થાય. —વારૂ.
દૂધડીયાં મંગાવો રે ગવરી ગાયનાં રે જી;
સાકર લેળે સ્વાદ અતિ ઘણો થાય. —વારૂ.
બાવળ કાંટાળો રે અતિ અળખામણો રે જી;
તેને સંગે અંગ ને વસ્ત્ર ઉજરડાય. —વારૂ.
આંખલીઆની છાયા રે અતિ રળીઆમણી રે જી
તેને સેવે ફળની પ્રાપ્તિ થાય. —વારૂ.
ગુરૂને પ્રતાપે રે જોડીશમ બોલીયા રે જી;
હેજો અમને સંત ચરણમાં વાસ. —વારૂ.

ભજન. ૧૩.

ભક્તિ કેરો માણ રે, પુલાં કેરી પાંખડી રેજી;
એને સુંઘે તેને તો સ્વાદ. —ભક્તિ.
કરણીના હીરા રે શુરા થઈને ચાલશે રેજી;
અને કાયર ખાશે માર. —ભક્તિ.

ધરણીના ધીંગા રે શુરા નર જે હશે રેજી;
 અને મરજીવા ખેલે મેહાન. —ભક્તિ.
 સ્વાહને શું ધાયા રે ગોપીચંદ-ભરથરી રેજી.
 એને જોને વનનો ઉપજ્યો વૈરાગ. —ભક્તિ.
 ગુરૂને પ્રતાપે રે જેઠીરામ બોલીઆ રેજી.
 દેજો અમને સંત ચરણમાં વાસ. —ભક્તિ.

સૂચન ૧૪

વે'લા પધારો હરિ સંતોની વા'રે રે;
 મારી વાર કરો વિશ્વાધાર રે —ટેક.
 રાણી રૂપાંદે જે દિ' પાટે પધાર્યો રે;
 જામૈયો રચ્યો છે અંબરે રે;
 સોનાની થાળીએ જે દિ' કુલડાં રચાવ્યાં રે;
 કર ગ્રહો કીરતારે રે —વે'લા.
 જુનાગઢમાં મહેતા નરસી કહેવાણા રે;
 સહતની હુંડીઉં સ્વીકારી રે;
 કુંવરબાઇનું જે દિ' મામેરું પુચું રે
 વા'લો થયા છે વેપારીરે —વે'લા.
 રોહીદાસ માથે જે દિ' બ્રાહ્મણ કોપ્યા રે;
 ખરચી મંડાવી એને ખાતે રે;
 અનુભવી આશરો છે તમારો રે
 તારાં બહાનાંની પત રાખ રે —વે'લા.

કોલવા ઉપર જે દિ' કરૂણા કીધી રે;
 દેવળ ફેરવીને દરશન દીધાં રે;
 દાસ જીવણ સંતો ભીમ કેરે ચરણે રે,
 મંદિર મંદિર મોરારી રે —વે'લા

ભજન ૧૫

જાવું છે મરી રે મન જાવું છે મરી;
 લે' લગાડી રામ લજલે : જાવું છે મરી-ટેક.
 મેડી મંદિર માળીયાં તારાં જાશે રે પડી;
 કાચી કાયાનું સ્થુળ બંધાયું જોવી ધુળમાં ઘડી-રે મન.
 સગું કુટુંબ તારું છુટવા લાગે કાનની કડી
 કાઢો કાઢો એને સહુકો કહે રાખોમાં ઘડી-રે મન.
 કુલની પેઠે કુલી રહ્યા છો જાણે ગરથમાં ગળી;
 જમડા આવશે જીવ લેવા પછી, ભાંગશે નળી-રે મન.
 સાધુની સંગત ગુરૂની સેવા એ વાત છે ખરી;
 દાસજીવણ સંતો ભીમકેરે ચરણે, જનમ ભયટળી-રે મન.

ભજન ૧૬

ઉછી ઉધારાં તારાં કેટલાંક રે'શે વા'લા;
 ખોળીયું લીધું છે માગી ભાડે રે-ટેક.
 એવો મોંઘા મુલો મનખો મેલી ને;
 જાવું છે એક હહાડે રે. —હી.

સગું રે કુટુંબ તારું ઝાંપલા સુધી;
 મિત્ર વળાવી આવ્યા ઉજડ પોળે રે —ઉછી.
 દેહના ડુંગર તારા ડોલવાને લાગ્યા;
 વચને બંધાણા છંદએ ઠાચે નાડે રે —ઉછી.
 દાસ જીવણ સંતો ભીમ ફેરે ચરણે;
 સાધુ વળાવા કેઇ નહિ આવે રે —ઉછી.

સજન ૧૭

વહાલા રે સંતને જય જય સીતારામ;
 હાં રે મારા હાલતી વેળાના રામ રામ;
 હાં હાં રે ગુરુજી મારા કહેલો પ્રણામ—ટેક.
 ક્યાં થકી આવ્યાને ક્યાં તમે જાશે (૨)
 હાં રે તમે ક્યાં રે કરશે વિશ્રામ—વહાલા.
 સતસંગ કરવો લવસાગર તરવો (૨)
 હાં રે કાયા પડીએલ પીંપળપાન—વહાલા.
 રૂઢીયામાં રાખું અને ઘડીના વિસારું (૨)
 હાં રે મારે જગના જીવન સાથે કામ—વહાલા.
 સતસંગમાં એક હંસ ખીરાજે (૨)
 હારે જીવને હોય રે આગળની ઓળખાણ—વહાલા.
 દાસ જીવણ સંતો ભીમ ફેરે ચરણે રે (૨)
 હાં રે આપણે જાણું છે વૈકુંઠ ધામ—વહાલા.

ભજન ૧૮

અમારાં રે અવગુણ ને, ગુરૂનાં ગુણ ઘણા રે જી.
 અમારાં રે અવગુણ સામું મત જોય. —ટેક.
 ગુરૂ મારો દીવો રે, ગુરૂ મારો દેવતા રે જી;
 ગુરૂ મારા પારસમણીને તોલ. —અમારા.
 ગુરૂ મારાં ગંગા રે, ગુરૂ મારા ગોમતી રે જી;
 ગુરૂ મારા કાશી ને કેદાર. —અમારા.
 ગુરૂ મારા ત્રાપા રે, ગુરૂ મારા તુંબડા રે જી;
 એ તુંબડેથી ઉતરીએ લવપાર. —અમારાં.
 જલ્દીયાં મેલાવો રે, ગુરૂગમ જ્ઞાનનાં રે જી;
 એ જલ્દીયામાં જરણી ચાંડેલો જામ. —અમારાં.
 ગુરૂને પ્રતાપે હાસ જીવણ બોલીયા રે જી;
 હે જો અમને સંત ચરણમાં વાસ. —અમારાં.

ભજન ૧૯

મારો બાલપણનો બેલી રે, મારી કાયાનો સંઘાતી રે;
 જેણે પ્રીત જગતમાં કીધી રે —ટેક.
 વહાલા મારા પહેલી પ્રીત ધ્રુવજીએ કીધી;
 એણે અવિચળ પદવી લીધી રે —જેણે.
 વહાલો મારો ભાવે બાળ વિદુરની ખાધી;
 એણે સંગતે ગુણકા સાધી રે —જેણે.

વહાલો મારા જલમાં ગળે ભુમ કીધી;
 એની તુરત ખબરૂં લીધી રે —જેણે.
 વહાલો મારો વૃંદાવનના વાસી;
 એમ બોલ્યા જીવણદાસી રે —જેણે.

ભજન ૨૦

સમજ મન તું સોય ઘેલા;
 આવ્યો વાયદો અડેકડે —ટેક.

રામનામની છડીયું ચાલે, સીચાણો અજ્ઞાન ચડે;
 પલમાં પ્રાણી પકડી લેશે, જેમ પંખીમાં બાજ પડે-સમજ.
 તુંને ધુત્યો ને મુંને ધુત્યો, પરનારી શું પ્રીત કરી;
 એ દા'ડા પ્રાણી દિલમાં રાખો, અંતકાળે આડા ફરે-સમજ.
 છાની વાતો ચોડે ઘાડે, ધારણ વિનાની નાવે ધડે;
 સંતની સેવા જ્ઞાન ગરીબી, જીગટીયાના નહિ જડે-સમજ.
 જગજીવનથી ઝગડો લાગ્યો, અનેક ભૂપ ત્યાં ન લડે;
 દાસ જીવણ સંતો ભીમને ચરણે, પ્રતિત હોયતો પાર પડે-સમજ.

ભજન ૨૧

એક દિન એસો પ્રાણી આવશે, મારા હૃદયમાં સાલેજી-ટેક.
 મિત્ર મળ્યા બહુ પ્રકારના, જોર કોનું ન ચાલે જ;
 કાઠો રે કાઠો એને સૌ કરે, જાણે જન્મ્યોજ નો'તોજી-એક.

નૈતન ભજન રનાકરે.

ગજેન્દ્ર મોક્ષ.

વધાસે જ્યારે જલમા ગજે મુમ કાનિ;
એની મુરત ખચરે લીનિ રે.

(૧૧૨-૧૪૨).

પટતો ઘુંઘટ અળગો કરો, રોક્યા હશે હરવાળા જી;
 કાળે કાયાનો ગઢ ઘેરીયો; રાખ્યો દેહનો રાજાજી-એક.
 સોળ રે વરસની સુંદરી, ઉભી ટગમગ જીએ જી;
 આરે કાયામાં હવે કાંઈ નથી, દેખી ધ્રુસકે રૂવે જી-એક.
 વેઠ વીંટી ને સાંકળા; નાના વિધના વાધા જી;
 કુટુંબ મળ્યું સહુ સામટું, સરવે લૂંટવાને લાગા જી-એક.
 સગાં રે સગાં તમો શું કરો, સગાં વળાવી વળશે જી;
 સગાં રે વન કેરાં લાકડાં, દેહ સાથે બળશે જી-એક.
 કેના છોર ને કેના વાછોર, કેનાં મા ને બાપ જી;
 અંતકાળે જાવું જીવને એકલું, સાથે પુન્ય ને પાપ જી-એક.
 નહિ રે ત્રાપો નહિ તુંબડો, નહિ કેઈ ઉતરવાનો આરો જી;
 કર જોડી અખો એમ બોલીઆ, પ્રભુ પાર ઉતારો જી-એક.

ભજન. ૨૨.

જીઠી કાયા રાણી જીહું ના બોલો;
 વઢશે તુંને તારો ઘડનારો. -ટેક.

જીઠી કાયા જીઠી માયા, જીઠા જગ ભરમાયા રે.
 અંતકાળે જાવું એકલું, મરમ કેઈએ નવ પાયા રે-જીઠી.
 આરે જગતમાં વે'લા વળશે, આરે ભાવઠમાં ભરાણા;
 સગાં કુટુંબની લાલચ લાગી, ત્રીયાને બોલે બંધાણા-જીઠી.
 અહીં પહારથ મોટું પામ્યા, ભજન કરી લે ગુરૂદેવાનાં;
 દૂધપુત્ર ધર અંત ધનલક્ષ્મી, એ ફળ તારી સેવાનાં-જીઠી.

આરે જુગમાં કેંક નર ગયા, હાથી ઘોડાના ચડનારા;
ઘટ ગંભીર ગુણ ગાવે નથુરામ, અહિં નથી ઠેાઠ રે'નારા-જુઠડી.

ભજન ૨૩.

તારી કળા નવ જાણી મેરે હાતા;
અકળા કળા ન કળાણી રે જી —ટેક.
પ્રથમ પહેલે પેદા કરીયાં, પવન જળ ને પાણી રે જી;
બહુ નામી તારું બીજું બીરાજે, અનમે રમતો આણી-મેરે.
એક બોડો એક બોખડો ને, એક દેવ બીજો હાણી રે જી;
એકને માથે ચમર બીરાજે, બીજો ભરે ઘર પાણી-મેરે.
રાજ તો રાવણકું દીજે, જરા મરણ નવ જાણી રે જી.
ઘડી પલમાં લંકા પ્રજાળી, કહેવા ન રાખી કાણી-મેરે.
સુરતા રાખે તો શબ્દ સુણાવું, વેદ સુણાવું વાણી રે જી;
હોય કર જોડી લખમણ બોલ્યો, અનુભવે રમતો આણી-મેરે.

ભજન ૨૪

ખ્યાલો મને પાચો રે, ગુરૂએ અતિ પ્રેમ કરી;
પરિબ્રહ્મ ભાસ્યા રે, અદ્વૈત સદ્ગુણ ફળી —ટેક
સતગુરૂએ શ્રવણ રસ રેડીઓ, ચોંટયો હૃદયામાંહી
સાંધે સાંધે સંચર્યો, ઉન મુનિ રહ્યો ઠેરાઈ;
સુરતા સુનતાં રે, પાછી ના ઉતરે ફરી-ખ્યાલો.

કથણી ને બકણી સરવે છુટી, કેનાં ગાવાં રહ્યાં ગીત;
 ખેલણુહારો આપે ખોવાણો, આપે આપ અદ્વૈત;
 ચારો ગળી પાણી રે, હુતું તેમ રહ્યું રે ઠરી—ખ્યાલો.
 લોલ લાલચ મમતા ને માયા, આવરણ થઈ ગયાં અસ્ત
 નવ પંદર અંતર અભ્યાસે, મટી ગઈ પીડા સમસ્ત;
 નજરે ન આવે રે, વિના એક દુળ હરિ—ખ્યાલો.
 દૂધ સાકર ગળી રે ગળામાં, સમજ સમજ મુસ્કાઈ
 રવિરામ રસ કહે કુણશું, વસ્તુ વણજી જીવ્યાઈ;
 છટોઘટ ખોલે રે, સ્વાંગતો અનેક ધરી—ખ્યાલો.

ભજન રૂપ

પ્રભુ વહાલો પીર પાદશાહ, ધુન ધણી મેં ધાર્યો;
 ધુન ધણી મેં ધાર્યો, એનો પ્રગટ પરચો ભાળ્યો—પ્રભુ.
 આપ ન સુજે પથરા પુજે, આંખલડીએ અંધારું;
 અંતર્જ્યોતિ અલગ મેલી, દીવડીઆ શું બાળું—પ્રભુ.
 ઘોળામાં તો ધુળ લગાડી, ખૂબ બતાવ્યો ડારો;
 અઠાર વરણ એકજ ખ્યાલે, સુરજન નજરે ભાળો—પ્રભુ.
 ગંગેવદાસી ચરણ ખ્યાસી, નેનમાં નેન મિલાયો;
 મેર કરીને મંદિર પધાર્યો, હેતે હરિગુણ ગાયો—પ્રભુ.

અમર ચરિત્ર દરેક ભાગના શ. ૪-૦-૦
 ચારે ભાગ સાથે શ. ૧૪-૦-૦

ભજન ૨૬

રામ ભલે મેરે ભાઈ, જેણે મનુષ્ય દેહ બનાઈ-ટેક.
 મોહ ત્યાગો મમતા ત્યાગો, ત્યાગો કુટુંબ પરિવાર;
 માન અભિમાન દોનું ત્યાગો, રહોને એકલ ધારા-રામ.
 નિર્ભય બખતર કરી પહેરો, બાંધ પાંચ હથીઆરા;
 નરસિંહ હોકે ખેલો મેદાનમેં, જીત લીયો સંસારા-રામ.
 નિર્મળ જ્યોત અખંડા દરશે, દરશા હીરા એક ધારા;
 અમર પદવી જ્યારે સમાના, એસા ખેલ હમારા-રામ.
 ગુરુ શબ્દને જગાડા, તન મન અરપો સારા;
 કહે તુરન જબ હુકમ દીયો તો, રીઝે સરજન હારા-રામ.

ભજન ૨૭

રૂઠડા રામને મનાવો, ગરવા ગણેશને મનાવો;
 જીયો સાચર જલ ભરીયો રે જી. ટેક.
 રાજા કુડા રે જેની પરજા રે કુડી;
 કુડા કુડા કળજીગના રે મેહુલા. જીઓ.
 નરરે કુડા જેની નારીયું રે કુડી;
 કુડા કુડા કળજીગના રે નેડા. જીઓ.
 કાળાં ખેતરમાં તમે ખીજ મત વાવો રે;
 વણ રે જોતરીયાં ગાડાં વાળો. જીઓ.
 આરા સમુદરમાં મીઠી એક વીરડી રે;
 ભવરે સાગરમાં રૂડા વીરલા. જીઓ.

કહે રે પાલણુશી તમે તુગરા ન રે'જો રે;
અમીરસ ઘોળી ઘોળી પીજો. જીઓ.

ભજન ૨૮

કયાં જઈ રે'શો રાતરે, મારા બાલાપણના સાથ;
અસુરાં ચાલીને જીવડા, કયાં જઈ રે'શો રાત-ટેક.
ગાડું ભયું અંદન લાકડે, ચડવાને ઘોડા કાઠ;
ચાર જણા તુંને ઉપાડી ચાલ્યા,
ખોખરી હાંડલીમાં લીધી ખાખ. —અસુરાં.

બેની રૂવે બજારમાં, તારી માતા રૂવે ધરબાર;
એક વિસામો ઘર કેરે આંગણે,
બીજો વિસામો ઝાંપા બહાર. —અસુરાં.
ત્રીજો વિસામો ગામ કેરે ગોંદરે,
સ્મશાન વિસામો ચોથ;
ઢોય કર નેડી પીઠોજી બોલીયો,
હરિ વીણ એક ન ચોથ. —અસુરાં.

ભજન ૨૯

કર મન ભજનનો વેપાર, ભાઈ,
ભજનનો વેપાર, ધણી તણા નામનો આધાર —ટેક.
પ્રથમ સમરૂં શારદા, ગણપત લાગું પાય;
દેવના ગુરૂ દેવ સમરૂં, મને જ્ઞાન બતાવ-કર.

જેની દિશાએ મારો જીવ નહિ ને માન મળતું જાય;
 અમૃત ખ્યાલા સભર ભરીઆ, દેખતાં વિષ ખાય-કર.
 કાગ વાણી છોડ, માંહેલા હંસ ચાલે ચાલ;
 પાંજરામાં પંખી બોલે, તેમ રામ શું લહે લહાવ-કર.
 માંહેલામાં ભાવ રાખો, હેત રાખો ધાર;
 નૂગરાથી દૂર રહેવું, જોઈ એનો તાર-કર.
 પાંચ સાત નવ ખાર કોડ, તેત્રીસ તું અવતાર;
 રાવત રણસિંહ બોલીઆ, મારો ગુરૂ બેઠલો તાર-કર.

ભજન ૩૦

મળ્યો મનુષ્ય જન્મ અવતાર માંડ કરીને,
 તેમાં ભજ્યા નહિ ભગવાન હેત ધરીને;
 તેથી ખાશો જમના માર પેટ ભરીને,
 માટે રામનામ સંભાર રે જી —ટેક
 ગઈ પલ પાછી ફરી ન આવે, મૂરખ મૂઠ ગેમાર;
 ભવસાગરની બૂલવણીમાં,
 વીત ગયા યુગ ચાર, ફેરા ફરીને —મળ્યો.
 જઠરાગ્નિમાં જુગતે રાખ્યો, નવ માસ નિરધાર;
 સ્તુતિ કીધી અલબેલાની,
 બહાર ધર્યો અવતાર, માયામાં મોહીને —મળ્યો.

કળયુગ કુડો રંગે રૂડો, કેતાં ન આવે પાર;
 જપ તપ તીરથ કહુ ન કરીયા,
 એક નામ આધાર, શ્રી કૃષ્ણ કહીને—મળ્યો.
 ગુરુગમ પાચો, મનમેં રહાયો, જીગતિ કરી જદુરાય;
 ગંગાદાસકું શાન બતાયો,
 રામદાસ મહારાજ, કયા કરીને—મળ્યો.

ભજન ૩૧

ઉંડો કુવો રે સંતો જળ વીના, નીર ભરે પનીહારી;
 અસત જુહું નવ બોલીએ, બ્રહ્મા જુઓને વિચારી-ઉંડો.
 હેઠે કુંભાર ઉપર ચાકડો, તે મેં કરતાં દીઠો;
 કીડી કેરાં રે નેત્રમાં, હસ્તી જતો રે દીઠો-ઉંડો.
 નદી કેરાં જળ ઉલટમાં, જઈ પરવત પર ચડીઆં;
 હુરણે પાસો બાંધીઆ, મહીં પારધી પડીઆ-ઉંડો.
 હેઠે ભમર ઉપર કમળ છે, માળીં છાજમાં દીઠો;
 તેનો ફેલો વાયરો, ચૌદ લોકમાં મીઠો-ઉંડો.
 હેઠે ગાગર ઉપર પનીહારી, તે મેં ભરતાં રે દીઠો;
 ગોરખ બોલ્યા વિનતિ, વાણી છે બહુ મીઠી-ઉંડો.

ભજન ૩૨

સંતો અમે વહેવારીઆ, શ્રી રામ નામના રે;
 વેપારી આવે બધા ગામ ગામના રે-સંતો.

અમારું વસાણું સંતો સૌ કો'ને ભાવે (૨);
 અઢારે વરણુ જેને ંહોરવાને આવે-સંતો.
 લાખ કરોડે લેખાં નહિને, પાર વિનાની પુંજી (૨);
 ંહોરવું હોય તો ંહોરી લેજે, કસ્તુરી છે સોંધી-સંતો.
 આવશે ને ખાતાવહીમાં લક્ષ્મી વરનું નામ;
 ચિઠ્ઠીમાં ચતુર્ભૂજ લખીઆ, નરસિંહાનું કામ-સંતો.

ભજન ૩૩

બંગલા ખૂબ બન્યા મહારાજ, જ્યાંમે નારાયણ બોલે-ટેક.
 ઇસ બંગલેમેં દશ દરવાજા, બીચ પવનકા થંભા;
 આવત જાવત કોઈ ન દેખે, એહી બડા અચંબા-બંગલા.
 ઇસ બંગલેમેં વાજાં વાજે, સાંજ સવેરે ગાજે;
 તાલ પખાજ ઔર મૃદંગ બાજે, રાગ છત્રીસે બાજે-બંગલા.
 હાડ ચામકા બંગલા બનાયા, બનાયા નાડીકા રસ્તા;
 બાજીગરને ખેલ મચાયા, રંગ ચડાયા સસ્તા-બંગલા.
 પાંચ પચાસેક પાતર નાચે, મનુવા તાલ બજાવે;
 સ્વર્ગ નર્કકા મૃદંગ બાજે, જી ચાહે વાં જાવે-બંગલા.
 રોમ રોમકી છોઈ બનાઈ, તીન ગુનકા હૈ ગારા;
 કહત નરસૈયો સુનો ભાઈ મેરા, ચેતન સુનવાવાલા-બંગલા.

ભજન ૩૪

અયસેં પાપી નર હોવેંગે, કલિયુગમેં—ટેક.
 પગડી બાંધે પેંચ સંવારે, હુમક હુમક પાંઉ દેંગે;
 ગલીઓંકી બીચ પ્રીરે બાવરા,
 નાર પરાઈ તક્ત કીરેંગે રે—કલિયુગમેં.
 ભૂખે ખ્યાસે સાધુ આવે, ચપટી ચુન ન દેંગે;
 સાલા સસરા રોજ જમાવે,
 ભાઈઓંસે પાપી રોજ લડેંગે રે—કલિયુગમેં.
 માત બહેનકો કછુ ન માને, મનમેં ન પાપ ધરેંગે;
 જબ રાજકો હંડ પડેગો,
 રોક રૂપૈયા પાપી ગીન ગીન દેંગે રે—કલિયુગમેં.
 લાલ થંલ લોહકો ધબવાઈ, ઉનકી સાથ બંધેંગે;
 તુલસીદાસ લજો લગવાના,
 પાપ પુન્ય દો સંગ ચલેંગે રે—કલિયુગમેં

ભજન ૩૫

આંખો મોચો કાંઈ સંતગુરૂની દરબાર રે;
 સાહેલી આંખો રે—એ ટેક.
 આંખો અષ્ટ કમળદળ ઉપનોજ;
 જેની શાશુ તો ગગન મોઝાર રે—સાહેલી.
 આંખો ભમર ગુફામાં રે ફુલીયોજ;
 જેનાં ફળ લાગાં શૂન્ય ઋક્ષમાંહ રે—સાહેલી.

આંખે પાંદે પાંદે રે અમી ઝરે જી;
 જેની શોભા કાંઈ વરણી ન જાણે રે-સાહેલી.
 આંખે અતિ રે ખારો ને કડવો ઘણોજી;
 આંખે કેનેક પેટ સમાણે રે-સાહેલી.
 આંખે ચાખણુહારા ગુંગા લયાજી;
 આંખે પીવતણા મર જાણે રે-સાહેલી.
 કહત કબીરા ધરમદાસને જી;
 આંખે સતગુરુ વેલીએ વરતાણે રે-સાહેલી.

ભજન ૩૬

સુષુ ચરખે વાલી, શુષુ રેટ વાલી, તેરા ચરખા બાલે;
 રામ નામ ભજ તુંહિ તુંહિ, હર તુંહિ અલખ તુંહિ-ટેક.
 એ જલ માંહી થલ કરે ને, થલ માંહિ ધરવાશ;
 એક અચંખો એસો દેખો, બેટી જનમ્યો ખાપ રે-સુષુ.
 બેટી કીએ છે ખાપને, તું અબાણ્યો વર લાવ;
 અબાણ્યો વર નહિ મળે તો, મેરો તેરો ધરવાસ-સુષુ.
 રૂ પીંજવા હુ ગઈ ને, પીંજ પીંજરા ભાઈ;
 પીંજતાં પીંજતાં ઉઘી ગયો રે; રૂઠા રામ મનાઈ-સુષુ.
 ચરખા મેરા રંગ રંગીલા, પુણી લાલ ગુલાબ;
 દાસ કબીરે ચરખો મેડ્યો, ઉલટ સુલટ સખ માંહિ-સુષુ.

ભજન ૩૭

પાણીમેં મીન ખ્યાસી રે. પાણીમેં મીન ખ્યાસી;
 દેખત આવે દીલ હાંસી રે, પાણીમેં મીન ખ્યાસી-ટેક.
 મસીદ ચડકે મુલાં પોકારે, આપી જમ કેરી ફાંસી;
 જોગી હોકે જટા વધારે, બન બન કીરત ઉઠાસી રે-પાની.
 વેદી હોકે વેદજ વાંચે, તોય ન મીલે અવિનાશી;
 કરેતુરી મૃગ નાભી બસત હૈ, ડોલત કીરે અબ ધાંસી રે-પાની.
 દૂરકી બાતેં સચ કરી માનો, નિકટ પ્રકટ નહિ બાસી;
 કહત કબીરા સુનો મેરે સાધુ, ગુરૂ બીના નિશ્ચે ચોરાસી-પાની.

ગોડી સંગ્રહ વિભાગ.

પદ ૧

ગર્વ કીયો સોઈ નર હાર્યો,
 શ્રી રામજીસે ગર્વ કીયો સોઈ નર હાર્યો—ટેક.
 ગર્વ કીયો રતનાકર સાગર, નિર ખારો કરી હાર્યો—શ્રીરામ.
 ગર્વ કીયો ચક્રવા ને ચક્રવી, રેન વિછો કરી હાર્યો—શ્રીરામ.
 ગર્વ કીયો મેરૂ પર્વત, ટુકડે ટુકડા કરી હાર્યો—શ્રીરામ.
 ગર્વ કીયો અંજનિકે પુત્ર, પાંઉ ખોડો કરી હાર્યો—શ્રીરામ.
 ગર્વ કીયો હરણાકશ રાક્ષસ, નખ વધારીને માર્યો—શ્રીરામ.
 ગર્વ કીયો આવરકે ફૂલડે, લઈ ચમાર કુંડમાં હાર્યો—શ્રીરામ.
 ગર્વ કીયો લંકાપતિ રાવન, રાજ્ય ખેદાન કરી હાર્યો—શ્રીરામ.
 કહત કબીરા સુનો ભાઈ સાધુ, શરણે આયો સો ઉગાર્યો—શ્રી.

પદ ૨

જા ઘર કયા નહિ નહિ કીરતન, અંત નહિ મીજમાના;
 તા ઘર જમડે ડેરા દીના, સાંમ પડે સમશાના—જા ઘર.
 કુદ્યો ફગરો ઇહાં પ્રીરત હૈ, કયા દીખલાવત અંગા;
 એક પલકમેં ફનાં હોયગા, જેસા રંગ પતંગા—જા ઘર.
 નાભી કમળમેં નાવ ચલત હૈ, દ્વાદશ મીન ઠેરાના;
 અધર તપ્પકા દેખા તમાસા, સોઈ સતગુરૂકી સાના—જા ઘર.

નૂતન ભજન રત્નાકર.

સાગર ગર્વ હરણ.

ગર્વ કીધો રત્નાકર સાગર,
તીર ખારો કરી ડાર્યો

(પૃષ્ઠ ૧૫૮)

વૈર વૈરાગે ગુરૂગમ જાગે, સતગુરૂ નામ નિશાના,
 સાધુ જનકી સેવા ન કીની, કિસ વિધ હોય કલ્યાના-જા ધર.
 મેરી મેરી કર કર મુરખ, મીટો નહિ માન ગુમાના;
 કહત કપીરા સુનો ભાઈ સાધુ, છોડયલો અભિમાના-જા ધર.

પદ ૩.

લગની લગી ધનશ્યામ ચરનકી-ટેક
 જેહી ચરનનકું શંકર ખોજત (૨);
 નૌકા ભવ દરિયાવ તરનકી-લગની.
 જાકું સહસ્ર અઠયાસી ચિંતત (૨);
 ઉર્ધ્વરેખ ગિરિરાજ ધરનકી-લગની.
 ધ્યાન ધરત શેષાદિક શારદ (૨);
 નિધિ નોતમ સંતાપ હરનકી-લગની.
 જો પદ પંકજ અખંડ ઉપાસત (૨);
 ત્રાસ ટરત ઉર જન્મ મરનકી-લગની.
 પ્રહ્લાનંદ નંદનંદન પદ (૨);
 ચિંતામણી આનંદ કરનકી-લગની.

પદ ૪.

પ્રકટ પ્રમાણુ હરિને ભજ મન, પ્રકટ પ્રમાણુ હરિને;
 કામ ક્રોધ મદ મોહ તણને, દઢ ઉર ટેક ધરીને-ભજ.
 ગર્ભવાસનું સંકટ પ્રાણી, જઈશમાં વિસરીને;
 કુબુદ્ધિ કુડ કપટ પરહરજે, ભરજે પાંચ ડરીને-ભજ.

માલ મિલકત સર્વે મેલીને, જાણું જરૂર મરીને;
જાઈશ મા જમડાને આગે, ઝાઝો ભાર ભરીને-ભજ.
ભવ દુઃખ ટળે મીઠે સર્વ જમણા, સંતનો સંગ કરીને;
પ્રદ્યાનંદ કહે એવો અવસર, નહીં પામીશ ફરીને-ભજ.

પદ. ૫.

નારાયણ સુખકારી ભજી દેને, નારાયણ સુખકારી;
સાધુ જનની માન શીખામણ, વિષયવિકાર વિસારી-ભજી.
માતપિતા ધન મંદિર મેડી, નહિ તારાં સુત નારી;
જમને દ્વારે એકલાં જાણું, કરજે કમ વિચારી-ભજી.
રાજા રંક ગુણીજન પંડિત, ખેડુ ને વેપારી;
સગા કુટુંબી સહિત સૌને, હો જાવે જમ મારી-ભજી.
ભરતખંડમાં દેહ મનુષ્યનો, મીલે ન વારંવારી;
પ્રદ્યાનંદ કહે થાને સુખીઓ, સંત વચન ઉર ધારી-ભજી.

પદ. ૬.

કૃષ્ણ હરિ સુખ ધામ ભજ મન, કૃષ્ણ હરિ સુખ ધામ;
મંગળકારી ભવદુઃખ હારી, સુંદર શ્રી ધનશ્યામ-ભજ.
ધન અરથે તત્પર થઈ ધાયો, નિશદિન આઠે જામ;
માણેક મોતી માલ ખજાનો, કોઈ ન આવે કામ-ભજ.
મૃગતૃષ્ણા સંસાર વિષેમાં, નહિ પામે આરામ;
મનસુખા મનમાંહી રહેશે, હૃદયમાંહી હામ-ભજ

વિષ્ણુ વિનાનું પ્રાણી તુંને, નહિ ઠરવાનું ઠામ;
પ્રહ્લાનંદ કહે પ્રકટ પ્રહુના, નર તું લેને નામ—ભજ.

પદ ૭

સંત સમાગમ કીજે સંતો ભાઈ, સંત સમાગમ કીજે —ટેક
જેથી આવાગમન મટીજે, —સંતોભાઈ
સંત સમાગમ નિશ્ચિન કરતાં, ભવસાગરમાં તરીજે—સંતો
આતમલક્ષ અંતરમાં લઈને, સતગુરુ ચરણમાં રીઝે—સંતો
સંત ચરણ રજ શીશ ધરીને, પૂજા સેવા મન કીજે—સંતો
ધ્રુપ દીપ મન ધ્યાન ધરીને, પ્રેમ અમીરસ પીજે—સંતો
અમીરસ પીતાં આનંદ હર જામે, પરમાનંદ પરતીજે—સંતો
દયાનંદ ભવ બ્રમણ તણે, નામ નિરંતર લીજે—સંતો

પદ ૮

કૌન કુટિલ ખલ કામી મોસમ, કૌન કુટિલ ખલ કામી;
તુમસૈં કયા છિપા કરૂનાનિધિ, તુમ હર અંતર્યામી—કૌન
ભર ભર ઉઠર વિષયરસ પાવત, જૈસે સુદ્ધર આમી;
જિન તન હીયો તાહિ બીસરાયો, જૈસે નીમક હરામી—કૌન
જહાં સતસંગ તહાં અતિ આલસ, વિષય ન સંગ વિરામી;
શ્રી હરિ ચરન છાંડી ચોરનકી, નિશ્ચિન કરત શુભામી—કૌન
પાપી પતીત અધમ નર નિંદક, સજ પતિતનમેં નામી;
કીજૈં કૃપા કાસ તુલસીપર, મુનીઓ શ્રીપતિ સ્વામી—કૌન

૧૬૨

પદ ૯

ભજ મન રામ ચરન દિન રાત, ભજ મન રામ ચરન;
રસના કસ ન ભજો તુમ હરિ યશ, નામ લેત અલસાતી-ભજ.
નામ લેત દારૂન દુઃખ નાશલ, સુની ત્રય તાપ બુઝાતી;
સમથંદ્રકો નામ અમિરસ, સો રસ કાહે ન ખાતી-ભજ.
શ્રોતા સુમતિ સુશીલ હરિજન, દેત ચલાહ સોહાતી;
લીયો સ્નેહ સુયશ રઘુપતિકો, સુન બુઝાત હિયે છાતી-ભજ.
સંવત સોલહસે ઇકત્રીસા, જ્યેષ્ઠ માસ છતિ સ્વાતી;
તુલસીદાસ પ્રભુ વિનય લીખત હૈ, રામજી મિલનકી પાતી-ભજ.

પદ ૧૦

કૃષ્ણ ચરન સુખદાઈ ભજ મન, કૃષ્ણ ચરન સુખદાઈ-ટેક.
જન ચરનનકી ચરન સેવાકો, સિંધુ સુતા મન લાઈ;
જય જય કૃષ્ણ કમલદલ લોચન, દુઃખ મોચન સુખદાઈ-ભજ.
જન ચરનનકી ચરન પાદુકા, છુવે યમુના જલ ઠહરાઈ;
નંદલવનમેં આપ ખીરાજે, જસોમતિકે સુખદાઈ-ભજ.
સો પૂરન વસુદેવ દેવકી, નિરખી પરમ પદ પાઈ;
છુટ બંધ કપાટ ઉધારે, દેવ સુમન ઝરી લાઈ-ભજ.
પૂતના સ્પર્શ પરમગત દીનો, દેહ દસા ખીસરાઈ;
ગોવરધન વૃજ રાખ લીયો હૈ, કાલીનાગ નાચલાઈ-ભજ.

કુબળા તો ચંદન ઘસ લાઈ, સ્પર્શ પરમ પદ પાઈ;
 ઉગ્રસેનકે રાજ તીલક દીને, જરાસઘ દુઃખદાઈ-ભજ.
 કુંતિપુત્ર બંધુ ભયે વ્યાકુલ, તા શીર છત્ર પ્રીરાઈ;
 વિપ્ર સુદામા હુરિસો ભેટે, કંચનપુરી બસાઈ-ભજ.
 શિવ સનક ઔર બ્રહ્માદિક, નિગમ નેતિ જશ ગાઈ;
 ચેતનદાસ સંતનકે શરને, પુલક નયન જલ છાઈ-ભજ.

પદ. ૧૧.

અબ તો રામ ભજન કર ભાઈ—એ ટેક
 ઘડી ઘડી ઘડીઆલ બાળે, પહુર પહુર શરનાઈ;
 રામ ભજન બીન વૃથા બત હૈ, કાલ નિશાન બળાઈ-અબ.
 જો યહ અવસર ચૂકે પામર, ફિરકે નાહીં ભલાઈ;
 લખ ચોરાશી ચોનિકી માંહી, ભટકતહી મર જાઈ-અબ.
 જાકી આશ કરતે થે આગે મનુષ દેહુ નર પાઈ;
 કરણી તો કછુ નાં બની આવે, અબ કર ભજન સવાઈ-અબ.
 હુરિભજન બીન અરૂ નહિ તેરા, સત્ય હૈ રામ હુહાઈ;
 રામહીં રામ રટો નિશાવાસર, આતશય પ્રીત લગાઈ-અબ.
 નાનકહાસ રામ ભજ ભાઈ, હિત ચિત્તસે લહે લાઈ;
 એસે સંત પુકાર કહત હૈ, દોઈ ભુજા ઉઠાઈ-અબ.

૫૬ ૧૨

સંતો લાઈ સંત સદા અતિ સારા—એ ટેક,
કામ ક્રોધ લોભની લહેર ન લાગે;
આવે નહિ અવતારા. —સંતો.

છુટી ગયાં સુખ તવ દુઃખ નવ દેખેં,
નાખી દીધું એ નર ન્યારા;
ગતિ અવગત મતિ સુરતી ચૂકે નહિ,
છુટી ગયા સંસારા. —સંતો.

સંત સનૂરા અમ ઘર આવ્યા,
મટી ગયા જમ મારા;
પૂર્વની પ્રીતે ને ગુર પ્રતાપે,
ઉતરી ગયા ભવ પારા. —સંતો.

કેટિ કર્મ કાપીને કુંચી કર આપી;
ખૂબ ખબર લીધી મારી;
ભોજ ભગત કહે સદ્ગુર ઉપર,
બહુ પ્રીતે બઈ બલિહારી —સંતો.

ગરબી—રાસ સંગ્રહ વિભાગ.

પદ ૧ ગરબી

વંદુ પુરુષોત્તમ પરબ્રહ્મ, અનાદિ દેવને રે લોલ;
 જેની હેવ દાનવ મુનિવૃંદ, કરે નિત્ય સેવને રે લોલ.
 વંદુ કૃષ્ણ કમલદલ નેન, સકળ સુખ ધામને રે લોલ;
 વંદુ ગોલોક પતિરાય તે, જ્યોતિષી શ્યામને રે લોલ.
 વંદુ સકળ કળા ગુણ ધામ, જગત આધારને રે લોલ;
 ગાવે શારદ નારદ શેષ, લહે નહિ પારને રે લોલ.
 વંદુ અક્ષર બ્રહ્મ આધાર કે, ધર્મ નિવાસને રે લોલ;
 વંદુ પ્રેરક માયા કાળ, સકળ લય નાશને રે લોલ.
 માયું કર જોડીને નામ કે, વાણી પ્રકાશને રે લોલ;
 ગાવું સુંઝે કૃષ્ણ સ્વરૂપ, હરખ અતિ દાસને રે લોલ.
 વર્ણવું નખશિખ રૂપ અનૂપ, હરિ ચરણે નમી રે લોલ;
 આવો પ્રેમ સખીના નામ કે, બુદ્ધિ અતુષ્ઠી રે લોલ.

પદ ૨. મહિના-ઢાળ ગરબો.

કારતેક કળીમળ ટળશે રે, જો સંત સમાગમ મળશે રે;
 તો સુકૃત સુદળ ફળશે, રમંતી રામશું રટ લાવો રે.
 માગશરે માનીતાં મનની રે, ખોટી આશા તન ને ધનની રે;
 એ તો સાહેબી થોડા દનની, —રમંતી.

પોષ માસે પરમ સુખ આશે રે, જો સદ્ગુરુ શરણે જાશે રે;
 સહેજે આપ મંહિ ઓળખાશે, —રમંતી.
 માહાવાક્યને ઉર આણે રે, વાચ્ય લક્ષ અર્થને જાણે રે;
 કરે અનુભવ એ પરમાણે, —રમંતી.
 કાગણુનો ફૂલ્યો દીશે રે, જોઈ જોઈ મિથ્યા મન હીંસે રે;
 જાગી જુએ તો જૂઠું દીસે, —રમંતી.
 ચૈત્ર ચિત્ત અંચલ મટતાં રે, લક્ષભણી સુરતા લટવાં રે;
 નહિ વાર અજ્ઞાનને ઘટતાં, —રમંતી.
 વૈશાખે કહું છું વાળી રે, આપે આપનું દો સંભાળી રે;
 અહંકારની આંટી ટાળી, —રમંતી.
 જ્યેષ્ઠ તેથી ખીલે નહિ કોઈએ રે, જેને રેત હરિશું હોએરે;
 શુબ્ધ સાથે પ્રાણને પોએ, —રમંતી.
 આશાડે તો ઉમંગે ધન રે, તેવાં પ્રેમીજનનાં મન રે;
 એવા અનુભવીએને ધન્ય, —રમંતી.
 શ્રવણ મનન નિદિધ્યાસ રે, પછી કયાં રે' કર્મ પાસ રે;
 રાખો ગુરુ વચને વિશ્વાસ, —રમંતી;
 ભાદરવાની જેવી ભેંસ રે, તેવી અહુઅધિકારીની રેસ રે;
 તેને જ્ઞાન ન લાગે લેશ, —રમંતી.
 આશો દુનિઆ સાથે દાવો રે, મિથ્યા હાથે જન્મ ગુમાવો રે;
 નભૂ હરિ લજીને દો લ્હાવો, —રમંતી.

પદ ૩ તીર્થિ-ઢાળા ગ બો

સખી પડવાનો સહુ ઘાટ, નિશ્ચે જાણો રે;
 તે માટે સંતની શીખ, ઉરમાં આણો રે.
 સખી બીજો બોલણુહાર, ન મળે ખોળે રે;
 ઓઢા પરપોટા લેહેર, ઉમંગે છોળે રે.
 સખી ત્રીજી વાણીવાર, રહી સુખ માણો રે;
 રવિ જોગે જખડળ તેજ, તે પરમાણો રે.
 સખી ચોથા ઘરની વાત, કહો કેમ કહીએ રે;
 ચુંગાનું સપનું તેમ, સમજી રહીએ રે.
 સખી પાંચમે પ્રકાશ, નખશીખ જાહાળો રે;
 એ જ્ઞાનાગ્નિમાં બીજ, સરવં બાળો રે.
 સખી છઠે ચક્રે લક્ષ, વૃત્તિ લાવો રે;
 પછી એક તાર અનહદ, તે રક્ષણ આવો રે.
 સખી સાતમે ભવન, બ્રહ્મ રસ પીજો રે;
 એ સંતો કેરી સાન, સમજી લીજો રે.
 સખી આઠે પૂરનો એક છે પરકાશી રે;
 એ આઠ મટીને એક, તે અવિનાશી રે.
 સખી નામે રૂપે વિશ્વ, જૂદું હીશે રે;
 થાએ સદ્ગુરથી સહુ એક, તે મન હીસે રે.
 સખી દશમી ભક્તિ એક, વિરલા જાણે રે;
 તે મનમાં દ્વૈત વિચાર, લેશ ન આણે રે.

સખી એકાદશમું દ્વાર, તે મન તાહારું રે;
 તે મન થાએ નિમંજજન, મટે અંધારું રે.
 સખી ભારે વાટે પંથ, બોહોળા ચાલે રે;
 તેણે ધુંચાયો જંત, મતમાં મહાદે રે.
 સખી તેરસનો જે સ્વાદ, મુજા જાણે રે;
 અણ સમજે વાદવિવાદ, જે મત તાણે રે.
 સખી ચૌદે ભુવન લેહ, રૂઠા કહ્યા રે;
 તે મટવા સારું વેદ, સાધન જદ્યા રે,
 સખી પૂરણ માસ વિલાસ, તૃષ્ણાં ટાળો રે;
 તેણે સચરાચરમાં એક, આત્મા ભાળો રે.
 સખી પંદર તીથિ પ્રકાશ, અચળ બાણી રે;
 નભૂ એ ચિદ્રપ્ત વિલાસ, હો સુખ માણી રે.

પૃ. ૪. ચરખી

જાએ છે જાએ છે જાએ છે રે;
 વૃથા જન્મ લજન વિના જાએ છે—એ ટેક.
 ચેતને ચેત અચેત અભાગી,
 મિથ્યા કાળ ગમાએ છે રે—વૃથા.
 મહ મમતામાં મગન ફરે છે,
 ધનને લોભે શું જાએ છે રે—વૃથા.
 તૃષ્ણા તારીનો તાજ ન આવે,
 શું લાલચમાં લેવાએ છે રે—વૃથા.

દુઃખ સાગર સંસારમાં ડુબ્યો,
 ગડબડ ગોથાં ખાએ છે રે-વૃથા.
 અમૃત ઢોળી વિષને વળુંધ્યો,
 વણુ સમજે તો વ્હાએ છે રે-વૃથા.
 રંક નભૂના નાથ ભજ્યા વિના,
 કાંત્યુ કપાસીઆં થાએ છે રે-વૃથા.

પદ ૫. વાર-હાળ ગરબો.

રવિજ્ઞાન ઉદે થયું જેને રે, રંચ રાત રહી નહીં તેને રે;
 તેતો બીજું કરી કેહે કો'ને, રમંતી રામશુ રટ લાવો રે.
 સમ દષ્ટિ થયા તે જનરે, થયાં સોમ સરીખાં મન રે;
 એવા આતમ દરશીને ધન, —રમંતી
 મંગળ વર્ત્યાં દિન ને રાત રે, તેણે જુઠી ન દીઠી જાત રે;
 તેતો બૂલે બેઠ નહિ ભાત, —રમંતી.
 બુધબી નિત્રે કેમ આએ રે, બુદ્ધિમાં તેની સત્તાએ રે;
 કેમ આંખે આંખ બેવાએ, —રમંતી.
 અહિં વિના કોઈ નવ જાણે રે, મનમુખી મિથ્યા મત તાણે રે;
 વણુ પામે વાત વખાણે, —રમંતી.
 શું કરે તે સાધન રે, જહાં દષ્ટ ન આવે અન્ય રે;
 તાહાં જાતાં મઢી જાએ મન, —રમંતી.

જ્ઞાની વાર ગુરુને શરણે રે, જો ચિત્ત ઠરી રહે ચરણે રે;
 તેનાં મટે જન્મ ને મરણ, —રમંતી.
 આઠેવાર અનોપમ ગાયા રે, ગુરુ કૃષ્ણાથી કહેવાયા રે;
 કહે નભુ ધન ગુરુરાયા. —રમંતી.

પદ ૬ ગરબી

તારે માથે નમારાં વાગે મોતનાં રે;
 નથી એક ઘડીનો નિરધાર,
 તોય જાણ્યા નાં જગદિશને રે—એ ટેક.
 મોટા મેલીને રાજ મરી ગયારે (૨);
 જોને જાતાં ન લાગી વાર —તોય
 તારું જોખન ગયું જખ મારતું રે (૨);
 માથે કાળા મટી ગયા દેશ —તોય.
 અંતકાળે લેવાને જમ આવીઆ રે (૨);
 સેનો ભાળે ભયંકર વેશ —તોય.
 રોમ કોટિ વીધુ તણી વેદના રે (૨);
 દુઃખ પામ્યો તું દૈવતા ચોર —તોય.
 ચગાં સ્વાર્થી મળ્યાં સૌ લૂંટવારે (૨);
 તેનું જરાએ ન ચાલે જોર —તોય.
 જીભ ટુંકી પડી તુટી નાડીઓ રે (૨);
 થયું દેહ તજ્યાનું તત્કાળ —તોય.

દેવાનંદ કહે નવં જાણ્યા નાથને રે (૨);
મળ્યો મનુષ્યનો દેહ વિશાળ —તોય.

પદ ૭ રાગ એજ

તારા મનમાં જાણે મરવું નથી રે,
એવો નિશ્ચય કર્યો નિરધાર;
તેમાં ભૂલી ગયો ભગવાન રે—એ ટેક.
ધન દોલત નારી ને ઘણા દીકરા રે (૨)
ખેતી વાડી ઘોડી ને દરબાર —તેમાં.
મેડી મંદિર ઝરૂખા ને માળીયાં રે (૨);
સુખદાયક સુંદર સેજ. —તેમાં.
ગાદિ તણીયા ને ગાલ મશુરીયાં રે (૨);
અતિ આડ કરે છે એજ. —તેમાં.
નીચી ખાંધ કરી જમતો નથી રે (૨);
એવું સાધુ સંગાથે અભિમાન —તેમાં.
મરમાળી મોહનજીની મૂર્તિ રે (૨);
તેની સાથે ન લાગેલ તાન —તેમાં.
પાપ અનેક જન્મનાં આવી મળ્યાં રે (૨)
ભારી મતિ મલિન થઇ મંદ —તેમાં.
દેવાનંદના વહાલાને વીસરી ગયો રે (૨)
તારે ગળે પડ્યો જેમ કુંદ —તેમાં

પદ ૮ રાગ ગરબી

માથે કોપી રહ્યો છે કાળરે,	ઉંઘ તને કેમ આવે-ટેક.
પાણી પહેલાં ખાંધી લેને પાગ રે,	—ઉંઘ તને.
નથી એક ઘડીનો નિર્ધાર રે,	—ઉંઘ તને.
આ તો સ્વપ્ન જેવો સંસાર રે,	—ઉંઘ તને.
અલ્યા એળે ખોટો અવતાર રે,	—ઉંઘ તને.
તારા માથે છે જમનો માર રે,	—ઉંઘ તને.
તારા મનનું ધાર્યું થાશે ધૂળ રે,	—ઉંઘ તને.
ચાર તોલાં છે મનમાં ભૂલ રે,	—ઉંઘ તને.
કરી આવ્યો છે ગલમાં કોલ રે,	—ઉંઘ તને.
થોલ આવેલું થાય છે કથોલ રે,	—ઉંઘ તને.
જોતાં જોતાં આયુષ્ય ખુટી જાય રે,	—ઉંઘ તને.
તારાં ડા'પણમાં લાગી લાલ રે,	—ઉંઘ તને.
કાંઠે આવેલું ખુડશે જહાજ રે,	—ઉંઘ તને.
તારે કાળે કહે રૂપિરાજ રે,	—ઉંઘ તને.

પદ ૯ રાગ ગરબી.

જોર છે જોર છે જોર છે રે;
 માથે જમના કિંકરનું જોર છે—ટેક.
 આવશે અચાનક વાર નહિ લાગશે;
 એ તો કાલ સ્વરૂપી ચાર છે રે—ચાલિ.

સતસંગ ન કરે ને મનમાં નહિ કરે;
 એને સદા અંધારું ઘેર છે રે —માથે.
 ખાતાં પીતાં સીતારામને નહિ લજે;
 એ તો નર ને નારી ઢાર છે રે —માથે.
 કહે સખી રામદાસ કોઈ આધાર્યે;
 જેને સંત પુરૂષની કોર છે રે —માથે,

પદ ૧૦-રાગ એજ

મુખે રામકૃષ્ણ રામકૃષ્ણ કીજીએ રે—ઝેક.
 નામથી નથી મોટાં જપ તપ તીરથ;
 એવું ધ્યાન ધરી નામ લીજીએ રે—મુખે.
 અન્ન પાણીનું દાન છે મોટું;
 એવા સુપાત્ર જોઈ દાન લીજીએ રે—મુખે.
 અવર પુરૂષની આશ તણે;
 એવા સાધુના સંગમાં રીઝીએ રે—મુખે.
 દુર્જન લોકડા જેમ તેમ બોલે;
 તેનાં વચન સુણી નવ ખીજીએ રે—મુખે.
 સખી રામદાસ કહે માને શીખામણ;
 એવી ભક્તિ કરતાં નવ ખીજીએ રે—મુખે.

પદ ૧૧-રાગ એજ.

રામ છે રામ છે રામ છે રે,
 મારા હૃદયમાં વહાલો ગમ છે—ટેક.
 આરે મંદિરીએ મારી સાસુ ને મસરો;
 સામે મંદિરીએ શ્યામ છે રે—મારા.
 સાસુ જૂઠીને મારી નણદી હઠીલી;
 નાનો દેવરીએ દિવાન છે રે—મારા.
 આ કાઠે ગંગા ને ઓલે કાઠે યમુના;
 વચમાં ગોકળીઉં રૂડું ગામ છે રે—મારા.
 બાધ મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરનાં ગુણ;
 છેલી વેળાના સીતારામ છે રે—મારાં.

પદ ૧૨ રાગ એજ

પ્રેમની પ્રેમની પ્રેમની રે;
 મુને લાગી કટારી પ્રેમની—એ ટેક.
 જલ રે જમુનાનાં ભરવાને ગયા'તાં;
 હતી ગાગર માથે હેમની રે—મુને.
 ભવ રે સાગરમાં વાલોજી મળીઆ;
 કેમની તરૂં હું તો કેમની રે—મુને.
 કાચે રે તાંતણે હરિજીએ બાંધી;
 જેમ જેવે તેમ તેમની રે—મુને.

બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરનાં ગુણ;
અબરૂં કઢાવો હેમ ખેમની રે—મુને.

પદ ૧૩ રાગ એજ

બોલમાં બોલમાં બોલમાં રે;
રાધા કૃષ્ણ વિના બીજું બોલમાં—એ ટેક.
સાકર શેરડીનો સ્વાદ તજીને;
કડવો તે લીંબડો ઘોળમાં રે—રાધા.
હીરા માણેક ને ઝવેર તજીને;
કથીર સંઘાથે મણી તોળમાં રે—રાધા.
ચાંદા સૂરજનું તેજ તજીને;
આગીઆ સંઘાથે પ્રીત ભેડમાં રે—રાધા.
ગંગા યમુનાનું જળ તજીને;
ખાડા ખાઓચીઆં ખોળમાં રે—રાધા.
બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરનાં ગુણ;
અમૃત ઢોળીને વીખ ઘોળમાં રે—રાધા.

પદ ૧૪ રાગ ગરખી

પ્રેમની વાત છે ન્યારિ ઓધવજી— એ ટેક.
પ્રેમની વાતમાં તમે શું જાણો;
બીજા શું જાણે સંસારી —ઓધવજી.

પ્રેમની વાતમાં પ્રહાણ બૂલ્યા;
 લલા વેદ મેલ્યા છે વિસારી —ઓધવળ.
 પ્રેમની વાતમાં શંભુણ બૂલ્યા;
 લલા ધ્યાનમાં આંખ ઉઘાડી —ઓધવળ.
 આવો રે કા'ન મારી શેરીએ વા'લા;
 લલા દુરીજન દઉં ફટકારી —ઓધવળ.
 બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગિરિધરનાં ગુણ;
 હાંરે લલા ચરણ કમલ બલિહારી—ઓધવળ.

પદ ૧૫ રાગ ગરબી

જાય છે જાય છે જાય છે રે;
 જીવ જન્મ અવરથા જાય છે —એ ટેક
 પ્રભુ પારસ તું હાથમાંથી ખૂવે;
 થાક સુનાને તું રહાય છે રે —જીવ
 લલા ભૂંડાનો લેદ ના જાણ્યો;
 ખીરમાં તું મીઠું ખાય છે રે —જીવ
 લાલચુ થઈને લાંચો લીધી;
 ફૂલીને ફાળકો થાચે છે રે —જીવ
 મનુષ્ય દેહતો ફરી નહિ મળે;
 આળ્યો અવસર મુખદાય છે રે —જીવ
 દાસ ગોવરધન દીનતા રે રાખી;
 ગુણ પ્રભુના માય છે રે —જીવ

ମୂର୍ତ୍ତିର ସ୍ଥାପନା କରାଯାଇଛି

ଅବସ୍ଥା-ମିଳନ.

ପ୍ରେମିନୀ ଚଳଣି, ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ

ଗଜା ଶ୍ରୀମତୀ, ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ

୧୫୫୫

પદ ૧૬ રાગ ગરબી.

મરી જાવું છે માનજો મેલી કરી રે;
 તું તો લાવે લજ દયે શ્રી હરી રે -મેલી
 તુંને લવમાં લટકતાં આ દેહ મળી રે;
 આવો અવસર ન આવે પાછો ફરી રે -મેલી
 હરિ લક્ષિત વીના નર જૂન છે રે;
 જમ આવી અંતરીઆળ લૂંટશે રે -મેલી
 સદા રહેવું સંતોના સંગમાં રે;
 હરિ લક્ષિત આવે તારા અંગમાં રે -મેલી
 સંત રહેજે લવસાગર તારશે રે;
 એ તો અંતકાળના આધાર છે રે; -મેલી
 શુરૂ જમે ગેમલ કહે જ્ઞાનમાં રે;
 મન સમજ સંતોની સાનમાં રે -મેલી

પદ ૧૭ રાગ એજ

લેહ જાણ્યા વિના લમે શું જલમાં રે;
 ખડાનું વૈષ્ણવનું ધરીને તું ફૂલમાં રે -લેહ
 કંઠી બાંધીને મંત્ર કહ્યું કાનમાં રે;
 પશુ સમજ્યો ના સહશુરૂ સાનમાં રે -લેહ
 શુંજા અગ્નિ જ્યમ માની રહ્યા માંકડા રે;
 મત બાંધી રહ્યા જીવ જોમ રાંકડા રે; -લેહ

તું તો કેણુ છો ને દેહુ તે કેણુ કયો રે;
 એવા કરણી કિરતારને શું વિસયો રે -ભેદ
 તત્ત્વમસિ કહ્યું વેદમાં તે તેહને રે;
 અખિલ લોકમાં પ્રકાશ રહે એહનો રે -ભેદ
 તે હું તે હું હરિ બોલે તુજ કને રે;
 તેને સમર શુદ્ધ ભાવથી સાચે મને રે -ભેદ
 એમ જાણી તને અન્ય આશરો રે;
 પ્રભુ પ્રકટ થાશે પાસથી ખરે ખરો રે -ભેદ
 મહા બ્રહ્મ કેરું જ્ઞાન જે કો જાણશે રે;
 છોટમ અદ્વૈત કૃપાએ સુખ માણશે રે -ભેદ

પદ ૧૮. રાગ એજ

કર પ્રભુ સંઘાથે દહ પ્રીતડી રે,
 મરી જાવું મેલીને ધન માલ;
 અંતકાળે સગું નહિ કોઈનું રે-એ ટેક.
 સંસ્કારે સંજાંધી સર્વે મળ્યાં રે;
 એ છે જૂઠી માયા કેરી જાળ-અંતકાળે.
 માડું માડું કરીને ધન મેળવ્યું રે;
 તેમાં તાડું નથી તલભાર-અંતકાળે.
 સુખ સ્વમાં જેવું સંસારનું રે;
 તેને જાતાં ન લાગે વાર-અંતકાળે.

માટે સેવજે તું સાચા સંતને રે;
 તારા ટળશે ત્રિવિધ તાપ-અંતકાળે.
 અતિ મોટા પુરૂષને આશરે રે;
 બળે પૂર્વ જન્મનાં પાપ-અંતકાળે.
 એવું સમજીને બજ ભગવાનને રે;
 સુખકારી સદા ધનશ્યામ-અંતકાળે.
 દેવાનંદનો વાલો દુઃખ કાપશે રે;
 મનવાંછીત પુરુષ કામ-અંતકાળે.

પદ ૧૯ રાગ ઐજ

તું બૂલી ગયો તારા રૂપમાં રે;	
દુર્મતિ માની રહ્યો તું દેહ	-તું બૂલી.
હર્ષ શોક વૃદ્ધિ હાણુ જીવ રૂપને રે;	
મન માની લીધું અસાન	-તું બૂલી.
આશા તૃષ્ણાને મોહ માયા મમતા રે;	
તેમાં અહોનિશ તારું ધ્યાન	-તું બૂલી.
તારું રૂપ અકળ અવિનાશ છે રે;	
તે બૂલ્યો માયાને ભોગ	-તું બૂલી.
જીવ અણુજાતનો ઉપનો રે;	
એવો પ્રપંચ રૂપી રાગ	-તું બૂલી.
એ તો અણુજાતનું અણુજાતું રે;	
દેહ સાથે માંએ સર્વે નાશ	-તું બૂલી.

દેહ છુટે અખંડ છે આત્મા રે;
 જેમ સભરા ભર્યો આકાશ -તું બૂલી.
 ગુરૂ સંત ચરણ રજ સેવતાં રે;
 જડે આદ્ય અંતની ઓળખાણ -તું બૂલી.
 દાસ રતનો કહે તું તુંને જાણજે રે;
 એ પૂરણ પદ નિર્વાણ -તું બૂલી.

પદ ૨૦ રાસદો

ઓધા એને જાણે રે તેને તે અમે જાણીએ રે;
 વર રાધા તણે વખાણીએ રે —ઓધા.
 કંઈક જાણ્યા'તા નરસિંહ નાગરે રે;
 હુંડી લખી'તી કેરા કાગળે રે —ઓધા.
 કંઈક જાણ્યા'તા શગાળથા વાણીએ રે;
 કુંવર વેંધ્યો ચંગાવતી રાણીએ રે —ઓધા.
 કંઈક જાણ્યા'તા હરિશ્ચંદ રાણીએ રે;
 સત્ય રાખ્યું તારામતિ રાણીએ રે —ઓધા.
 મુરખ મોટા કરમની કહાણીએ રે;
 પથર નહિ ભીંજે ઉડે પાણીએ રે —ઓધા.
 ગુરૂ ગાય રે જેમ રસ પીણીએ રે;
 જોરસ પીધાં કાનુડે વરદાણીએ રે —ઓધા.

મુડા ખેતરી મોડી શ.-૨-૮-૦
 મોડી શ.-૦-૧૨-૦

૫૬ ૨૧ રાસડો

રામ રાખે તેમ રહીએ, ઓધવળ રામ રાખે--એ ટેક.
 આપણુ ચિઠ્ઠીના ચાકર છેએ --ઓધવળ.
 કોઈ દિન પેરણ હીર ને ચીર તો (૨);
 કોઈ દિન સાદા ફરીએ --ઓધવળ.
 કોઈ દિન ભોજન શીરો ને પુરી (૨);
 કોઈ દિન ભૂખ્યા રહીએ --ઓધવળ.
 કોઈ દિન રહેવાને બાગ બગીચા (૨);
 કોઈ દિન જંગલ રહીએ --ઓધવળ.
 કોઈ દિન સુવા ગાદી ને તકીઆ (૨);
 કોઈ દિન ભૂપર સુધએ --ઓધવળ.
 બાઈ મીરાં ઠહે પ્રભુ ગિરિધરનાં ગુણ; (૨)
 સુખદુઃખ સરવે સહીએ --ઓધવળ.

૫૬ રાગ-રાસ

રામ રામે રામે તે ભરપુર છે રે;
 ભેદવાદીને અતિ ઘણા દૂર છે રે--રામ.
 રામ સગુણ રૂપે તે નર ભૂપ છે રે;
 સચ્ચિદ આનંદ અનૂપ છે રે--રામ.
 જન્મ મરણ વિકાર છે સ્થુળમાં રે;
 લઘુ દીર્ઘ તારામાં નથી ભૂલમાં રે--રામ.

ક્રુધા તૃષા એ પ્રાણના ધર્મ છે રે;
 હર્ષ શોક એ મનનાં કર્મ છે રે—રામ.
 સદ્ગુરુ મુખથી સમજાય છે રે;
 ભેદ જ્ઞાતિ વીપરીત નસાય છે રે—રામ.
 અન્ય સાધન તે શાખ પત્ર કુલ છે રે;
 મહાવાક્યનો વિચાર તે અમૂલ્ય છે રે—રામ.
 સ્થુલ પ્રપંચથી પાર એવી રીત છે રે;
 જેમાં ગરીબદાસ કલપીત છે રે—રામ.

પદ ૨૩. રાગ-રાસ.

સીતારામને લજીને લહાવે લીજીએ રે;
 મુખે રામકૃષ્ણ રામકૃષ્ણ કીજીએ રે—સીતારામ.
 આજ્યે! અવસર પલપલ જાય છે રે;
 તારા ઘટમાં બેઠો કાળ ખાય છે રે—સીતારામ.
 તારું જોખન જાશે જરા આવશે રે;
 તને ભાણે ભોજન નહિ ભાવશે રે—સીતારામ.
 તારાં વહાલાં વેરી થઈ લાગશે રે;
 નારી દેહ દેખીને દૂર ભાગશે રે—સીતારામ.
 કાંઈ ધર્મ કરો આડું આવશે રે;
 તે તો જમના તે માર મુકાવશે રે—સીતારામ.
 સખી રામદાસ કહે નરનારને રે;
 સંત સેવો તો ઉતરો ભવપારને રે—સીતારામ.

થાળ વિભાગ

પદ ૧ રાગ-ગરબા

જમો મારા નાથ જુગતે કરીને રે;
રહે છે જોઈ જોઈ નયણા ઠરીને—જમો.
રૂડા ચંદન પાટ ઢળાવું રે;
જલ્લ યમુનાજીનાં મંગાવું રે;
અંગે ચોળી અતર નવરાવું—જમો.
કાળુ ઓરડાની ઓસરીએ રે;
પ્રેમે પાથરણા પાથરીએ રે;
આગે બાજોઠ કનકનો ધરીએ—જમો.
પ્રીતે નવલ પીતાંબર પહેરો રે;
હેત સહિત મનોહર હેરો રે;
પુરું થાળ હું કંચન કેરો—જમો.
તાજ લાખણસાઈ મોતૈયા રે;
તળીયાં મગદળને સવૈયા રે;
કોડે કોડે આરોગો કનૈયા—જમો.
ખીર લાપશી સુંદર ખુરી રે;
ખીરંજ સેવ કંસાર કચુરી રે;
પુડા માલપુવા શીરા પુરી—જમો.

દૂધપાક જલેખી ને ખાજાં રે;
 તળીયા મોદક ઘેખર તાજાં રે;
 રૂડાં જાદરીઆં ઘૂત ઝાઝાં—જમો.
 સાટા ખરફી પતાસાં સાખેણી રે;
 ઠોર ખરફી ને રોટલી ઝીણી રે;
 હલવો સમ્મરપારા સુત્રફેણી—જમો.
 હેત ઝાઝે હું પીરસું હરખી રે;
 થઈ જાઉં હું દીવાની સરખી રે;
 બ્રહ્માનંદના વહાલાને નીરખી—જમો.

૫૬ - રાગ લાવણી-તાલ ઠાપી

વાતડી સુણ સજની મારી (૨);
 આજ અમારે મંદિર પધાર્યા, મનમોહન ગિરધારી-ટેક.
 કરી અત્તર મદન અંગે (૨);
 મંજન નીર ગુલાબથી કીધું, યમુના જલ સંગે;
 પહેરી પદ્મ પીતાંબર અંગે (૨);
 પ્રાણ પતિ બાજેઠ ખીરાજ્યા, નીજ જનની સંગે;
 પાણી શીતળથી ભરી ઝારી (૨); —આજ.
 થાળમાં પકવાનો ભરીને (૨);
 સાટાં જલેખી ગગન ગાંઠીઆ, પીરસાવ્યા હરિને;
 ખરફી પેંડા પીરસ્યા ફરીને (૨):

જમવા બેઠા જગતપતિ, મુજપર કરૂણા કરીને;
 નેત્ર મેં સફળ કર્યા ન્યાળી (૨) —આજ.
 છુંદીઆ મગદળીઆ કરવ્યા (૨);
 મોહનથાળ મેસુર પતાસાં, પ્રેમે પીરસાવ્યાં;
 મધુર મેવા પ્રભુને ધરવ્યા (૨),
 હલવો પાક ગુલાબી પાપડ, ઘૂતમાંહી તળીઆ;
 સુત્રફેણી સ્વાદી થઇ સારી (૨); —આજ.
 સેવ શીરો લાડુ સારા (૨),
 દુધપાક આસુંદી પુરીઓ, માલપુવા પ્યારા;
 રોટલી ઉપર ઘૂત ધારા (૨),
 ભાત ખીચડી દાળ બહુ છે, તીખા તમકારા;
 લાપશી કીધી તલ ધારી (૨), —આજ.
 દૂધ દહીં દીધાં ભરી ભાજન (૨),
 આરોગ્યાં અનંત અથાણા, ગિરિધારી ગર્વગંજન;
 કઠી કચોરી દીક્કરંજન (૨),
 શ્રીખંડ લજ્યાં વડાં રાયતાં, છત્રીસે વ્યંજન;
 ભાવ ધરી જમીઆ મુરારી (૨), —આજ.
 મધુર જલ પીઓ છાણી લીધાં (૨),
 કાથો એલચી લવંગ સોપારી, પાનખીડાં દીધાં;
 પ્રેમરસ પાયાં ને પીધાં (૨);
 દેવીદાસના શ્યામ થકી, મુજ કારજ સૌ સીધ્યાં;
 પ્રીતડી પૂર્વતણી પ્યારી (૨), —આજ.

પદ ૩ રાગ એજ

અરજ કરું અખંડ અવિનાશી (૨),
 પ્રેમવડે પરસાદ ધરાવું, સચરાચરવાસી—ટેક.
 બની છે બેહુદ બાસુંદી (૨),
 ખારક ટોપરાં સાકર સારી, બરપ્રીને ધૂંદી;
 કટોરા દૂધ તણા ભરીઆ (૨),
 મોહનથાળ ને મેસુ પાકના, થાળ ભરી ધરીઆ;
 જમો શરણાગત સુખરાસી (૨), —પ્રેમ.
 દ્રાક્ષ છેડીસમીસીઆ કાળી (૨),
 કાળુ કેળ ને બોરઃબદામું, ચારોલી સારી;
 થાળ ભરી ધરીઆ મેં મેવા (૨),
 જુગતિથી જમળે જગજીવન, દાસ કરે સેવા;
 આપળે પરસાદી પાછી (૨), —પ્રેમ.
 આચમન કરળે ઘન સ્વામી (૨),
 તજ એલચીને પાન સોપારી, મુખવાસ બહુનામી;
 વિશ્વંભર વિશ્વતણા ભરતા (૨),
 દાસ ગરીબની અરજ સાંભળો અખિલ ભુવનકર્તા;
 બાવના ભૂખ્યા અવિનાશી (૨) —પ્રેમ.

પદ ૪.

(મુને ઘડી નથી વીસરતા રામ—એ રાગ.)
 પાતળીઆ પ્રીતે જમળે રે પ્રીતમ પ્યારા—ટેક.

દેવકીના જાયા, પાક પીરસ્યા છે પનવા;
 માંહી શાક મેલ્યાં એક હારે રે-પ્રીતમ ખ્યારા.
 દેવકીના જાયા, ગેવર પેંડા બરફી ને બાસુંદી;
 માંહી મેલ્યાં મોઢક બુંદી રે-પ્રીતમ ખ્યારા.
 દેવકીના જાયા, વડા વડી વાલ ને વટાણા;
 આખ્યાં આહુનાં અથાણા રે-પ્રીતમ ખ્યારા.
 દેવકીના જાયા, ભરી રાખી જમુના જલ ઝારી;
 ઉપર ચાવે પાન સોપારી રે-પ્રીતમ ખ્યારા.
 દેવકીના જાયા, શીવજી પર દેશવ કૃપા કીજે;
 હાસ જાણીને દર્શન દીજે રે-પ્રીતમ ખ્યારા.

પદ ૫ રાગ એજ

જગજીવન જુગતે જમજો રે; જાઉં હું વારી;
 અમ અરજી અંતર ધરજો રે. —જાઉં હું
 મોહનજી મારા, મેવા મીઠાઈ બહુ ચારી;
 પીરસી ખ્યાર અતિ મન ધારી રે —જાઉં હું
 ભક્તિના જૂજ્યા, મોહ માયાની મીઠાઈ;
 પ્રસાદ સુમતિ દો સુખદાઈ રે —જાઉં હું
 પ્રીતિના ખ્યાસી, કામ ક્રોધનાં પકવાનો;
 કરો તમ રૂપ વિષે દિવાનો રે —જાઉં હું
 પ્રેમીને ખ્યારા, લોભ બચાં છે ફરસાણા;
 તમ શરણે રે' સમાણા રે —જાઉં હું

લવ લય લંઝન, શાકે બન્યાં મહમાતાં;
 તમ ચરણે મન નિર્જાનતા રે —જાઉં હું
 દીનેના બંધુ. ધર્મા દેવનાં અથાણા;
 ટાળી મોક્ષ તણા દો ટાણા રે. —જાઉં હું
 મોહનજી મારા, મેવા અહંપદ ધરીઆ;
 હરજો દોષ દેહમાં ભરીઆ રે. —જાઉં હું
 હેતે, હરજી, અંતર મુખવાસ અપું;
 આવી ચોકપું કરજો સરખું રે —જાઉં હું
 ઘટ ઘટના વાસી, રહી હશે બહુ વિધ ખામી;
 ન રતિ રે' રોષ, રમણના સ્વામી રે —જાઉં હું

પદ ૬

(ઓરા હરિ આવો રે, કહું એક વાતલડી—એ રાગ)
 આનંદે આવો રે, જીવન જમવાને;
 બહુ પાક બનાવું રે, ગિરિધર ગમવાને. ૧.
 ઉણોદક આપું રે, નટવર નહાવાને;
 પીતાંબર લાવું રે, પ્રેમે પહેરવાને ૨.
 ચાખડીએ ચઢીને રે, આબ્યા અંતરજામી;
 ચંદનની ચોકી રે, બેઠા બહુ નામી ૩.
 કંચનને બાજઠ રે, સુવર્ણની થાળી;
 ભોજન કરવા રે, બેઠા વનમાળી ૪.

ખાખાં ને લાડુ રે, ઘેખર ઘીનાં છે;	
પકવાન્ન ભલાં છે રે, સૌ મિસરીનાં છે	૫.
એવા લોગ છપ્પન છે રે, વ્યંજન બહુ ભાંતિ;	
સાકર મેવાદિક રે, રહ્યા છે સહુ જાતિ	૬.
જેની રૂચિ આવે રે, તે લેજો માંગી;	
જમતાં મુખ નિરખે રે, તે મહા બડભાગી	૭.
યમુના જળ શીતળ રે, એલચીએ વાસી;	
પાનનાં બીડાં રે, ખવડાવું ખાસી.	૮.
કંકુ ને કેસર રે, કુમકુમ થાળ ભરી;	
પ્રીતમનો સ્વામી રે, પળું પ્રેમ ધરી	૯.

પદ ૭ રાગ સૌરઠ

આજ મારે મિજબાની છે રાજ, મારે ઘરે આવના મહારાજ
 ઉંચા રે બાજેઠ ઢળાવું, અપને હાથસે ગ્રાસ ભરાવું;
 ઠંડા જળ ભરી લાવું, રૂચીવત પાવના મહારાજ—આજ.
 બહુ મેવા પકવાન મીઠાઈ, શાક છત્રોસે જુગત બનાઈ;
 ઉભી ઉભી ચામર ઢોળું રાજ, લાગો સુહામણા મહારાજ
 —આજ મારે

ઝડા એલચી લવીંગ સોપારી, કાથા ચુના પાનબીચ ડારી;
 અપને હાથસે બીરી બનાઈ, મુખસે આવના મહારાજ
 —આજ મારે

મોર મુકુટ પીતાંબર સોહે, સુરનર મુનિજન કે મનમેહો;
 મીરાં કહે ગિરિધારી લાલ, દિલ બીચ લાવના મહારાજ
 —આજ મારે

પદ ૮ રાગ દેસ

જમો જમોને જગદાધાર, જુગતે જમાડું;
 શામળીયા સરજનહાર, રંગભર રમાડું—જમો
 બેસો બેસોને મંદિર માંહી, છોગલાં છોડીને;
 શું કરશે દુરિજન લોક, મુખડાં મોડીને—જમો
 મેંતો કોડકે પીરસ્યો ફર, કપૂરે રહ્યો વાસી;
 ઠાડું ઠાડું રે મારા હાથ, હરિને જમાડી—જમો
 હું તો વીંઝણે ઢાળું વાય, સેવા કરું સારી;
 મેં તો પીરસ્યો છે પકવાન, મુખડી છે સારી—જમો
 મારે ઘરે ઘરાઉ ધી, ભરી છે બે વાડી;
 મારી હોંસ હૃદયની માંચ, વધતી છે ઢા'ડી—જમો
 પીઓ પીઓ પુરાણાનંદ, જીવન જળ ટાઢાં;
 કરો કૃપા નાથ કિરતાર, તાંબોલે મુખ શતાં—જમો
 મારે નથી બીજનું કામ, કામ તમારું છે;
 શામળીઆ તમ પરતાપ, સરવે સાડું છે—જમો
 મેં સરજીને સંસાર, સરવે જોયું છે;
 મીઠાના ઠાકર ઠીક, મન માડું મોહ્યું છે—જમો

સ્તુતિ—આરતિ વિભાગ.

પદ ૧. સ્તુતિ

તું અગાધ, તું અગાધ, તું અગાધ દેવા;
નિગમ નેતિ નેતિ કહે, જાને નહીં જોવા-તું
બ્રહ્માદિક વિષ્ણુ શંકર, શેષહુ બખાને;
આદિ મધ્ય અંત તુમહિ, કોઉ નાહિ જાને-તું
શનકાદિક શારદાદિક, નારદાદિક ગાવે;
સુરનર મુનિજન ગાંધર્વ, કોઉ નાહીં પાવે-તું
સાધ બીધ થકીત લયે, ચતુર બહુ શ્યાને
સુંદરદાસ કહા કહૈ, અતિ હો હૈરાને-તું.

પદ ૨ ભુજંગી છંદ

(શ્રી ક. ક્ષ વિદ્યાર્થી લવન, ઝરીઆ, માટે લખાયેલ)
પ્રભો ! હે દયાળુ ! બધી સૃષ્ટિ કર્તા,
દયા દષ્ટિથી વિદ્ય અમ સવ હર્તા,
ઉરે અર્જ દ્યો હે, અંબિલેશ સ્વામી,
અમે બાળકો વંદીએ, શીશ નામી ૧.
વિલો ભાવના શુભ, અમ દીલ પ્રેરો,
તમારે વિષે પ્રેમ લાગે અનેરો;
કહિ ના જાને દીલ કુપયગામી,
અમે બાળકો વંદીએ, શીશ નામી ૨.

પિતા માતા સેવા મહી ખંત પૂરી,
 વળી દેશ સેવા મહી ના અધુરી;
 પરાપકારમાં વૃત્તિ રે' સારી જામી,
 અમે જાળકો વંદીએ શિશ નામી. ૩.

અહીં અંતરે શુભ અમ કામ કરતા,
 રહો તેમની આપદા સર્વ હરતા;
 વળી અર્પણે તેમને આયુ લાંબી,
 અમે જાળકો વંદીએ શીશ નામી. ૪.

કૃપાનાથ ! અમ આપદા સર્વ હરજો,
 અમોને સદા આપના હાસ કરજો;
 રમણનાથ ! દેવેશ ! હે પૂર્ણ કામી !
 અમે જાળકો વંદીએ શિશ નામી. ૫.

પદ ૩ આરતિ

જય દેવ, જય દેવ, જય જન સુખકારી, પ્રભુ જય;
 કમલ નયન કમલાવર [૨]. ભક્ત ભય હારી—જય.
 લક્ષ્મીનાથ નારાયણ, ત્રિભુવન જય સ્વામિ—પ્રભુ;
 મેઘ શ્યામ મનોહર (૨), હરિ ગરૂડ ગામી—જય.
 કિરીટ મુકુટ મકરાકૃત, પીતાંબર ધારી—પ્રભુ;
 શ્રી વચ્છ બ્રહ્મપાદ કૌસ્તુભ [૨], વનમાળા ખ્યારી—જય.
 દિવ્ય સ્વરૂપ દયાનિધિ, સુર નર મુનિત્રાંતા—પ્રભુ;
 ભક્ત મનોરથ પૂરક (૨), વાંચીત વચ્ચોતા—જય.

નાના રત્ન વિભૂષણ, ભૂષીત મુરારી — પ્રભુ;
 પુંદર હસિત વદન પર (૨), પ્રેમાનંદ વારી—જય.

પદ ૪ રાગ એજ

જય દેવ જય દેવ, જય જન સુખકારી—પ્રભુ;
 આરતિ ઉતારું (૨), ચરણે ચિત્ત ધારી—જય.
 નારાયણ પુરુષોત્તમ, વૃંદાવનવાસી—પ્રભુ;
 પતિત પાવન પ્રકટ્યા (૨), નિજ જન સુખરાશિ—જય.
 માયાકાળ કર્મના, પ્રેરક હરિ કહાતે—પ્રભુ.
 શારદ નારદ શુક સુનિ (૨), નિગમાગમ ગાતે—જય.
 યુગયુગે હરિ નીજ જનહીત, સુંદર તનુ ધરતા—પ્રભુ;
 લીલા રસ વરસાવી (૨), ભક્ત આનંદ કરતા —જય.
 જે જન નયણે નીરખી, હેતે કરી ગાવે—પ્રભુ.
 પ્રેમાનંદ કહે પાછો (૨), ગર્ભવાસ નાવે—જય.

પદ ૫ રાગ એજ

જય દેવ જય દેવ, જય ગોકુળ ચંદા—પ્રભુ.
 પ્રજ પતિ કુંજ બિહારી (૨), કેવળ સુખ કંદા—જય.
 રાધા પતિ સુખ રાશિ, નટવર નવરંગી—પ્રભુ.
 મોર મુકુટ મસ્તક ધરી (૨), છબી નૌતમ ચંગી—જય.
 મો ગોપી ગોકુળ હીત, કર ગિરિવર ધાર્યો—પ્રભુ;
 સેના સહિત સુરપતિકે (૨), અતિમદ ઉતાર્યો—જય.

ચમુના તટ ચદુનંદન, રોકત મહીયારી-પ્રભુ
 બ્રજજન મોહ બઢાવત (૨) કીડા કુખકારી-જય.
 શધાની સંગ ઉભા, લઈ બંસી હાથે-પ્રભુ
 બ્રહ્માનંદ બલિહારી (૨) મોહન છબી માથે-જય

પદ ૬ રાગ એજ

જય દેવ જય દેવ, જય જય જગદર્તા-પ્રભુ
 ભગવત તું ભવભર્તા (૨) હરકત સંહર્તા-જય
 પુરણ પરમ પરાક્રમી, પ્રભુ વિભુ પરમાત્મા-પ્રભુ
 સકળ કળાધર શ્રીમંત (૨) ધીમંત ધરમાત્મા-જય
 તું સચરાચર સ્વામી, બળવંત બહુ નામી-પ્રભુ
 વિમળ મંડળ વિશ્રામી [૨] ધન્ય અચળ ધામી-જય
 તત્ત્વ સકળ ગુણ તારા, સર્વ થકી આરા-પ્રભુ;
 અંતર્યામી હુમારા [૨] પ્રાણ થકી પ્યારા-જય
 કરુણા કર ઉપકારી, ધર્મ બીરદ ધારી-પ્રભુ
 તું ભવપાર ઉતારી [૨] અગણીત નરનારી-જય
 તુજ મહિમા બહુ મોટો, શુભ તારી શક્તિ-પ્રભુ
 સુરનર મુનિવર માગે [૨] ભલી તારી ભક્તિ-જય.
 હે હરિ હરકત હરજો, કરુણા ધણી કરજો-પ્રભુ;
 અભય કરણ આદરજો [૨] ઉર અરણ્ય ધરજો-જય

કવિ દલપતરામ.

—ગોસ્વામી—

શ્રી તુલસીદાસજીનો પ્રસાદ.

દોહા

- સત્ય વચન અરૂ દીનતા, પરચી માત સમાન;
ઇતને સે હરિ ના મીલે, તો તુલસીદાસ જમાન. ૧
- તુલસી કીડા લીંબકા, ચખા ચાહે ખાંડ;
મન ચાહે વૈરાગ કું, ધરકું ચાહે રાંડ. ૨
- તુલસી પરધર જાય કે; કબુએ દુઃખ મરોય;
અપના ભરમ ગુમાઇએ, હોણહાર તો હોય. ૩
- પરધનકું પથ્થર ગણે, પર ચી માત સમાન;
ઇતનેસે હરિ ના મીલે, તો તુલસીદાસ જમાન. ૪
- તુલસી કહે જગતમેં, સખસે મીલીએં ધાય;
કયા જાને કીસ બેસસે, રામચંદ્ર મીલ જાય. ૫
- કાંચન ત્યાગ રહેજ હૈ, રહેજ ત્રીયાકા નેહ;
માન બડાઇ આર ઇર્ષા, તુલસી દુર્લભ દેહ. ૬
- તુલસી તો વોહી જ થે, મીલે ન માંગે ચુન;
કૃપા ભઇ રઘુનાથકી, આ ગયે સખ સદગુન. ૭
- તુલસી હો સંસાર મેં, સખી ભજત બન જાય;
નકે કુંડ ખાલી પડે, વૈકુંઠ કહાં સમાય. ૮

તુલસી ધીરજ ધારકે, કુંજર મણુભર ખાય;
 દૂકે ^૧કે કે કારન, શ્વાન ઘરોઘર જાય. ૯
 તુલસી હો સંસાર મેં, કોન લયો સમરથ;
 એકે કનકે અરુ કામની, જો ન પસારે હથ. ૧૦
 તુલસી હો સંસાર મેં, પંચ તત્ત્વ હૈ સાર;
 સંત સમાગમ હરિ ભજન, દયા દાન ઉપકાર. ૧૧
 તુલસી હો તન ખેત હૈ, મન વચન કર્મ કીસાન;
 પાપ પુન્ય દો બીજ હૈ, બોવે સો લણે નિદાન. ૧૨
 વૃથા લોભ સંતાપ હૈ, રઘુવીર ચર્ણ સ્નેહ;
 તુલસી જો મન વશ કરે, જયું વન વૈસા ગેહ. ૧૩
 તુલસી મમતા રામસે, મમતા સખ સંસાર;
 રાગ રોષ ન દોષ દુઃખ, દાસ લયે ભવ પાર. ૧૪
 ગંગા યમુના સરસ્વતિ, સાત સમુદ્ર ભરપુર;
 તુલસી ચાતકકે લીયે, બીના સ્વાતિ સખ ધુર. ૧૫
 તુલસી પુરા ન માનીએ, જો કો અમાર કહ જાય;
 જેસે ઘરકા નહવા, ભલા પુરા બહ જાય. ૧૬
 પારસમણી કે સંગસે, કંચન ભઈ તલવાર;
 તુલસી ઉસમેં ના ગયે, ધાર ભાર આકાર; ૧૭
 તુલસી વહાં ન જાઈએ, જન્મભૂમિકે ગામ;
 ગુણ અવગુણ જાણે નહિ, ધરે પીછલો નામ. ૧૮
 જાત નહિ જગદિશકુ, હરિજન કું કયા હોય;
 જાત જાત કુલ કીયમેં, કુળ મરો મત કોય. ૧૯

- તુલસી હો સંસારમેં ભાતભાતકા લોક;
સખસે હીલમીલ ચાલીએ, નદી નાવ સંભોગ. ૨૦
- કહાં કાંશી કહાં કાશ્મીર, પુરાસાન ગુજરાત;
તુલસી એસે જીવનકું, પ્રારબ્ધ લે જાત. ૨૧
- તુલસી જન અજ્ઞાનસેં, ધરત નહિ મન ધીર;
પીછે ખાલકે જન્મ લે, આગે ઉપજત ખીર. ૨૨
- બની બનાઈ બન રહી, ચોર બનનેકી નાંહી;
તુલસી ઈસ બંધ સમજકે, મગન રહો મનમાંહી. ૨૩
- પ્રારબ્ધ તો પહેલે બને, પીછે બને શરીર;
તુલસી યહ અશ્ચય' હે, મન ન બાધે ધીર. ૨૪
- અપને મન કછુ ઔર હૈ, હરિકે મન કછુ ઔર;
બાધેસેં માધો કહે; જૂઠી મનકી દૌર. ૨૫
- ઉંચા કુલ કીસ કામકા, જહાં નહિ હરિકા નામ;
તુલસી કુલ ન ચો ભલો, જીસ મુખ હરિકા નામ. ૨૬
- રામનામ સખ કેા કહે, ઠગ ઠાકોર ઔર ચોર;
બીના પ્રેમ રીઝે નહિ, તુલસી નંદ કિશોર. ૨૭
- તુલસી તલપ ન છાંડીએ. નિશ્ચય લીજે નામ;
અનુષ્ઠ મજ્જરી દેત હૈ, કયું રખેંગે રામ. ૨૮
- તુલસી તબ મેં જાનીઓ, બડો ગરીબ નીવાજ;
મેાતી કછુ મોંઘા કીયા, સોંઘા કીયા અનાજ. ૨૯
- તુલસી વખત વહી ગયો, જાણ્યા નહિ જગદિશ;
જનની જણકે નાડ કટી, કયું ન કાટા શીશ. ૩૦

તુલસી સીતારામકું, રીઝ લળે કે ખીજ;
 ઉલટા સુલટા વાવીએ, જયું ખેતમેં ખીજ. ૩૧
 કૃષ્ણ કૃષ્ણ સખા કહે, અયોધ્યા કે સખ કેહ;
 તુલસી પ્રજમેં આય કે; કયા રામસે ખેર હોઈ. ૩૨
 કયા કહું છબી આજકી, લલે ખીરાજે નાથ;
 તુલસી મરતક જળ નમે, ધનુષ્ય ખાણુ લો હાથ. ૩૩
 તુલસી મટે ના મોહ તમ, કોટિ કરો ગુણગાન;
 હૃદય કમળે ખીલે નાહ, ખીન રઘુકુલ રઘુરામ. ૩૪
 ચિત્રકુટ કે ઘાટપર, લઈ સંતનકી કીર;
 તુલસીદાસ ચંદન ઘસે, આચત હૈ રઘુખીર. ૩૫
 સખ સોનેકા નગર હૈ, પાનસમણીકા પોલ;
 તુલસી હુરિની ભક્તિખીન, જમડા કરે ધમરોલ. ૩૬
 તુલસી પૂર્વકે પાપસે, હુરિ ચર્ચા ન સુહાય;
 જૈસે તાપકે જોરસે, ભોજનકી રૂચિ જાય. ૩૭
 તુલસી જીસકે મુખસે, ઘેખે નીકસે રામ;
 ઉચ્છી પાઉંકી મોજડી, મેરે તનકા ચામ. ૩૮
 રામનામમેં આલસુ, ભોજનમેં હુશિયાર;
 તુલસી એસા નરનકો, વારવાર ધિક્કાર. ૩૯
 દાર ઘડતાં નર ઘડયો, ભૂલ્યો શીંગ ને પૂંછ;
 તુલસી હુરિકી ભક્તિ ખીન, ધિક દાઢી ધિક મૂછ. ૪૦
 તુલસી કહે મેં પારખ્યું, પરખ્યા રામ રતન;
 જપ તપ તીરથ કાચમણી, ત્યાં નહિ માન્યું મન. ૪૧

તુલસી તુલસી સખ કહે, તુલસી જનકા ધાસ;
 કૃપા ભઈ રઘુનાથકી, હો ગયે તુલસીદાસ. ૪૨
 જીવ જીવકે આશરે, જીવ કરત હૈ રાજ;
 તુલસી રઘુવર આશરે, કયું ખગડેગો કાજ. ૪૩
 સી કહેતે શ્રી ઉપજે, તા કહેતે તમ નાશ;
 તુલસી સીતા જો કહે, રામ નામ લે પાસ. ૪૩
 શીરગુણ તો શૂરા કથે, નિર્ગુણ કથે કબીર;
 રામ રતન તુલસી કથે, જય જય જય રઘુબીર. ૪૫
 સખ નદી ગંગા બહે, સખ પથ્થર સાલીગ્રામ;
 સખ વનસ્પતિ તુલસી, બકે હૃદયમેં રામ. ૪૬
 રામ નામ આરાધના, તુલસી વૃથા ન જાય;
 લડકે પનામેં પઢના, પીછે હોત સહાય. ૪૭
 તુલસી રસના તો ભલી, જો સમરે શ્રી રામ;
 નહીં તો કાઠ નીકાસીએ, મુખમેં ભલો ન ચામ. ૪૮
 તુલસી વિલંબ ન કીજીએ, ભજી લીએ રઘુબીર;
 તન તરકસતે જાત હૈ, શ્વાસ સારખે તીર. ૪૯
 સ્વારથ સીતારામ હૈ, પરમારથ શ્રી રામ;
 તુલસી દુસરા જનસે, કહો કયા હય કામ. ૫૦
 પરધન પરજન હરનકું, વેશ્યા બડી પ્રવીન;
 તુલસી સોહિ ચતુરતા, રામ ચરન જો લીન. ૫૧

તુલસી ખોટે ઢાસકો, રઘુપતિ રાખત માન;
 જ્યું મૂરખ પુરોહિતકું, દેત ઢાન યજમાન; ૫૨
 બોધક સખ સખકે બચે, સાધક ભયે ન કોય;
 તુલસી રામ કૃપાલ તે, બહી હોય સો હોય. ૫૩
 પારસમણી અરૂ કામ ધેન, કલ્પતરૂકી વાડ;
 તુલસી હરિકી ભક્તિ ખીન; તાતે ભલો ઉજાડ. ૫૪
 તુલસી જગમેં આયકે, કર લીજે દો કામ;
 દેનેકો ટુકડા ભલા, લેને કો હરિ નામ. ૫૫
 અન્ય નહિ પ્રભુ કર શકે, હોન હાર મીટ જાય;
 તુલસી ઇંસ સંસારમેં, પ્રભુ ભજન સુખદાય. ૫૬
 અરખ ખરખસે દ્રવ્ય મીલે, ઉદય અસ્તકો રાજ;
 તુલસી હરિકી ભક્તિ ખીન, સખી નકુંકો સાજ. ૫૭
 ચતુરાઈ ચુલે ચડી, ધીક પડયો અવતાર;
 તુલસી ભગવત ભક્તિ ખીન, ચારો વર્ણ ગમાન. ૫૮
 તુલસી છલખલ છાડકે. કરલે રામ સનેહ;
 અંતર કહાં છીપાઇએ; જીસને દેખી સખ દેહ. ૫૯
 સખ દેખે પરખે લીખે; બહોત વાચક હોય;
 તુલસી સીતારામ ખીન, અપના મીલે ન કેય. ૬૦
 જ્યું કામીકે ચિત્તમેં, ચડ રહત નિત્ય કામ;
 એસી તલપ લગ રહી તુલસી કે મન ગામ. ૬૧
 તુલસી જીસકે મુખસે. કણુ ન નકસે રામ;
 તીનકે મુખમેં ડારીએ, નવ સાગરકો બામ ૬૨

તુલસી એ તન તવા હૈ, તપત સદા ત્રિતાપ;	
શાંતિ હો જળ શાંતિપ્રદ, પાવૈ રામ પ્રતાપ.	૬૩
તુલસી મીટે નહિ કલ્પવા, ગયે કલ્પતરૂ છાંય;	
મીટ જાય જળ હો કૃપા, જનક સુતા કે નાથ.	૬૪
કોટિ વિધન સંકટ વિકટ, કોટિ શત્રુ જન સાથ,	
તુલસી કુચ્છ હો મા શકે, જો સંતુષ્ટ રઘુનાથ.	૬૫
એક ભરોસો એક બળ, એક આશ વિશ્વાસ:	
સ્વાતિ સલિલ રઘુનાથવર, ચાતક તુલસીદાસ.	૬૬
રામનામ અમૂલ્ય હૈ, બીન દામ હી મૂકાય;	
તુલસી અચરજ દેખ લો, કોઈ ગ્રાહક ન થાય.	૬૭
પડદે રહેતી પદમણી, ન લેતી હરિકા નામ;	
કરણીએ સરણ કુતરી, હુંડે આખું ગામ.	૬૮
રામ ઝાળે બેઠકે, સખકા મુજરા લેત;	
જૈસી નકી ચાકરી, વૈસા ઉનકા હેત.	૬૯
રામનામકી ઔષધિ, ખરી ખાંતસે ખાય;	
અંગપીડા વાધે નહિ, મહારોગ મીટ જાય.	૭૦
રામનામકી લૂંટ હૈ, લૂંટ શકે તો લૂંટ;	
અંત સમે પછતાયગો, પ્રાન જાયગો છુટ.	૭૧
રામનામ જાળ કો કહે, ઠગ ઠાકુર અરૂ ચોર-	
ધ્રુવ પ્રહલાદ જો તર ગયે, વોહી નામ કચ્છુ ચોર	૭૨
તુલસી વાની પીનેસે, ઘટે ન સરિતા નીર;	
ધર્મ કીચે ધન ના ઘટે, સહાય કરે રઘુબીર.	૭૩

દોડે	કેસ	હજાર	તક,	ખસે	લક્ષ્મીકી	પાસ;	
બીન	દીને	રઘુનાથકે,		મીલે	ન	તુલસીદાસ.	૭૪
તુલસી	દેના	કઠિન	હું,	જો	કારે	કું દેત;	
મુયશ	હોત	સંસારમેં,		ફેર	અપનો	લેત.	૭૫
તુલસી	ગરીબ	ન	સતાવીએ,	ખુરી	ગરીબકી	હાય;	
મુવા	ઢોરકે	ચામસે,		લોહા	ભરમ	રો બાય.	૭૬
દયા	ધર્મકે	મૂલ	હૈ,	પાપ	મૂલ	અભિમાન;	
તુલસી	દયા	ન	છાંડીએ,	જળ	લગ	ઘટમેં પ્રાન.	૭૭
તુલસી	દીલમેં	દયા	નહિ,	ઔર	કહાવે	સાધ;	
વાકા	મુખકું	દેખતે,		કોટિ	લગે	અપરાધ.	૭૮
તુલસી	નીચા	જનસે,		ખન	ન	ઉચે. કામ;	
મહત	નગારા	ના	ખને,	ચુવા	કેરે	ચામ.	૭૯
નીચ	નીચાઇ	ના	તજે,	જો	પાવે	સતસંગ;	
તુલસી	ચંદન	લપટકે,		વિષ	ન	તજે ભુજંગ.	૮૦
તુલસી	તહાં	ન	બાઇએ,	જહાં	કપટીકા	હેત;	
મુખ	મીઠી	બાતોં	કરે,	અંત	કટારી	પેટ.	૮૧
તુલસી	બાંહ	કપુતકી,		જો	છુવે	સો વાર;	
ભેડ	પુંછ	પકડે	નહી,	કૈસે	ઉતરે	પાર.	૮૨
એક	ઘડી	આધી	ઘડી,	આધીમેં	પણ	આધ;	
તુલસી	સંગત	સાધુકી,		કટે	કોટિ	અપરાધ.	૮૩
ચલતી	રક્ષી	પીસતે,		તુલસી	કહે	સખ લોક;	
વીરલ	સંત	કો :હ	ગયે,	પરિબ્રહ્મ	કાલકી	ઓટ.	૪

આવ નહિ આદર નહિ, નહિ નેનનમેં નેહ;
 તુલસી વો ઘર ના જાઈએ, કાંચન વરસે મેહ. ૮૫
 આવ હય આદર હય, હય નેનનમેં નેહ;
 તુલસી વા ઘર જાઈએ, પથ્થર વરસે મેહ. ૮૬
 તુલસી જહાં ન જાઈએ, જહાં ન કહે આએ;
 તૃણ ખરોખર જાનીએ, કયા રંક કયા રાએ. ૮૭
 તુલસી જહાં વિવેક નહિ, તહાં ન કરીએ વાસ;
 સખ શબ્દ તા એક હૈ, કંકર કપુર કપાસ. ૮૮
 તુલસી વશીકરણ મંત્ર હૈ, તણએ વચન કઠોર;
 મીઠી મીઠી ખાત હૈ, વશીકરણ નહિ ઓર. ૮૯
 તુલસી કહત પુકાર કે, સુનો સકલ દે કાન;
 હેમ દાન જગ દામસે, ખડો દામ સનમાન. ૯૦
 સતીઆ સત ના છોડીએ, સત છોડે ચત જાય;
 સતકી ખાંધી લક્ષ્મી, ફીર મીલેગી આય. ૯૧
 ધન જોખન તો ના રહે, ન રહે ગામ કે ઠામ;
 તુલસી જગમેં જશ રહે, કરદે કીસકા કામ. ૯૨
 સૌચા તખ તરુવર સયા, કાટે બયા જહાજ;
 તારે પણુ બોળે નહિ, બાંદા ગ્રહેકી લાજ. ૯૩
 જો શીર કાટે ઓરકા, અપના રહે કટાય;
 તુલસી હરિ દરબાર મેં, બદલા કર્હા ન જાય. ૯૪
 તુલસી કહે ધન સુમકો, જૈસે શ્વાનકી પૂછ;
 બડે હાથ પચાસ પણુ, આખર પૂછકી પૂછ ૯૫

માંગત હેલત હૈ નહિ, તજી ઘર અંત ન જાત;
 તુલસી ચાતકે ભક્ત કે, ઉપમા ફેત લખત. ૯૬
 માયાસે માયા મીલે, કર કર લંબે હાથ;
 તુલસી રક ગરીબકી, કોય ન પુછે ખાત. ૯૭
 રામ ભરેસો રામ જળ, રામ નામ વિશ્વાસ;
 સુમરી નામ મગલ શુકલ, માંગત તુલસીદાસ. ૯૮
 કીસકુ ધન ઔર ધામ હૈ, કીસકુ હૈ પરિવાર;
 તુલસા અંસા લોકકા, સીતારામ આધાર. ૯૯
 બીન માંગે મેતી મીલે, માંગે મીલે ન ભીખ;
 તુલસી જો વિશ્વાસ કર, મીલ જાય વિશ્વાધિશ ૧૦૦
 રખના પ્રભુસે પ્રીત ઔર, પરનારી હસના;
 તુલસી દોને ના બને, લોહ ખાના ઔર ભસના. ૧૦૧
 જહાં રામ હાં કામ ના, કામ તહાં નહીં રામ;
 તુલસી દેના ના રહે, દિન રજની એક ઠામ. ૧૦૨
 જ્ઞાન ગરીબા હરિ ભજન, કેમલ વચન અદોષ;
 તુલસા કબહુ ન છાંડીએ, ક્ષમા શીલ સંતોષ. ૧૦૩
 તુલસી હરિ દરબારમેં, કમી વસ્ત કબુ નાંહી;
 કમંદીન વ્યવન પ્રીરે, ચૂક ચાકરી માંહી. ૧૦૪
 જહાં સંતોષ તહાં રામ હૈ, રામ સંતોષ નહીં ભેદ;
 તુલસી સંતોષ ના રહે. સહત વિધ વિધ ખેદ. ૧૦૫
 તુલસી જાં સપુતકી, જો ધોખે છુછ જાય;
 આપ નીલાવે જન્મભર, લડકનસે કહુ જાય ૧૦૬

માણા તો મનકી બલી, ઔર કાષ્ટકા ભાર;
 માણા મેં ગુન હોત તો, કયું બેચત મનીઆર. ૧૦૭
 અહંકારી અભિમેં, બહો જાત સંસાર;
 તુલસી બચ ગયે સંતજન, કેવળ નામ આધાર ૧૦૮
 તન કર મન કર વચન કર, દેન કાહુકો દુઃખ;
 તુલસી પાતક ઝરત હૈ, દેખત ઉનકા મુખ. ૧૦૯
 જનની જણ તો હરિભક્ત, કાં હાતા કાં શૂર;
 નહિ તો રહેજે વાંઝણી, મત ગુમાવીશ નૂર. ૧૧૦
 કામ ક્રોધ મદ લોભકી, જળ લગ મનમેં ખાન;
 તુલસી પંડિત મુરખા, દોઉ એક સમાન. ૧૧૧
 જપ માણા છાપા તિલક, સરે ન એકે કામ;
 મન કાચે નાચે વૃથા, સાચે રાચે રામ ૧૧૨
 સંત બડે પરમરથી, શીતળ ઉનકે અંજ;
 તપત યુઝાવે ઔરકા, દે દે અપનો રંગ. ૧૧૩
 મેં બધયું હરિ દૂર હૈં, હરિ હય હૃદયા માંહિ;
 આડી ઝાડી કપટ કી, તાસે હીસત નાંહિ. ૧૧૪
 પાની તો વહેતા બલા, બાંધ્યા ગંદા હોમ;
 સંતન તો રમતા બલા, કાધ ન દેવે કોમ. ૧૧૫
 બડો બડાઈ નવ કરે, બહા ન બોલે બોલ;
 હીરા મુખસે ના કહે, લાખ હમારા મોલ. ૧૧૬
 ગુરુ લોભી શિષ્ય લાલચુ, દોનો ખેલે હાવ;
 દોનો બુડે બાપડે, બેઠ પથર કી નાવ. ૧૧૭

શ્રી હરિઃ ઐ તત્ સત્

રમણુ રત્ન શીતકે.

દોહરા

- ચોર થકી ચોરાય ના, લાઈ ન માગે લાગ;
વાપરતાં અદકી વધે, વિદ્યા બળ અથાગ. ૧.
- જે નર ગાંઠે દામ તે, કુળી પંડિત ગણાય છે;
વક્તા તેજ સુંદર વળી, દ્રવ્યને સઘળે માન છે. ૨
- દાન લોગ ને નાશ એ, ધનની ગત કહેવાય;
ખવાય નહિ દેવાય ના, નાશ એહનો થાય. ૩.
- લક્ષ્મીદાસ સહુકો થયા, લક્ષ્મી પતિ ના કોય;
પતિ થવાના કોડમાં, હાણુ ઉલટી હોય. ૪.
- લક્ષ્મી ઢોની ના થઈ, થશે નહિ જગ જોય;
સદ્વ્યય કરવો એહનો, વિવેક જો મન હોય. ૫.
- જેવો દડો રબર તણો, દાણે બમણી દોટ;
શ્રી દાટે કદિ ના રહે, (ભલે) કરે લોહના કોટ. ૬.
- લક્ષ્મી વાપરતાં વધે, શુભ કામે સદાય;
સમણુ સમણુ નવ કરે, ચંચળ ચિત્ત કદાય. ૭.
- દારિદ્ર લોગના ડર થકી, અજ આલે નહિ દાન;
એ આવે દેવાય ના, પ્રજા સમણુ દે દાન. ૮.

- અનીતિથી ધન જે મળે, આપે તે બહુ કષ્ટ;
માંડ હાયકે ભોગવે, પછી થાય તે નષ્ટ. ૬.
- પરધન અંતર જે ચહે, પરનારીશું પ્રીત;
હિસય એ નરકે પડે, માન કહ્યું ખચ્ચીત. ૧૦.
- વસુ વામા ને વાગરસ, વિચળ વિદ્યુત જેમ;
વિમુખ વિમુખ રે' એહથી, પરમારથ પર પ્રેમ. ૧૧.
- નીતિથી વિમુખ રે, અધર્મ કરે આચાર;
અદ્યકાળ સુખ ભોગવે, પામે કષ્ટ અપાર. ૧૨.
- રાવણ સરખા રાજ્યા, નમાવ્યા કાળ કરાળ;
નીતિ થકી ન્યારા થયા, થઈ ગયા હાલહવાલ. ૧૩.
- અતિ તણી તો ના ગતિ, એ કહેવત જગમાંય;
અતિ બધું તો વળ્યું છે, નાક કપાવે કયાંય ૧૪.
- બદલાની આશા વિના, કરવો પર ઉપકાર;
નિસ્વાર્થ સેવા જે કરે, ભૂલે નહિ કરનાર. ૧૫.
- ધન જોખન કે સંપતિ, વ્યર્થ વિશ્વ મોઝાર;
એક યશ અવિચળ રહે, કરીલે પર ઉપકાર. ૧૬.
- કાગ કેાકિલા એક રંગ વાચા જેટલો ફેર;
એક બોલે સુખ ઉપજે, બીજો અપશુકન પેર. ૧૭.
- વિદ્યાર્થી ભૂષિત છતાં, દુર્જન સંગ ના સાર;
મણીએ મંડીત સર્પ પણ, ધરે વિષ મુખ મોઝાર. ૧૮.
- મોટેથી ન્હાની થતી, ન્હાનેથી ગુરુ જેમ;
અઢતી પડતી છાંયડી, સજ્જન બલ મૈત્રિ એમ. : ૧૯.

- શીકાર માટે ભટકતો, સિંહ પુંઠે શૃંગાલ;
શીકારી દેખી સટકતો, ખલ મૈત્રિની ચાલ. ૨૦.
- મૂર્ખ મિત્ર ન માનીએ, સમજ હીન એ જાત;
રાજ્ય મહેલ વસવા મળે, પણ કદી કરાવે ઘાત. ૨૧.
- દુર્જન કેરા સંગથી, અપયશ તો બોલાય;
કામળ ગૃહ પ્રવેશથી, કેા નિર્લેપ ન જાય. ૨૨.
- સજ્જન દુર્જન જગતમાં, ભિન્ન જાત ન થાય;
કર ગ્રહી કેા ન સાથે કરે, આચારે ઓળખાય. ૨૩.
- ટેક પોતાની રાખવા, સજ્જન મરીને જીવતા;
નાક કપાવી વાર વાર, દુર્જન મરે અનેકધા. ૨૪.
- સાધુ જનના સંગથી, દુર્જન સુધરે સાર;
દુર્જન કેરા સંગથી, સાધુ બગડે ન લગાર. ૨૫.
- કુસુમની સુરભિ થકી, મૃતિકા સુગંધી થાય;
કુસુમ છોડી નીજ વાસને, મૃતિકાને નહિ સ્હાય. ૨૬.
- વારિ પય બની એક રંગ, બેઉ રહે સંધાય;
વારિ બળે પય ઉછળે. સજ્જન મૂકે ના હાથ. ૨૭.
- આળસ જનના દેહમાં, વસે રિપુ બળવંત;
ઉદય બંધુ શ્રેષ્ઠ છે, ટાળે દુઃખ અનંત. ૨૮.
- સાધુ તે જન લેખીએ, જેણે છોડ્યો લોભ;
દ્રવ્ય વિષે દષ્ટિ નહિ, તેને જ્ઞાનો ક્ષોભ. ૨૯.
- વૃદ્ધા યુવતિ બાળીકા, સાધુને મન એક;
નારી સા માતા ગણે, ધન્ય માનીએ લેખ. ૩૦.

સાધુ જનને માન શાં, સાધુને શા લોગ;	
કમક કામિની કીર્તિની, વાંચી કીધી ફાક.	૩૧.
જેવ સેવ ને જેલ સૌ, જેણે કીધાં ત્યાગ;	
સે સેવે શ્રીમંતમે, કાં ન મેલે આગ.	૩૨.
જેણે આત્મા પેળીઓ, જેણે પેખ્યા રામ;	
સંસાર જે મિથ્યા ગણે, તેને શાની હામ.	૩૩.
દુર્જન કોમ અહકો કરે, બાણે મહા મહંત;	
લોભ જન સરમાય છે, દીપ પર જ્યમ પતંગ.	૩૪.
કામજ કામિની ને વળી, ત્યાગ્યે સુધબેદ રાગ;	
માન મમતા મદ ના ગયાં, એ કેવો વૈરાગ.	૩૫.
જોઈ મહેલ ત્યાગી થયે, શાને આશ્રમ બાંધ;	
સંસાર તબ્યો અસાર ના, ધરે ઉપાધિ બાંધ.	૩૬.
પુત્ર પુત્રી દીધા ત્યજી, કરી સંસારને ત્યાગ;	
આશ્રમ બાંધીને કરે, એલા એલી અધાગ.	૩૭.
મામ કંટક સમ સમજીને, પરહરે પંડીત;	
જાનવાં ધારીને કરે, પરસોથી વ્યભિચાર.	૩૮.
કામ કરો એ સાધુનો, જેણે છત્યું મન;	
કમ વામાનો મોહ ના, વ્યર્થ ગણે તબ ધન.	૩૯.
સંસાર સાચા સેવકા, જે માયાથી દૂર;	
જે તારે પોતે તરે, જ્ઞાન જલથી ભરપુર.	૪૦.
કરિને જાજવા હેતથી, જે આખરનું કામ;	
કાણે કહ્યો હાથ તે, અન્ય તણું નહિ કામ.	૪૧.

માતા ક્રૂપે કરગરી, કીધા કેટલિક કેલ;	
ભાવે ભજ કીરતારને, કંરી યાદ તુજ ખોલ.	૪૨.
સમ રટણ ચિત્તે ચહો; જે ચાલે સંઘાથ;	
ત્રિવિધ તાપ જેથી ટળે, અનાથને એ નાથ.	૪૩.
મન મોહે જગજાનમાં; રહેશે આહીં તમામ;	
કશું સાથ ચાલે નહીં, ધન ધરણી ને ધામ.	૪૪.
સગાં સહુ સ્વારથ તણા, ચૂસે શોષીત સાર;	
જમ જોઇ નમે દૂરથી, સમજ મન ગમાર.	૪૫.
દુઃખ પામે તે નર અતિ, નીતિબ્રહ્મ જે થાય;	
સ્વર્ગચ્યુત ગંગા થઇ, ક્ષાર સમુદ્રે જાય.	૪૬.
કામ ન જીવે ચામને, ભામ કામ નહિ ગામ;	
શામ દામ હામે ખૂવે, રામ ધામ નીજ નામ.	૪૭.
કામીને લજ્જા નહિ, હોણે લલેને ભૂપ;	
ભલે ધરે દીવો કરે, જઇ પડે ઉંડે કૂપ.	૪૮.
ખળી કંસ ને કૌરવો, રાવણ આદિ સર્વ;	
રામ પ્રકોપે પ્રજળ્યા, જેણે પોષ્યો જર્વ.	૪૯.
પરછીયા પ્રીત છાંડીએ, નર્ક દ્વાર પ્રમાણ;	
પરછી ભોગ કીધા થકો, કેટલિ યજ્ઞ કૃણ હાણ.	૫૦.
જાંઘ દુર્યોધન દ.ખવી, કહે દ્રૌપદીને બેસ;	
ભીમ ગદાની ભોગ થઇ, વાર ન લાગી લેશ.	૫૧.
નીજ નાર કપટી બની, રમે હગો પતિ સાથ;	
પરનારી વિશ્વાસ શો, મૂર્ખ મીલાવે હાથ.	૫૨.

વેશ્યા સગી કેની નહિ, કેવો એને પ્રેમ;	
દ્રવ્યની દાસ બની રહે; અન્ય ન એની નેમ.	૫૩
પ્રેમ વીનાની પુતળી, અંબળાં ધરતી નામ;	૫૪
ધણે દે લૂંટી કરી, ધન ધરણી ને ધામ.	૫૫
પરનારીની પ્રીતમાં, કંઈક બન્યા ખૂવાર;	
નીચી મુંડ ધરી રહે, કેને કહે પ્રકાર.	૫૬
પરનારી પ્રીતે પડી, જો જન કદી ફસાય;	
બુદ્ધિ બળ ધન હીન થઈ, પાપી પૂરે પસ્તાય.	૫૭
એક જુવે હસે એકથી, રમે એક સંગાથ;	
દીઠે રૂડા તુસણા નારી એની જાત.	૫૮
મહિરા માઠી ના ગણે, વેશ્યાની એ બેન;	
મત્ત એમાં જોડે બને, હાથ ન લાગે કેમ.	૫૯
મદ્યપાન કીધા થકી, થયો યાદવનો નાંશ,	
સગું કેને સુઝયું નહિ મુઝા એક સંઘાથ	૬૦
ઉંચ કોટિનો માનવી, કરી મહિરા પાન;	
કાદવ કીચડમાં રહે, કરે કીટ સન્માન.	૬૧
મત્તવાલો બની મદ્યમાં, બને નીશામાં ચૂર;	
મળમૂત્રે જઈને પેડે, બાય વહી સૌ નૂર.	૬૨
મહિરા વળગી બેઠું, સમાજથી મૂકાય;	
તનમન ધન પરવશ બને, પ્રાણ કટાણે બાય.	૬૩
દેશનને ફંદે ફસી, ચામ નેશનથી દૂર;	
બની સુપુત્ર [!] સાહેબના, વસુ વેરે ભરપૂર.	૬૪

- કાંઠ કાંઠર વળી કેવળે, ચોલીય પટ્ટા ફરે; ૨૨.
 હાથ વડી બાંહે જડી, સાર ફેશનને સેંટ. ૨૩.
 ચાલ વીણ ચાલે નહિ, દોડી ને ચંપણ; ૨૪.
 સોનાશોચનું ભાન ના, એ ફેશનપર મુ. ૨૫.
 ફેશન આવી હેઠમાં, બાળ્યો એણે કાંટ; ૨૬.
 પત હુરી પરવશ કર્યો, ચડે તન મન પર કાંટ. ૨૭.
 ફેશનમાં બની ફાંકડો, માથે મૂકી હેટ; ૨૮.
 કાંઠ પેંટ ગાંઠર ધરી, બોલે બહારી કેટ. ૨૯.
 બીરટ કે સીગરેટના, ધુમ નીળે બેટ; ૩૦.
 ફેશનમાં બામી રહે, પાઈપ ન હીસે હેઠ. ૩૧.
 કહે ધુમઝ બીડીનો, કે સીગરેટનો સાર; ૩૨.
 કહે જાગળું રાખ હું, મમ રંગ પેર એ ધાર. ૩૩.
 જાંગ ગળે ને ચરસ એ, સઘળાં જાળે કાંટ; ૩૪.
 મૂકી ચાલે વાટ ને, ખૂવે કાંઠ ને માંટ. ૩૫.
 બચન સરવે લાભ્ય છે, બચનમાં નહિ સાર; ૩૬.
 એક તણે કંઠે કસે, આવી કોટે ચાર. ૩૭.
 ચોરી બુઠ હીંસા વળી, કિમ્મ વસન બાલ; ૩૮.
 દ્રેહ વિધાસી તણે, બચનમાં એ બાળ. ૩૯.
 ચાહ ચાયનો દો તણ, રક્ત એહનો વર્ણ; ૪૦.
 રંગે ગળાં રંગે તણ, તેથી એવો રંગ. ૪૧.
 બરીબ હીંદીએ આપણા, પામે કષ્ટ અપાર; ૪૨.
 ચાય બાગમાં જઈ બુઝો, કેવા થાયે હાલ. ૪૩.

- જસે હયા વસ હૃદયમાં, હૃદય બાણી સાજી
 આત્માથી નિશ્ચય કરી, કરી ધાયને ત્યાગ. ૭૧.
- શુભામ હિંદી હાથથી, શુભામી બીજ રાપાય;
 શુભામ પુત્રી આયથી, આત્મા શુભામ જ યાય. ૭૨.
- આય તણા ઉપલોગથી, કુધા નિંદ યાય દૂર;
 અદ્ય લોજ પણ ના પચે, હરી લે સધળું નૂર. ૭૩.
- છુત કહિ ખેલો નહિ, મન પરવશ કરનાર;
 ભુગટું રમતાં પાંડવો, ખોઈ દ્રૌપદી નાર. ૭૪.
- હાયો નર ભમણું રમે, એમ જગમાં ઠહેવાય;
 ખોટી આશમાં ખેઈ દે, ધાયું ધણીનું યાય. ૭૫.
- માત પિતા મન માનતાં, લઈએ દહાવ અનુપ;
 રમકડાં પરણાવીને, ધકેલે ઉઠે કૂપં. ૭૬.
- અણુવિકર્યાં કૂંડ વૃક્ષનાં, સૌરભ જેવી હોય;
 બાળ હંપતી સંસારથી, એવું સાચુંક સ્હોય. ૭૭.
- આંખ અપકવ ખાધા ઘડી, નિશ્ચય રાગનો ભોગ;
 વીર્ય અપકવ સંયોગથી, યાય હંપતિ ભોગ. ૭૮.
- તન શક્તિ ભયે ઘટી, કે ક્ષય રાગ જ હોય;
 બાળ હંપતિમાં એક રે, ઘણું બને તે ભોય. ૭૯.
- જ્ઞાન નહિ નીજ પંડનું, સારાસાર વિચાર;
 પતિ પત્નિના ધર્મમાં, શું સમજે એ બાળ. ૮૦.
- બાળ લમનાં હંપતિ, અદ્યમાત ખાય યાય;
 બહુ વિષ સેવે કામને, ધામે અતિ પરિતાપ. ૮૧.

શશી વિના સો તારણ, નેં પડે કાંઈ પ્રકાશ;
 કુપુત્ર હોય અનેક પણ, સુખ તણી નહિ આશ. ૮૬
 સુત્ર પ્રસવે બહુ ગર્હભી, સર્વે વહતજ યૌજ;
 સિંહ સુત હોએ એક પણ, માતા નિર્ભય સોત. ૮૭
 જો જન મૂરખ જગતમાં, કે ધીમાનજ હોય;
 ઉભય તે સુખ મેળવે, અધકચરા દુઃખ જોય ૮૮
 આપ ગંગાથી તાપ શશીથી, દીનતા કલ્પતરૂજ હરે;
 પણ સંત સસાગમ એકલો ત્રિદોષનો એ નાશ કરે ૮૯
 આમ વૃક્ષ ઉંચું છતાં ફાલંતા નમી જાય;
 ધન ધાન્ય સમૃદ્ધ મળે, સર્જનતાં પરબાય ૯૦
 સ્તુત્ય ભૂષણ રૂપ છે, રૂપ ગુણથી માન;
 ગુણ વિનાનો માનવી, નરખર તેડુ પ્રમાણ ૯૧
 દાન ભૂષણ છે હાથનું, સત્ય કંઠનું જાણ;
 શાસ્ત્ર શ્રવણ એ કર્ણનું, અન્ય ન ભૂષણ પ્રમાણ ૯૨
 પિતા કરતો ઋણ જે માતા કરે વ્યભિચાર;
 શ્યામા સુંદર મૂર્ખ સુત, એ શત્રુસમ ચાર. ૯૩
 ઢાંગી જન અદકા થયા, ધરે લેખ મન મેલ;
 ધુતી બ્રહ્મ તન મન કરે જીવતી જે ચહે સહેલ. ૯૪
 સ્ત્રી સર્વસ્વ પતિમાં કહ્યું, મતિ ગતિ રતિ દેનાર;
 ત્યજી ભજે જે અન્ય ને, પાપતણી નહિ પાપ. ૯૫
 નીજ પતિને સેવે નહિ, કાંઈ ન આપે સુખ;
 અંધ શ્રદ્ધાથી ઢાંગીને, સેવી લજવે દુઃખ. ૯૬

કનક કામના ના શમી, ન શમ્યો કામનો રાગ;	
ભોળી ભામા ભોગવે, ધિક પડ્યો વૈરાગ.	૯૭
ચિંતા ચિંતા સમાન છે, બિંદુ માત્રનો ફેર;	
ચિંતા દહે નિજીવ ને, ચિંતા સજીવન પેર.	૯૮
ભાવિ નીમ્યું જે હશે, તેને નહિ પ્રતિકાર;	
નળ રામે પણ ભોગવ્યું, ચિંતા વ્યર્થ નિર્ધાર.	૯૯
સત્ય વદો નિશ્ચય કરી, નહિ સત્યને આંચ	
કાંચન જ્યમ કસપર ચડે, અંતે ઝળકે સાચ.	૧૦૦
જીહ્વા જન ફાવે કહિ, પ્રભુ ન સાંખે કૂડ;	
કરણીનાં ફળ ભોગવે, અંતે ધુળની ધુળ.	૧૦૧
સત્યે ઇશ્વર વાસ છે, કરે સૌ સંકટ દૂર;	
દેહ સુખના મેહથી, પામર માને કૂર.	૧૦૨
પડે કષ્ટ જે જનપરે, મનથી માને ત્રાસ;	
શુભ આશય છે ઇશનો, સમજે નહિ એ ભાસ.	૧૦૩
જે જ્ઞાતિમાં જનમીને મહોટાં જેમાં થાય;	
માન પાન જેથી મળ્યાં, તેના ચુઓ પાય.	૧૦૪
પુણે પુરા પ્રેમથી, જ્ઞાતિ ગંગા સાર;	
દીન હીનને તારી દીએ, પતિત પાવન હાર.	૧૦૫
મેઘ મંડળથી વાદળી, છુટી વરસે જેહ;	
વ્યર્થ જળ તેનું થઈ, પૃથ્વી સૂકી રેય.	૧૦૬
જ્ઞાતિથી છુટો થઈ, કરવા ધારે સાર;	
અક્ષળ બની તે નર કરે, પશ્ચાતાપ અપાર.	૧૦૭

દીપક અંચ તિમિરને કાજળ ઉત્પન્ન થાય;
 જેની જેવી ભાવના, ફળ તેવું પમાય. ૧૦૮
 નિદોષ માનવ જાતમાં, કાંઈક ખામી હોય;
 ક્ષમા બધાની હું ચહું, માહું ન લગાડે કોય. ૧૦૯.
 જહું હું માફ વાંચકની, વધું જોણું લખાયું જે;
 નિહાળે સ્નેહ દષ્ટિથી, લગ્યું હીલમાં લખાયું તે. ૧૧૦.
 અતિ મુખ સહુને સાંપડે, વિપદ સહુથી દૂર;
 શુભ થાય અતિ સર્વતું, કષ્ટ નહું તલપર. ૧૧૧.

અચ્યુતં કેશવં શ્રીરામનારાયણમ્ ।

કૃષ્ણદામોદરં વાસુદેવં હરે : ॥

भीषरं माधवं गोपीका वल्लभम् ।

जानकी नायकं श्री रामचंद्र भजे ॥

सर्वे जनाः सुखीनः सन्तु सर्वे सन्तु निरामयाः ।

सर्वे भद्राणि पश्यन्तु माकश्चिद्दुःखमाप्नुयात् ॥

इत्यलम्

વાંચવા લાયક ઉત્તમ પુસ્તકો.

અહાર મામના ચોક્કસ માટે ખાસ ધટારેલા ભાગ

અબળ પુન	૦—૧	કામ કળા કામરૂપ	૦—૧૨
અનાર કલી	૪—૦	કામિની ચરિત્ર	૦—૧૨
અનંત મોહિની	૦—૧૨	કાનો કુંભાર	૦—૧
અક્ષર મોષ સચિત્ર	૦—૧૦	કાળી વિજય	૦—૧૨
„ „ પત્તી મંજરી	૦—૧૦	કાષ્ટના મીઝાની વાર્તા	૦—૪
અમર ચરિત્ર ભા. ૧-૪. ૧૪-૦		કુંજ કિશોરી સચિત્ર	૨—૮
અમુલ્ય છંદ કીર્તન	૦—૧૨	કુમુદ કુમારી „	૩—૦
આસામ પર દુસ્તો સચિત્ર ૧—૪		કેશવ કૃતિ	૨—૦
આદર્શ દર્શનમળા	૧—૪	કુંવરબાઈનું મામેરું	૦—૨
એકાદશીની કથા	૦—૧૨	મુન કે ભદુ સચિત્ર	૨—૦
એકાદશીની કથા	૦—૧૨	મરક પુસ્તક	૦—૧૨
એકાદશીની કથા	૦—૧૨	મજરા મારની વાર્તા	૦—૧
બૌદ્ધમામ	૨—૮	મંડા-મુજર વાર્તા	૨—૦
કલકત્તાનો કારાયુગ	૧—૮	મધીજી જેલ અનુભવ	૦—૮
કલિકાવ્ય	૧—૮	મીરધર કૃત રામાયણ	૨—૮
કરણસિંહ	૦—૮	મુજરાતિ મજલસામર	૦—૧૦
કમરદેશની કામિની સચિત્ર ૧-૧૨		„ કહેવત દા. ૧. ૧—૦	
કાવ્ય દોહન મહેદુ	૮—૦	મુજરાતિ મજલસામર	૮—૧

ગુજરી-સચિત્ર	૨—૦
ગુરૂ ગીતા	૦—૨
ગોહિલવીર હુમીરજી સચિત્ર	૨—૮
ખુખીનો ખખનો	૦—૮
ગઢવી હાલો	૦—૮
ધાસીરામ કેટવાલ	૦—૮
ચંડી સમશતી સ્ટીક	૨—૦
„ „ મૂળ	૧—૦
ચક્રકાન્ત જા ૧-૩	૧૩-૦
ચક્રવર્તી હુમીર	૩—૮
ચતુરસિંહ દુગારો	૦-૧૨
ચતુરસી ગરબાવળી	૦-૧૨
ચાર-યોગીની વાર્તા	૧—૦
છેલ ઝરાર મૂમના	૦—૬
છેલની વાર્તા મોટી	૧—૮
છોટમકૂત કીર્તન	૦-૧૨
જગદેવ પરમાર	૦-૧૨
જયશંકર સ્તોત્ર	૦—૨
જમાનાનો જલસો	૧—૪
જનાનખાનાની ખીખી	૧-૧૨
જલધર આખ્યાન	૧—૪
જેશ્વર-તોરણ	૨—૦
હમકાયા વાસંતી	—૮

પોકેટ ડીક્ષનેરી ગુ. અ.	૨—૮
„ „ અ. ગુ.	૨—૮
સ્ટાર „ „	૧—૪
ડાક્ટર કે દૈય	૦-૧૨
જળ સમાધિ	૦—૮
નારી કે નાગજી	૦—૪
ડાહ્યા કે દિવાનો	૦—૩
સ્ટાર ડીક્ષનેરી ગુ. અ.	૧—૪
દગાખાજ દુનિઆ સચિત્ર	૨—૮
દયાળુ માતા	૦—૫
નળાખ્યાન	૦—૮
નરસિંહ મહેતા ચરિત્ર	૦-૧૨
નવરાત્રીના ગરબા	૦—૩
નવદંપતિને શીખામણ	૨—૮
નરસિંહ મહેતા ભજન	૦—૨
નિભાંગી નિર્મળા	૦—૮
નીતિ દર્પણ	૩—૦
નીતિ ધર્મ	૦—૮
નોકરીનો ઉમેદવાર	૨—૦
ન્યાયના ખુનમાં નીતિ	૨—૮
ન્યુ ફોનોગ્રાફ ગાયન	૦—૪
„ „ મોટી	૩—૮
તુલસી કબીરની સાખી	૦—૨

ત્રિકાળ સંખ્યા	૦—૨
પંખખનું પ્રયંડ કાવતરું	૦—૬
પંચી કરણ સટીક	૨—૦
પંચ રત્ન ગીતા	૧—૧૨
પકવાન શાસ્ત્ર	૩—૦
પારાસર ધર્મશાસ્ત્ર	૨—૦
પ્રપંચી પતિવ્રતા	૦—૪
પારસમણી ભજન	૦—૪
પીશાચિની કે પ્રેમદા	૧—૧૨
પુરુષોત્તમ માસ કથા	૦—૧૨
પેશાવરની પદ્મિની	૧—૮
પ્રમુદ-વીણા	૧—૮
પ્રીતમદાસની વાણી	૦—૧૨
પ્રેમાનંદ કાવ્ય	૫—૦
ફેનોઆફ સોંગ	૦—૮
બહાદુર બહારવટીઆ	૦—૧૨
બરાસ કરણી	૦—૬
બત્રીસપુતળીની વાર્તા	૪—૮
બંસરીનાલા સચિત્ર	૩—૦
બાળ ગરબાવળી	૦—૪
બાદશાહ બાબર	૪—૮
બાદશાહ-બીરબલ	૦—૧૨
બાલામંજી પરમાર	૧—૪

બાળકોનો બાનંદ સચિત્ર	૦—૧૨
બાળ વિહાર	૦—૧૨
બોબિયુગનું બંગાળા	૧—૦
બહ્માનંદ કાવ્ય	૩—૦
„ ભજનમાળા	} ૦—૧૨
હોદી ગુટકો	
ભક્ષક કે રક્ષક	૦—૧૦
બોલતો પક્ષમ	૧—૦
બોલતો પોપટ	૦—૮
બેવફા મુનીમ	૦—૬
ભક્ત સિરોમણી	૦—૮
ભજનસાગર નાનો	૦—૪
„ મોટો	૦—૮
ભક્તાણી કે ભામટી	૧—૧૨
ભગવદ્ગીતા રસમી	૧—૪
„ „	૧—૦
„ બોડપટી	૦—૮
ભજન ભંડાર નાનો	૦—૮
„ „ મોટો	૧—૦
ભદ્રકાળી	૨—૮
ભદ્રપુરની ભદ્રશ્યામા	૨—૮
ભવાઇનો ભોમીઓ	૧—૧૨
ભકતોની ભજનમાળા	૦—૪

ભાગ્યમાળા	૨—૦	મંડવમહાની મોહિની	૦—૧૨
ભાગ્યવંશ જાણસિંહ	૦—૪	મુખમની શોધણી સચિત્ર	૨—૦
ભાગ્યવંશ ખરજી	૨—૦	મુખે-હાસ્યમય	૮—૮
ભાગ્યવંશ ભાષાંતર	૭—૦	મુરખરાજ-બોધક	૦—૮
ભારત લોક કથા	૨—૦	મુજરાજ સોલંકી સચિત્ર	૦—૦
ભાગ્યદેવીની ભવંકરતા	૧—૧૨	મીરાંબાઈ ચરિત્ર	૦—૮
ભાગ્યવંશનો મહામંત્ર	૨—૮	યોગ વાલ્મીકી	૫—૦
ભાગિની કે ભંરવી	૨—૮	રતિસુંદરી સચિત્ર	૨—૮
જુનજીવી ભાગ્ય પરીક્ષા	૨—૮	સાલની લીલા	૦—૮
ભોજરાજ કાલીદાસ	૦—૧૦	સાલનો ઝોઝા	૦—૮
ભટ્ટારિ નાટક સચિત્ર	૨—૮	મેના શોધણી	૦—૮
ભટ્ટારી ચતક ચતુષ્ટય	૧—૮	રતિસુંદરી સચિત્ર	૦—૮
મણી રત્નમાલા	૨—૦	સુ. રામાયણ સટીક	૭—૦
મહાન સમ્રાટ જાકમર	૧—૮	રામલીલા	૦—૧૨
મધુર મીલન	૨—૮	રામચંદ્ર-ચરિત્ર	૦—૨
મધુર મધુરી સચિત્ર	૨—૦	રાજભાષા ભા. ૧-૨	૧—૮
મણી-મેના	૦—૧૨	રાક્ષસોની પતિવ્રતા	૨—૮
મણીકાન્ત કાવ્યમાળા	૮—૮	રાષ્ટ્રીય ધરમોચની	૦—૪
મન્નવેલ	૦—૮	રામોચર રાણુકદેવી	૦—૪
મહાભારત અઢારે પત્ર	૩—૮	રુચિરુચના પદ	૦—૪
„ સચિત્ર મોટું	૧૦—૦	રૂઠી સટીકે ચોપડી	૦—૧૨
માનસિંહ જાણસિંહ	૦—૮	„ મુખ પાનો	૦—૪
માન મુચ્છારી	૦—૧૨	વસંતવિહાર સચિત્ર	૨—૪

વનવાસિની	૨-૮	જાંતુમાળ જાનન્યેક ૧-૦	
વિદુરનીતિ	૦-૬	" " " ૨૬ ૦-૧૨	
વિચિત્ર પ્રેમ પંખિણી	૨-૮	સંદિગ્ધ સંસાર ૨-૮	
વિધિનું વિધાન	૨-૮	સુખનારાયણકથા ચોપડી ૦-૬	
વિલાસવી વિલાસમા		" " " પાના ૦-૮	
દેશન્યાય ખલાસ	૨-૮	સરસમીતા ૦-૨	
વીર દુર્ગાદાસ રાહોડ	૧-૦	સનિ મેનાદેવી ૦-૮	
વિષ્ણુ સહસ્ર નામ	૦-૨	સાધવી સશીકળા ૧-	
વેદોક્ત ધર્મ મહાકા	૨-૦	સીતદેવી સચિત્ર ૨-૮	
વૈતાલ પચીસી	૦-૮	સુંદર-રસિક ૦-૧૨	
વિધિનું વિમળચક્ર	૦-૬	સુંદર-વિદ્યાનંદ સચિત્ર ૧-૮	
વિચિત્ર વારાગના	૦-૮	સુંદર કામદાર ૦-૮	
સમ્પદચંસિધુ	૫-૦	સનિ વેળમા ૦-૮	
સામળના વિચાર	૦-૨	સ્વર્ગની સુંદરી ૦-૮	
સામળબહના છપ્પા	૦-૨	સુક-મા-સાવિત્રી સચિત્ર ૨-૮	
શીરમહિમ્ન સદીક	૦-૩	સુવર્ણ પ્રતિમા " ૦-૦	
શીવાજી જીવપતિ	૨-૮	સુંદરી સૌભાગ્ય સર્વસ્વ " ૦-૦	
સતિ અનસુયા સચિત્ર	૨-૮	સુખ જોતેરી મેલી ૨-૮	
સંગીત મંથન	૦-૮	" " " ૦-૧૨	
સદેવંત સાવળીમા	૦-૬	સૈલ્ય હંચીક કીચર ૧-૮	
સંસાર કે નરકમાર	૧-૮	સૈનેરી શીર સચિત્ર ૨-૮	
સતિ દેવાગના	૧-૨૪	સૈભાગ્ય સંગીત સમ્રાટ ૧-૮	
		સૌભાગ્ય-સુંદરી ૮-૮	

સ્વર્ગનો ખજાનો	૧-૧૦	હનુમાન ચાળીશા	૦-૨
“ પ્રકાશ	૧-૧૦	હાર્મોનીઝમ શીક્ષક	૧-૦
“ ની કુચી	-૧૦	હાય, આસામ !	૧-૦
“ નું વિમાન	૧-૧૦	હોયલ પર્સિપ્સી	૦-૬
સ્વામી રામતીર્થ	૨-૮	~~~~~	
શ્રી ચરિત્રની વાર્તા	૦-૮	ઐ સીવાય દરેક જાતના	
હરિશ્ચંદ્ર-તારા	૦-૮	વાંચવાના તથા લખવાના પુસ્તક	
હનુમાનની મૂર્તિ	૧-૮	કે કીધાયત મળશે.	

લખો:- એચ. જી. પરમાર એન્ડ બ્રધર્સ લુકસેલર્સ.
પેન્ટ. ઝરીઆ, (માનજીમ.)

જે જે શ્રીમાન સંદર્શન થોએ
(પાંચ કે તેથી વધારે નકલ માટે)
અગાઉથી શ્ર હક બની આશ્રય આપવા કૃપા દર્શાવી છે
તેમનો શુભ નામાંવહી.

ક્રા.પા.	નામ.	રહેવાશી.	હાલ.
૩૦	રા. રા. મેઘજી ગોવાભાઈ	ચંદીઆ	ઝરીઆ
૨૫	„ ધનજી માવજી	અંજાર	મુબમ
૧૦	„ અમરસિંહ ગોવ મલ	કુંભારીઆ	ઝરીઆ
૧૦	„ ધનજી રતનજી	નાગલપુર	„
૧૦	„ નાનજી વીરા	કુંભારીઆ	„
૧૦	„ ધનજી દેવજી	માધાપુર	„
૧૦	„ ખેંગારજીની કું.	અંજાર	„
૧૦	„ જેરામ શીવજી	માધાપુર	„
૧૦	„ પ્રેમજી મેઘજી	કુંભારીઆ	હેદરાબાદ
૧૦	„ ભીમજી લંબુ	અંજાર	ધુળીઆ
૧૦	„ મુળજી કાનજી	અંજાર	હજારી બાગ
૧૦	„ લીરા રાજ	„	કત્રાસમડ
૧૦	„ એધવજી વીરજી	„	અંજાર
૫	„ વાલજી નારાયણ	સીનુમરા	ઝરીઆ
૫	„ કરસનજી જેઠાભાઈ	„	„
૫	„ નરસી હરજી	નાગલપુર	ચાઇખાસા
૫	„ મનજી જેરામ	માધાપુર	મોહુદા
૫	„ મોરાર કરમશી	દેવળીઆ	ઝરીઆ

૫	સા. રા. કે. એલ. નાનજી કુ.	દેવળીઆ	ઝરીઆ
૫	" છાપરામ માંડવ	"	અંબર
૫	" પટેલ કુંવરજી રામજી	"	ધનખાદ
૫	" વ્યાખ્યા કલ્યાણ	માધાપુર	ભામા
૫	" કબા વાલજી	અંબર	મોકુદા
૫	" કરમશી રણકેડ	અંબરા	ઝરીઆ
૫	" ખીમજી ડેસા	નમલપુર	"
૫	" માંજી ડેસા	"	"

ત્રણ ઉત્તમ પુસ્તકો

શ્રી રામરક્ષા સ્તોત્ર !

એને આપ ન બાલુતા હો. એમ બને જ કેમ ?

નૂતન બજન રતનાકર (સચિત્ર)

એતો આ રહું ! એમને કેટલો લુપ્ત થાય છે ?

સ્વાતિનાં બિંદુ (સચિત્ર)

એતો મોતીની માળા ! મંગાવી ખાત્રી કરો !!

એકે ઘર આ ત્રણ પુસ્તક વિના ન હોવું ઘટે !

જેને ત્યાં ન હોય તે તુરત વસાવી લેયે,

-સરનામું નોંધી લેયે-

એચ. જી. પરમાર એન્ડ પ્રિન્ટર્સ.

ઝરીઆ. (નાનમૂમ.)

